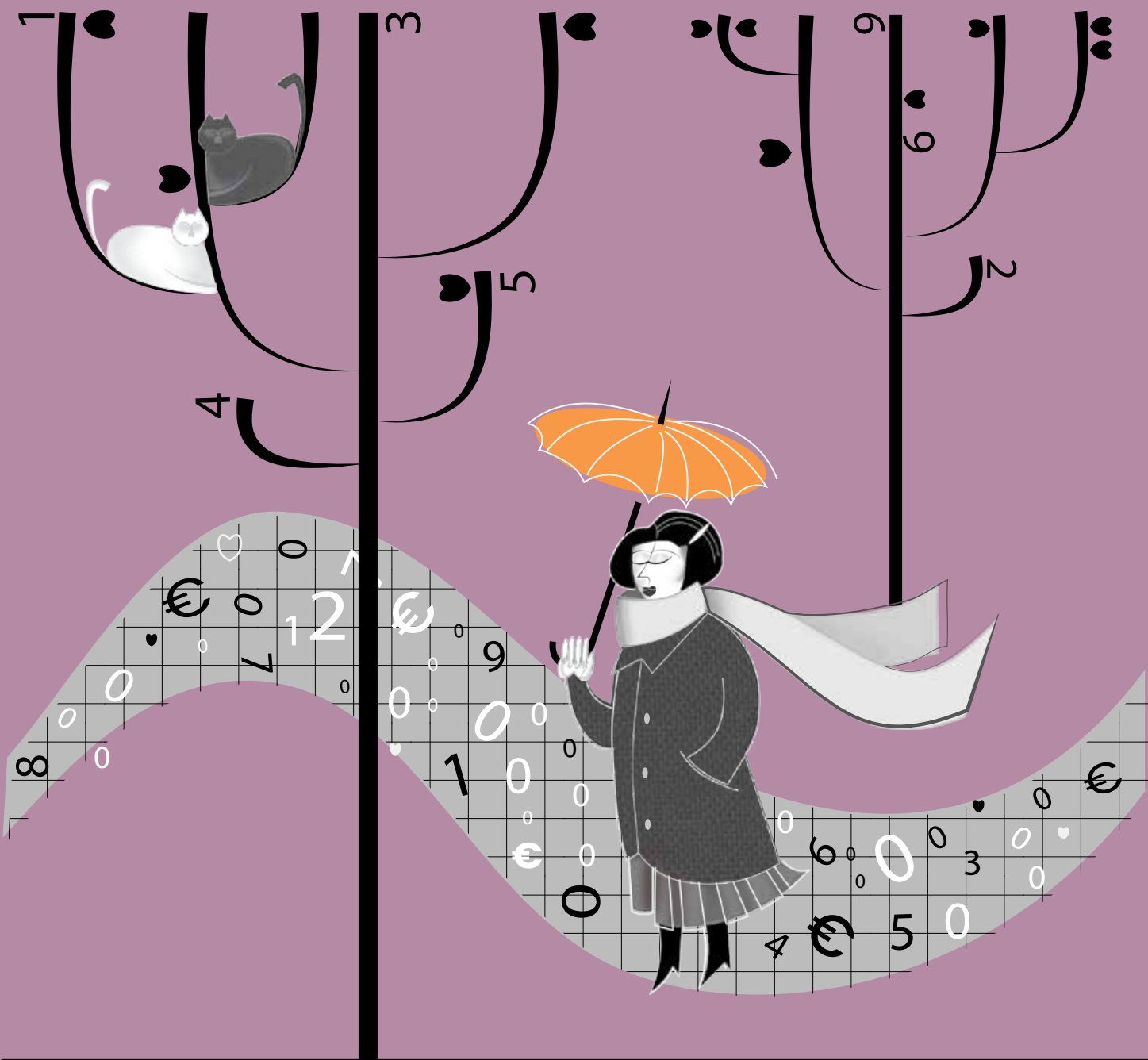

tim4pinmagazin

SPECIJALIZIRANI ČASOPIS CENTRA ZA RAZVOJ JAVNOG I NEPROFITNOG SEKTORA

2023

02

Fiskalna
odgovornost

Porez na
dohodak

Registar
ugovora

Konsolidacija

Pozivamo Vas da se pretplatite na TIM4PIN magazin i u 2023. godini !

Sukladno potrebama Vašeg poslovanja,
odaberite jednu od tri opcije godišnje pretplate:
on-line, tiskana ili kombinaciju on-line + tiskana izdanja!

ON-LINE IZDANJA **149,98 € (1.130 kn)**

TISKANA IZDANJA **189,79 € (1.430 kn)**

TISKANA + ONLINE
IZDANJA **233,59 € (1.760 kn)**

Cijene u eurima su izračunate prema fiksnom tečaju
konverzije 7, 53450. U cijene je uračunat PDV.

**ZA VIŠE DETALJA I NARUDŽBU
POSJETITE NAS NA www.tim4pin.hr !**

NOVA WEB STRANICA U IZRADI!

S početkom 2023. godine Vas očekuje naša nova i poboljšana web stranica! Osim veće preglednosti, nudit će pojednostavljen postupak naručivanja i prijava na radionice, olakšan pristup elektroničkom časopisu za naše pretplatnike, dostupne snimke održanih webinarima i ostale pogodnosti!

Riječ glavnog urednika

Poštovani čitatelji!

Dugi, a kažu, i najdepresivniji mjesec u godini je već prošao. Tek potkraj mjeseca stigla nam je i zima. Ne tako bijela, ali barem po temperaturi zra-ka donekle slična zimama kakve očekujemo. A već smo pomislili da su nas klimatske promjene i za nju uskratile. S druge strane, toplo razdoblje, uz Vladine mjere, poštedjelo nas je kao građane potrošače stresa prilikom plaćanja računa za električnu i toplinsku energiju. Dobrodošlo je to u kontekstu stresova koje nam izaziva primjena eura s kojim smo još na „vi“. Tu je i „preračunavanje“ cijena koje su često neopravdano porasle. Ne zbog zaokruživanja, nego koristeći zbunjenost i nesnalaženje u njihovom vrijednosnom razumijevanju.

Na globalnoj političkoj, a posljedično i ekonomskoj sceni nema značajnijih napredaka. Ratu u Ukrajini, koji više nije vijest, ne nazire se kraj. Pojačano naoružavanje samo daje naslutiti da će se i intenzivirati. To je samo jedna od manifestacija globalnih „preslagivanja“ i postupnog uspostavljanja nešto drugačijeg svjetskog ekonomskog poretka. Kako na to ne možemo utjecati, vratimo se radije u našu svakodnevnicu.

Vrijeme je karnevala. U medijima možemo vidjeti da ga simpatično nazivaju i „petim godišnjim dobom“. Pa ako bar na kratko poželite biti netko drugi, sada je prava prilika. Posebno je zanimljivo u Rijeci. Nakon dvije godine neodržavanja zbog epidemiološke situacije Međunarodni Riječki karneval vratio se svojoj prepoznatljivosti, a ove godine slavi svoje 40. izdanje.

Istodobno, otvaranje poslovnih knjiga za 2023. godinu, izjava o fiskalnoj odgovornosti, financijski izvještaji, porezne prijave, obračuni plaća, projekti i niz drugih poslova ispunjavaju naš radni tjedan.

Vjerujemo da ste dobar dio obveza povezanih s prethodnom godinom uspješno ostavili iza sebe. Nadamo se i da su vam u tome pomogle i informacije iz našega časopisa.

Koristim također priliku zamoliti vas da ažurirate svoj pretplatnički odnos za tekuću godinu, ako to već niste učinili, također i da nas preporučite vašim suradnicima.

Pozdravljam vas s poštovanjem!

Glavni urednik

Prof. dr. sc. Davor Vašiček

Impressum

TIM4PIN MAGAZIN

Časopis Centra za razvoj
javnog i neprofitnog sektora

Nakladnik:

TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje

Zagreb, Gajeva ulica 51/1

tel: 01/5531 755

E-pošta: centar@tim4pin.hr

OIB 83718300522; MBS 2929236;

www.tim4pin.hr

Adresa uredništva:

Kršnjavoga 1 (The Westin hotel), Zagreb

Glavni urednik:

prof.dr.sc. Davor Vašiček

Urednik:

Jan Vašiček, mag.psych, mag.oec.

Uredništvo:

Prof.dr.sc. Nives Botica – Redmayne;

doc.dr.sc. Ivan Čevizović; doc.dr.sc. Josip Čičak;

prof.dr.sc. Saša Drezgić; dr.sc. Damir Juričić;

Mladenka Karačić, dipl.oec.; mr.sc. Mirjana

Mahović-Komljenović; Ivana Pajković, mag.oec.;

Ante Loboja, mag.iur.; doc.dr.sc. Brankica

Remenarić; mr.sc. Nediljka Rogošić; mr.sc.

Gorana Roje; dr.sc. Desanka Sarvan; doc.dr.sc.

Ana Marija Sikirić; Danijela Stepić, mag.oec.;

Ivana Vargašević Čonka, dipl.oec.; prof.dr.sc.

Vesna Vašiček; Hana Zoričić, dipl.oec.

Lektura i korektura:

TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje

Slike: TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje

Grafička priprema:

Sveučilišna tiskara d.o.o.

Tisak: Sveučilišna tiskara d.o.o.,

Trg Republike Hrvatske 14, Zagreb

Sadržaj

FINANCIJE I FINANCIJSKO POSLOVANJE

3 Dugoročno zaduživanje i davanje jamstava JLP(R)S
Nevenka Brkić

10 Preuzimanje prometa žiroračuna i zadavanje platnih naloga kroz informatički sustav
Josip Kovačec

RAČUNOVODSTVO

15 Otvaranje poslovnih knjiga u eurima i tečajne razlike

19 Konsolidirani financijski izvještaji u sustavu proračuna za 2022. godinu
Martina Štefković

FISKALNA ODGOVORNOST I FINANCIJSKO UPRAVLJANJE

28 Izjava o fiskalnoj odgovornosti za 2022. godinu za proračunske i izvanproračunske korisnike
Ana Zorić

39 Godišnje izvještavanje o nepravilnostima
Davor Kozina
Ana Zorić

POREZI I DOPRINOSI

43 Poseban postupak i podnošenje obrasca ZPP-DOH građana za 2022. godinu
Mirjana Mahović – Komljenović

52 Novine u oporezivanju dohotka u 2023. godini
Mirjana Mahović – Komljenović

59 Produljenje oslobađanja od obveze plaćanja doprinosa na plaću mlade osobe
Sanja Rotim

PLAĆE I NAKNADE

61 Definicija plaće prema Zakonu o radu
Vesna Šiklić Odak

JAVNA NABAVA

66 Obveza vođenja registra ugovora i okvirnih sporazuma u 2023. godini
Ivica Pranjić

76 Praksa Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave

PRAVO

78 Pravo na otpremninu radi odlaska u mirovinu
Gordana Muraja

POSLOVANJE NEPROFITNIH ORGANIZACIJA

80 Važne novine za osnivanje i djelovanje udruga i zaklada od 01.01.2023. godine
Vesna Lendić Kasalo

PAMETNI GRADOVI

85 Smart economy: Kombinirani financijski instrumenti EU za energetske zadruge
Damir Juričić
Damir Medved

TIM4PIN INFO

91 Neoporezivi iznosi naknada, potpora, nagrada, dnevnicna i otpremnina

93 Naknade korisnika državnog proračuna

95 Plaće

98 Naknada plaće zbog bolovanja i druge nesposobnosti za rad

99 Drugi dohodak

100 Primici izuzeti od ovrhe

102 Financijske obavijesti

102 Ostale informacije

Dugoročno zaduživanje i davanje jamstava JLP(R)S

Nevenka Brkić*

Hrvatski sabor je na svojoj sjednici 15. prosinca 2021. donio novi Zakon o proračunu koji je objavljen u Narodnim novinama broj 144/21, a na snazi je od 1. siječnja 2022.¹ Ovim Zakonom se uređuje planiranje, izrada, donošenje i izvršavanje proračuna, upravljanje imovinom i obvezama, upravljanje dugom općeg proračuna, zaduživanje i jamstva Republike Hrvatske i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, računovodstvo, proračunski nadzor i druga pitanja vezana uz upravljanje javnim financijama, a tema ovoga članka je dugoročno zaduživanje i davanje jamstava jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. U odnosu na prethodni zakonodavni okvir, odredbama ovoga Zakona dorađene su odredbe o dugoročnom zaduživanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

1. Uvod

Osim Zakonom o proračunu, dugoročno zaduživanje i davanje jamstava na lokalnoj razini propisano je odredbama Pravilnika o postupku dugoročnog zaduživanja te davanja jamstava i suglasnosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, br. 67/22; dalje u tekstu: Pravilnik), kojeg je na temelju čl. 120. st. 7. Zakona o proračunu donio ministar financija. Pravilnikom je propisan postupak davanja suglasnosti za dugoročno zaduživanje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, refinanciranje, reprogramiranje i izmjena suglasnosti za dugoročno zaduživanje, davanje jamstava županije općini i gradu, davanje suglasnosti na jamstva općine, grada i županije, obvezni sastojci zahtjeva, obvezni prilozi i dokumentacija.

Osim Zakonom o proračunu i Pravilnikom, **odredbama zakona o izvršavanju državnog proračuna Republike Hrvatske koji se donosi za svaku proračunsku godinu** regulirane su ovlasti Vlade Republike Hrvatske (dalje u tekstu: Vlada) prilikom donošenja odluke o davanju suglasnosti za dugoročno zaduživanje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. **Zakonom o proračunu**, između ostaloga, propisana su **ograničenja** dugoročnog zaduživanja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, proračunskih i izvanproračunskih korisnika i drugih pravnih osoba u njihovom većinskom izravnom ili neizravnom

vlasništvu i ustanova čiji je osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te ograničenja za davanje jamstava i suglasnosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (čl. 118., 120. – 130.).

2. Ograničenja propisana Zakonom o izvršavanju

Odredbama čl. 31. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. godinu (NN br. 145/22; dalje u tekstu: Zakon o izvršavanju) propisano da Vlada može dati suglasnosti jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za dugoročno zaduživanje najviše do tri posto ukupno ostvarenih prihoda poslovanja svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, iskazanih u financijskom izvještaju o prihodima i rashodima, primicima i izdacima, za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2022. (Obrazac: PR - RAS u stupcu 5 pod šifrom 6). Navedeno **ograničenje ne odnosi se na:**

1. jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave kojima je Vlada dala suglasnosti do 31. prosinca 2022., a nisu korištene u 2022. godini,
2. jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na potpomognutim područjima,
3. jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koje se zadužuju za projekte koji se sufinanciraju iz sredstava Europske unije do iznosa prihvatljivih troškova te
4. projekte unapređenja energetske učinkovitosti u kojima sudjeluju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Odluke o danim suglasnostima jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za dugoročno zaduživanje koje je Vlada donijela do 31. prosinca 2022., a koje se mogu koristiti od 1. siječnja 2023. **ulaze u ograničenje od tri posto** ukupno ostvarenih prihoda poslovanja svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave do kojih Vlada može dati suglasnosti za zaduživanje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

* Nevenka Brkić, dipl. oec., Ministarstvo financija Republike Hrvatske, Zagreb

¹ Osim dvije odredbe propisane čl. 161. - (1) Odredbe ovoga Zakona koje se odnose na izradu i donošenje proračuna i financijskih planova te njihovih izmjena i dopuna primjenjuju se u proračunskim procesima koji su povezani s izradom i donošenjem proračuna i financijskih planova za razdoblje od 2023. do 2025. i njihovih izmjena i dopuna te nadalje. (2) Odredba članka 121. stavka 2. ovoga Zakona, sukladno kojoj se u iznos ukupne godišnje obveze iz članka 121. stavka 1. ovoga Zakona nepodmirene dospjele obveze iskazuju sukladno zadnjem raspoloživom financijskom izvještaju primjenjuju se od 1. siječnja 2023., a do tada su se u ukupnim godišnjim obvezama iskazivale nepodmirene dospjele obveze iz prethodnih godina.

3. Davanje suglasnosti za dugoročno zaduživanje

Odredbama Zakona o proračunu (dalje u tekstu: Zakon), a vezano za dugoročno zaduživanje i davanje jamstava, propisano je da za dugoročno zaduživanje općine, grada ili županije uzimanjem dugoročnog **suglasnost daje Vlada ili ministar financija. Suglasnost može dati i osnivač ili većinski vlasnik**, ovisno o tome radi li se o dugoročnom zaduživanju proračunskog korisnika, odnosno ustanove ili se radi o dugoročnom zaduživanju izvanproračunskog korisnika, odnosno ostalih pravnih osoba u vlasništvu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. U čijoj je nadležnosti davanje suglasnosti za dugoročno zaduživanje propisano je odredbama Zakona kako slijedi:

- davanje **suglasnosti Vlade** jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za dugoročno zaduživanje, na prijedlog ministra financija, propisano je odredbama st. 4. čl. 120. Zakona, a **iznimka** od navedenoga je kada se radi o projektu koji se sufinancira iz sredstava Europske unije, što je propisano st. 6. istoga članka Zakona, tada **suglasnost daje ministar financija**.
- davanje suglasnosti **ministra financija ili Vlade** jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave za dugoročno zaduživanje za **projekte sufinancirane iz sredstava Europske unije** detaljnije je propisano odredbama čl. 122. Zakona,
- da je ugovor o dugoročnom zaduživanju sklopljen bez suglasnosti Vlade ili ministra financija ništetan, propisano je st. 3. čl. 123 Zakona,
- davanje suglasnosti **ministra financija ili Vlade** (ovisno o visini godišnjeg anuiteta) jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave za **refinanciranje ili reprogramiranje ostatka duga** po osnovi kredita ili zajma propisano je odredbama st. 1. i 2. čl. 124. Zakona,
- davanje suglasnosti **Vlade** jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave za **refinanciranje ili reprogramiranje ostatka duga po osnovi izdanih vrijednosnih papira** uzimanjem kredita kod kreditne institucije propisano je odredbama st. 3. čl. 124. Zakona),
- da se može **mijenjati i/ili dopunjavati namjena zaduživanja** za koju je dobivena **suglasnost Vlade, odnosno ministra financija** i to uz prethodno dobivenu **suglasnost ministra financija** i uz uvjet da je izmjena namjene zaduživanja u skladu sa st. 1. čl. 120. Zakona, propisano odredbama st. 4. čl. 124. Zakona,
- da jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave **ne smije davati instrumente osiguranja** za uredno izvršenje obveza privatnog partnera **za zaduživanje privatnog partnera za provedbu projekata energetske učinkovitosti**, propisano je odredbama čl. 125. Zakona,
- da jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, njihovi proračunski i izvanproračunski korisnici, ustanove čiji je osnivač jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe u većinskom vlasništvu jedne ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave **moгу sklopiti ugovor o javno-privatnom partnerstvu**, propisano je odredbama čl. 126. Zakona,
- da se **proračunski korisnici** jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i **ostale ustanove** čiji su osni-

- vači ili suosnivači jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave **moгу dugoročno zaduživati** samo za namjene utvrđene st. 1. čl. 120. Zakona i **refinancirati ili reprogramirati ostatak duga po osnovi kredita ili zajma uz suglasnost osnivača** sukladno aktu o osnivanju, propisano odredbama st. 1. čl. 127. Zakona,
- da se **izvanproračunski korisnici** jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i **ostale pravne osobe** u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave **moгу dugoročno zaduživati i refinancirati ili reprogramirati ostatak duga po osnovi kredita ili zajma uz suglasnost većinskog vlasnika**, propisano odredbama st. 2. čl. 127. Zakona,
- zaduživanje **izvanproračunskih korisnika** jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i **ostalih pravnih osoba** u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave **kod međunarodne financijske institucije uz suglasnost ministra financija** propisano odredbama st. 3. čl. 127. Zakona,
- davanje **suglasnosti ministra financija jedinici područne (regionalne) samouprave na odluku o davanju jamstva jedinici lokalne samouprave** na svom području propisano je odredbama st. 1. čl. 129. Zakona,
- davanje **suglasnosti ministra financija** jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave na odluku o **davanju jamstva** za dugoročno zaduživanje **proračunskog i izvanproračunskog korisnika** jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, **pravnoj osobi u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu** jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i **ustanovi čiji je osnivač** propisano je odredbama st. 3. čl. 129. Zakona.

4. Namjena, uvjeti i ograničenja dugoročnog zaduživanja

4.1. Namjena dugoročnog zaduživanja

Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinice i ustanove čiji je osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te izvanproračunski korisnici proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave temeljem **st. 1. čl. 120. Zakona mogu se dugoročno zaduživati za:**

- **investiciju** koja se financira iz njezina proračuna
- **kapitalne pomoći** trgovačkim društvima i drugim pravnim osobama u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave radi realizacije investicije koja se sufinancira iz fondova Europske unije i za investicije, odnosno projekte čija je realizacija utvrđena posebnim propisima i
- **financiranje obveza** na ime povrata neprihvatljivih troškova koji su bili sufinancirani iz fondova Europske unije

Pod investicijom se smatraju rashodi za nabavu nefinancijske imovine (osim prijevoznog sredstva u cestovnom prometu - osobnog automobila) i drugi rashodi izravno povezani s takvom investicijom. Suglasnost za navedeno zaduženje **daje Vlada na prijedlog ministra financija** (st.

4. čl. 120. Zakona) pod uvjetom da je ukupna godišnja obveza jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u okviru od 20 posto ostvarenih prihoda u godini koja prethodi godini u kojoj se zadužuje. Iznimno, suglasnost **daje ministar financija** (st. 6. čl. 120. Zakona) ako se jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave zadužuje za realizaciju projekta koji se sufinancira iz sredstava Europske unije i to samo u slučajevima kada se jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dugoročno zadužuje **najviše do iznosa ukupno prihvatljivog troška** projekta sufinanciranog iz sredstava Europske unije.

Predstavničko tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, **prije traženja suglasnosti** Vlade ili ministra financija za dugoročno zaduživanje, **donosi odluku o dugoročnom zaduživanju** jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave **za namjenu** propisanu st. 1. čl. 120. Zakona.

Ministar financija pravilnikom propisuje postupak zaduživanja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te postupak davanja suglasnosti i jamstava, obvezan sadržaj zahtjeva, obvezne priloge i dokumentaciju, način izvještavanja o zaduživanju, danim suglasnostima i jamstvima.

4.2. Ukupna godišnja obveza JLP(R)S

Važno je istaknuti da investicija za koju se jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dugoročno zadužuje **mora biti planirana u proračunu** za proračunsku godinu za koju se traži suglasnost za zaduženje. Čl. 121. Zakona propisani su **uvjeti** pod kojima se jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave može dugoročno zaduživati. **Jedan od uvjeta** je da **ukupna godišnja obveza** jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, koja se zadužuje uzimanjem kredita, zajmova i izdavanjem vrijednosnih papira, **može iznositi najviše do 20 posto ostvarenih proračunskih prihoda u godini koja prethodi godini u kojoj se jedinica zadužuje. Pod ostvarenim proračunskim prihodima podrazumijevaju se ukupno ostvareni prihodi pojedine jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave umanjene za prihode:**

1. od pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna te donacija i
2. s osnove dodatnih udjela u porezu na dohodak za financiranje decentraliziranih funkcija

Navedeno ograničenje ne odnosi se na:

- jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koje se dugoročno zadužuju najviše do iznosa ukupno prihvatljivog troška projekta sufinanciranog iz sredstava Europske unije i na
- zaduživanje jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave za investicije iz područja unapređenja energetske učinkovitosti.

4.3. Opseg mogućeg zaduživanja JLP(R)S

U opseg mogućeg zaduživanja jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno **u ukupne godišnje obveze uključuju se:**

1. **iznos prosječnog godišnjeg anuiteta po kreditima, zajmovima, obvezama na osnovi izdanih vrijednosnih papira** (za novo zaduženje i za zaduženja iz prethodnih godina),
2. **iznos prosječnog godišnjeg anuiteta za dana jamstva** (za novo jamstvo i za jamstva iz prethodnih godina),
3. **iznos prosječnog godišnjeg anuiteta za dane suglasnosti proračunskim korisnicima** jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave **i ostalim ustanovama** čiji su osnivači ili suosnivači jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koji se mogu dugoročno zaduživati samo za namjene utvrđene st. 1. čl. 120. Zakona te
4. **dospjele obveze iskazane u zadnjem raspoloživom financijskom izvještaju.**

Godišnje obveze na osnovi izdanih vrijednosnih papira utvrđuju se **za anuitetne obveznice** u iznosu godišnjeg anuiteta, a za **obveznice kod kojih se amortizira glavnica o dospjeću** godišnje obveze utvrđuju se za pretpostavljeno dospjeće pripadajućega godišnjeg dijela glavnice i pripadajućih kamata.

Uključivanje dospjelih obveza iskazanih u zadnjem raspoloživom financijskom izvještaju u ukupne godišnje obveze jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave je novost u odnosu na način kako se izračunavala ukupna godišnja obveza jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave do stupanja na snagu novoga Zakona. Do stupanja na snagu novoga Zakona u opseg mogućeg zaduživanja jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u izračun su ulazile dospjele obveze jedinice iz godina koje prethode godini u kojoj se jedinica zadužuje i to na dan podnošenja zahtjeva. Međutim, ovim Zakonom (st. 2. čl. 121. Zakona) propisano je da u opseg mogućeg zaduživanja jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u izračun ukupne godišnje obveze jedinice ulaze dospjele obveze iskazane u zadnjem raspoloživom financijskom izvještaju. Na taj se način na jasniji i transparentniji način utvrđuje fiskalni kapacitet pojedine jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Primjena navedene odredbe (st. 2. čl. 121. Zakona) odgođena je (st. 2. čl. 161. Zakona) na godinu dana što znači da se primjenjuje od 1. siječnja 2023. kako bi se jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave prilagodile na nove uvjete dugoročnog zaduživanja.

Izuzetak od primjene ograničenja ukupne godišnje obveze do 20 posto ostvarenih proračunskih prihoda propisan je za zaduživanje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koje se dugoročno zadužuju najviše do iznosa ukupno prihvatljivog troška projekta sufinanciranog iz sredstava Europske unije i **za zaduživanje** jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koje se dugoročno zadužuju za investicije iz područja unapređenja energetske učinkovitosti.

5. Prilozi i dokumentacija uz zahtjev za dugoročno zaduživanje

Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave može se dugoročno zaduživati ako ispunjava uvjete iz odredaba čl. 120. Zakona. Zahtjev za dobivanje suglasnosti za dugoročno zaduživanje podnosi općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan. **Zahtjev se uz dopis podnosi Ministarstvu financija uz obvezne priloge i dokumentaciju, sukladno odredbama čl. 5. Pravilnika,** a to su:

1. popunjen *Obrazac ZJS – Zahtjev za dobivanje suglasnosti za dugoročno zaduživanje / davanje jamstva / suglasnosti*;
2. usvojeni plan proračuna za godinu u kojoj se dugoročno zadužuju u skladu s odredbama Zakona. Opći dio plana proračuna, uz račun prihoda i rashoda, sadrži i račun financiranja s planiranim iznosima primitaka od financijske imovine i zaduživanja te s izdacima za financijsku imovinu i otplate instrumenata zaduživanja. **U posebnom dijelu plana proračuna treba biti jasno vidljiv projekt za koji se općina, grad ili županija dugoročno zadužuje** u skladu s čl. 30. Zakona, odnosno propisanim proračunskim klasifikacijama;
3. popunjen *Obrazac FPP – Financijski plan projekta* u kojem je naveden naziv projekta za koji se dugoročno zadužuju, iskazani svi rashodi vezani uz projekt i izvori financiranja za provedbu projekta za cijelo razdoblje trajanja projekta;
4. odluka o izvršavanju proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave za proračunsku godinu **u kojoj je utvrđen iznos novoga dugoročnog zaduženja** u tijeku proračunske godine te **očekivani iznos ukupnoga duga na kraju proračunske godine**. *Budući da Zakonom nije predviđena izmjena usvojenih projekcija za sljedeće dvije proračunske godine, u tekućoj je proračunskoj godini dana mogućnost predstavničkom tijelu jedinice da donošenjem odluke o izmjeni i dopuni odluke o izvršavanju proračuna jedinice za tekuću proračunsku godinu navede cjelokupni iznos kredita za projekt, utvrdi iznos sredstava koji se planira povući u tekućoj proračunskoj godini te u sljedeće dvije godine. Iznos koji se planira povući u tekućoj proračunskoj godini mora biti vidljiv kao izvor na projektu za koji se dugoročno zadužuje u posebnom dijelu proračuna za tekuću proračunsku godinu i iskazan po proračunskim klasifikacijama;*
5. akt o sufinanciranju ako neki projekt financira više subjekata;
6. odluka predstavničkog tijela o dugoročnom zaduživanju koja sadržava namjenu dugoročnog zaduživanja (naziv projekta iz proračuna) i naziv kreditora / davatelja zajma **te uvjete kreditiranja iz ponude, prijedloga ugovora ili pisma namjere kreditora / davatelja zajma s uvjetima kreditiranja (iz t. 7.);**
7. ponuda, prijedlog ugovora ili pismo namjere kreditora / davatelja zajma s uvjetima kreditiranja (iznos kredita / zajma, rok otplate, kamatna stopa, razdoblje počeka, sredstva osiguranja i drugi troškovi) te plan otplate;
8. izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima za prethodnu proračunsku godinu na *Obrascu PR-RAS (Izveštaj o prihodima i rashodima, primicima i izdaci-*

ma), razina 22, u skladu s Pravilnikom o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu;

9. izračun iznosa ostvarenih prihoda poslovanja i prihoda od prodaje nefinancijske imovine iz *Izveštaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima (Obrazac: PR-RAS, razina 22)* za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca godine koja prethodi godini u kojoj se dugoročno zadužuje, umanjeni za prihode:
 - od pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna te donacija koja ne uključuju sredstva fiskalnog izravnjanja i s osnove dodatnih udjela u porezu na dohodak za financiranje decentraliziranih funkcija.
10. zadnje izvješće o otplati prethodnih zaduženja, danih jamstava i suglasnosti na *Obrascu IZJS – Izvješće o zaduženju / jamstvu / suglasnosti* u trenutku podnošenja zahtjeva i u skladu s odredbama Zakona;
11. stanje dospjelih obveza iskazano u zadnjem raspoloživom financijskom izvještaju;
12. izjava općinskog načelnika, gradonačelnika ili župana da pod materijalnom i kaznenom odgovornošću jamči za ispravnost dokumentacije koja se podnosi uz zahtjev.

Podnositelj zahtjeva (općina, grad ili županija) koji nije podnio zahtjev u skladu sa odredbama Pravilnika, dužan ga je dopuniti u roku od 30 dana nakon što Ministarstvo financija zatraži dopunu. Ako podnositelj zahtjeva Ministarstvu financija ne dostavi dopunu dokumentacije u propisanome, smatrat će se da je odustao od zahtjeva.

6. Zaduženje za projekte iz područja unapređenja energetske učinkovitosti

Kada je u pitanju iznos mogućeg godišnjeg zaduživanja jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, kod zaduživanja za investicije iz područja unapređenja energetske učinkovitosti postupa se na sličan način kao i kod ishođenja zaduživanja uzimanjem kredita za projekte koji se financiraju iz sredstava Europske unije. Još od 7. prosinca 2012. godine, odnosno od stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o proračunu (NN br. 136/12), jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave potiču se na aktivnije sudjelovanje u projektima **iz područja unapređenja energetske učinkovitosti, tako da se zaduživanje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za investicije iz ovog područja isključuje iz iznosa mogućeg godišnjeg zaduživanja jedinice** (121., st. 5. al. 2. Zakona), odnosno **ne ulazi u ograničenje do 20 posto ostvarenih proračunskih prihoda** u godini koja prethodi godini u kojoj se zadužuje, umanjnih za prihode od pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna te donacija i umanjnih za prihode s osnove dodatnih udjela u porezu na dohodak za financiranje decentraliziranih funkcija.

Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave može se dugoročno zadužiti za investicije iz područja unapređenja energetske učinkovitosti uz suglasnost Vlade. **Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave je uz zahtjev za ishođenje suglasnosti Vlade za dugoročno zaduženje za realizaciju investicije iz područja unapređenja energetske učinkovitosti dužna (u prilogu dopisa / zahtjeva) Ministarstvu financija podnijeti sve priloge i dokumentaciju propisanu čl. 5. Pravilnika.**

Odredbama čl. 125. Zakona propisano je da jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ne smije davati instrumente osiguranja za zaduživanje privatnog partnera za provedbu projekata energetske učinkovitosti koje privatni partner ima namjeru koristiti za uredno izvršenje svojih obveza.

7. Zaduživanje za provedbu projekata koji se sufinanciraju iz EU fondova

Temeljem članaka 120. Zakona o proračunu, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave može se zadužiti za investiciju koja se sufinancira iz njezina proračuna, za kapitalne pomoći trgovačkim društvima i drugim pravnim osobama u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave radi realizacije investicije koja se sufinancira iz fondova Europske unije i za investicije, odnosno projekte čija je realizacija utvrđena posebnim propisima i za financiranje obveza na ime povrata neprihvatljivih troškova koji su bili sufinancirani iz fondova Europske unije, ali ukupne godišnje obveze jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu iznositi najviše do 20 posto ostvarenih proračunskih prihoda u godini koja prethodi godini u kojoj se zadužuje, umanjenih za prihode iz st. 4. čl. 121. Zakona, to jest za prihode od pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna te donacija i umanjenih za prihode s osnove dodatnih udjela u porezu na dohodak za financiranje decentraliziranih funkcija.

Odredbama čl. 121. (st. 5. alineja 1.) Zakona propisano je da se kontrola fiskalnog ograničenja od navedenih 20 posto ne odnosi na projekte koji se sufinanciraju iz sredstava Europske unije do iznosa ukupno prihvatljivog troška projekta u kojima jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave sudjeluju. U navedenim slučajevima nije potrebna suglasnost Vlade za zaduženje stoga se jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave za projekte koji se sufinanciraju iz sredstava Europske unije mogu zadužiti uz suglasnost ministra financija do iznosa ukupno prihvatljivog troška projekta (st. 1. čl. 122. Zakona). Ako se jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave zadužuje za realizaciju projekta koji se sufinancira iz sredstava Europske unije iznad iznosa ukupno prihvatljivog troška projekta, suglasnost daje Vlada (st. 2. čl. 122. Zakona).

Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koja se zaduži za provedbu projekata koji se sufinanciraju iz fondova Europske unije obvezna je primljena sredstva Europske unije i / ili pomoći za sufinanciranje iz državnog proračuna vezano za realizaciju projekta za koji se zadužila utrošiti na otplatu zaduženja koje se odnosi na dio projekta za koji su primljena sredstva Europske unije i / ili pomoći za sufinanciranje iz državnog proračuna (čl. 122. st. 3. Zakona).

Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave je, uz zahtjev za ishođenje suglasnosti za dugoročno zaduženje za projekte koji se sufinanciraju iz sredstava Europske unije, dužna (u prilogu dopisa / zahtjeva) Ministarstvu financija dostaviti sve priloge i dokumentaciju propisanu Pravilnikom. Obvezni prilozi i dokumentacija koji se uz dopis dostavljaju Ministarstvu financija za zaduživanje za provedbu projekata koji se sufinanciraju iz fondova Europske unije propisani su čl. 6. Pravilnika.

8. Refinanciranje, reprogramiranje i izmjene suglasnosti za zaduživanje

Refinanciranje ili reprogramiranje kredita ili zajma jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave propisano je čl. 124. st. 1. Zakona. Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave može podnijeti zahtjev za dobivanje suglasnosti za refinanciranje ili reprogram ostatka duga po osnovi dugoročnog kredita ili zajma uz prethodno dobivenu suglasnost ministra financija, ako se ne povećava ukupan godišnji anuitet (obveze). U ukupan godišnji anuitet (obveze) ulaze obveze po kreditima, zajmovima, obveze po osnovi izdanih vrijednosnih papira, danih jamstava i suglasnosti iz čl. 127. st. 1.² Zakona te dospjele obveze iskazane u zadnjem raspoloživom financijskom izvještaju³.

Čl. 124. st. 2. Zakona propisano je da jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave može podnijeti zahtjev za dobivanje suglasnosti za refinanciranje ili reprogramiranje ostatka duga po osnovi dugoročnog kredita ili zajma i u slučajevima kada se povećava ukupan godišnji anuitet uz prethodno dobivenu suglasnost Vlade, odnosno ministra financija za zaduživanje iz čl. 122. st. 1. Zakona.⁴

Refinanciranje ostatka duga po osnovi izdanih vrijednosnih papira uzimanjem kredita kod kreditne institucije propisano je čl. 124. st. 3. Zakona⁵.

Mijenjati i/ili dopunjavati namjenu zaduživanja za koju je dobivena suglasnost Vlade, odnosno ministra financija može se uz prethodno dobivenu suglasnost ministra financija uz uvjet da je izmjena namjene u skladu s člankom 120. stavkom 1. Zakona (propisano čl. 124. st. 4. Zakona).

Uz zahtjev za refinanciranje ili reprogramiranje ostatka duga po osnovi kredita ili zajma, odnosno za zamjenu postojećeg kredita ili zajma novim kreditom ili zajmom općina, grad ili županija je obvezna podnijeti priloge i dokumentaciju propisanu čl. 8. Pravilnika. Kod refinanciranja ili reprogramiranja ostatka duga po osnovi kredita ili zajma, odnosno kod zamjene postojećeg kredita ili zajma novim kreditom ili zajmom, važno je da se iz dostavljene dokumentacije može utvrditi povećava li se ili ne povećava ukupan godišnji anuitet (obveze) jer o tome ovisi treba li za to refinanciranje ili reprogramiranje prethodno ishoditi suglasnost Vlade ili ministra financija.

² Radi se o danim jamstvima i suglasnostima proračunskim korisnicima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i ostalim ustanovama čiji su osnivači ili suosnivači jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koji se mogu dugoročno zaduživati uz suglasnost svog osnivača sukladno aktu o osnivanju.

³ Sukladno čl. 161. st. 2. Zakona o proračunu primjenjuje se od 1. siječnja 2023., a do toga datuma su se u ukupnim godišnjim obvezama iskazivale samo dospjele obveze iz prethodnih godina.

⁴ Čl. 122. st. 1. Zakona propisano je da u slučajevima kada se jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dugoročno zadužuje najviše do iznosa ukupno prihvatljivog troška projekta sufinanciranog iz sredstava Europske unije, suglasnost daje ministar financija.

⁵ Više o zaduživanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave izdavanjem vrijednosnih papira i refinanciranju ostatka duga po osnovi izdanih vrijednosnih papira u poglavlju 8. ovoga članka.

9. Zaduživanje temeljem izdavanja vrijednosnih papira

Zaduživanje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave **izdavanjem vrijednosnih papira** (uglavnom su to obveznice) provodi se temeljem čl. 118., čl. 120., 121. i čl. 123. Zakona. Postupak zaduživanja izdavanjem vrijednosnih papira je isti kao i u slučaju zaduživanja uzimanjem kredita i zajmova. Zahtjev za suglasnost Vlade za zaduživanje izdavanjem vrijednosnih papira podnosi se Ministarstvu financija na Obrascu ZJS – *Zahtjev za davanje suglasnosti za zaduživanje/davanje jamstva/suglasnosti*, koji je sastavni dio Pravilnika. Zahtjev podnosi izvršno tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno načelnik, gradonačelnik ili župan.

Refinanciranje ostatka duga po osnovi izdanih vrijednosnih papira uzimanjem kredita kod kreditne institucije **propisano je čl. 124. st. 3. Zakona**. Navedenom odredbom Zakona propisano je da jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave **može refinancirati ostatak duga po osnovi izdanih vrijednosnih papira** uzimanjem kredita kod kreditne institucije **uz prethodno dobivenu suglasnost Vlade** i to pod sljedećim uvjetima:

- ako rok otplate novoga kredita kojim se refinancira ostatak duga nije duži od roka na koji su izdani vrijednosni papiri na čije je izdavanje Vlada dala suglasnosti i
- ako je ukupan godišnji anuitet u skladu s čl. 121. Zakona, to znači da ukupna godišnja obveza jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave može iznositi najviše do 20 posto ostvarenih prihoda u godini koja prethodi godini u kojoj se jedinica zadužuje.

Sa zahtjevom za ishođenje suglasnosti Vlade za dobivanje suglasnosti **za refinanciranje ostatka duga po izdanim vrijednosnim papirima uzimanjem kredita kod banke – općina, grad ili županija dužna je u prilogu dopisa / zahtjeva Ministarstvu financija dostaviti Pravilnikom propisane priloge i dokumentaciju (čl. 5. Pravilnika)**.

10. Dugoročno zaduživanje/ refinanciranje/ reprogramiranje ostatka duga po osnovi kredita ili zajma

Dugoročno zaduživanje te refinanciranje ili reprogramiranje ostatka duga po osnovi kredita ili zajma **proračunskih korisnika i ostalih ustanova** čiji su osnivači ili suosnivači jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave **te izvanproračunskih korisnika i ostalih pravnih osoba** u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave propisano je odredbama čl. 127. Zakona.

Proračunski korisnici jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave **i ostale ustanove** čiji su osnivači ili suosnivači jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave **možu se dugoročno zaduživati, samo za namjene utvrđene u članku 120. stavku 1. ovoga Zakona⁶ i refinancirati ili reprogramirati ostatak duga po**

osnovi dugoročnog kredita ili zajma **uz suglasnost osnivača** sukladno aktu o osnivanju (čl. 127. st. 1. Zakona). Suglasnosti dane za navedenu namjenu **uključuju se u opseg mogućeg zaduživanja** jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, **razmjerno osnivačkim pravima i sukladno aktu o osnivanju** (čl. 127. st. 4. Zakona).

Istim člankom Zakona (čl. 127. st. 2.) propisana je **moćnost dugoročnog zaduživanja i refinanciranja ili reprogramiranja ostatka duga po osnovi kredita ili zajma izvanproračunskih korisnika i ostalih pravnih osoba u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu** jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave **i to uz suglasnost većinskog vlasnika. Izvanproračunskim korisnicima i ostalim pravnim osoba u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave**, za razliku od proračunskih korisnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i ostalih ustanova čiji su osnivači ili suosnivači jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, **Zakonom nije propisana / ograničena namjena za koju se mogu zadužiti**.

Međutim, ako se **izvanproračunski korisnik** jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave **i ostala pravna osoba** u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave **dugoročno zadužuje kod međunarodne financijske institucije**, na odluku o davanju suglasnosti za dugoročno zaduživanje pravne osobe u svom većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave **obvezna je prethodno ishoditi suglasnost ministra financija** (čl. 127. st. 3. Zakona).

Odluku o davanju suglasnosti za dugoročno zaduženje proračunskih korisnika i ostalih ustanova čiji su osnivači ili suosnivači jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave **kao i odluku o davanju suglasnosti za zaduženje izvanproračunskih korisnika i ostalih pravnih osoba** u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave **donosi predstavničko tijelo** jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, sve dok se statutom ili odlukom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ne propiše drugačije.

Općina, grad ili županija uz zahtjev za davanje suglasnosti pravnoj osobi u svom većinskom vlasništvu ili suvlasništvu za dugoročno zaduženje kod međunarodne financijske institucije podnosi obvezne priloge i dokumentaciju propisanu odredbama čl. 9. Pravilnika.

11. Davanje jamstava JLP(R)S i ministra financija

11.1. Davanje jamstava za ispunjenje kreditnih obveza

Odredbama članka 129. Zakona o proračunu propisano je da:

1. jedinica područne (regionalne) samouprave može dati jamstvo jedinici lokalne samouprave na svom područ-

- za investiciju koja se financira iz njezina proračuna
- za kapitalne pomoći trgovačkim društvima i drugim pravnim osobama u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave radi realizacije investicije koja se sufinancira iz fondova Europske unije i za investicije, odnosno projekte čija je realizacija utvrđena posebnim propisima i
- za financiranje obveza na ime povrata neprihvatljivih troškova koji su bili sufinancirani iz fondova Europske unije.

⁶ Temeljem članka 120. stavka 1. Zakona o proračunu mogućnosti za dugoročno zaduživanje su sljedeće:

ju, uz prethodno dobivenu **suglasnost ministra financija** (čl. 129. st. 1. Zakona),

2. **jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave može dati jamstvo** za dugoročno zaduživanje svom proračunskom i izvanproračunskom korisniku, ustanovi čiji je ona osnivač i pravnoj osobi u svom većinskom vlasništvu ili suvlasništvu, **za ispunjenje njihovih kreditnih obveza, uz prethodno dobivenu suglasnost ministra financija** (čl. 129. st. 3. Zakona). Pod **pojmom „kreditne obveze“** podrazumijeva se ispunjenje obveza nastalih dugoročnim zaduživanjem proračunskih korisnika i ostalih ustanova čiji su osnivači ili suosnivači jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te dugoročnim zaduživanjem izvanproračunskih korisnika i ostalih pravnih osoba u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Zakonom propisana **dana jamstva uključuju se u opseg mogućeg zaduživanja** jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave iz čl. 121. Zakona, koje može iznositi najviše do 20 posto ostvarenih prihoda jedinice u godini koja prethodi godini u kojoj jedinica daje jamstvo za zaduženje (kreditne obveze svog proračunskog i izvanproračunskog korisnika, ustanove čiji je ona osnivač i pravne osobe u svom većinskom vlasništvu ili suvlasništvu), razmjerno osnivačkim pravima i sukladno aktu o osnivanju odnosno udjelu u vlasništvu (st. 4. čl. 129. Zakona). **Jamstva dana za zaduženje do ukupno prihvatljivog troška projekta sufinanciranog iz sredstava Europske unije je iznimka i ne uključuju se u opseg mogućeg zaduživanja jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (st. 5. čl. 129. Zakona).**

Odluku o davanju jamstava, za obveze nastale dugoročnim zaduživanjem proračunskog i izvanproračunskog korisnika, ustanove čiji je jedinica osnivač i pravne osobe u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinice, za namjene propisane st. 1. čl. 120. Zakona, donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ako statutom ili odlukom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave nije propisano tko odlučuje o jamstvu.

Sukladno odredbama Zakona, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave može **dati SAMO I JEDINO JAMSTVO i nikako ne može biti jamac-platac/suoduznik** za ispunjenje obveza po dugoročnom zaduživanju proračunskih korisnika i ostalih ustanova čiji su osnivači ili suosnivači jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno za ispunjenje obveza po dugoročnom zaduživanju izvanproračunskih korisnika i ostalih pravnih osoba u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Županija može dati jamstvo općini ili gradu na svojem području u skladu s odredbama čl. 129. st. 1., 2., 5., 6., 7. i 8. Zakona. **Obvezni prilozi i dokumentacija koji se uz dopis dostavljaju Ministarstvu financija propisani su čl. 10. Pravilnika.**

11.2. Ugovori i izvještavanje o danim jamstvima

Ugovor o jamstvu, za jamstvo dano jedinicama lokalne samouprave i jamstvo dano za ispunjenje obveza po dugoročnom zaduživanju proračunskog korisnika i drugih ustanova te izvanproračunskih korisnika i drugih pravnih

osoba, u ime jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave sklapa načelnik, gradonačelnik, odnosno župan po dobivanju suglasnosti ministra financija. Ako jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave da jamstvo bez prethodno dobivene suglasnosti ministra financija, u tom slučaju se jamstvo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave smatra ništetnim.

Zakonom je propisano da je jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave **dužna izvijestiti Ministarstvo financija o sklopljenom ugovoru o danim jamstvima u roku od osam dana od dana sklapanja ugovora**. Osim o sklopljenom ugovoru o danim jamstvima, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave **dužna je izvještavati Ministarstvo financija unutar proračunske godine, tromjesečno, do 10. u mjesecu za prethodno izvještajno razdoblje o stanju aktivnih jamstava za koja je prethodno dana suglasnost**.

12. Izvještavanje o dugoročnom zaduživanju

Odredbama Zakona i Pravilnika propisano je izvještavanje o dugoročnom zaduživanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, njezinih proračunskih i izvanproračunskih korisnika kao i ostalih ustanova kojima je jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave osnivač i ostalih pravnih osoba koje su u njezinom većinskom vlasništvu ili suvlasništvu. **Temeljem odredaba Zakona i Pravilnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave je dužna izvijestiti Ministarstvo financija o sljedećem:**

- o sklopljenom ugovoru o zaduživanju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- o otplati kredita / zajma za koje je jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dobila suglasnost Vlade Republike Hrvatske ili ministra financija,
- o sklopljenom ugovoru o dugoročnom zaduživanju svojih proračunskih i izvanproračunskih korisnika jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, ostalih ustanova kojima je osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te ostalih pravnih osoba u njezinom većinskom vlasništvu ili suvlasništvu kojima je kao većinski vlasnik ili suvlasnik, odnosno osnivač dala suglasnost za zaduženje,
- o otplati kredita / zajma na temelju ugovora o dugoročnom zaduživanju pravnih osoba u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i ustanova čiji je ona osnivač [proračunski i izvanproračunski korisnici te ostale ustanove kojima je osnivač i ostale pravne osobe u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave],
- o sklopljenom ugovoru o jamstvu bilo da se radi o jamstvu koje je jedinica područne (regionalne) samouprave dala jedinici lokalne samouprave ili o jamstvu koje je jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dala pravnoj osobi u svom većinskom vlasništvu ili suvlasništvu, odnosno ustanovi čiji je ona osnivač,
- o stanju / otplati aktivnih jamstava za koja su dane suglasnosti bilo da se radi o jamstvu koje je jedinica područne (regionalne) samouprave dala jedinici lokalne samouprave ili o jamstvu koje je jedinica lokalne samouprave dala pravnoj osobi u svom većinskom vlasništvu ili suvlasništvu, odnosno ustanovi čiji je ona osnivač.

Preuzimanje prometa žiroračuna i zadavanje platnih naloga kroz informatički sustav

Josip Kovačec *

Otvaranjem bankarskih IT sustava prema fintech kompanijama, krajem prošle godine na hrvatskom tržištu pojavile su se dvije ključne inovacije proizašle iz Revidirane Direktive o platnim uslugama Europske unije PSD2 (Payment Services Directive 2)¹; usluga plaćanja i iniciranja plaćanja (PIS) i usluga informiranja o bankovnom računu (AIS). Jedina usluga koja ih na hrvatskom tržištu trenutno objedinjuje je ePlati, poduzeća Elektronički računi, koje je Rješenjem Hrvatske narodne banke u srpnju 2022. godine upisano u registar pružatelja platnih usluga i izdavatelja elektroničkog novca kao institucija za platni promet za pružanje platnih usluga iniciranja plaćanja (PIS) i usluge informiranja o računu (AIS). U članku se, na primjeru konkretnog isporučitelja, čitatelje upoznaje sa suvremenim i dostupnim informatičkim rješenjima za unaprjeđenje financijskog poslovanja.

1. Integracija u računovodstvene programe¹

Odobrenjem HNB-a tvrtka Elektronički računi započela je proces integracija usluga u računovodstvene programe i poslovna rješenja s kojima su već integrirali prijašnje usluge informacijskog posredništva, između ostalih, razmjenu e-računa i pratećih dokumenata, uslugu izrade i razmjene drugih digitalnih knjigovodstvenih isprava i elektroničkog arhiviranja. Riječ je o 455 rješenja koja će tijekom 2023. godine, nadovezujući se na postojeću uslugu izdavanja e-računa, svoje usluge nadograditi fintech uslugom ePlati i time povećati vlastitu vrijednost kod svojih korisnika. Veća vrijednost proizlazi iz toga da automatizacijom izrade platnog naloga i iniciranjem plaćanja kroz računovodstveni program, poslovni subjekti štede resurse, a istovremeno povećavaju kvalitetu i ažurnost financijskih podataka. Iz iskustava korisnika koji su već počeli koristiti ePlati unutar svojih računovodstvenih programa, uočava se kontinuirano isticanje prednosti koju uživaju računovodstveni i knjigovodstveni servisi upravo u kontekstu ažurnosti prikupljanja i obrade financijskih podataka njihovih klijenata kroz ePlati (AIS). Među prvim integracijama ePlati u računovodstvene programe i poslovna rješenja završena je ona u Synesis, proizvođača tvrtke Pupilla, koji na tržištu koristi veliki broj mikro, malih i srednjih tvrtki, odnosno računovodstvenih i knjigovodstvenih servisa.

2. AIS – automatsko preuzimanje informacija o transakcijama

Zajednički problem s kojim se susreću računovodstveni servisi je kašnjenje s dostavom dokumentacije pa se neri-

jetko događa da izvode i račune klijenti dostavljaju netom prije predaje PDV obrasca. Ako je računovođa ili knjigovođa ovlaštenik na računu klijenta, aktivacijom ePlati u svom računovodstvenom programu, ima mogućnost koristiti sve značajke usluge ePlati, odnosno usluge plaćanja i iniciranja plaćanja (PIS) te informiranja o bankovnom računu (AIS). Usluga dohvaćanja informacija o stanju računa (AIS) korisnicima i njihovim ovlaštenicima, knjigovodstvenim i računovodstvenim servisima, omogućuje da u stvarnom vremenu prate sve promjene na bankovnom računu, ili više njih, i to direktno kroz njihov računovodstveni ili poslovni program (ERP). Aktivacijom usluge unutar računovodstvenog programa subjekti više nisu obavezni čekati izvratke o prometu po računima od prethodnog dana kako bi knjižili platni promet niti se moraju direktno spajati na internet bankarstvo poslovnih banaka i tražiti i provjeravati pojedinačne transakcije, već informacije o uplatama zaprimaju automatski, direktno u računovodstveni program.

2.1. Korištenje ePlati (AIS) kroz Synesis

Koristeći ePlati (AIS), korisnik može povlačiti i izvratke (izvod) o prometu po računima koji se potom automatski učitavaju u računovodstveni program ili poslovno rješenje. Ako je knjigovođa ovlaštenik na računu klijenta, aktivacijom ePlati u svom računovodstvenom programu, ima mogućnost koristiti značajke usluge ePlati za sve poslovne račune klijenata. Korištenjem ePlati, usluge informiranja o bankovnom računu (AIS), knjigovođa više ne radi u prošlosti, danas za prethodni dan, već informaciju o svakoj uplati, sa svih poslovnih računa klijenata, može zaprimiti u stvarnom vremenu direktno u računovodstveni program. Računovodstveni servis ne mora čekati dostavu izvoda od klijenta ili pamtni lozinke za različita internet bankarstva jer putem ePlati (AIS) može automatski povlačiti izvratke o prometu po računima. Za razliku od klasičnog učitavanja XML datoteke izvoda, što je usluga koju trenutno pruža

* Josip Kovačec, savjetnik Uprave Elektronički računi d.o.o.

¹ Direktiva (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ.

većina banka, korisnik ePlati više ne mora ulaziti u internet bankarstvo, povući datoteku na radnu površinu računala potom je učitati u računovodstveni program, ili je pak preuzimati putem sa e-maila, već to čini automatski, zadajući jednim klikom nalog usluzi ePlati (AIS) da izvod povuče direktno u program. Unutar programa Synesis podešeno je automatsko preuzimanje informacija o transakcijama po svim bankovnim računima poslovnog subjekta, što je pogodnost koju računovodstveni servisi mogu aktivirati i za sve svoje klijente.

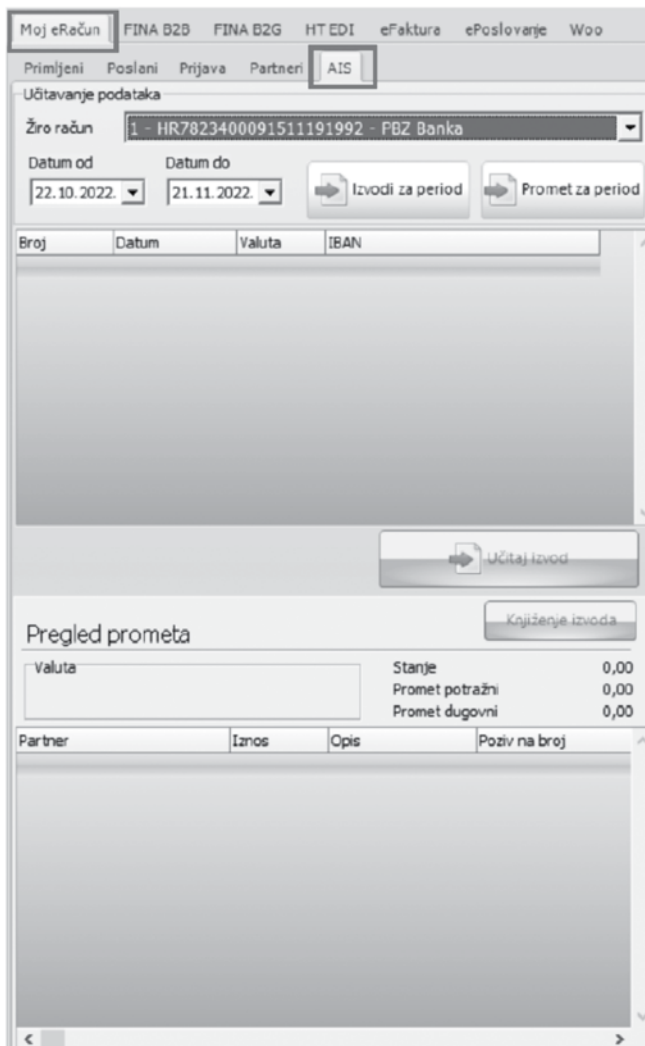
Postupak aktivacije obavlja se na sljedeći način:

Nakon pristupa u Synesis, korisnik bira F5 ePortal gdje pod oznakom Moj-eRačun pristupa usluzi ePlati unutar koje će, nakon prijave, odabrati vremenski period za koji prikuplja informacije o prometu po poslovnom računu. Usluga AIS, koja je unutar opcije Moj-eRačun istaknuta kao zasebna kartica, omogućava korisnicima Synesisa pregled svih izvoda, odnosno svih prometa po poslovnim računima na jednom mjestu. Preduvjet za pristup podacima sa svih poslovnih računa je da su njihovi brojevi upisani u dokument žiroračun u osnovnim podacima unutar Synesisa.

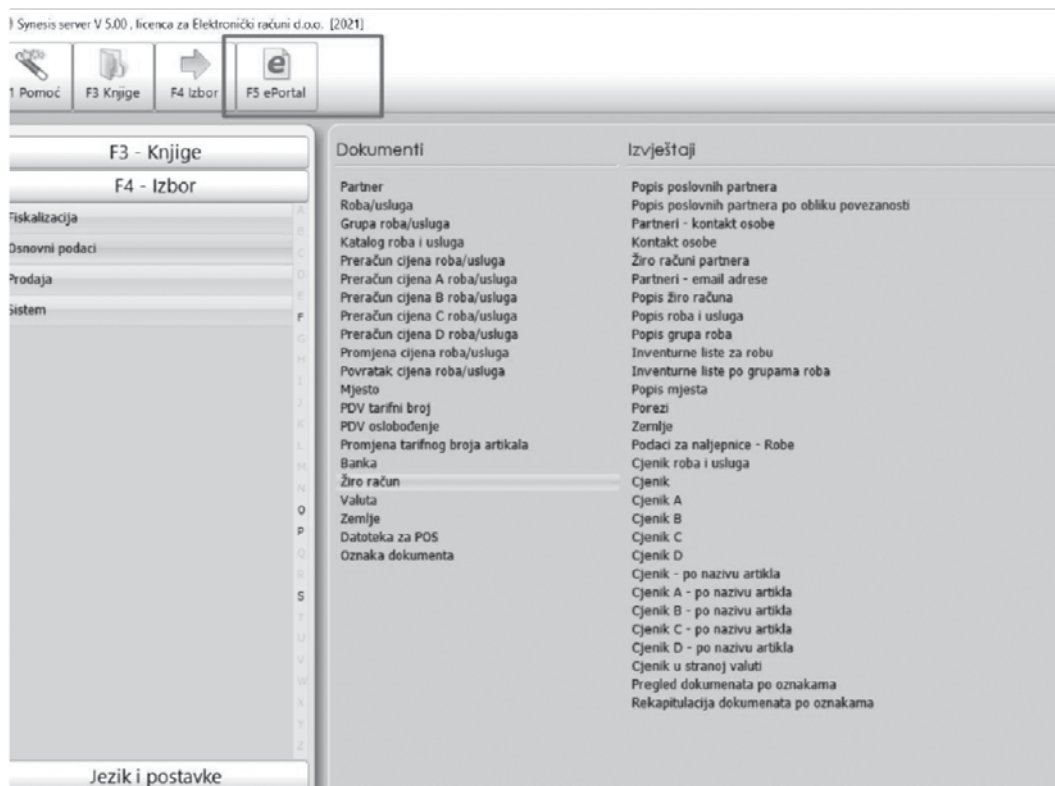
mojeRačun

ePlati

Fotografija 2: Odabir usluge AIS unutar Synesisa.

Fotografija 1: Pristup F5 ePortalu unutar Synesisa

S obzirom na to da je ePlati (AIS) usluga koju Elektronički računi ugovaraju pojedinačno s poslovnim bankama u Hrvatskoj, za učitavanje podataka u računovodstveni program bankama je potrebno dostaviti privolu korisnika usluge. Privola se daje putem ePlati stranice, nakon čega korisnik usluge dobiva pristup svojim bankovnim računima unutar Synesisa.

2.2. Izvodi ili prometi za period

Korisnik ePlati samostalno, ovisno o potrebi, bira kada će u Synesis povući izvode od prethodnih dana, odnosno odabire povući promete za određeni period s pojedinačnog ili svih poslovnih bankovnih računa. Klikom na željenu tipku „Izvodi za period“, korisniku je omogućeno preuzimanje bankovnih izvoda za odabrano razdoblje i odabranu banku, odnosno bankovni račun. Tipka „Promet za period“ omogućuje preuzimanje informacija o pojedinačnim transakcijama po bankovnom računu za odabrano razdoblje, ali i informaciju o trenutnom stanju po odabranom bankovnom računu korisnika ili poslovnog subjekta za kojeg je korisnik ovlaštenik, ako je riječ o knjigovodstvenim servisima koji ePlati (AIS) koriste za svoje klijente.

Fotografija 3: Povlačenje izvoda u Synesis.

The screenshot shows the Synesis ePortal interface. At the top, there are navigation tabs: 'Moj eRačun', 'FINA B2B', 'FINA B2G', 'HT EDI', 'eFaktura', 'ePoslovanje', and 'Woo'. The 'AIS' tab is active. Below the navigation, there is a section for 'Učitavanje podataka' (Loading data) with a dropdown for 'Žro račun' (Source account) set to '1 - HR7823400091511191992 - PBZ Banka'. There are two date pickers: 'Datum od' (22.10.2022.) and 'Datum do' (21.11.2022.). Two buttons are visible: 'Izvodi za period' and 'Promet za period'. Below this is a table with columns: 'Broj', 'Datum', 'Valuta', and 'IBAN'. At the bottom, there is a 'Pregled prometa' (Transaction overview) section with a 'Knjiženje izvoda' (Statement generation) button. A small summary table shows: 'Stanje' 0,00, 'Promet potražni' 0,00, and 'Promet dugovni' 0,00. Below that is a table with columns: 'Partner', 'Iznos', 'Opis', and 'Poziv na broj'.

2.3. Knjiženje izvoda iz ePlati (AIS)

Izborom pojedinačnog izvotka o prometu po bankovnom računu te klikom na gumb učitaj izvod, unutar Synesisa se otvaraju detalji svakog učitano dokumenta. Knjiženje izvoda obavlja se na uobičajen način; pedantno i onim redoslijedom kako se zaprimaju iz banke. U široj primjeni, korisnicima će ePlati (AIS) omogućiti automatsko knjiženje izvoda; subjekt zada nalog u ePlati (AIS) da u određenom periodu, odnosno u određeno vrijeme automatski povuče izvode o prometima po poslovnim bankovnim računima i automatski ih knjiži na unaprijed određena konta, sukladno vrsti troška i podacima kao što su naziv dobavljača, poziv na broj primatelja i drugi relevantni podaci. Tako će knjigovođe moći dodatno automatizirati proces, što im može gotovo u potpunosti ukinuti manualni rad, osim u slučajevima kada bi izostao neki od zadanih parametara pa će se uplata knjižiti na prijelazni konto. Proces knjiženja izvoda povučenih kroz ePlati (AIS) uvelike skraćuje postupak dobave informacija o transakcijama, što knjigovodstvenim i računovodstvenim stručnjacima pruža dovoljno vremena da efikasnije prate novčani tijek unutar poduzeća. Postoje servisi koji prakticiraju knjiženje kod svake poslovne promjene, tako da knjiženja uplata mogu obavljati u ciklusima NKS-a ili na svoj nalog u stvarnom vremenu, ali i povlačenjem izvadaka (izvoda) o prometu po računu direktno u računovodstveni program, bez pristupanja internet bankarstvu klijenta, što rješava problem zakašnjele dostave dokumenata, a povećava nadzor nad financijskim sredstvima klijenta. Automatskim povlačenjem izvadaka i samostalnim knjiženjem stavaka na izzacima, dodatno će unaprijediti i ubrzati vlastito poslovanje i povećati nadzor nad financijskim poslovanjem svojih klijenata jer, između ostalog, u svakom trenutku, unutar vlastitog računovodstvenog programa, vide trenutno stanje po njihovim računima.

IMATE PITANJE?

Slobodno nam se obratite sa Vašim dilemama i pitanjima. Tu smo za Vas.

pitajcentar@tim4pin.hr

Fotografija 4: Knjiženje izvoda u Synesisu koristeći ePlati (AIS).

The screenshot displays the Synesis software interface for account statements. On the left, the 'Izvod' (Statement) window shows account details for 'Zbro račun' (Account Summary) with a balance of 0.00. It includes fields for 'Naziv Zbro računa' (Account Name), 'IBAN', 'Kod', and 'Banka'. Below this, there are sections for 'Izvod' (Statement) and 'Knjiženje' (Posting) with various filters and a table of transactions. On the right, the 'Učitanje podataka' (Data Loading) window shows a list of transactions with columns for 'Broj', 'Datum', 'Vredn.', and 'IBAN'. Below this, there are summary statistics and a table of partner transactions.

2.4. PIS – usluga iniciranja plaćanja

Korisnici poslovnih transakcijskih računa s uslugom iniciranja plaćanja ePlati (PIS) obavljaju plaćanja iz svog računovodstvenog programa ili programskog rješenja (ERP-a) odakle zadaju naloge za plaćanja bez posebne prilagodbe i integracije sa svojom poslovnom bankom. Za korisnika to znači da više ne mora generirati datoteke s platnim nalogima iz poslovne aplikacije i potom ih ručno prepisivati ili učitavati u internet bankarstvo. Putem ePlati usluge iniciranja plaćanja (PIS) mogu se plaćati računi u papirnatom ili elektroničkom obliku, ponude ili putni nalozi, odnosno sve valjane knjigovodstvene isprave koje se evidentiraju i knjiže u računovodstvenom programu. Isto se odnosi i na isplatu plaća te drugih vrsta dohodaka koje poslovni subjekt uobičajeno isplaćuje. Poslovni subjekti koji šalju i zaprimaju e-račune, mogu automatski preuzeti i učitati jedan ili više e-računa u računovodstveni program i odmah ih, nakon knjiženja, platiti iz Synesis.

2.5. Zadavanje naloga za plaćanje iz Synesis

Nakon učitavanja e-računa sa servisa mojeRačun, korisnik zadaje nalog za plaćanje unutar Synesis klikom na gumb ePlati. U tom trenutku automatski se generira uplatnica koja se nakon popunjavanja i potvrđivanja šalje na portal ePlati sustava. Po zadavanju naloga za plaćanje, ePlati šalje podatke u sustav banke i preusmjerava korisnika direktno na autorizaciju poslanog naloga. Banka povratno javlja informaciju o statusu platne transakcije, koju ePlati pohranjuje i vraća korisniku platne usluge direktno u njegov računovodstveni program. Osvježavanjem statusa naloga, korisnik u svakom trenutku može pratiti jesu li nalozi prošli i kakvo je trenutno stanje njegovih poslovnih računa, a da nije morao pristupiti u internet bankarstvo. Kroz sustav ePlati (PIS) integriran u poslovni softver, mogu se inicirati i buduća pojedinačna plaćanja: korisnik u računovodstvenom programu zadaje nalog i vrijeme provođenja budućeg plaćanja te ga šalje putem ePlati prema banci. Banka pohranjuje buduću platnu transakciju i provodi je na željeni dan temeljem primljenog i autoriziranog naloga.

Fotografija 5: Zadavanje naloga za plaćanje iz Synesis putem ePlati (PIS).

The screenshot shows the 'Potvrdi plaćanje kroz sustav ePlati' (Confirm payment through the ePlati system) form. It is divided into two main sections: 'PLATITELJ (naziv/ime i adresa)' (Payer) and 'PRIMATELJ (naziv/ime i adresa)' (Payee). The payer section includes fields for 'Valuta' (Currency: HRK), 'Iznos' (Amount: 76,45), 'IBAN platitelja' (Payer IBAN: HR1724020061101111033), 'Model HR', and 'Poziv na broj'. The payee section includes fields for 'Model HR' (00), 'Poziv na broj' (000883-2201-000895), 'Šifra namjene' (Purpose Code), 'Opis plaćanja' (Description: Plaćanje po računu), and 'Datum izvršenja' (Execution Date: 22.11.2022.).

2.6. Grupni nalozi u ePlati (PIS)

U situacijama kada želi platiti skupni nalog, korisnik kroz svoj poslovni softver (ERP) generira zahtjev za grupno plaćanje pri čemu se svaki od pojedinačnih naloga unutar grupnoga mora odnositi na istu platnu uslugu banke i plaćati s istog bankovnog računa. No, treba naglasiti da je moguće zadati i grupni nalog gdje datumi izvršenja pojedinačnih naloga mogu biti i budući, a ne isključivo tekući. Kao i u slučaju pojedinačnih plaćanja, ePlati (PIS) zaprima zahtjev za grupno plaćanje i verificira ga, nakon čega kreira platni nalog i šalje ga u sustav banke. Banka zaprima provjereni grupni nalog, provodi pojedinačne platne transakcije temeljem primljenog i autoriziranog skupnog naloga te vraća informaciju o statusima provedbe u računovodstveni program korisnika. Autorizaciju platnog naloga obavlja direktno korisnik platne usluge putem jedne od raspoloživih metoda snažne autentifikacije klijenta (SCA). U konkretnom slučaju, riječ je o dvofaktorskoj autentifikaciji (2FA), odnosno autorizaciji tokenom, koja se smatra najsigurnijim načinom autentifikacije jer isključivo osoba koja posjeduje token, ili je ovlaštena za njegovo korištenje, može pristupiti stranici i autorizirati nalog.

Korisnik kroz ePlati (PIS) može i otkazati nalog za plaćanje i to u računovodstvenom programu ili poslovnom rješenju u kojem ga je i zadao i to jednim klikom na „opozovi plaćanje“, prije čega treba izabrati naloge koje želi opozvati.

3. Računovodstvo u stvarnom vremenu

Ključna promjena koja se trenutno događa u pogledu platnih usluga je njihova dostupnost. Otvaranjem tržišta za kompanije tehnološkog sektora za pružanje financijskih usluga, koje su donedavno nudile isključivo banke i kartičarske kuće, otvorena je mogućnost da se platne usluge pojednostave za krajnjeg kupca i stvoren preduvjet za takozvani *instant payment*, odnosno realizaciju platne transakcije unutar 10 sekundi. U usporedbi s klirinškim modelom gdje je platni sustav raspoloživ 365 dana, ali umanjen za 104 dana vikenda ako nije riječ o transakcijama unutar iste banke, fintech usluga ePlati (PIS i AIS) omogućuju platni promet u svih 24 sata, sedam dana u tjednu. U kontekstu računovodstva u stvarnom vremenu, subjekti više nisu obavezni čekati izvatke o prometu po računima od prethodnog dana kako bi knjižili platni promet niti se moraju direktno spajati na internet bankarstvo i tražiti i provjeravati pojedinačne transakcije jer se sav platni promet odvija isključivo kroz računovodstveni program.

Prijave u tijeku!

Pregledajte našu ponudu
aktualnih edukacija!

www.tim4pin.hr

Okvir 1:

Primjena PSD2 Direktive u Hrvatskoj

Regulator za certificiranje i licenciranje pružatelja usluga platnog prometa na domaćem tržištu je Hrvatska narodna banka koja, između ostalog, odobrava i nadzire upis subjekata u registar te je pratila provedbu usklade banaka sukladno specifikaciji izrađenoj za jedinstveno standardizirano programsko sučelje, kako bi se osigurao jedinstveni model za pristup trećih strana računima za plaćanje klijenata otvorenima u bankama. U Republici Hrvatskoj su sve banke s datumom primjene Uredbe RTS, 14. rujna 2019. godine, uskladile svoja sučelja za pristup trećih strana bilo putem API namjenskog sučelja ili preko modificiranoga klijentskog sučelja, što za potrošače znači da ne postoji prepreka da svojim bankovnim računima, u kontekstu plaćanja ili praćenja informacija o uplatama po računima, ne koriste platne usluge PIS i AIS direktno iz računovodstvenog softvera. Treba naglasiti da se i u slučaju pristupa trećih strana putem API namjenskog sučelja ili preko modificiranoga klijentskog sučelja za potrebe sigurne komunikacije banaka i pružatelja platnih usluga, koriste kvalificirani elektronički (eIDAS) certifikati tako da banka uvijek zna tko pristupa njezinu sučelju, što može biti sam klijent ili pružatelj platnih usluga (TPP) u ime klijenta.

Okvir 2:

Utjecaj PSD2 na tržište financijskih usluga

Razvoj financijskih usluga prema revidiranoj PSD2 direktivi, koja je otvorila sučelja banaka za pristup pružateljima platnih usluga, osigurao je poslovnim subjektima skraćivanje radnih procesa i povećanje operativnosti. Omogućio je i značajno smanjenje troškova integracije s bankama za oko 455 računovodstvenih programa i poslovnih rješenja jer ona komuniciraju sa svim poslovnim bankama putem jedinstvenog sučelja i protokola platforme ePlati koja je integrirana s najvećim poslovnim bankama u Hrvatskoj te nekoliko manjih. Revidirana direktiva PSD2 inovirala je i plaćanje po zaprimljenom eDokumentu, to može biti i ePonuda, kroz uslugu IBAN to IBAN (I2I) koja je dostupna za korištenje i fizičkim osobama, primjerice kod plaćanja na web shopu ili podmirjenja troškova komunalnih usluga. IBAN to IBAN plaćanja, poznata još i kao Account-to-account (A2A) plaćanja, predstavljaju direktan prijenos novca s računa platitelja na račun primatelja, bez posredništva kartičarskih kuća. Ovaj oblik plaćanja svakodnevno bilježi porast korisnika, a pretpostavka je da bi uskoro mogao postati popularniji i od tradicionalnog kartičnog plaćanja. I u Hrvatskoj raste broj korisnika A2A metode plaćanja, prvenstveno zahvaljujući pružateljima takvih usluga kao što je trenutno tvrtka Elektronički računi sa svojom uslugom IBAN to IBAN (I2I).

Otvaranje poslovnih knjiga u eurima i tečajne razlike

U nastavku prenosimo dijelove Uputa ministarstva financija o knjigovodstvenim postupcima na početku 2023. godine, a u kontekstu primjene nove službene valute. Cjelovita Uputa s brojnim primjerima objavljena je mrežnoj stranici Ministarstva <https://mfin.gov.hr/istaknute-teme/drzavna-riznica/racunovodstvo/upute-nalozi-i-ostalo/179>.

1. Uvod

Sukladno članku 70., stavku 4. Zakona o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj (Narodne novine, br. 57/22 i 88/22; dalje u tekstu: Zakon o uvođenju eura) razlike do kojih će doći zbog primjene pravila za preračunavanje i zaokruživanje evidentiraju se u poslovnim knjigama **u skladu s računovodstvenim standardom odnosno u skladu sa zakonima i podzakonskim propisima kojima se uređuje ovo područje. Vezano uz sustav proračunskog računovodstva navedeno pretpostavlja primjenu pravila u skladu s člankom 132. Zakona o proračunu (NN 144/2021) i Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i računskom planu i ostalim podzakonskim propisima kojima se uređuje ovo područje.** Početna stanja na računima u glavnoj knjizi i analitičkim evidencijama na dan 1.1.2023. iskazuju se u eurima, a izračunat će se konverzijom iznosa zaključnih stanja računa glavne knjige i analitičkih evidencija izraženih u kunama na dan 31.12.2022., a prema fiksnom tečaju konverzije i pravilima za preračunavanje i zaokruživanje sukladno Zakonu o uvođenju eura.

Ako zbog pravila zaokruživanja kod preračunavanja zaključnih stanja u kunama na dan 31.12.2022. u početna stanja u eurima na dan 1.1.2023. nastane razlika između ukupne vrijednosti imovine (aktive) te ukupne vrijednosti obveza i vlastitih izvora (pasive) **ta će se razlika iskazati na teret ili u korist vlastitih izvora u početnoj bilanci na dan 1.1.2023.**

U bilješkama uz financijske izvještaje za 2023. godinu biti će potrebno navesti koliki je iznos razlike između ukupne vrijednosti imovine te ukupne vrijednosti obveza i vlastitih izvora (kapital) u bilanci na dan 1.1.2023. nastao uslijed preračunavanja kuna u euro iskazan na teret ili u korist vlastitih izvora.

2. Usklađivanje razlika između analitičkih i sintetičkih evidencija

Sintetički računi glavne knjige moraju biti kontinuirano usklađeni s podacima iz analitičkih evidencija koje ih razrađuju. Međutim kod prijenosa zaključnih stanja s 31.12.2022. u početna stanja 1.1.2023. zbog preračunavanja vrijednosti iz kuna u euro i pravila zaokruživanja na dvije decimale, moguće je da u početnim stanjima na dan 1.1.2023. dođe do razlike između zbroja pojedinač-

nih podataka iz analitičkog knjigovodstva sa sintetičkim podatkom iz glavne knjige prenesenim u početno stanje 1.1.2023. U takvim slučajevima, podatke na sintetičkim i analitičkim računima treba uskladiti kako bi se razlike zbog preračunavanja i zaokruživanja eliminirale.

Kod usklađivanja sintetičke i analitičkih evidencija, odnosno eliminiranja razlika nastalih zbog preračunavanja kune u euro treba voditi računa o bilančnoj ravnoteži, odnosno da se usklađenja provode na usporednim i korespondirajućim bilančnim pozicijama u aktivi i pasivi bilance. Kod prijenosa početnih stanja stoga treba voditi računa o sljedećim bilančnim ravnotežama:

- nefinancijska imovina u aktivi bilance evidentirana u okviru razreda 0 *Nefinancijska imovina* mora biti u ravnoteži sa vlastitim izvorima u pasivi na osnovnom računu 91111 *Izvori vlasništva iz proračuna za nefinancijsku imovinu* odnosno osnovnom računu 91121 *Ostali izvori vlasništva za nefinancijsku imovine*
- dio financijske imovine na dijelu skupine 12 depoziti i 13 dani zajmovi te skupinama 14 vrijednosni papiri i 15 dionice i udjeli u glavnici moraju biti u ravnoteži s vlastitim izvorima u pasivi na osnovnom računu 91112 *Izvori vlasništva iz proračuna za financijsku imovinu* odnosno 91122 *Ostali izvori vlasništva za financijsku imovinu*
- skupina 16 *Potraživanja za prihode poslovanja* u aktivi bilance mora biti u ravnoteži sa skupinom 96 *Obračunati prihodi poslovanja* u pasivi bilance
- skupina 17 *Potraživanja od prodaje nefinancijske imovine* u aktivi bilance mora biti u ravnoteži sa skupinom 97 *Obračunati prihodi od prodaje nefinancijske imovine* u pasivi bilance
- skupina 26 *Obveze za kredite i zajmove* u aktivi bilance mora biti u ravnoteži sa podskupinom 912 *Ispravak vlastitih izvora za obveze* u pasivi bilance

Slijedom navedenog, razlike sintetičke i analitičkih evidencija zbog preračunavanja i zaokruživanja kuna u eure u proračunskom računovodstvu iskazivat će se na teret ili u korist:

- podskupine 911 vlastitih izvora za nefinancijsku ili financijsku imovinu
- podskupine 912 ispravka vlastitih izvora za obveze
- skupine 96 ili 97 obračunatih prihoda
- podskupine 922 višak ili manjka prihoda

Primjer: Grad XY vodi analitičku evidenciju naplate komunalne naknade. Na 31.12.2022. stanje potraživanja u analitičkom knjigovodstvu po dužnicima je sljedeće:

R. br.	Kupac	Iznos
1.	Ana Anić	144,29 kn
2.	Pero Perić	264,53 kn
3.	XY d.o.o.	532,25 kn
4.	Iva Ivić	156,00 kn
5.	ZZ d.o.o.	125,99 kn
6.	Ante Antić	23,20 kn
7.	AA d.o.o.	1.253,25 kn
Ukupno stanje na 31.12.		2.499,51 kn

Ukupna zbrojena vrijednost potraživanja prema svim obveznicima plaćanja komunalne naknade na 31.12.2022. iznosi 2.499,51 kn. Iz analitičkih evidencija zbroj pojedinačnih vrijednosti potraživanja prenosi se na karticu potraživanja za komunalnu naknadu u glavnoj knjizi Grada XY. Dakle, u glavnoj knjizi na 31.12.2022. stanje potraživanja za komunalnu naknadu iznosi 2.499,51 kn. S obzirom na to da je od 1.1.2023. godine euro nova službena valuta u Republici Hrvatskoj, početna stanja na računima u glavnoj knjizi i analitičkim evidencijama na dan 1.1.2023. potrebno je izraziti u eurima.

R.br.	Kupac	Iznos	Iznos
1.	Ana Anić	144,29 kn	19,15 €
2.	Pero Perić	264,53 kn	35,11 €
3.	XY d.o.o.	532,25 kn	70,64 €
4.	Iva Ivić	156,00 kn	20,70 €
5.	ZZ d.o.o.	125,99 kn	16,72 €
6.	Ante Antić	23,20 kn	3,08 €
7.	AA d.o.o.	1.253,25 kn	166,33 €
Ukupno		2.499,51 kn	331,73 €
		2.499,51/7,53450=331,74 €	331,73€ =SUM (1:7)
331,74 ≠ 331,73			

Račun	OPIS	STANJE NA 31.12.2022. Usklađena analitika i sintetika (kune)	STANJE NA 1.1.2023. Prenijeto sa sintetičkog računa Glavne knjige (euro)	STANJE NA 1.1.2023. Prenijeto s analitičkih kartica (euro)	RAZLIKA 1.1.2023. između sintetike i analitike (euro)
1	2	3	4	5	6
	IMOVINA				
16	Potraživanja za prihode poslovanja	2.499.51	331,74	331,73	0,01
	OBVEZE I VLASTITI IZVORI				
96	Obračunati prihodi poslovanja	2.499.51	331,74	331,73	0,01

Nakon konverzije kune u euro, 1.1.2023. pojedinačna potraživanja po svakom obvezniku u analitičkim evidencijama

ma iskazana su u eurima te takva zbrojena u eurima ukupno iznose 331,73 eura (stupac 5). Međutim, stanje potraživanja iskazano na sintetičkom računu u glavnoj knjizi 1.1.2023. preneseno je u iznosu od 331,74 eura (stupac 4), odnosno za 0,01 euro (stupac 6) je veće od zbrojenih pojedinačnih analitički iskazanih potraživanja zbog provedene konverzije i pravila za preračunavanje i zaokruživanje. Radi usklađivanja sintetike i analitike, a poštujući pri tome pravila bilančne ravnoteže, u početnom stanju na računima potraživanja potrebno je provesti korekciju zbog razlike u preračunavanju i zaokruživanju te navedenu razliku u iznosu od 0,01 euro evidentirati u sintetici smanjenjem stanja na skupinama računa 16 *Potraživanja za prihode poslovanja* u aktivi bilance i 96 *Obračunati prihodi poslovanja* u pasivi bilance.

Analogni postupak provodit će se i na ostalim analitičkim evidencijama.

3. Tečajne razlike

Prema članku 50. stavku 4. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (Narodne novine, br. 124/14, 115/15, 87/16, 3/18, 126/19 i 108/20; dalje u tekstu: Pravilnik), **realizirana tečajna razlika** nastaje kada dođe do promjene u valutnom tečaju između datuma transakcije i datuma podmirenja stavki **proizašlih iz transakcije, a evidentira se kao odgovarajući prihod ili rashod**.

U skladu sa stavkom 6. istoga članka **nerealizirana tečajna razlika** i razlika zbog primjene valutne klauzule nastaje **kada dođe do promjene u valutnom tečaju između datuma transakcije i datuma obračuna (sastavljanja bilance)**. Nerealizirana tečajna razlika i razlika zbog primjene valutne klauzule evidentira se u okviru podskupine 934 *Obračunate negativne tečajne razlike i razlike zbog primjene valutne klauzule* ili podskupine 964 *Obračunati prihodi od imovine*.

U skladu s odredbama Pravilnika, svi obveznici proračunskog računovodstva dužni su provesti vrijednosno usklađivanje imovine i obveza iskazanih u stranoj valuti prema srednjem tečaju HNB-a koji vrijedi za tu valutu na datum sastavljanja bilance. Vrijednosno usklađenje imovine i obveza iskazanih u stranoj valuti na dan 31.12. 2022. provodi se prema srednjem tečaju HNB-a na dan 31.12.2022. Za valutu euro srednji tečaj HNB-a na dan 31.12.2022., sukladno Zakonu o uvođenju eura, izjednačen je sa fiksnim tečajem konverzije i iznosi 7.53450 kuna.

Tečajne razlike nastale zbog vrijednosnog usklađivanja deviznih salda – novca, vrijednosnica, depozita, potraživanja i obveza u stranoj valuti po srednjem tečaju HNB-a na dan 31.12.2022. godine su **nerealizirane tečajne razlike**. U skladu s Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i Računskom planu nerealizirane tečajne razlike na dan bilance se evidentiraju u poslovnim knjigama u okviru podskupine 934 *Obračunate negativne tečajne razlike i razlike zbog primjene valutne klauzule* ili podskupine 964 *Obračunati prihodi od imovine*. Zaključna stanja na računima podskupine 934 *Obračunate negativne tečajne razlike i*

razlike zbog primjene valutne klauzule i podskupine 964 *Obračunati prihodi od imovine* na dan 31.12. prenose se u početna stanja na dan 1.1. Prema ustaljenom postupku, s datumom 1.1. provodi se isknižavanje nerealiziranih tečajnih razlika na način da se stornira iznos nerealiziranih tečajnih razlika na računima podskupine 934 i/ili 936 i uz njih vezanih računa imovine i obveza u stranjoj valuti.

Iznimno, prijelaz iz proračunske godine 2022. u proračunsku 2023. godinu specifičan je iz razloga što je valuta euro u poslovnim knjigama na dan 31.12.2022. devizna (strana) valuta, a na dan 1.1.2023. valuta euro je domaća službena valuta.

Zaključno stanje na deviznim računima u valuti euro za imovinu i obveza na dan 31.12.2022. iskazano je u eurima i kunama, a u početnom stanju na dan 1.1.2023. iskazuje se samo u eurima. S obzirom da se konverzija kuna u euro ne smatra transakcijom, nerealizirane tečajne razlike kune za euro utvrđene na datum bilance 31.12.2022. i evidentirane na računima podskupine 934 i/ili 936 u kunama, a zatim prenijete u početno stanje 1.1.2023. u eurima, zatvaraju se 1.1.2023. u korist ili na teret računa rezultata iskazanog u podskupini 922.

S obzirom na to da je od 1.1.2023. euro službena valuta i valuta plaćanja u Republici Hrvatskoj, više se ne mogu realizirati tečajne razlike kune za euro i kao takve se ne mogu iskazati preko računa prihoda i rashoda. Zbog vrijednosnog usklađenja provedenog 31.12.2022. kune za euro u početnom stanju 2023. postoji stanje evidentirano u okviru podskupine 934 *Obračunate negativne tečajne razlike i razlike zbog primjene valutne klauzule* odnosno podskupine 964 *Obračunati prihodi od imovine*, koje je potrebno zatvoriti, i to u korist ili na teret rezultata.

Za sve ostale valute koje s 1.1.2023. ostaju strane valute plaćanja (američki dolar, švicarski franak...) obračunate nerealizirane tečajne razlike koje su 31.12.2022. evidentirane u poslovnim knjigama u okviru podskupine 934 *Obračunate negativne tečajne razlike i razlike zbog primjene valutne klauzule* ili podskupine 964 *Obračunati prihodi od imovine* u 2023. godini će se knjižiti na isti način kao i prethodnih godina.

Za nerealiziranu tečajnu razliku u postupku konverzije kune u euro treba sastaviti **posebnu temeljnicu i knjižiti je s danom 1. siječnja 2023. godine**. Razlike će se iskazati na teret ili u korist rezultata 922 *Višak/manjak prihoda* odnosno izvorne obveze/potraživanja u bilanci na dan 1.1.2023. na pripadajućim osnovnim računima ovisno o vrsti imovine odnosno obveza za koju se provodi usklađenje.

3.1. Iskazivanje novčanih sredstava na poslovnom računu 1.1.2023. godine

Razlika između knjigovodstvenog stanja novčanih sredstava u valuti euro iskazanih u kunskoj protuvrijednosti na poslovnom računu i stanja dobivenog vrijednosnim usklađenjem kune s eurom na dan bilance jest **nerealizirana tečajna razlika obzirom na to da nije došlo do transak-**

cije (kupoprodaja, plaćanje i sl.) već se samo provelo vrijednosno usklađenje financijske imovine. Evidentirane obračunate nerealizirane tečajne razlike za euro na dan 31.12.2022. godine provodi se preko odgovarajućeg osnovnog računa podskupine 934 *Obračunate negativne tečajne razlike i razlike zbog primjene valutne klauzule* ili podskupine 964 *Obračunati prihodi od imovine*, a protustavka je povećanje ili smanjenje stanja novčanih sredstava iskazanih u kunama na osnovnom računu 11122. Zaključno stanje novčanih sredstava 31.12.2022. prenosi se u početno stanje 1.1.2023. i iskazuje u eurima. Zaključno stanje na obračunatim nerealiziranim tečajnim razlikama prenosi se u početno stanje na računima podskupina 934 i 964 i zatvara se na teret ili u korist prenesenog rezultata imovine posebnom temeljnicom 1.1.2023.

Primjer: Proračunski korisnik ima na 31.12.2022. na poslovnom računu 100,00 eura. S 31.12.2022. provodi se vrijednosno usklađenje prema srednjem tečaju HNB-a 1 EUR=7,53450 kn.

Vrijednosno usklađenje 31.12.2022. i obračun nerealizirane tečajne razlike:

Knjigovodstveno stanje	100 EUR	752,70 kn
Srednji tečaj HNB-a	100 EUR	753,45 kn
Razlika		0,75 kn

Opis	Iznos		Račun	
	EUR	HRK	Duguje	Potražuje
2022. godina				
Stanje sredstava na deviznom računu na 31.12.2022.	100,00	752,70	11122	
1. Usklađenje prema srednjem tečaju HNB-a kune za euro i obračun nerealizirane tečajne razlike		0,75	11122	96415
Zaključno stanje na 31. prosinca 2022.	100,00	753,45	11122	
2023. godina				
Početno stanje 1. siječnja 2023.	100,00		11122	
		0,10		96415
Zatvaranje obračunate nerealizirane tečajne razlike 1. siječnja 2023.	0,10		96415	922xx

3.2. Vrednovanje financijske imovine – potraživanja u valuti euro

Razlika između kunskog stanja deviznog potraživanja u valuti euro i stanja dobivenog vrijednosnim usklađenjem na dan 31.12.2022. prema srednjem tečaju HNB-a kune za euro jest obračunata nerealizirana tečajna razlika. Na 31.12.2022. za iznos obračunatih nerealiziranih tečajnih razlika potrebno je povećati odnosno umanjiti osnovno potraživanje i obračunate prihode poslovanja na osnovnim računima skupina 16 *Potraživanja za prihode poslovanja* i 96 *Obračunati prihodi poslovanja* odnosno skupina 17 *Potraživanja od prodaje nefinancijske imovine* i 97 *Obračunati prihodi od prodaje nefinancijske imovine*.

Potraživanja i obračunati prihodi koji su na 31.12.2022. bili iskazani u valutama kuna i euro, 1.1.2023. iskazani su samo u valuti euro. U narednim godinama, zatvorit će se potraživanja i obračunati prihodi i priznati prihodi iskazani u eurima.

Primjer: *Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ima na 31.12.2022. nenaplaćen račun od kupca u inozemstvu u vrijednosti 100,00 eura. S 31.12.2022. provodi se usklađenje prema srednjem tečaju HNB-a 1 EUR=7,53450 kn.*

Vrijednosno usklađenje 31.12.2022. i obračun nerealizirane tečajne razlike:

Stanje potraživanja na 31.12.2022.	100 EUR	752,70 kn
Stanje na dan 31.12.2022. prema srednjem tečaju HNB-a	100 EUR	753,45 kn
Razlika		0,75 kn

Opis	Iznos		Račun	
	EUR	HRK	Duguje	Potražuje
2022. godina				
Stanje potraživanja prema kupcu	100,00	752,70	16615	96615
1. Usklađenje potraživanja prema srednjem tečaju HNB-a i obračun nerealizirane tečajne razlike		0,75	16615	96615
Zaključno stanje na 31. prosinca 2022.	100,00	753,45	16615	96615
2023. godina				
Početno stanje potraživanja 1. siječnja 2023.	100,00		16615	96615

3.3. Vrednovanje obveza u valuti euro

Razlika između stanja obveze prema dobavljaču u valuti euro i stanja dobivenog vrijednosnim usklađenjem obveze prema dobavljaču na dan 31.12.2022. prema srednjem tečaju HNB-a kune za euro jest nerealizirana tečajna razlika. Evidentiranje nerealizirane tečajne razlike na dan 31.12.2022. godine provodi se preko odgovarajućeg

osnovnog računa podskupine 934 *Obračunate negativne tečajne razlike i razlike zbog primjene valutne klauzule* ili podskupine 964 *Obračunati prihodi od imovine*, a protustavka je povećanje ili smanjenje osnovne obveze na odgovarajućem osnovnom računu razreda 2 *Obveze*. Prilikom prijenosa početnog stanja obveza se prenosi u odgovarajućem iznosu eura. Obračunata nerealizirana tečajna razlika prenosi se u početno stanje, a s 1.1.2023. godine zatvara se u korist ili na teret rezultata poslovanja.

Primjer: *U bilanci proračunskog korisnika na dan 31.12.2022. godine preostala je neplaćena obveza prema dobavljaču iz inozemstva u iznosu 100,00 EUR-a te je potrebno provesti vrijednosno usklađenje prema srednjem tečaju HNB-a na dan 31.12.2022. godine.*

Vrijednosno usklađivanje na dan 31.12.2022. i obračun nerealizirane tečajne razlike:

Knjigovodstveno stanje obveze prema dobavljaču	752,70 kn
Stanje na dan 31. 12. 2022. prema srednjem tečaju HN B-a	753,45 kn
Razlika	0,75 kn

Opis	Iznos		Račun	
	EUR	HRK	Duguje	Potražuje
2022. godina				
Stanje obveze prema dobavljaču na 31.12.2022.	100,00	752,70		23224
1. Usklađenje prema srednjem tečaju HNB-a kune za euro i obračun nerealizirane tečajne razlike		0,75	93411	23224
Zaključno stanje na 31. prosinca 2022.	100,00	753,45		23224
		0,75	93411	
2023. godina				
Početno stanje 1. siječnja 2023.	100,00			23554
	0,10		93411	
Zatvaranje obračunate nerealizirane tečajne razlike 1. siječnja 2023.	0,10		922xx	93411

Narudžbenicu za pretplatu na časopis, kao i brojne druge informacije o djelovanju našeg Centra, možete pronaći na internet stranici www.tim4pin.hr

Konsolidirani financijski izvještaji u sustavu proračuna za 2022. godinu

Martina Štefković*

Člankom 19. Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu (Narodne novine, br. 37/22) definiran je postupak konsolidacije financijskih izvještaja u sustavu proračuna, sadržaj, obveznici i rokovi predaje konsolidiranih financijskih izvještaja, kao i sadržaj Bilješki koje su sastavni dio navedenih izvještaja. U nastavku se daje osvrt na postupak konsolidacije financijskih izvještaja korisnika državnog proračuna te izvještaja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i njihovih korisnika.

1. Uvod

Okružnicom o predaji i konsolidaciji financijskih izvještaja proračuna, proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna te proračunskih i izvanproračunskih korisnika proračuna JLP(R)S za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2022. (KLASA: 400-02/22-01/26, URBROJ: 513-05-03-23-6) od 12. siječnja 2023. obveznicima predaje konsolidiranih financijskih izvještaja dane su najvažnije napomene vezano uz rokove i način sastavljanja godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja.

Obveznici konsolidiranog financijskog izvještavanja u sustavu proračuna godišnje konsolidirane financijske izvještaje za 2022. prvi puta predaju putem novog informacijskog sustava Ministarstva financija, odnosno nove aplikacije Financijsko izvještavanje u sustavu proračuna i Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika (aplikacija RKPF).

Rok za predaju konsolidiranih financijskih izvještaja (Bilanca, Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima, Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza, Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji, Izvještaj o obvezama i Bilješke) razdjela državnog proračuna i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2022. je **28. veljače 2023.**

* Martina Štefković, mag. oec. Ministarstvo financija RH, Zagreb

Obveznik unosa izvještaja u Aplikaciju RKPF	Financijski izvještaji	Rok za predaju	Primatelj izvještaja u Aplikaciji RKPF
razdjeli državnog proračuna	Konsolidirani izvještaj <ul style="list-style-type: none"> • Bilanca, • Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima, • Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza, • Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji, • Izvještaj o obvezama i • Bilješke 	do 28. veljače 2023.	MFIN
jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave	Konsolidirani izvještaj <ul style="list-style-type: none"> • Bilanca, • Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima, • Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza, • Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji, • Izvještaj o obvezama i • Bilješke 	do 28. veljače 2023.	MFIN

Nadalje, člankom 7. stavkom 5. Pravilnika o financijskom izvještavanju propisano je da se podaci koji se odnose na novčane iznose u obrascima iskazuju **punim brojem sa dvije decimale u službenoj valuti Republike Hrvatske.** Zbog novog načina iskazivanja novčanih iznosa na dvije decimale više nisu dozvoljena odstupanja +/- 1 kuna koje je do sada bilo dozvoljeno zbog zaokruživanja novčanih iznosa.

Vezano uz uvođenje eura kao službene valute Republike Hrvatske od 1. siječnja 2023., napominjemo kako će **go-**

tim4pinmagazin

Narudžbenicu za pretplatu na časopis možete pronaći na internet stranici www.tim4pin.hr

dišnji konsolidirani financijski izvještaji za 2022. godinu sadržavati podatke iskazane u kunama i lipama za ostvareno u izvještajnom razdoblju tekuće godine i ostvareno u izvještajnom razdoblju prethodne godine iako će se sastavljati i predavati u 2023. godini kada će službena valuta biti euro.

Konsolidirani financijski izvještaji predaju se na **obrasima financijskih izvještaja u MS Excel predlošku kojeg korisnici preuzimaju iz aplikacije RKPFI**. Odabirom izvještajnog razdoblja za koje se predaju financijski izvještaji, korisniku je ponuđena na preuzimanje datoteka odnosno predložak financijskih izvještaja.

Uz spomenutu Okružnicu, za sastavljanje godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja uz odredbe Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu (NN, br. 3/15, 93/15, 135/15, 2/17, 28/17, 112/18, 126/19, 145/20 i 32/21), važno je primijeniti i **Uputu za konsolidaciju financijskih izvještaja u sustavu proračuna**. Uputa je objavljena u veljači 2019. godine na web stranici <https://mf.in.gov.hr/istaknute-teme/drzavna-riznica/racunovodstvo/upute-naloz-i-ostalo/179>. U njoj su dani i pojašnjeni obvezni postupci konsolidacije godišnjih financijskih izvještaja koji su primjenjivi i u procesu konsolidacije financijskih izvještaja za 2021. godinu, a uvažavajući specifičnosti konsolidacije financijskih izvještaja na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i na državnoj razini.

Također valja spomenuti i posebne **upute vezane za sadržaj Bilješki uz konsolidirane financijske izvještaje, kako za razdjela, tako i za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave** dostupne na prethodno istaknutoj web stranici.

2. Postupak konsolidacije

2.1. Obuhvat konsolidacije

Obuhvat konsolidiranih financijskih izvještaja je definiran odredbama Zakona o proračunu (Narodne novine, br. 144/21), odnosno Registrom proračunskih i izvanproračunskih korisnika sukladno Pravilniku o utvrđivanju proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te o načinu vođenja Registra proračunskih i izvanproračunskih korisnika (NN, br. 128/09 142/14, 23/19 i 83/21).

Od početka 2022. godine kroz aplikaciju RKPFI svim subjektima iz Registra za pregled dostupni dnevno ažurni podaci o drugim subjektima upisanim u Registar, te se na stranicama Ministarstva financija više ne objavljuje ažurirani popis u Excel tablicama kako je do sad bila praksa.

Za subjekte koji nisu upisani u Registar kao i za svu zainteresiranu javnost, na stranici Ministarstva financija objavljena je poveznica na Registar proračunskih i izvanproračunskih (<https://rkpfi.drzavna-riznica.hr/PORTAL/Rkp>) putem koje je moguć uvid i preuzimanje podataka iz Registra kao i uvid i preuzimanje godišnjih financijskih izvještaja.

Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika olakšava ministarstvima i jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u odluci koje sve subjekte konsolidirati, a istodobno osigurava dosljednost obuhvata koja je neophodna u statističkim analizama.

Ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela konsolidiraju financijske izvještaje proračunskih korisnika, koji su prema organizacijskoj klasifikaciji proračuna u njihovu sastavu, i svoj financijski izvještaj te ih iskazuju u **konsolidiranim financijskim izvještajima**.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave konsolidiraju financijske izvještaje proračunskih korisnika za koje su nadležne i financijski izvještaj jedinice te ih iskazuju u **konsolidiranim financijskim izvještajima**.

Postupak konsolidacije svih elemenata općeg proračuna u Republici Hrvatskoj propisan je člankom 140. Zakona o proračunu, odnosno člankom 19. Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu:

- (1) Ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela konsolidiraju financijske izvještaje proračunskih korisnika, koji su prema organizacijskoj klasifikaciji u njihovoj nadležnosti, i svoj financijski izvještaj te sastavljaju konsolidirani financijski izvještaj razdjela koji dostavlja Ministarstvu financija.
- (2) Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave konsolidira financijske izvještaje proračunskih korisnika, koji su prema organizacijskoj klasifikaciji u njezinoj nadležnosti, i svoj financijski izvještaj te sastavlja konsolidirani financijski izvještaj proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koji dostavlja Ministarstvu financija.
- (3) Ministarstvo financija konsolidira:
 - konsolidirani financijski izvještaj iz stavka 1. i financijski izvještaj državnog proračuna te sastavlja konsolidirani financijski izvještaj državnog proračuna
 - konsolidirani financijski izvještaj državnog proračuna iz točke 1. i financijske izvještaje izvanproračunskih korisnika državnog proračuna te sastavlja konsolidirani financijski izvještaj središnjeg proračuna
 - konsolidirane financijske izvještaje proračuna svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i financijske izvještaje svih izvanproračunskih korisnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te ih iskazuje u konsolidiranom financijskom izvještaju
 - konsolidirani financijski izvještaj središnjeg proračuna iz točke 2. i konsolidirane financijske izvještaje iz točke 3. te sastavlja konsolidirani financijski izvještaj općeg proračuna.

2.2. Primjena jednakih računovodstvenih pravila

Preduvjet koji mora biti zadovoljen kako bi konsolidirani financijski izvještaj općeg proračuna mogao pružiti relevantne informacije o općem proračunu kao cjelini je pravilno evidentiranje svih poslovnih događaja u poslovnim knjigama nadležnih proračuna i njihovih proračunskih korisnika. Računovodstvena metodologija je jedinstveno

propisana Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (NN, br. 124/14, 115/15, 87/16, 3/18, 126/19 i 108/20) kako za proračune, tako i za njihove korisnike. Time se osigurava konsolidacija financijskih izvještaja sastavljenih korištenjem jednakih računovodstvenih politika za jednake transakcije i poslovne događaje.

Kontinuitet, odnosno dosljednost u primjeni metoda konsolidacije podrazumijeva da se prezentiranje financijskih izvještaja svih proračunskih i izvanproračunskih korisnika provodi dosljedno. To je važno za praćenje konsolidiranih podataka u vremenskim serijama, što osiguravaju odredbe Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu i Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

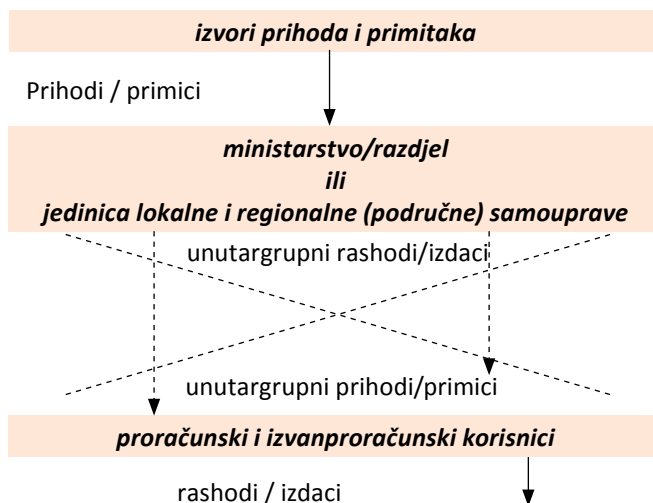
2.3. Postupci konsolidacije

U postupak konsolidacije financijskih izvještaja nadležnog proračuna ulaze nadležnoj instituciji u propisanim rokovima dostavljeni financijski izvještaj nadležnog proračuna te pojedinačni financijski izvještaji proračunskih korisnika, i to: Bilanca na Obrascu: BIL, Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima na Obrascu: PR-RAS, Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji na Obrascu: RAS-funkcijski, Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza na Obrascu: P-VRIO, Izvještaj o Obvezama na Obrascu: OBVEZE.

U Bilješkama uz konsolidirane financijske izvještaje iskazuju se unutargrupne transakcije koje su u izvještajima eliminirane, manjak ili višak u poslovanju grupe ako je ostvaren, pregled strukture manjka / viška po proračunskim i izvanproračunskim korisnicima te pozicije iz financijskih izvještaja proračuna i/ili proračunskih i izvanproračunskih korisnika na kojima je ostvareno značajnije odstupanje u odnosu na prethodnu godinu.

Kako bi se po konsolidiranim financijskim izvještajima vidjelo kolika je sredstva i iz kojih izvora dobila grupa kao cjelina, te pratila ukupna potrošnja grupe, potrebno je **pri konsolidaciji primijeniti dva temeljna postupka**. Prvi, **zbrajanje jednakih pozicija** financijskih izvještaja nadležne jedinice i jedinica u njenom sastavu, kao da se radi o jednom računovodstvenom subjektu. Drugi, **eliminiranje unutargrupnih transakcija i poslovnih događaja** kako se ne bi udvostručili potraživanja / obveze, prihodi / primici i rashodi / izdaci na razini grupe.

Slika 1. Temeljni postupci u konsolidaciji financijskih izvještaja

Iz prikaza je razvidno da bi se u konsolidiranom financijskom izvještaju, kada se ne bi eliminirale unutargrupne transakcije, dobili udvostručeni prihodi / primici i rashodi / izdaci.

3. Konsolidacije financijskih izvještaja JLP/R/S

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave konsolidiraju vlastite izvještaje s izvještajima proračunskih korisnika kojima su nadležni i to:

1. zbrajanjem jednakih stavki imovine, obveza, vlastitih izvora, prihoda i rashoda nadležne jedinice te njenih proračunskih korisnika.
2. eliminacijom unutargrupnih transakcija i unutargrupnih salda, kao posljedice međusobnih transakcija, kako bi konsolidirani financijski izvještaji prikazali financijske informacije o grupi kao da se radi o jednom poslovnom subjektu.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u svojim izvještajima razine 23 (konsolidirani proračun jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave) konsolidiraju vlastiti financijski izvještaj razine 22 (proračun jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave) te cjelovite financijske izvještaje svih proračunskih korisnika iz svoje nadležnosti razine 21 (proračunski korisnik jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave) i razine 31 (proračunski korisnik jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koji obavlja poslove u sklopu funkcija koje se decentraliziraju). Izuzetak su financijski izvještaji centara za socijalnu skrb koji su korisnici decentraliziranih sredstva, ali osnivačka prava još su uvijek na državi. Zbog toga Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike u cijelosti konsolidira financijske izvještaje centara za socijalnu skrb. Centri za socijalnu skrb sredstva koja ostvare od jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave iskazuju na osnovnom računu u okviru podskupine 636 Pomoći proračunskim korisnicima iz proračuna koji im nije nadležan. Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave iskazuju u financijskim izvještajima sva

IMATE
PITANJE?

pitajcentar@tim4pin.hr

sredstva koja su doznačile centrima na podskupini računa 366 Pomoći proračunskim korisnicima drugih proračuna. Navedeno je nužno radi ispravnog postupka konsolidacije.

Sredstva koja se doznačuju jedinici lokalne samouprave iz državnog proračuna, razdjela Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike na ime naknade za troškove stanovanja, a sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi (Narodne novine br. 18/22 i 46/22), članku 289. stavku 10., **namjenska su sredstva i ne smatraju se tekućom pomoći iz državnog proračuna** pa ih jedinice lokalne samouprave ne evidentiraju niti prihode niti rashode za sredstva koja će im biti doznačena iz državnog proračuna na ime naknade za troškove stanovanja.

U državnom proračunu za 2022. kao i za razdoblje 2023. – 2025. sredstva na ime naknade za troškove stanovanja planirana su **unutar razdjela Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike na računima skupine 37 Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade.**

U računovodstvenim evidencijama **jedinice lokalne samouprave sredstva doznačena iz državnog proračuna na ime naknade za troškove stanovanja u 2022. te od 2023. godine pa nadalje evidentiraju zaduženjem računa novčanih sredstava 111 Novac u banci i odobrenjem računa obveza 23955 Obveze za naplaćene tuđe prihode**, a isplata sredstava krajnjem korisniku se evidentira zatvaranjem računa novčanih sredstava i zatvaranjem računa obveza.

3.1. Konsolidacija izvještaja PR-RAS

Postupak konsolidacije Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima provodi se zbrajanjem istih pozicija iz Obrasca: PR-RAS jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave s pozicijama iz obrazaca: PR-RAS proračunskih korisnika.

Prije same konsolidacije, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave obvezne su uskladiti evidencije s proračunskim korisnicima iz svoje nadležnosti kako bi iznos koji proračun iskazuje na podskupini 367 Prijenosi proračunskim korisnicima iz nadležnog proračuna za financiranje redovne djelatnosti bio jednak ukupnom iznosu koje proračunski korisnici iz nadležnosti proračuna iskazuju na podskupini 671 Prihodi iz nadležnog proračuna za financiranje redovne djelatnosti proračunskih korisnika.

Dakle, u financijskom izvještaju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave razine 22 sredstva koja su namijenjena proračunskim korisnicima iskazuju se na podskupini računa 367 prema gotovinskom načelu (samo plaćeni rashodi proračunskih korisnika financirani iz prihoda jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave). Korisnici prihode iz nadležne jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave iskazuju također prema gotovinskom načelu. Pri izradi konsolidiranih financijskih izvještaja jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (razina 23) prihodi koje proračunski korisnici ostvaruju iz nadležnog proračuna (671) i prijenosi proračunskim kori-

snicima iz nadležnog proračuna za financiranje redovne djelatnosti (367) međusobno se sučeljavaju i eliminiraju.

Slijedom navedenog, na Obrascu: PR-RAS **šifru 671** potrebno je sučeliti sa šifrom 3672, **šifru 6712** sa šifrom 3673, **šifru 6714 sa šifrom 3674**, što mora rezultirati eliminacijom između **šifre 671 i šifre 367**.

RAZINA 22	RAČUN		RAZINA 21 RAZINA 31	RAČUN
Šifra 671	671	◀ ELIMINACIJA ▶	Šifra 367	367
Šifra 6711	6711	◀ ELIMINACIJA ▶	Šifra 3672	3672
Šifra 6712	6712	◀ ELIMINACIJA ▶	Šifra 3673	3673
Šifra 6714	6714	◀ ELIMINACIJA ▶	šifra 3674	3674

Podskupina 369 Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna obuhvaća prijenose koje iznimno proračunski korisnici daju drugim proračunskim korisnicima u nadležnosti istog proračuna na temelju propisa ili natječaja, a uz prethodnu suglasnost upravnog tijela za financije. Podskupina 639 Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna obuhvaća prijenose koje iznimno proračunski korisnici prime od drugih proračunskih korisnika u nadležnosti istog proračuna na temelju propisa ili natječaja, a uz prethodnu suglasnost upravnog tijela za financije. Prethodnu suglasnost koja je nužna za provođenje prijenosa temeljem propisa ili natječaja nije potrebno tražiti za prijenose EU sredstava između proračunskih korisnika istog proračuna.

Prijenosi koje proračunski korisnici daju drugim proračunskim korisnicima u nadležnosti istog proračuna na temelju propisa ili natječaja, a uz prethodnu suglasnost upravnog tijela za financije jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave moraju biti iznimka, a ne pravilo.

U slučaju da proračunski korisnici jedinice koriste podskupine 369 i 639 za prijenose sredstava, važno je da ih uključe i u proces planiranja proračuna. Jedinice pri izradi uputa za pripremu proračuna trebaju utvrditi kriterije i proceduru za dobivanje prethodne suglasnosti od upravnog tijela za financije te o navedenom obavijestiti proračunske korisnike iz svoje nadležnosti.

U konsolidaciji financijskih izvještaja proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (razina 23) podskupine 369 i 639 evidentirane u financijskim izvještajima proračunskih korisnika (razina 21 i 31) odnosno šifri 639 i 369, 6391 i 3691, 6392 i 3692, 6393 i 3693 te 6394 i 3694 na obrascu: PR-RAS razine 23 moraju se u potpunosti eliminirati.

RAZINA 21 RAZINA 31	RAČUN		RAZINA 21 RAZINA 31	RAČUN
Šifra 639	639	◀ ELIMINACIJA ▶	Šifra 369	369
Šifra 6391	6391	◀ ELIMINACIJA ▶	Šifra 3691	3691
Šifra 6392	6392	◀ ELIMINACIJA ▶	Šifra 3692	3692
Šifra 6393	6393	◀ ELIMINACIJA ▶	Šifra 3693	3693
Šifra 6394	6394	◀ ELIMINACIJA ▶	Šifra 3694	3694

Da bi se podskupine 369 i 639 mogle uspješno eliminirati, nužno je da primatelji i davatelji sredstava ispravno evidentiraju poslovne događaje na navedenim podskupi-

nama te da usklade svoje evidencije o prenesenim sredstvima, što se testira i Upitnikom o fiskalnoj odgovornosti, pitanjem koje glasi: *Proračunski korisnik koji je doznačio sredstva proračunskom korisniku istog proračuna, a iskazao ih je unutar podskupine računa 369 Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna, uskladio je evidencije s proračunskim korisnikom koji su sredstva primili i iskazali ih unutar podskupine računa 639 Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna (odgovaraju proračunski korisnici državnog proračuna i proračunski korisnici proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ako su njeni upravni odjeli dodjeljivali sredstva proračunskim korisnicima u nadležnosti drugih upravnih odjela te jedinice).*

3.2. Konsolidacija bilanci

Konsolidirani Obrazac: BIL prikazuje imovinu te obveze i vlastite izvore jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te proračunskih korisnika koji su u njihovoj nadležnosti kao da se radi o jednoj cjelini.

Konsolidirani podaci o nefinancijskoj imovini dobivaju se zbrajanjem istovrsnih stavaka bilance nadležnog proračuna i proračunskih korisnika. Također, treba podsjetiti kako u slučaju da nadležna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave nabavi nefinancijsku imovinu za proračunskog korisnika iz svoje nadležnosti, jedinica nakon što proslijedi nabavljenu imovinu svom proračunskom korisniku iskknjižava imovinu (posredstvom podskupine 915 Računskog plana). Proračunski korisnik evidentira dobivenu imovinu u razredu 0 istovremeno odobravajući račun podskupine 915, ne iskazujući rashod za nabavu imovine. Rashod je iskazan u razredu 4 kod jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Navedeni poslovni događaj rezultira smanjenjem u obujmu imovine jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, a kod korisnika povećanjem imovine.

RAZINA 22		RAZINA 21 RAZINA 31
Šifra B002-064	◀ ZBRAJANJE ▶	Šifra B002-064

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koje imaju proračunske korisnike u svojoj nadležnosti, a čije se poslovanje na temelju čl. 50. Zakona o proračunu odvija isključivo preko računa jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (nemaju otvoren vlastiti račun u poslovnoj banci) u konsolidiranom obrascu: BIL na šifri 111 iskazuju samo novčana sredstva iz obrasca bilance jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (razina 22).

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave čiji proračunski korisnici imaju otvorene račune u poslovnim bankama te na tim računima imaju novčana sredstva koja nisu uplaćena u riznicu, prilikom sastavljanja konsolidiranog obrasca: BIL razine 23 trebaju novčanim sredstvima na računu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave pribrojati novčana sredstva na računima njihovih proračunskih korisnika.

RAZINA 22	RAČUN		RAZINA 21 RAZINA 31	RAČUN
Šifra 111	111	◀ ZBRAJANJE ▶	Šifra 111	111

Prema članku 53. Zakona o proračunu, namjenski prihodi i primici koji nisu iskorišteni u prethodnoj godini prenose se u proračun za tekuću proračunsku godinu. Međutim, za više doznačena sredstva proračunskim korisnicima iz općih prihoda i primitaka, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu tražiti povrat sredstava. U tom slučaju, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u konsolidiranom obrascu: BIL eliminiraju dio šifre 129 Ostala potraživanja iz obrasca: BIL razine 22 koji se odnosi na osnovni račun 12941 Potraživanja proračuna od proračunskih korisnika za povrat u nadležni proračun i dio šifre 239 Ostale tekuće obveze iz obrazaca: BIL razine 21 i 31 koji se odnosi na osnovni račun 23958 Obveze proračunskih korisnika za povrat u proračun.

RAZINA 22	RAČUN		RAZINA 21 RAZINA 31	RAČUN
Šifra 129	12941	◀ ELIMINACIJA ▶	Šifra 182	23958

U slučaju da proračunski korisnici nemaju otvorene račune, već u cijelosti posluju preko jedinstvenog računa nadležne jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, sredstva na osnovi predujmova, depozita i primljenih jamčevina uplaćuju se na račun jedinice. Korisnik i u tom slučaju, kao i za uplaćene vlastite te namjenske prihode i primitke, evidentira 16721 Potraživanja proračunskih korisnika za sredstva uplaćena u nadležni proračun.

Navedena sredstva jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave evidentiraju na računu 23956 Obveze proračuna za naplaćena sredstva proračunskog korisnika.

U procesu konsolidacije eliminiraju se na šifri 167 iz bilance razine 21 i 31 iznosi predujmova, depozita i primljenih jamčevina iskazani na računu 16721 te dio šifre 239 iz obrasca: BIL razine 22 za predujmove, depozite i jamčevine iskazane na osnovnom računu 23956 Obveze proračuna za naplaćena sredstva proračunskog korisnika.

Sukladno odredbama Zakona o proračunu, proračunski korisnici obvezni su vlastite i namjenske prihode i primitke uplaćivati na jedinstveni račun proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Budući da su to i dalje prihodi raspoloživi proračunskim korisnicima koji su ih naplatili, njihovu uplatu na jedinstveni račun proračuna proračunski korisnici evidentiraju zaduženjem računa 16721 Potraživanja proračunskih korisnika za sredstva uplaćena u nadležni proračun uz odobrenje odgovarajućeg računa prihoda ili primitka. Plaćanje obveza iz vlastitih i namjenskih izvora (vlastiti prihodi, namjenski prihodi, pomoći i donacije) evidentiraju se zaduženjem odgovarajućeg računa obveza uz odobrenje računa 16721 Potraživanja proračunskih korisnika za sredstva uplaćena u nadležni proračun. Saldo računa 16721 svih proračunskih korisnika mora odgovarati podatku na računu 23956 Obveze proračuna za naplaćena sredstva proračunskog korisnika. Prilikom konsolidacije financijskog izvještaja jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave razine 22 s ra-

zinom 21 i 31 proračunskih korisnika eliminiraju se 16721 Potraživanja proračunskih korisnika za sredstva uplaćena u nadležni proračun (šifra 167) iz obrazaca: BIL razina 21 i 31 te 23956 Obveze proračuna za naplaćena sredstva proračunskog korisnika (šifra 239) iz Obrasca: BIL razine 22.

RAZINA 22	RAČUN		RAZINA 21 RAZINA 31	RAČUN
Šifra 239	23956	◀ ELIMINACIJA ▶	Šifra 167	16721

U postupku konsolidacije obveza, podaci o obvezama iz bilance jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (razina 22) i podaci o obvezama iz bilanci korisnika razine 21 i 31 se zbrajaju, osim u navedenim slučajevima.

Kod postupka konsolidacije rezultata poslovanja rezultati se zbrajaju i prebijaju. Prebijaju se računi viškova i manjkova prema istovrsnim kategorijama i izvorima financiranja na razini osnovnog računa. Rezultat može ostati iskazan na tri osnovna računa rezultata; kao višak ili manjak prihoda od poslovanja (šifra 92211 ili šifra 92221), kao višak ili manjak prihoda od nefinancijske imovine (šifra 92212 ili šifra 92222) te kao višak ili manjak primitaka od financijske imovine (šifra 92213 ili šifra 92223) i ne može se istovremeno iskazati i višak i manjak po istim kategorijama. S obzirom na to da se konsolidirani rezultati dobivaju tako da se zbroje i prebiju rezultati jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i njenih korisnika, u konsolidiranim Bilješkama potrebno je naznačiti rezultat svakog od korisnika prije konsolidacije.

3.3. Konsolidacija izvještaja o obvezama

U procesu konsolidacije istovrsne stavke Obrasca: OBVEZE jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave zbrajaju se s odgovarajućim stavkama iz obrazaca: OBVEZE proračunskih korisnika.

Izvještaj o obvezama sadrži i podatke o međusobnim obvezama proračunskih korisnika koje je potrebno uključiti u postupak konsolidacije. Pod pojmom međusobne obveze proračunskih korisnika podrazumijevaju se sve obveze stvorene između proračunskih korisnika objavljenih u Registru proračunskih i izvanproračunskih korisnika. One se u evidencijama korisnika vode na računima obveza za rashode poslovanja, nabavu nefinancijske imovine i obveze za financijsku imovinu, ali se za potrebe Izvještaja o obvezama ne razdvajaju prema navedenim vrstama nego se klasificiraju u spomenutu zajedničku kategoriju. Osnovni kriterij da se obveza stavi u ovu kategoriju jest njen nastanak u odnosu između dva proračunska korisnika. Važno je naglasiti kako se obveze za poreze, doprinose iz i na plaće, obveze za PDV, carine i ostala slična davanja državi prikazuju kao dio izvorne obveze kojoj pripadaju te se ne tretiraju kao međusobne obveze proračunskih korisnika.

Za međusobne proračunske obveze i potraživanja između nadležne jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i njenih proračunskih korisnika, jedinica mora provesti eliminaciju. Za to je potrebno da podatak o međusobnim obvezama u obrascima: OBVEZE prate detaljnije Bilješke.

3.4. Konsolidacija izvještaja P-VRIO

Međusobni prijenosi nefinancijske imovine između jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i njenih proračunskih korisnika evidentiraju se kao smanjenje kod subjekta koji prenosi imovinu te povećanje kod subjekta koji prima imovinu. U postupku konsolidacije pojedinačnih financijskih izvještaja te pozicije se eliminiraju. Na razini grupe takav poslovni događaj nema nikakav učinak jer se prijenosom imovine s jednog člana grupe na drugog stanje imovine u bilanci ne mijenja.

Treba podsjetiti da ni jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao ni proračunski korisnici kod popunjavanja Obrasca: P-VRIO, razine 21, 22 i 31 ne prebijaju iznose iskazane na istoj šifri, već ih iskazuju i na strani povećanja i na strani smanjenja jer je riječ o dva različita poslovna događaja s različitim utjecajem na imovinu.

Iskazani iznosi smanjenja i povećanja imovine u pojedinačnim obrascima: P-VRIO u konsolidaciji se zbrajaju, osim ako je riječ, kako je već naglašeno, o prijenosima nefinancijske imovine između jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i proračunskih korisnika.

3.5. Konsolidacija izvještaja o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji

Proces konsolidacije Izvještaja o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji provodi se zbrajanjem pozicija iz Obrasca: RAS-funkcijski jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te obrazaca: RAS-funkcijski razine 21 (proračunski korisnik jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave) i razine 31 (proračunski korisnik jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koji obavlja poslove u sklopu funkcija koje se decentraliziraju).

RAZINA 22		RAZINA 21 RAZINA 31
Šifra 01 – R1	◀ ZBRAJANJE ▶	Šifra 01 – R1

3.6. Konsolidacija bilješki

S obzirom na to da konsolidirani financijski izvještaji prikazuju podatke za grupu (više međusobno povezanih proračuna i/ili proračunskih korisnika) kao da se radi o jedin-stvenom subjektu, tako i Bilješke uz konsolidirane financijske izvještaje opisno, brojčano i kombinirano dopunjuju prikazane konsolidirane podatke s pojašnjenjima propisanim Pravilnikom o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu. Označavaju se rednim brojevima s pozivom na oznaku šifre izvještaja na koju se odnose.

U Bilješkama se iskazuju:

1. unutargrupne transakcije koje su u izvještajima eliminirane, kao, primjerice:
 - eliminacije međusobnih obveza nastalih između jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i proračunskih korisnika odnosno proračunskih korisnika unutar iste jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u Obrascu: OBVEZE

- eliminacije prijenosa između nadležnog proračuna i njegovih proračunskih korisnika, kao i između njegovih proračunskih korisnika u Obrascu: P-VRIO
 - iznose za koje je provedena eliminacija na šiframa ako u konsolidaciju ulazi samo dio šifre i ostale eliminacije istaknute u tekstu.
2. pregled strukture manjka / viška po proračunskim korisnicima
 3. pozicije iz financijskih izvještaja jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i proračunskih korisnika na kojima je ostvareno značajnije odstupanje u odnosu na prethodnu godinu.

U pojašnjenju promjena pojedinih stavki financijskih izvještaja, u Bilješkama nije dovoljno navesti isključivo iznos ili postotak promjene stavke (koji je vidljiv i iz samog izvještaja), već je potrebno navesti razloge zbog kojih je došlo do većih odstupanja od ostvarenja u izvještajnom razdoblju prethodne godine. Značenje *većih odstupanja* nije definirano jer 10 % od malog iznosa, primjerice, kamata od 5.000,00 kuna nije relevantna veličina dok je na iznos od 50.000.000,00 kuna potrebno obrazložiti i odstupanje manje od 10 %.

Kako bi se izbjeglo dvostruko prikazivanje podataka, u Bilješkama nadležni proračun mora navesti transakcije koje su u konsolidiranim financijskim izvještajima eliminirane. Ako se prilikom konsolidacije eliminira iznos na nekoj šifri, u Bilješkama je potrebno navesti iznos koji je uzet u eliminaciju.

4. Konsolidacija financijskih izvještaja razdjela državnog proračuna

Ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela državnog proračuna konsolidiraju vlastite financijske izvještaje s financijskim izvještajima proračunskih korisnika kojima su nadležni i to:

- zbrajanjem jednakih stavaka imovine, obveza, vlastitih izvora, prihoda i rashoda
- eliminacijom unutargrupnih transakcija i unutargrupnih salda, kao posljedice međusobnih transakcija, kako bi konsolidirani financijski izvještaji prikazali financijske informacije o grupi kao da se radi o jednom poslovnom subjektu.

Ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela u svojim izvještajima razine 12 (razdjel – konsolidirani izvještaj) konsolidiraju izvještaje razine 11 (proračunski korisnici državnog proračuna).

4.1. Konsolidacija izvještaja PR-RAS

Postupak konsolidacije Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima provodi se zbrajanjem istih pozicija iz Obrasca: PR-RAS razdjela državnog proračuna (glava 05) s pozicijama iz obrazaca: PR-RAS proračunskih korisnika iz nadležnosti tog razdjela.

Nadležno ministarstvo zbrojit će na Obrascu: PR-RAS šifre **671, 6711, 6712, 6714** iz financijskih izvještaja glave 05 nadležnog ministarstva i šifre **671, 6711, 6712 i 6714** iz obrazaca: PR-RAS proračunskih korisnika u svojoj nadležnosti.

GLAVA 05	RAČUN		RAZINA 11	RAČUN
Šifra 671	671	◀ ZBRAJANJE ▶	Šifra 671	671
Šifra 6711	6711	◀ ZBRAJANJE ▶	Šifra 6711	6711
Šifra 6712	6712	◀ ZBRAJANJE ▶	Šifra 6712	6712
Šifra 6714	6714	◀ ZBRAJANJE ▶	Šifra 6714	6714

Podskupina 369 Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna obuhvaća prijenose koje iznimno proračunski korisnici daju drugim proračunskim korisnicima u nadležnosti istog proračuna na temelju propisa ili natječaja, a uz prethodnu suglasnost Ministarstva financija. Podskupina 639 Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna obuhvaća prijenose koje iznimno proračunski korisnici prime od drugih proračunskih korisnika u nadležnosti istog proračuna na temelju propisa ili natječaja, a uz prethodnu suglasnost Ministarstva financija. Prethodnu suglasnost koja je nužna za provođenje prijenosa temeljem propisa ili natječaja nije potrebno tražiti za prijenose EU sredstava između proračunskih korisnika istog proračuna.

Ministarstva i drugi razdjeli državnog proračuna pri sastavljanju konsolidiranog izvještaja razine 12 (razdjel – konsolidirani izvještaj) eliminiraju iznose iskazane u izvještajima u okviru podskupina 369 i 639 koji se odnose na prijenose između proračunskih korisnika **istog razdjela državnog proračuna**. Sredstva dana ili dobivena na podskupinama 369 i 639 od drugih razdjela državnog proračuna ili proračunskih korisnika u nadležnosti drugih razdjela državnog proračuna ne eliminiraju se u postupku izrade izvještaja razine 12 tog razdjela, već kod izrade konsolidiranog financijskog izvještaja državnog proračuna.

GLAVA 05	RAČUN		GLAVA 05	RAČUN
RAZINA 11			RAZINA 11	
Šifra 639	639	◀ ELIMINACIJA ▶	Šifra 369	369
Šifra 6391	6391	◀ ELIMINACIJA ▶	Šifra 3691	3691
Šifra 6392	6392	◀ ELIMINACIJA ▶	Šifra 3692	3692
Šifra 6393	6393	◀ ELIMINACIJA ▶	Šifra 3693	3693
Šifra 6394	6394	◀ ELIMINACIJA ▶	Šifra 3694	3694

Kao što je već naglašeno kod pojašnjavanja postupka eliminacije podskupine 369 i 639 u financijskim izvještajima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, preduvjet uspješne eliminacije je ispravno evidentiranje poslovnih događaja na navedenim podskupinama kod primatelja i davatelja sredstava te međusobno usklađenje evidencija o prenesenim sredstvima.

Člankom 11. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna RH za 2023. godinu definirano je kako proračunski korisnik državnog proračuna na svojim aktivnostima planira sredstva prijenosa koja iznimno dodjeljuje drugim proračunskim korisnicima državnog proračuna na temelju posebnih propisa i bez protučinidbe u okviru podskupine računa 369 Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna, a sukladno Pravilniku o proračunskom računovodstvu i Računskom planu. Pritom, ako sredstva prijenosa nisu planirana u dostatnom iznosu mogu se uz prethodnu suglasnost Ministarstva tijekom proračunske godine preraspodjeljivati bez ograničenja unutar aktivnosti s kojih se sredstva dodjeljuju. Također, ako korisnik planira sredstva

prijenosa proračunskim korisnicima državnog proračuna, dužan je očekivane primatelje sredstava pisano obavijestiti da sredstva planiraju na prihodovnoj strani u okviru podskupine računa 639. Korisnik koji doznačava sredstva preko podskupine računa 369 dužan je obavijestiti primatelje sredstava prilikom doznake sredstava. Naime, ukoliko korisnik koji doznači sredstva ne obavijesti primatelje sredstava da mu je sredstva doznačio preko podskupine računa 369 primatelj sredstva može krivo iskazati prihod, odnosno ne evidentirati ga na podskupini računa 639, što onemogućuje konsolidaciju financijskih izvještaja. Prihode u okviru podskupine 639 u svom financijskom planu mogu iskazati samo oni proračunski korisnici koje je proračunski korisnik državnog proračuna, davatelj navedenih sredstava, pisano obavijestio da sredstva planiraju na prihodnoj strani u okviru podskupine 639. Izrazito je bitno da korisnik koji doznačuje sredstva preko podskupine računa 369 i primatelj sredstva, uz obavijest kojom je davatelj dužan primatelja sredstava izvijestiti o načinu evidentiranja primljenih sredstava prilikom njihove doznake, najmanje tromjesečno usklade računovodstvene evidencije i evidencije u izvršenju financijskog plana o sredstvima evidentiranim na navedenim podskupinama računa.

4.2. Konsolidacija bilanci

Konsolidirani Obrazac: BIL prikazuje imovinu te obveze i vlastite izvore proračunskih korisnika državnog proračuna koji se prema organizacijskoj klasifikaciji državnog proračuna klasificiraju kao razdjel te proračunskih korisnika koji su, prema organizacijskoj klasifikaciji, u njihovoj nadležnosti, kao da se radi o jednoj cjelini.

Također, treba podsjetiti kako u slučaju da nadležno ministarstvo nabavi nefinancijsku imovinu za proračunske korisnike iz svoje nadležnosti, ministarstvo isknjižava imovinu (posredstvom podskupine 915 Računskog plana) nakon što prosljedi nabavljenu imovinu svom proračunskom korisniku. Proračunski korisnik evidentira dobivenu imovinu u razredu 0, istovremeno odobravajući račun podskupine 915, ne iskazujući rashod za nabavu opreme. Rashod je iskazan u razredu 4 kod nadležnog ministarstva. Navedeni poslovni događaj rezultira smanjenjem u obujmu imovine nadležnog ministarstva, a kod korisnika povećanjem imovine.

U slučaju da proračunski korisnik od nadležnog proračuna imovinu dobije na korištenje, bez prijenosa vlasništva, evidentirat će je izvanbilančno.

GLAVA 05	RAZINA 11
Šifra B00 - 064	Šifra B002-064

Ako svi proračunski korisnici nadležnog razdjela državnog proračuna posluju isključivo preko sustava državne riznice i nemaju otvorene poslovne račune u nekoj od banaka, nema iskazanog salda na računu u konsolidiranom Obrascu: BIL.

Međutim, ako proračunski korisnici nadležnog razdjela i dalje imaju otvorene račune u nekoj od poslovnih banaka, a sve ili samo dio svojih namjenskih prihoda moraju uplatiti u proračun, u konsolidiranom stanju na računu bit će iskazan isključivo zbroj salda na računima proračunskih korisnika.

Financijska imovina skupina 12 Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od zaposlenih te za više plaćene poreze i ostalo, 13 Potraživanja za dane zajmove, 14 Vrijednosni papiri, 15 Dionice i udjeli u glavnici i 19 Rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda glave 05 nadležnog ministarstva, odnosno razdjela iskazana je u bilanci razdjela i glavnoj knjizi, a navedena financijska imovina proračunskih korisnika u nadležnosti razdjela iskazana je u bilancama i glavnim knjigama korisnika. Podaci se, stoga, na tim skupinama u procesu konsolidacije zbrajaju.

Proračunski korisnici državnog proračuna koji posluju preko jedinstvenog računa državne riznice na osnovnom računu 16721 Potraživanja za prihode proračunskih korisnika uplaćene u proračun evidentiraju sredstva koja se uplate u riznicu, a njihov su vlastiti ili namjenski prihod ili primitak. Podsjetimo, sukladno odredbama Zakona o proračunu, proračunski korisnici obvezni su vlastite i namjenske prihode i primitke uplatiti u državni proračun. Budući da su to i dalje sredstva koja su raspoloživa proračunskim korisnicima koji su ih naplatili, njihovu uplatu na račun državnog proračuna proračunski korisnici evidentiraju zaduženjem računa 16721 Potraživanja za prihode proračunskih korisnika uplaćene u proračun uz odobrenje odgovarajućeg računa prihoda ili primitka. Ministarstva, odnosno razdjeli u procesu konsolidacije zbrajaju podatke na šifri 167 iskazane u Obrascu: BIL glave 05 nadležnog ministarstva i obrascima: BIL proračunskih korisnika u svojoj nadležnosti.

GLAVA 05	RAČUN		RAZINA 11	RAČUN
Šifra 167	16721	◀ ZBRAJANJE ▶	Šifra 167	16721

Potraživanja evidentirana na osnovnom računu 16721 Potraživanja za prihode proračunskih korisnika uplaćene u proračun smanjuju se plaćanjem obveza proračunskog korisnika s računa državnog proračuna. Stanje potraživanja na navedenom računu je protustavka osnovnom računu 23956 Obveze proračuna za naplaćene prihode proračunskog korisnika u državnom proračunu. U procesu konsolidacije sučeljava se i eliminira dio šifre 167 koji se odnosi na stanje potraživanja ministarstava odnosno razdjela (razina 12) za vlastite i namjenske prihode i primitke evidentirano na osnovnom računu 16721 te dio šifre 239 koji se odnosi na stanje na osnovnom računu 23956 u državnom proračunu. Navedeno znači da nadležna ministarstva odnosno razdjeli u procesu konsolidacije zbrajaju podatke na šifri 167 iskazane u financijskim izvještajima glave 05 nadležnog razdjela i proračunskih korisnika u svojoj nadležnosti, a opisani korak eliminacije vrši se u konsolidaciji financijskog izvještaja državnog proračuna (razina 13) i konsolidiranih izvještaja razine 12.

U postupku konsolidacije obveza, podaci o obvezama iz bilance glave 05 nadležnog ministarstva i podaci o obvezama iz bilanci proračunskih korisnika u nadležnosti razdjela se zbrajaju. Obveze za rashode poslovanja i za nabavu nefinancijske imovine evidentiraju se na temelju vjerodostojne knjigovodstvene isprave (ulazna faktura, obračuni i slično) što znači da glava 05 nadležnog ministarstva u svojoj bilanci (i glavnoj knjizi) nema obveze svojih proračunskih korisnika, već se obveze proračunskih kori-

snika nalaze u njihovim bilancama razine 11, bez obzira na to posluju li preko riznice ili ne.

Kod postupka konsolidacije rezultata poslovanja, rezultati se zbrajaju i prebijaju. Prebijaju se računi viškova i manjkova prema istovrsnim kategorijama i izvorima financiranja na razini osnovnog računa. Rezultat može ostati iskazan na tri osnovna računa rezultata; kao višak ili manjak prihoda od poslovanja (šifra 92211 ili šifra 92221), kao višak ili manjak prihoda od nefinancijske imovine (šifra 92212 ili šifra 92222) te kao višak ili manjak primitaka od financijske imovine (šifra 92213 ili šifra 92223) i ne može se istovremeno iskazati i višak i manjak po istim kategorijama. S obzirom na to da se konsolidirani rezultati dobivaju tako da se zbroje i prebiju rezultati glave 05 nadležnog razdjela i njegovih korisnika, u konsolidiranim Bilješkama potrebno je naznačiti rezultate svakog od korisnika koji ulaze u konsolidirani rezultat na razini razdjela.

4.3. Konsolidacija izvještaja o obvezama

U Obrascu: OBVEZE prate se obveze prema osnovnim grupama podataka:

- stanje obveza 1. 1.
- povećanje obveza u izvještajnom razdoblju
- podmirene obveze u izvještajnom razdoblju
- stanje obveza na kraju izvještajnog razdoblja.

Svaka od osnovnih grupa podataka razrađuje se prema vrsti obveze i većim je dijelom prilagođena strukturi obveza koju su korisnici dužni pratiti prema Pravilniku o proračunskom računovodstvu i Računskom planu. U skladu s tim dijeli se na četiri kategorije:

1. međusobne obveze proračunskih korisnika
2. obveze za rashode poslovanja
3. obveze za nabavu nefinancijske imovine
4. obveze za financijsku imovinu.

U procesu konsolidacije istovrsne stavke Izvještaja o obvezama glave 05 nadležnog ministarstva zbrajaju se s odgovarajućim stavkama iz izvještaja o obvezama proračunskih korisnika. Međutim, u postupak konsolidacije potrebno je uključiti i *međusobne obveze proračunskih korisnika*, odnosno sve obveze stvorene između obveznika predaje godišnjih financijskih izvještaja objavljenih u Registru proračunskih i izvanproračunskih korisnika koje se u evidencijama korisnika vode na računima obveza za rashode poslovanja, nabavu nefinancijske imovine i obveza za financijsku imovinu. Za međusobne proračunske obveze i potraživanja između nadležnog razdjela i njegovih proračunskih korisnika, nadležni razdjel mora provesti eliminaciju.

Važno je naglasiti kako se obveze za poreze, doprinose iz i na plaće, obveze za PDV, carine i ostala slična davanja državi prikazuju kao dio izvorne obveze kojoj pripadaju te se ne tretiraju kao međusobne obveze proračunskih korisnika.

4.4. Konsolidacija izvještaja P-VRIO

Pojedinačni događaji (ostvarene vrijednosti u izvještajnom razdoblju tekuće godine) unose se u Obrazac: P-VRIO kao smanjenje ili povećanje u vrijednosti i obujmu imovi-

ne ili obveza. Promjene u vrijednosti i obujmu evidentiraju se na odgovarajućim računima imovine ili obveza, u korist ili na teret računa u podskupini 915. Svaka promjena se s računa podskupine 915 također prenosi u korist ili na teret vlastitih izvora, tako da **na kraju obračunskog razdoblja račun podskupine 915 nema stanja**.

U Obrascu: P-VRIO **jedan poslovni događaj** iskazuje se, ovisno o efektu koji ima na imovinu / obveze, **ili u stupcu 4 – kao iznos povećanja ili u stupcu 5 – kao iznos smanjenja** (nikako i jedno i drugo). Međutim, može se dogoditi da **kod evidentiranja dva poslovna događaja** jedan predstavlja povećanje, a drugi smanjenje obujma imovine te se iskazuju na istoj oznaci šifre, ali i na strani povećanja i smanjenja. U pojedinačnim Obrascima: P-VRIO navedeno se ne smije prebijati, već se iskazuje i povećanje i smanjenje.

Dakle, u obrascima: P-VRIO korisnika za različite poslovne događaje i transakcije istovremeno mogu biti popunjani stupac 4 – Iznos povećanja i stupac 5 – Iznos smanjenja na istoj oznaci šifre.

U konsolidaciji se kod prijenosa nefinancijske imovine između proračuna i proračunskih korisnika **iznos povećanja imovine iskazan kod korisnika i iznos smanjenja kod proračuna eliminiraju**. U tom slučaju, u konsolidiranom Obrascu: P-VRIO nema podatka ni o smanjenju ni o povećanju imovine.

Međusobni prijenosi nefinancijske imovine između glave 05 nadležnog razdjela i njegovih proračunskih korisnika evidentiraju se kao smanjenje kod subjekta koji prenosi imovinu te povećanje kod subjekta koji prima imovinu. U postupku konsolidacije pojedinačnih financijskih izvještaja te se pozicije eliminiraju. Na razini grupe takav poslovni događaj nema nikakav učinak jer se prijenosom imovine s jednog člana grupe na drugog stanje imovine u bilanci ne mijenja.

4.5. Konsolidacija izvještaja RAS funkcijski

Funkcijski se klasificiraju rashodi poslovanja i rashodi za nabavu nefinancijske imovine dok se izdaci za financijsku imovinu i obveze ne razvrstavaju funkcijski, a time i ne uključuju u ovaj Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji. Dakle, ministarstva prije konsolidacije izvještaja o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji svojih korisnika trebaju za svaki izvještaj provjeriti da zbroj rashoda po svakoj od funkcija, odnosno šifra R1 Obrasca: RAS-funkcijski odgovara iznosu iskazanom na šifri Y034 Ukupni rashodi u Obrascu: PR-RAS u oba stupca: *Ostvareno u prethodnoj godini* i *Ostvareno u tekućoj godini*.

Proces konsolidacije izvještaja o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji provodi se zbrajanjem pozicija iz Obrasca: RAS-funkcijski razine 11 (proračunski korisnici državnog proračuna) u okviru istog razdjela.

4.6. Konsolidacija bilješki

Više o Bilješkama uz konsolidirane financijske izvještaje dano je u dijelu 3.6 ovoga teksta. Način sastavljanja Bilješki uz konsolidirane financijske izvještaje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i njihovih korisnika, primjenjive su i na ministarstva, odnosno razdjela državnog proračuna.

Izjava o fiskalnoj odgovornosti za 2022. godinu za proračunske i izvanproračunske korisnike

Ana Zorić*

U tekstu autorica podsjeća na obveze proračunskih i izvanproračunskih korisnika koji do 28. veljače 2023. nadležnom ministarstvu, odnosno drugom državnom tijelu na razini razdjela organizacijske klasifikacije ili nadležnoj jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave predaju Izjavu o fiskalnoj odgovornosti za 2022. godinu. Poseban osvrt na posebnosti slijedom primjene novog Zakona o proračunu.

1. Uvod

Čelnici proračunskih korisnika na državnoj i lokalnoj te na regionalnoj razini od 2011. godine obvezni su dati Izjavu o fiskalnoj odgovornosti (u daljnjem tekstu: Izjava). Obveza davanja Izjave nastavljena je i nakon stupanja na snagu zadnjeg Zakona o fiskalnoj odgovornosti¹, koji je na snagu stupio 1. siječnja 2019., a rokovi i postupak davanja Izjave nisu se mijenjali. Kako je na temelju Zakona o fiskalnoj odgovornosti bilo predviđeno donošenje nove uredbe kojom će biti detaljnije uređena pitanja koja se odnose na predaju, ali i na sam sadržaj Izjave, Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 3. listopada 2019. donijela Uredbu o sastavljanju i predaji izjave o fiskalnoj odgovornosti i izvještaja o primjeni fiskalnih pravila² (u daljnjem tekstu: Uredba) koja se u cijelosti primjenjuje od 2020. godine. Uredba se nije mijenjala, ali se na dio pitanja iz Upitnika u određenoj mjeri reflektira primjena novog Zakona o proračunu (NN 144/21), u daljnjem tekstu: novi Zakon o proračunu) koji je stupio na snagu 1. siječnja 2022. godine. Proračunski korisnici na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini svoje Izjave predaju nadležnoj općini ili gradu, odnosno županiji čiji su proračunski korisnik, dok proračunski korisnici državnog proračuna svoje Izjave predaju nadležnom ministarstvu. Jedina iznimka od ovog pravila je Hrvatska matica iseljenika koja svoju Izjavu predaje Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske čiji je proračunski korisnik.

Krajnji rok do kad proračunski i izvanproračunski korisnici na lokalnoj, županijskoj i državnoj razini trebaju predati Izjave za 2022. godinu je **28. veljače 2023. godine**.

2. Postupak davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti

Najvažniji alat za davanje Izjave je popunjeni Upitnik te rezultati rada unutarnje i vanjske revizije te raspoložive in-

formacije. Ako se na temelju navedenog utvrdi da su sredstva korištena zakonito, namjenski i svrhovito te da sustav unutarnjih kontrola funkcionira učinkovito i djelotvorno u okviru proračunom, odnosno financijskim planom utvrđenih sredstava čelnik daje Izjavu na obrascu 1.a. Od kraja 2019. godine za davanje Izjave na obrascu 1.a uvedeni su dodatni kriteriji. Nalazi Državnog ureda za reviziju, odnosno vanjske revizije, ali i unutarnje revizije utječu na postupak davanja Izjave. Kada je riječ o Državnom uredu za reviziju, od stupanja na snagu Zakona o Državnom uredu za reviziju³ zakonski predstavnik subjekta revizije, odnosno zakonski predstavnik subjekta na kojeg se odnosi dani nalog i/ili preporuka, obavezan je u roku 60 dana od dana primitka konačnog izvješća o obavljenoj reviziji, dostaviti Državnom uredu za reviziju plan provedbe naloga i preporuka, koji će sadržavati planirane aktivnosti za otklanjanje nepravilnosti i planirano vrijeme za njihovu provedbu. Postupanje koje je sada utvrđeno zakonom je i do sada bilo uobičajeno u praksi, međutim za nepostupanje na navedeni način nije bilo posljedica. Novost uvedena Zakonom o Državnom uredu za reviziju je proširivanje prekršajne odgovornosti. Naime, uz ranije propisane prekršajne sankcije kažnjavanje je uvedeno za još dva slučaja:

- ako subjekt revizije u propisanom roku ne dostavi plan provedbe naloga i preporuka i
- ako subjekt revizije ne provede naloge i preporuke dane u izvješću o obavljenoj reviziji u rokovima i na način naveden u planu provedbe naloga i preporuka.

Upravo je ta činjenica bila i poticaj za davanje većeg značaja nalozima i mišljenjima Državnog ureda za reviziju, ali i vanjske revizije i u postupku davanja Izjave. Slijedom toga, **ako nalozi i preporuke koje je dao Državni ured za reviziju ili vanjska revizija iz ranijih godina još nisu provedeni ne može se dati Izjava na obrascu 1.a i tako je potrebno postupati sve dok se nalozi i preporuke ne provedu u cijelosti**. Iako je postojala ideja da se Izjava na obrascu 1.a može dati i u slučaju da nalozi i preporuke Državnog ureda

* Ana Zorić, dipl. iur., Ministarstvo financija RH, Zagreb.

¹ NN, br. 111/18.

² NN, br. 95/19.

³ NN, br. 25/19.

za reviziju nisu provedeni u godini za koju se daje Izjava ako prema planu provedbe naloga i preporuka (a kojeg je potvrdila Državna revizija) nalog ili preporuka nije niti trebala biti provedena u toj, već u narednim godinama, ne može se zanemariti činjenica da u godini za koju se daje Izjava postoje neprovedeni nalozi ili preporuke što minimalno ukazuje na činjenicu da sustav unutarnjih kontrola ne funkcionira kako bi mogao funkcionirati da su svi nalozi i preporuke provedeni.

Dodatno, **Izjava na obrascu 1.a ne može se dati niti** u slučaju da su svi nalozi i preporuke provedeni, ali čelnik na temelju nekih **drugih raspoloživih informacija** (koje je potrebno navesti u samoj Izjavi) nije u mogućnosti potvrditi da su sredstva korištena zakonito, namjenski i svrhovito te da sustav unutarnjih kontrola funkcionira učinkovito i djelotvorno u okviru proračunom, odnosno financijskim planom utvrđenih sredstava. To je primjerice situacija u kojoj nadležna tijela provode izvode i druge radnje zbog sumnje na pronevjeru ili slično. Čelnik ne daje samo Izjavu, već uz Izjavu dostavlja i popunjeni Upitnik, Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti, Izvješće o otklonjenim slabostima i nepravilnostima utvrđenima prethodne godine i Mišljenje unutarnje revizije o sustavu unutarnjih kontrola za područja koja su bila revidirana. Sadržaj i oblik priloga detaljno je propisan Uredbom, a svi obrasci Izjave za 2022. godinu dostupni su u word formatu na internetskoj stranici Ministarstva financija <https://mfin.gov.hr/proracun-2020/izjava-o-fiskalnoj-odgovornosti/612>. Kako je i navedeno, obrasci Izjave za 2022. godinu nisu se mijenjali u odnosu na prethodnu godinu. Iako nalozi i preporuke Državnog ureda za reviziju, odnosno vanjske revizije iz ranijih godina koji još nisu provedeni mogu biti razlog davanja Izjave 1.b, Uredbom je i nadalje propisano da se Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti sastavlja isključivo na temelju pitanja iz Upitnika, odnosno za pitanja na koje je odgovoreno negativno i djelomično. Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti ne treba se sastavljati za slabosti i nepravilnosti koje su utvrđene Izjavom, a na temelju naloga i preporuka Državnog ureda za reviziju, odnosno vanjske revizije i raspoloživih informacija. Kako je naprijed i navedeno, za naloge i preporuke Državnog ureda za reviziju zakonska je obveza subjekta revizije utvrditi plan provedbe naloga i preporuka propisan Zakonom o Državnom uredu za reviziju pa bi dodatno popunjavanje i Plana otklanjanja slabosti i nepravilnosti temeljem Uredbe bilo suvišno.

Preslika dokumentacije koja se prilaže uz Izjavu i svi drugi dokumenti koji su podloga bilo za davanje Izjave bilo za odgovaranje na pojedina pitanja iz Upitnika čuvaju se u Predmetu o fiskalnoj odgovornosti za određenu godinu. Predmet se ne dostavlja uz Izjavu, već se čuva kod obveznika kako je bilo i do sada.

3. Podsjetnik na Upitnik o fiskalnoj odgovornosti

Upitnik i nadalje ostaje ključni alat za samoocjenu i samoprocjenu rada sustava kojoj je cilj utvrditi koriste li se sredstva zakonito, namjenski i svrhovito te funkcionira li sustav unutarnjih kontrola učinkovito i djelotvorno. Upitnik se razlikuje ovisno o tome tko ga popunjava, a

svi proračunski i izvanproračunski korisnici popunjavaju Upitnik iz Priloga 2.a koji obuhvaća pitanja iz područja planiranja, izvršavanja, javne nabave, računovodstva i izvještavanja, te područja transparentnosti i upravljanja imovinom. Upitnik je uz raspoložive informacije, rezultate rada unutarnje i vanjske revizije i vlastitu procjenu, temelj za davanje Izjave. Kroz pitanja iz Upitnika se po procesima testiraju minimalni zahtjevi za dobro financijsko upravljanje, a kako bi se moglo procijeniti postupa li se i do koje mjere u skladu s propisanim zakonodavnim okvirom, provode se testiranja po pitanjima iz Upitnika. Negativan odgovor i djelomično potvrđan odgovor na pitanja iz pojedinog područja Upitnika upućuje na postojeće slabosti i/ili nepravilnosti.

Prilikom davanja odgovora na pitanja iz Upitnika potrebno je obuhvatiti aktivnosti provedene u promatranom godini tj. u godini za koju se daje Izjava, a svi se odgovori testiraju na uzorku i na način definiran u Upitniku za svako pojedino pitanje u stupcu Referenca. Stupac Referenca se ne popunjava, već su u njemu dane upute koja je vrsta dokaza podloga za davanje odgovora na pitanja. Dokazi koji su podloga za davanje odgovora na pitanja nije potrebno dostavljati uz Izjavu. Svi dokazi i podloge za davanje odgovora na pitanja iz Upitnika čuvaju se u Predmetu o fiskalnoj odgovornosti za pojedinu godinu. Uz stupac Referenca, Upitnik ima i stupce DA, NE, i DJELOMIČNO. Sva pitanja u Upitniku moraju biti odgovorena upisivanjem oznake "X" u odgovarajući stupac. Ako neko od pitanja nije primjenjivo na obveznika na pitanje se odgovara: »Nije primjenjivo (N/P)«. Od kraja 2019. godine tj. od davanja izjave za 2019. godinu u provođenju postupka testiranja i odgovaranja na pitanja u obzir se uzima i Mišljenje unutarnje revizije. Ako su utvrđene slabosti i nepravilnosti iz Mišljenja unutarnje revizije otklonjene u godini za koju se daje Izjava, odnosno ako su provedene preporuke unutarnje revizije iz ranijih razdoblja, Mišljenje unutarnje revizije ne utječe na odgovaranje na pitanja iz Upitnika.

S obzirom da pojedina pitanja iz Upitnika, u prvom redu područje planiranja proračuna/financijskog plana nisu u cijelosti usklađena s novim Zakonom o proračunu, u nastavku se pojašnjava davanje odgovora na pitanja iz pojedinih područja u Upitniku uzevši u obzir obvezu primjene odredaba novog Zakona o proračunu, a daje se pregled dijela pitanja za proračunske i izvanproračunske korisnike po pojedinim područjima iz Upitnika.

3.1. Područje planiranja

Upitnik sadrži 12 pitanja iz područja planiranja. Proračunski i izvanproračunski korisnici državnog proračuna odgovaraju na pitanja 3. i 5.

Proračunski i izvanproračunski korisnici proračuna JLP®S odgovaraju na pitanja 4., 5. i 9. tj. na potpitanja 9.1. i 9.2.

Na sva ostala pitanja navedene grupe korisnika daju odgovor „nije primjenjivo N/P“.

U nastavku se skreće pozornost na dva nova pitanja u ovom dijelu, pitanje 3. i pitanje 9.

Pitanje 3. glasi: „Financijski plan proračunskog i izvanproračunskog korisnika državnog proračuna za naredno trogodišnje razdoblje je uravnotežen, uključujući i procjenu donosa sredstava iz prethodne, odnosno odnosa u sljedeću godinu“.

Na njega odgovaraju svi proračunski i izvanproračunski korisnici državnog proračuna dok svi ostali na ova pitanja odgovaraju „NIJE PRIMJENJIVO – N/P“ uz napomenu da na ovo pitanje nije moguće dati djelomičan odgovor. **Dokaz o obavljenom testiranju ovog pitanja predstavlja preslika, odnosno referenca financijskog plana. Za Izjavu za 2022. godinu, odnosno Upitnik za 2022. godinu testira se sadržaj financijskog plana za razdoblje 2023.-2025. koji je trebao biti usvojen do 31. prosinca 2022.** Kako se u novom Zakonu o proračunu koristi pojmove „prijenos sredstava iz prethodne godine“ i „prijenos sredstava u sljedeću godinu“ **obveznici mogu dati potvrđan odgovor na ovo pitanje ako su do 31. prosinca imali usvojen financijski plan koji je uravnotežen i koji, ako je primjenjivo, sadrži prijenos sredstava iz prethodne godine i prijenos sredstava u sljedeću godinu.** Svi proračunski i izvanproračunski korisnici državnog proračuna koji nisu izradili financijski plan na način da su u uravnoteženje uključili kategorije prijenosa sredstava iz prethodne godine i prijenosa sredstava u sljedeću godinu na ovo pitanje odgovaraju s „NE“.

Pitanje 4. glasi: Financijski plan proračunskog i izvanproračunskog korisnika JLP®S za naredno trogodišnje razdoblje je uravnotežen, uključujući i procjenu ukupnog rezultata poslovanja koji se prenosi u sljedeću(e) proračunsku(e) godinu(e) testira se sadržaj financijskog plana za 2023.-2025. koji je trebao biti usvojen do 31. prosinca 2022. godine.

Financijski plan za 2023. godinu s projekcijama za 2024. i 2025. godinu mora sadržavati cjelokupno preneseni višak/manjak prihoda nad rashodima iz prethodne(ih) godina te obvezno obrazloženje financijskog plana, kako je to propisano odredbom članka 36. novog Zakona o proračunu. Za davanje odgovora na ovo pitanje mjerodavan je financijski plan usvojen za razdoblje 2023.-2025. godinu te obrazloženje istog, jer je novim Zakonom o proračunu propisano da je obrazloženje sastavni dio proračuna. Na ovo pitanje nije moguće dati odgovor N/P – „nije primjenjivo“, a potvrđan će odgovor moći dati svi oni obveznici koji su u financijski plan za 2023.-2025. godinu uključili višak/manjak ostvaren u prethodnim razdobljima te koji su izradili obrazloženje financijskog plana, bez obzira jesu li donijeli višegodišnji plan uravnoteženja ili su pokriće/trošenje prenesenog viška/manjka uključili u financijski plan za 2023. godinu. S druge strane, negativan odgovor daju oni obveznici koji su izradili financijski plan za 2023.-2025. godinu, ali u isti nisu uključili cjelokupno ostvareni višak/manjak iz prethodne godine ili nisu izradili i objavili i obrazloženje financijskog plana na način kako je to propisano člankom 36. novim Zakona o proračunu.

Pitanje 5. glasi: Obrazloženje financijskog plana sastoji se od obrazloženja općeg dijela financijskog plana i obrazloženja posebnog dijela financijskog plana. Obra-

zloženje općeg dijela sadrži obrazloženje prihoda i rashoda, primitaka i izdataka. Obrazloženje posebnog dijela sastoji se od obrazloženja programa koje se daje kroz obrazloženje aktivnosti i projekata zajedno s ciljevima i pokazateljima uspješnosti.

Prilikom davanja odgovora na ovo pitanje testira se sadržaj obrazloženja financijskog plana za 2023.-2025. koji je trebao biti usvojen do 31. prosinca 2022. godine. Uzimajući u obzir da je novim Zakonom o proračunu propisana obveza prijenosa ostvarenog viška odnosno manjka iz prethodnih godina i ova se činjenica mora odražavati prilikom odgovaranja na ovo pitanje pa obrazloženje financijskog plana mora sadržavati obrazloženje općeg dijela financijskog plana i obrazloženja posebnog dijela financijskog plana proračunskog i izvanproračunskog korisnika, kako je propisano člankom 36. Novog Zakona o proračunu, ali i obrazloženje prijenosa sredstava iz prethodne godine i prijenosa sredstava u sljedeću godinu za proračunske i izvanproračunske korisnike državnog proračuna, a za proračunske i izvanproračunske korisnike JLP®S prenesenog manjka odnosno viška financijskog plana, u slučaju iz članka 34. stavka 6. novog Zakona o proračunu. Obveznici na ovo pitanje ne mogu dati odgovor N/P – „nije primjenjivo“, potvrđan odgovor daju proračunski i izvanproračunski korisnici čije obrazloženje sadrži sve propisane elemente iz članka 36. novog Zakona o proračunu, a negativan odgovor daju korisnici ako nisu izradili nikakvo obrazloženje financijskog plana ili obrazloženje ne sadrži sve elemente propisane člankom 36. novog Zakona o proračunu.

Pitanje 9. glasi: U slučaju sukcesivnog planiranja trošenja viškova, odnosno pokrića manjkova, uz proračun jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno financijski plan proračunskog i izvanproračunskog korisnika proračuna JLP®S doneseni su odgovarajući akti.

Ovo pitanje sastoji se od dva potpitanja koja glase:

9.1. U slučaju sukcesivnog planiranja trošenja viškova donesen je akt koji sadrži analizu nastanka tako značajnog viška, mjere za smanjenje ili ukidanje određenih naknada koje se naplaćuju za usluge koje pružaju proračunski korisnici te način i svrhu za koju će se upotrijebiti navedeni višak

9.2. U slučaju pokrića manjkova donesen je akt koji sadrži analizu i ocjenu postojećeg financijskog stanja, prijedlog mjera za otklanjanja utvrđenih uzroka nastanka negativnog poslovanja te mjera za stabilno održivo poslovanje te akcijski plan provedbe navedenih mjera (s opisom mjere, načinom provedbe, rokom provedbe, imenom i prezimenom odgovorne osobe) s očekivanim financijskim i ekonomskim učinkom“

Odredbom članka 37. novog Zakona o proračunu propisana je obveza svim proračunskim i izvanproračunskim korisnicima JLP®S koji preneseni manjak ne mogu podmiriti do kraja proračunske godine, odnosno preneseni višak, zbog njegove veličine, ne mogu u cijelosti iskoristiti u jednoj go-

dini, na donošenje višegodišnjeg plana uravnoteženja za razdoblje za koje se financijski plan donosi.

S obzirom da je u tijeku izrada podzakonskog akta, točnije pravilnika koji će propisivati izgled i sadržaj višegodišnjeg plana uravnoteženja, pojašnjava se kako se odgovara na dva konkretna potpitanja sadržana u pitanju 9.

Za potpitanje 9.1. dokaz o obavljenom testiranju pitanja predstavlja preslika, odnosno referenca akta koji je usvojilo upravljačko tijelo do 31. prosinca. Za Izjavu za 2022. godinu testira se akt donesen uz financijski plan za razdoblje 2023. – 2025. koji je trebao biti usvojen do kraja 2022. godine. Ako je proračunski i izvanproračunski korisnik izradio financijski plan u kojem je prikazan značajan višak koji se prenosi iz prethodne godine, a koji će se utrošiti u sljedeće dvije, a najduže tri godine, a morao je uz isti svom upravljačkom tijelu priložiti akt kojim obrazlaže:

1. nastanak tako značajnog viška
2. stvaranje mogućnosti za smanjenje ili ukidanje određenih naknada koje se naplaćuju za usluge koje pruža korisnik
3. način i svrhu za koju će se upotrijebiti navedeni višak u zadanom trogodišnjem okviru.

Ako nije tako postupljeno na ovo se pitanje daje negativan odgovor. Navedeni je akt morao biti usvojen uz financijski plan do 31. prosinca 2022.

Dokaz o obavljenom testiranju za potpitanje 9.2. predstavlja preslika, odnosno referenca akta, koju je usvojilo upravno vijeće ili drugo upravljačko tijelo do 31. prosinca. Za Izjavu za 2022. godinu, testira se akt donesen uz financijski plan za razdoblje 2023. – 2025. koji je trebao biti usvojen do kraja 2022. godine. Ako je čelnik proračunskog/izvanproračunskog korisnika predložio financijski plan u kojem je prikazan značajan manjak koji se prenosi iz prethodne godine, a podmirit će se u sljedeće dvije, odnosno najduže tri godine, morao je svom upravljačkom tijelu predložiti i usvajanje akta koji sadrži:

1. analizu i ocjenu postojećeg financijskog stanja
2. prijedlog mjera za otklanjanje utvrđenih uzroka nastanka negativnog poslovanja te mjera za stabilno održivo poslovanje
3. akcijski plan provedbe navedenih mjera (s opisom mjere, načinom provedbe, rokom provedbe, imenom i prezimenom odgovorne osobe) s očekivanim financijskim i ekonomskim učinkom.

Ako nije tako postupljeno na ovo se pitanje daje negativan odgovor. Navedeni akt je morao biti usvojen uz financijski plan do 31. prosinca 2022..

Na ova pitanja s „Nije primjenjivo – N/P“ odgovaraju:

1. proračunski i izvanproračunski korisnici koji su u financijski plan prenijeli manjak prihoda iz 2022. godine, a isti planiraju u cijelosti pokriti iz viška prihoda u 2023. godini (pokriće manjka u jednoj poslovnoj godini);
2. proračunski i izvanproračunski korisnici koji su u financijskom planu planirali utrošak višaka prihoda ostvarenog iz 2022. godine, a isti planiraju u cijelosti utrošiti

na pokriće dijela rashoda koji će nastati u 2023. godini (utrošak viška u jednoj godini).

3.2. Područje izvršavanja

Područje izvršavanja sadrži 17 pitanja uz napomenu da četiri pitanja sadrže ukupno 15 potpitanja.

Proračunski korisnici državnog proračuna odgovaraju na pitanja 13., 14., 15., 17., 18., 19.2., 20., 21., 22. (uključujući sva potpitanja), 23.2., i pitanja 24. do 29.

Proračunski i izvanproračunski korisnici jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave odgovaraju na pitanja 13, 14, 15, 17, 18, 19.2, 20, 21, 22 i pitanja 24. do 29.

U ovom području uz tri procedure koje je bilo potrebno donijeti i temeljem ranije važećeg zakonodavnog okvira, a to su procedura stvaranja ugovornih obveza (pitanje 13.), procedura naplate prihoda (pitanje 17.) i procedura zaprimanja računa, njihove provjere u odgovarajućim ustrojstvenim jedinicama/upravnim odjelima i pravovremenog plaćanja (pitanje 25.) od kraja 2019. traži se postojanje i još dvije procedure, i to procedure blagajničkog poslovanja kojom su definirane sve aktivnosti vezane uz promet gotovim novcem (pitanje 26.) i procedure izdavanja i obračunavanja putnih naloga (pitanje 27.). Što se tiče procedure blagajničkog poslovanja kojom su definirane sve aktivnosti vezane uz promet gotovim novcem, ako su se korisnici u svojem poslovanju odlučili ne koristiti naplatu/plaćanje u gotovini (imaju ustrojenu bezgotovinsku blagajnu i sl.) na ovo pitanje odgovaraju s „Nije primjenjivo N/P“

Ovdje skrećemo pozornost na činjenicu da jednom kada je bilo koja od procedura donesena nije ju potrebno donositi ponovno svake godine, ona je na snazi i primjenjuje se dok se ne promjene okolnosti koje imaju utjecaja na njen sadržaj, odnosno dok se u tom smislu ne promijeni zakonodavni ili institucionalni okvir. Ako neka od procedura ili internih akata nisu bili doneseni, da bi se mogao dati potvrđan odgovor u Upitniku za 2022. godinu iste je bilo potrebno usvojiti najkasnije 30. lipnja 2022. Ako to nije učinjeno, na predmetna se pitanja daje odgovor NE i za njih se sastavlja Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti. Pritom je važno uzeti u obzir da aktivnosti iz Plana otklanjanja slabosti i nepravilnosti trebaju biti provedene, a i procedure i interni akti i formalno usvojeni do 30. lipnja 2023. kako bi se na predmetna pitanja mogao dati potvrđan odgovor prilikom davanja Izjave za 2023. godinu. Uz to, ako je procedura ili interni akt donesen u razdoblju od 30. lipnja 2022. pa do dana sastavljanja Izjave ta bi činjenica tako trebala biti zabilježena u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti u kojemu u tom slučaju neće biti potrebno navoditi nikakve aktivnosti, već će biti utvrđeno da je nepravilnost u međuvremenu otklonjena i da će na navedeno pitanje uslijed toga biti moguće dati potvrđan odgovor. Prilikom sastavljanja i utvrđivanja procedura i internih akata važno je imati na umu da isti moraju biti primjenjivi u praksi i da se po njima mora postupiti. Naime, nerijetko se u naknadnim kontrolama kod obveznika utvrdi da procedure i interni akti postoje, doneseni su u skladu sa svim utvrđenim zahtjevima, štoviše iznimno su

i složeni. Međutim, kada se po njima treba postupati utvrdi se da su akti i procedure zastarjele jer primjerice prate ustrojstvo koje je u međuvremenu mijenjano. Isto tako, često ih je zbog njihove složenosti nemoguće primjenjivati. Za takve procedure i interne akte, ali i sve procedure i akte po kojima se ne postupa u praksi može se smatrati kao da nisu niti donesene. Bit donošenja svih procedura je u postupanju u skladu s njima. Zbog navedenog, uvijek je preporuka imati što jednostavnije akte i procedure u skladu s kojima će se u praksi postupati. Uz to, moguće je sve procedure i interne akte usvojiti u jednom cjelovitom dokumentu u kojemu će onda biti objedinjena sva postupanja iz područja financijskog upravljanja. Takav će se dokument (koji se može zvati pravilnik, uputa, metodologija, pravila postupanja i sl.) mijenjati po potrebi i ovisno o okolnostima, a u skladu s promjenama propisa kojima se uređuje materijalno-financijsko poslovanje u sustavu proračuna i drugih primjenjivih propisa. U tom smislu napominje se kako je važno da akti koji možda već postoje u institucijama sadržajno odgovaraju procedurama i aktima koji se traže kroz Upitnik i u tom će slučaju takvi dokumenti biti podloga za davanje potvrdnog odgovora na odgovarajuća pitanja iz Upitnika.

Uz potrebu postojanja procedura posebna se pozornost skreće na nekoliko važnih aspekata.

Iako je generalno pravilo da se prilikom davanja odgovora na pitanja iz Upitnika gleda provedba aktivnosti provedene godina za koju se daje Izjava kod pitanja broj 20. iz Upitnika „Sredstva su utrošena u skladu s proračunom, odnosno financijskim planom“, odstupa se od uobičajenog pravila za popunjavanje Upitnika, a to je da se testiraju dokumenti nastali tijekom godine bez obzira na razdoblje na koje se odnose, jer bi to u ovom slučaju značilo da čelnik daje Izjavu za 2022. godinu, a zakonito i namjensko korištenje sredstava testira i potvrđuje za 2021. godinu. S obzirom da je ovo pitanje izravno vezano uz utvrđivanje zakonitog i namjenskog korištenja sredstava logično je da se testira razdoblje za koje se Izjavu i daje, a ne prethodna godina. Dakle, ne testira se izvještaj o izvršenju proračuna kojim se to utvrđuje, nego kontinuirano trošenje sredstava tijekom 2022. godine za namjene određene financijskim planom.

Pitanje 22. glasi: Pratile se i kontroliralo namjensko isplaćivanje donacija, pomoći, subvencija do krajnjeg korisnika te korištenje istih. Ovo pitanje se sastoji od tri potpitanja koja glase:

22.1. Dostupne su preslike, odnosno reference ugovora koji su podloga za isplatu (dokaz: preslika, odnosno referenca ugovora na uzorku od 5% ukupnog broja svih transfera i minimalno 5% ukupne vrijednosti svih transfera, a najviše 100)

22.2. Postoji izvješće od krajnjeg korisnika o utrošku sredstava/realizaciji projekta (dokaz: preslika, odnosno referenca izvješća na uzorku od 5% ukupnog broja svih transfera i minimalno 5% ukupne vrijednosti svih transfera, a najviše 100)

22.3. Obavljene su provjere na licu mjesta na odabranom uzorku od onih krajnjih korisnika kojima je na godišnjoj razini isplaćeno 20.000,00 kuna ili više (dokaz: preslika, odnosno referenca zapisnika o izvršenoj kontroli kod 10%, a

najviše 100 krajnjih korisnika kojima je na godišnjoj razini isplaćeno 20.000,00 kuna ili više) Kroz potpitanja se od početka provjerava postojanje tri elementa:

- postoji li podloga za isplatu,
- postoji li izvješće od krajnjeg korisnika o utrošku sredstava i
- je li se kod određenog broja krajnjih korisnika otišlo u kontrole na licu mjesta.

Kroz tri potpitanja u ovom pitanju jasno su vidljiva tri koraka provedbe kontrola nakon isplate sredstava. Prva dva koraka trebaju postojati prilikom svake isplate, dok će potreba kontrole na licu mjesta ovisiti o visini isplaćenih sredstava. Dakle, trećim korakom prilikom isplate sredstava krajnjim korisnicima tj. nakon isplate provjerava se kroz potpitanje 22.3. koje glasi: „Obavljene su provjere na licu mjesta na odabranom uzorku od onih krajnjih korisnika kojima je na godišnjoj razini isplaćeno 20.000,00 kuna ili više.“ Ovo pitanje se mijenjalo nekoliko puta, a kako bi se izbjegle dvojbe u primjeni promijenjena je i referenca, te je pojašnjeno da se **kontrole na licu mjesta ne moraju vršiti za svaku isplatu koja iznosi 20.000,00 kuna ili više na godišnjoj razini**. Pitanje je neznatno izmijenjeno u odnosu na prethodnu godinu i to samo na način da je definirano da i ako je isplaćen iznos od točno 20.000,00 kuna ta isplata ulazi u one od kojih se bira uzorak za odlazak u kontrole na licu mjesta. Dakle, prilikom odabira uzorka tj. krajnjih korisnika kod kojih će se otići u kontrole na licu mjesta, potrebno je od svih krajnjih korisnika koji su na godišnjoj razini ostvarili 20.000,00 kuna ili više od obveznika davanja Izjave otići u kontrolu na licu mjesta kod 10% njih, a najviše 100. U uzorak ulaze i neprofitne organizacije i oni krajnji korisnici kojima je primjerice četiri puta godišnje isplaćen iznos od 5.500,00 kuna jer im je na godišnjoj razini isplaćeno 20.000,00 kuna i više, ali i korisnici kojima je svaki mjesec u godini isplaćeno primjerice 2.000,00 kuna jer im je na godišnjoj razini isplaćeno 24.000,00 kuna što je 20.000,00 kuna i više. Kako je i navedeno, uzorak bira sam obveznik, s tim da je od ukupnog broja svih transfera krajnjim korisnicima koji su na godišnjoj razini iznosili 20.000,00 kuna ili više potrebno otići u kontrole na licu mjesta kod najmanje 10 % krajnjih korisnika kojima je isplaćeno 20.000,00 kuna ili više, s tim da ako je takvih više od 100, potrebno je otići u kontrolu na licu mjesta kod najmanje 100 krajnjih korisnika. Ovim provjerama se kod krajnjeg korisnika kontrolira jesu li odobrena sredstva namjenski i zakonito korištena.

Zbog posebnih okolnosti nastalih pojavom bolesti COVID-19 uzrokovanom epidemijom virusa SARS-CoV-2 u Republici Hrvatskoj glavni državni rizničar je još 2. prosinca 2020. godine dao uputu o provedbu kontrola na licu mjesta kod primatelja transfera iz proračuna (KLASA: 400 02/20-01/17, URBROJ: 513-05-04-20-70)⁴. Naime, kako je

⁴ Uputa je dostupna na mrežnim stranicama Ministarstva financija - Proračun - Izjava o fiskalnoj odgovornosti - Kontrole na licu mjesta kod primatelja transfera iz proračuna – uputa, odnosno na poveznici <https://mfin.gov.hr/UserDocImages/dokumenti/proracun/izjava-fiskal/Kontrole%20na%20licu%20mjesta%20kod%20primatelja%20transfera%20iz%20proracuna%20-%20uputa,%20daje%20se.pdf>

preporuka da se fizički sastanci smanje na najmanju moguću mjeru te da se sastanci održavaju video vezom, kao i da se više koristi telefonska i e-mail komunikacija, do dana proglašenja prestanka epidemije u Republici Hrvatskoj suštinske provjere iz Upitnika moguće je provoditi bez fizičkog odlaska u kontrolu. U tom smislu za davanje potvrdnog odgovora na predmetno pitanje potrebno je na odabranom uzorku od krajnjih korisnika zatražiti dostavu dokumentacije poštom ili e-mailom te istu provjeriti unutar institucije ili video vezom. Ova je uputa i dalje na snazi, a bila je na snazi i tijekom 2022. godine te to treba uzeti u obzir prilikom odgovaranja na ova potpitanja.

Pitanje 28. glasi: Prije isplate sredstava neprofitnoj organizaciji sklopljen je ugovor u kojem su definirana prava i obveze neprofitne organizacije i isplatitelja.

Ovo je pitanje usko povezano s pitanjem 22. i potpitanjem 22.1., a posebno je usmjereno na isplatu sredstava neprofitnim organizacijama. Naime, prije nego što sredstva budu isplaćena bilo kojem krajnjem korisniku, pa tako i neprofitnim organizacijama potrebno je s njima sklopiti ugovor kojim će biti definirana prava i obveze kako isplatitelja, tako i neprofitne organizacije. Naime, Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija koji je stupio na snagu 1. siječnja 2015., a gotovo istodobno i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o proračunu iz 2015. godine po prvi su puta za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, proračunske i izvanproračunske korisnike na državnoj, ali i lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini, propisale obvezu kontrole korištenja namjenski isplaćenih proračunskih sredstava neprofitnim organizacijama. Osnovni element praćenja korištenja isplaćenih sredstava utvrđen je kroz obvezu dostave izvještaja o potrošnji proračunskih sredstava koji moraju dostavljati neprofitne organizacije koje ostvaruju sredstva iz javnih izvora, uključujući i sredstva državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Izgled i sadržaj izvještaja o potrošnji proračunskih sredstava propisani su u Pravilniku o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija gdje je utvrđeno da se izvještaj o potrošnji obvezno sastavlja za poslovnu godinu i dostavlja ga davatelju sredstava u roku od 60 dana od isteka poslovne godine. Međutim, ako to zatraži davatelj sredstava izvještaj o potrošnji se može sastavljati i za razdoblja u tijeku poslovne godine. Izvještaj o potrošnji može se dostaviti davatelju sredstava i u različitim rokovima, ako je rok utvrđen u drugim propisima ili aktima.

Izvještaj o potrošnji proračunskih sredstava sastavlja se na Obrascu: PROR-POT koji je objavljen u prilogu Pravilnika o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija i njegov je sastavni dio. Ako drugim propisima ili aktima nije utvrđen detaljniji sadržaj i izgled obrasca izvještaja o potrošnji proračunskih sredstava, izvještaj o potrošnji se sastavlja na navedenom obrascu. Uz to, davatelj sredstava može, prilikom donošenja odluke ili drugog akta o odobrenju sredstava neprofitnoj organizaciji, dopuniti obrazac izvještaja o potrošnji proračunskih sredstava i drugim podacima s obzirom na specifičnosti

financiranja. Ako je propisom ili drugim aktom temeljem kojeg su proračunska sredstva dodijeljena definirano da sredstva ne moraju biti utrošena u poslovnoj godini u kojoj su doznačena, u Izvještaju o potrošnji proračunskih sredstava navodi se podatak o sredstvima prenesenim iz prethodne poslovne godine i načinu njihove potrošnje. Uz sam izvještaj o potrošnji, davatelj sredstava od neprofitne organizacije može tražiti da dostavi i kopiju vjerodostojne dokumentacije na temelju koje je rashod/izdatak iskazan u Obrascu: PROR-POT. Kako bi se dokazalo davanje odgovora na ovo pitanje, potrebno je od svih isplata neprofitnim organizacijama u uzorak uzeti 5%, a najviše 20 takvih isplata i utvrditi postoje li ugovori u kojima su definirana prava i obveze neprofitne organizacije kojoj se sredstva isplaćuju te prava i obveze isplatitelja sredstava. Ako se prilikom testiranja pokaže da je u 98% i više slučajeva prije isplate sklopljen ugovor sa neprofitnom organizacijom daje se odgovor DA. Ako je taj postotak 90 i manji daje se odgovor NE. Ako je izračunati postotak veći od 90, a manji od 98 daje se odgovor DJELOMIČNO.

Također se skreće pozornost na pitanje 29. koje glasi: Pravomoćne presude izvršavale su se bez postupka prisilne naplate. Poticaj za dodavanje ovog pitanja u Upitnik bila je činjenica da još uvijek učestalo dolazi do ovrha sredstava s računa državnog proračuna zbog činjenice da pojedini proračunski korisnici obveze po pravomoćnim sudskim presudama ili arbitražama ne plaćaju u roku određenom za ispunjenje obveze. I Državni ured za reviziju je u Izvješću o obavljenoj reviziji godišnjeg izvještaja o izvršenju državnog proračuna Republike Hrvatske za 2018. godinu naveo kako se ovrhe sredstava s računa državnog proračuna uglavnom provode nakon dužeg razdoblja od pravomoćnosti presude, zbog čega dolazi do znatnih dodatnih troškova s obzirom na to da se pri ovrhama, osim iznosa navedenog u sudskom rješenju, plaćaju i zakonske zatezne kamate za razdoblje nakon isteka roka određenog za dobrovoljno ispunjenje obveze, kao i troškovi ovršnog postupka. U tom smislu je Državni ured za reviziju Ministarstvu financija dao preporuku da naloži proračunskim korisnicima da plaćanja po pravomoćnim sudskim presudama obavljaju u roku koji je određen presudom, kako bi se izbjegli dodatni rashodi za kamate i naknade za ovrhe. Također je predložio naložiti proračunskim korisnicima da za svaku ovrhu dostave obrazloženje u kojem će biti navedeni razlozi zašto obveza po presudi nije plaćena bez postupka prisilne naplate. U ovom dijelu je važno napomenuti nekoliko činjenica. Svrha donošenja sudske presude ogleda se u zakonitosti koja se takvom presudom uspostavlja u zajednici u kojoj je donesena. U tom smislu činjenica je kako se sudski postupak može smatrati uspješno okončanim tek ako je sudska presuda izvršena. Temeljna je pretpostavka učinkovitosti svake presude apsolutno pokoravanje svih subjekata u zajednici autoritetu suda te poštivanje i provođenje volje suda u svakom konkretnom slučaju. Pravno idealnom situacijom može se ocijeniti ona u kojoj svaka stranka u sporu dobrovoljno izvrši obvezu koja joj je presudom nametnuta. Kada bi se odluke sudova i upravnih tijela uvijek dobrovoljno izvršavale, pravne nor-

me o izvršenju odluka, sadržane u procesnim zakonima, uopće ne bi bile potrebne. Međutim, kako takva razina pravne discipline još nigdje nije doseguta, a vjerojatno neće ni biti, upravo potreba omogućavanja prisilnog izvršenja glavni je razlog reguliranja materije izvršenja. Međutim, kada tijela javnopravne vlasti krše osnovne principe zakonitog postupanja, a pritom takvim svojim postupanjem dovode do kršenja osnovnih proračunskih načela, u prvom redu načela dobrog financijskog upravljanja, a posebno i načela ekonomičnosti, učinkovitosti te djelotvornosti, takvo je postupanje iznimno problematično. U tom dijelu, a u skladu s naprijed navedenim postulatima zakonitog postupanja i poštivanja autoriteta sudova ovim se pitanjem skreće pozornost da je pravomoćne presude sudova, kao i arbitražne odluke, potrebno izvršavati u roku za dobrovoljno izvršenje utvrđenom u presudama, odnosno arbitražnim odlukama. Kako bi se dokazalo jesu li pravomoćne odluke izvršene u roku potrebno je za sve pravomoćne presude koje su izvršene ili su trebale biti izvršene u godini za koju se daje Izjava tj. za koje je u godini za koju se daje Izjava istekao rok za dobrovoljno ispunjenje utvrđen u presudi, provjeriti jesu li te presude izvršene dobrovoljno ili su izvršene u postupku prisilne naplate. Uz to, u uzorak se uzimaju i plaćanja po presudama čiji je rok dobrovoljnog izvršenja protekao u ranijim godinama, a prisilno su izvršene u godini za koju se daje Izjava. Dakle, u uzorak je potrebno uzeti sve pravomoćne presude koje su dospjele i plaćene u godini za koju se daje Izjava, ali i pravomoćne presude koje su dospjele u ranijim godinama, a nisu izvršene mirnim putem već su izvršene prisilno u godini za koju se daje Izjava. Ako se prilikom testiranja pokaže da su u 98% i više slučajeva presude izvršene u mirnom postupku tj. bez provedbe postupka prisilne naplate, daje se odgovor DA. Ako je taj postotak 90 i manji daje se odgovor NE. Ako je izračunati postotak veći od 90, a manji od 98 daje se odgovor DJELOMIČNO. Odgovor „nije primjenjivo N/P“ daje se ako obveznik nije imao pravomoćnih presuda čije je dospijeće bilo u godini za koju se daje Izjava i ako nije jedna presuda nije prisilno izvršena.

3.3. Područje javne nabave

Područje javne nabave obuhvaća 10 pitanja. Na sva pitanja iz ovog područja odgovaraju svi proračunski i izvanproračunski korisnici, kako na državnoj, tako i na lokalnoj razini. U ovom se području obveznike dodatno podsjeća koje su njihove obveze iz Zakona o javnoj nabavi⁵ što se u praksi pokazalo kao iznimno korisno pogotovo za one koji nisu primjenjivali Zakon o javnoj nabavi, ali su ipak morali obratiti pozornost na njegove određene dijelove. Uz odredbe Zakona o javnoj nabavi, u ovom se području provjerava i kako su u praksi implementirana neka od osnovnih načela koja su navedena u Zakonu o proračunu, a koja se primjenjuju i na cjelokupni javni sektor. Naime, do sada se nije točno znalo što primjerice znači načelo dobrog financijskog upravljanja pa se u praksi događalo da obveznici isto tumače na različite načine. Upitnik sada u cijelosti pobliže razjašnjava što bi obveznici trebali imati,

odnosno kako bi njihovo poslovanje trebalo izgledati, a da bi bilo u skladu s propisima kojima se uređuje poslovanje obveznika davanja Izjave. Odgovori na pitanja u području javne nabave dokazuju se testiranjem na uzorku od 20% financijski najznačajnijih ugovora/objava/provedenih postupaka javne nabave, a najviše 50. U tom smislu je uzorak prilično strogo određen te je potrebno postupati u skladu s tim. Ako je provođenje postupaka javne nabave objedinjeno na razini osnivača, obveznik na pitanja koja se odnose na konkretne postupke odgovara s „NIJE PRIMJENJIVO – N/P“. Centraliziranje postupaka javne nabave na razini osnivača se preporučuje s obzirom na kompleksnost provedbe postupaka javne nabave, odnosno ako kod obveznika financije i računovodstvo vodi jedna ili dvije osobe. Za razliku od početnih godina kada je bilo pravilo da ako se u godini za koju se daje Izjava nisu provodili postupci javne nabave, na sva pitanja iz ovog područja odgovara se „NIJE PRIMJENJIVO – N/P“, to je promijenjeno još 2015. godine. Naime, Zakon o javnoj nabavi propisuje određene obveze i za obveznike koji ne provode postupke javne nabave pa slijedom toga iako ne provodi postupke javne nabave obveznik mora odgovoriti na sljedeća četiri pitanja:

Pitanje 34. Donesen je i redovito ažuriran plan nabave koji je objavljen na mrežnim stranicama u skladu s propisima o javnoj nabavi.

Pitanje 37. Naručitelj vodi registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma koji je objavljen na mrežnim stranicama, a sadrži podatke u skladu s propisima o javnoj nabavi.

Pitanje 38. Do 31. ožujka tijelu nadležnom za politiku javne nabave dostavljeno je statističko izvješće o javnoj nabavi za prethodnu godinu koje sadrži podatke sukladno Zakonu o javnoj nabavi.

Pitanje 39. Donesen je akt kojim su uređena pitanja jednostavne nabave za nabavu robe i usluga, odnosno za nabavu radova na koje se ne primjenjuje Zakon o javnoj nabavi te je akt objavljen na mrežnim stranicama

3.4. Područje računovodstva

Područje računovodstva obuhvaća 19 pitanja i proračunski i izvanproračunski korisnici na državnoj i lokalnoj te regionalnoj razini odgovaraju na sva pitanja iz ovog područja.

U ovom se području skreće pozornost i na obveze iz pitanja 53. koje sadrži dva potpitanja koja glase

53. Prati se stvaranje ugovornih obveza i njihov financijski učinak

53.1. Uspostavljena je evidencija svih ugovora, uključujući ugovore vezane uz zaposlene

53.2. Organizacijska jedinica, odnosno osoba zadužena za financijsko-računovodstvene poslove ima uvid u sve sklopljene ugovore iz kojih proizlaze financijski učinci

Pitanje 53. je u odnosu na prijašnju inačicu Upitnika prošireno pa je temeljno pitanje povezano s uspostavom sustava temeljem kojega se prati stvaranje ugovornih obveza

⁵ NN, br. 120/16.

i njihov financijski učinak. Uz evidenciju ugovora čije se postojanje i ranije zahtijevalo (ranije pitanje 60. glasilo je „Uspostavljena je evidencija svih ugovora“) sada se kroz pitanje 53.1. pojašnjava da uspostavljena evidencija svih ugovora mora obuhvatiti i ugovore vezane uz zaposlene (bez obzira zovu li se isti ugovor o radu ili rješenja ili odluke i sl.). U potpitanju 53.2. zahtjev je da organizacijska jedinica, odnosno osoba zadužena za financijsko-računovodstvene poslove ima uvid u sve sklopljene ugovore iz kojih proizlaze financijski učinci. Odgovori na oba potpitanja mogu biti DA, NE i djelomično te „nije primjenjivo N/P“ što će biti slučaj u vrlo malom broju slučajeva i to najčešće kod novoosnovanih korisnika.

Odgovor DA na potpitanje 53.1. daje se ako je uspostavljena evidencija svih ugovora. Djelomičan odgovor daju obveznici koji su ustrojili evidenciju ugovora, ali ona nije cjelovita. S NE se odgovara ako nije ustrojena objedinjena evidencija svih ugovora.

Odgovor DA na potpitanje 53.2. daje se ako organizacijska jedinica, odnosno osoba zadužena za financijsko-računovodstvene poslove ima uvid u sve sklopljene ugovore iz kojih proizlaze financijski učinci. Djelomičan odgovor daju obveznici kod kojih organizacijska jedinica ili osoba zadužena za financijsko-računovodstvene poslove ima uvid u dio sklopljenih ugovora iz kojih proizlaze financijski učinci. S NE se odgovara ako organizacijska jedinica ili osoba zadužena za financijsko-računovodstvene poslove nema uvida u sklopljene ugovore iz kojih proizlaze financijski učinci.

Ovo pitanje povezano je odnosno nastavlja se na pitanje 13. Procedura stvaranja ugovornih obveza jasno je definirana i dostupna svim ustrojstvenim jedinicama/upravnim odjelima iz područja izvršavanja proračuna/financijskog plana. Uspostavljene evidencije svih ugovora u skladu su s pravilima dobrog financijskog upravljanja. Iako ugovori nisu osnova za izravnu evidenciju obveza i rashoda u glavnoj knjizi, isti imaju financijski učinak u budućnosti i zato ih je potrebno sustavno evidentirati. Višegodišnje planiranje i evidencija/registar ugovora daje veću kontrolu nad stvaranjem ugovornih obveza koje se protežu na nekoliko godina i time značajniju dozu transparentnosti jer osvjetljava utjecaj pojedinih odluka na financijske planove narednih godina. Evidencija svih ugovora može biti uspostavljena od najjednostavnijih oblika kao primjerice tablice u *excelu* do *web* aplikacija u koju svaka ustrojstvena jedinica unosi ugovore iz svoje nadležnosti i prati njihovo izvršavanje, a pristup takvoj evidenciji ima i organizacijska jedinica ili osoba zadužena za financijsko-računovodstvene poslove. Čelnik obveznika koji će na ovo pitanje odgovoriti s NE ili djelomično u obrazloženju treba opisati razloge zbog kojih nije ustrojena evidencija svih ugovora. Nadalje, u planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti nužno je definirati aktivnosti koje će rezultirati ustrojavanjem ove evidencije. Odgovor na ovo pitanje testira se na način da se u Predmet prilaže preslika dijela evidencije ugovora ili navodi klasifikacijska oznaka odnosno druga odgovarajuća oznaka pod kojom se vodi ova evidencija te se procedure iz koje je razvidno da se kopije ugovora dostavljaju na znanje ustrojstvenoj jedinici za financije.

Uz pitanje 53. skreće se pozornost na **pitanje 55. koje glasi: Proračunski korisnik koji je doznačio sredstva proračunskom korisniku istog proračuna, a iskazao ih je unutar podskupine računa 369 Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna, uskladio je evidencije s proračunskim korisnikom koji su sredstva primili i iskazali ih unutar podskupine računa 639 Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna.** Na ovo pitanje odgovaraju proračunski korisnici državnog proračuna i proračunski korisnici proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Ovo pitanje ima za cilj postići veću usklađenost evidencija sredstva pomoći unutar općeg proračuna, a nalaže proračunskim korisnicima koji dodjeljuju sredstva pomoći usklađivanje evidencija s primateljima. Proračunski korisnik koji daje sredstva evidentira ih u okviru podskupine rashoda 369, a proračunski korisnik koji prima sredstva u okviru podskupine prihoda 639. Prema nalazu Državnog ureda za reviziju, razlika između planiranih rashoda i prihoda u vezi s prijenosima sredstava između proračunskih korisnika je znatna, što upućuje na činjenicu da pojedini proračunski korisnici navedene prijenose nisu pravilno planirali. Najvećim dijelom se to odnosi na proračunske korisnike koji sredstva primaju. Pravilnim planiranjem i evidentiranjem prijenosa proračunskih sredstava između proračunskih korisnika, u proračunu i godišnjem izvještaju o izvršenju proračuna, podaci o iznosu za koji su uvećana proračunska sredstva na temelju prijenosa sredstava između proračunskih korisnika, bi bili točniji. Ako proračunski korisnici istog proračuna pravilno planiraju međusobne prijenose sredstava, ukupno planirani rashodi u okviru podskupine 369, trebaju biti jednaki ukupno planiranim приходima u okviru podskupine 639.

Pitanje 58. glasi: Najkasnije u roku od 15 dana od isplate naknade za bolovanje na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO), HZZO-u je dostavljen zahtjev za refundaciju

Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju⁶ utvrđuje u kojim slučajevima osiguranici imaju pravo na naknadu plaće za vrijeme bolovanja. Za prvih 42 dana, odnosno za prvih sedam dana za invalida rada, te za radnike zaposlene u pravnoj osobi za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, naknadu plaće za vrijeme bolovanja isplaćuje poslodavac na teret svojih sredstava. U tom razdoblju naknada plaće ne može biti niža od 70% od osnovice za naknadu. Od 43. odnosno, osmog dana privremene nesposobnosti za rad naknadu isplaćuje također poslodavac, ali na teret sredstava Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje. Kada poslodavac isplati naknadu za bolovanje svojim zaposlenicima iz svojih sredstava, a postoji zakonska osnova za terećenje sredstava Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje potrebno je najkasnije u roku od 15 dana od dana isplate naknade za bolovanje dostaviti Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje zahtjev za refundaciju sredstava.

Podsjetimo da tako isplaćena sredstva zaposleniku proračunski korisnik kao poslodavac u izvršenju proračuna, ali

⁶ Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN, br. 80/13., 137/13. i 98/19.)

i knjigovodstvenim evidencijama, nije iskazao kao rashod, već potraživanje od Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje. Pravovremenim podnošenjem zahtjeva za refundacijom sredstava se u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja, a pažnjom dobrog gospodara vodi briga o pravodobnoj i potpunoj naplati potraživanja. Smatrat će se da je obveza dostave zahtjeva za refundacijom Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje poštovana ako se najkasnije u roku od 15 dana od isplate naknade za bolovanje na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje podnese zbirni zahtjev za refundaciju sredstava.

3.5. Područje izvještavanje i ostalo

Iako ovo područje sadrži ukupno devet pitanja proračunski i izvanproračunski korisnici državnog proračuna i proračunski i izvanproračunski korisnici proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave odgovaraju na pitanja 59. i 62.

Pitanje 59. glasi: Kod predaje financijskih izvještaja poštili su se rokovi i način predaje utvrđeni Pravilnikom o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu.

Na ovo pitanje odgovaraju svi obveznici primjene proračunskog računovodstva. Podsjećamo, izvještava se tromjesečno - za razdoblja od 1. siječnja do 31. ožujka i 1. siječnja do 30. rujna, polugodišnje - za razdoblje od 1. siječnja do 30. lipnja te godišnje - Bilanca, PR-RAS, P-VRIO, RAS funkcijski, Izvještaj o obvezama, Bilješke. Davanje odgovora dokazuje se prilaganjem preslika ili navođenjem referenci na referentne stranice financijskih izvještaja.

Pitanje 62. glasi: Izvještaj o izvršenju financijskog plana izrađen je i dostavljen upravljačkom tijelu.

Na ovo pitanje odgovaraju proračunski i izvanproračunski korisnici jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te proračunski korisnici državnog proračuna ako imaju upravljačka tijela. Ostali proračunski i izvanproračunski korisnici daju odgovor „nije primjenjivo N/P“. Za ove korisnike je obveza sastavljanja izvještaja o izvršenju financijskog plana proizlazila iz načela dobrog financijskog upravljanja i iz ovog pitanja iz Upitnika. Referenca na ovo pitanje je izvještaj o izvršenju financijskog plana za 2021. godinu koji je u 2022. godini trebao biti dostavljen upravljačkom tijelu. Dakle, ovim se pitanjem provjerava jesu li proračunski i izvanproračunski korisnici JLP(R)S te proračunski i izvanproračunski korisnici državnog proračuna dostavili izvještaj o izvršenju financijskog plana svom upravljačkom tijelu.

Od 1. siječnja 2022. od kada je na snazi novi Zakon o proračunu, sastavljanje i predaja izvještaja o izvršenju financijskih planova proračunskih i izvanproračunskih korisnika propisana je i u Zakonu o proračunu. Minimalni sadržaj navedenog izvještaja za 2021. godinu koji se predavao u 2022. godini, još uvijek je mogao imati podatke o prihodima, primicima, rashodima, izdacima iskazani po ekonomskoj klasifikaciji. Potrebno je voditi računa o tome da je ovaj izvještaj izrađen sukladno metodologiji po kojoj je izrađen i financijski plan kojeg je usvojilo upravljačko tijelo (primjerice, novčano načelo za proračunske korisnike državnog prora-

čuna). Kod nekih institucija odnosno proračunskih korisnika obveza izrade ovog izvještaja proizlazi iz statuta odnosno bilo kojeg drugog internog akta. Dokaz na ovo pitanje predstavlja preslika odnosno referenca izvještaja o izvršenju financijskog plana dostavljenog upravljačkom tijelu.

3.6. Područje transparentnost

Temelj za pitanja u ovom području nalazi se u primjeni načela transparentnosti kao jednog od osnovnih proračunskih načela. U ovom području nema mogućnosti davanja djelomičnog odgovora pa je sukladno tome moguće dati potvrđan ili negativan odgovor, odnosno odgovor „nije primjenjivo N/P“.

Proračunski i izvanproračunski korisnici državnog proračuna u ovom području odgovaraju na pitanja 71. i 72., a proračunski i izvanproračunski korisnici proračuna jedinica lokalne i područne samouprave odgovaraju samo na pitanje 72.

Pitanje 71. glasi: Nakon usvajanja državnog proračuna od strane Hrvatskog sabora, odnosno upravljačkih tijela, financijski planovi objavljeni su na vlastitim mrežnim stranicama, odnosno na mrežnim stranicama nadležnog ministarstva ako ne posjeduju mrežnu stranicu

Pitanje 72. glasi: Godišnji financijski izvještaji objavljeni su u roku od 8 dana od propisanog roka za predaju godišnjih financijskih izvještaja na vlastitim mrežnim stranicama, odnosno na mrežnim stranicama nadležnog proračuna ako ne posjeduju mrežnu stranicu

Svi proračunski i izvanproračunski korisnici sukladno članku 12. Zakona o proračunu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, objavljuju godišnje financijske izvještaje na svojim internetskim stranicama najkasnije u roku od osam dana od dana njihove predaje. Proračunski i izvanproračunski korisnici koji nemaju vlastite internetske stranice objavljuju godišnje financijske izvještaje na internetskim stranicama nadležnog razdjela organizacijske klasifikacije državnog proračuna, odnosno nadležne jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, u roku od osam dana od dana njihove predaje.

Prilikom davanja odgovora testira se objava godišnjih financijskih izvještaja za godinu koja prethodi godini za koju se daje Izjava. To znači da se prilikom davanja Izjave za 2022. godinu testira jesu li na mrežnim stranicama objavljeni godišnji financijski izvještaji za 2021. godinu koji su trebali biti predani u 2022. godini, a potom u daljnjem roku od osam dana od predaje i objavljeni na mrežnim stranicama i to bilo vlastitim, bilo na stranicama nadležnog proračuna. Preporuka je izvještaje objaviti u MS Excel dokumentu u kojem se i izrađuju, s obzirom na to da skenirani dokumenti (PDF i slični formati) nisu strojno čitljivi.

3.7. Područje upravljanje imovinom

Područje upravljanja imovinom je područje u Upitniku koje je dodano zadnjim izmjenama Upitnika s kraja 2019. godine. Naime, Upitnik do tada nije uopće sadržavao pitanja koja su se odnosila na upravljanje imovinom. S imovinom

je potrebno upravljati, njome se koristiti i s istom raspoloživi pažnjom dobrog gospodara, što znači da imovina treba biti u funkciji obavljanja poslova institucije, ali i u funkciji stvaranja nove vrijednosti i ostvarivanja veće ekonomske koristi. U ovom području i proračunski i izvanproračunski korisnici državnog proračuna i proračunski i izvanproračunski korisnici jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave odgovaraju na pitanje 74. i pitanja 76. do 84.

Pri tome su pitanja 74., 77., 78., 79., 80. i 84. povezana i mogu se objediniti. **Naime, navedena pitanja glase:**

74. Za nekretnine u vlasništvu upisane su vlasnička prava u zemljišnim knjigama.

77. Utvrđena je namjena nekretnina s kojima se upravlja i raspolaze.

78. Za nekretnine kojima je definirana namjena utvrđeno je jesu li u funkciji ili ne, odnosno koriste li se ili ne u skladu s namjenom.

79. Za nekretnine koje nisu u funkciji poduzimane su aktivnosti za stavljanje istih u funkciju, odnosno korištenje prema utvrđenoj namjeni.

80. Za imovinu za koju nisu riješeni imovinsko-pravni odnosi poduzimane su aktivnosti za rješavanje istih.

84. Postoji pisana procedura kojom su detaljno utvrđeni poslovi upravljanja i raspolaganja nekretninama te ovlasti i nadležnosti zaposlenika za obavljanje i kontrolu navedenih poslova.

Svi obveznici za nekretnine koje su u njihovom vlasništvu provjeravaju u zemljišnim knjigama upisana vlasnička prava (pitanje 74), je li utvrđena namjena nekretnina s kojima se upravlja i raspolaze (pitanje 77) te jesu li nekretnine u funkciji i koriste li se u skladu s utvrđenom namjenom (pitanje 78). Ako vlasnička prava nisu upisana potrebno je provjeriti jesu li poduzimane mjere za rješavanje imovinsko-pravnih odnosa (pitanje 80.)

Na pitanja 76., 77. i 78. ne odgovaraju obveznici kojima je nekretnina dana na korištenje isključivo za obavljanje vlastite djelatnosti te nemaju nikakva prava nad nekretninom (ustupanje nekretnine na korištenje, otuđenje, prodaju, davanje u zakup, darovanje i sl.)

Vezano uz pitanje 84., ako obveznik nema nekretnine u vlasništvu, ali raspolaze nekretninama na temelju ugovora ili drugog odgovarajućeg akta kojim su mu nekretnine dane na raspolaganje i upravljanje, a u kojem su točno utvrđeni uvjeti i način daljnjeg raspolaganja tim nekretninama nije potrebno donositi posebnu proceduru već će podloga za davanje odgovora na predmetno pitanje biti ugovor ili drugi odgovarajući akt o dodjeli nekretnine.

Mali proračunski korisnici mogu u pisanoj proceduri koja se zahtijeva kroz pitanje 84. utvrditi koje su nekretnine na raspolaganju i korištenju. Dakle, u tom dokumentu potrebno je imati popis nekretnina koje se koriste za obavljanje osnovne djelatnosti. U popisu nekretnina uz navođenje naziva nekretnine navodi se podatak o nekretnini iz zemljišnih knjiga (pitanje 74.), podatak o tome je li utvrđena namjena nekretnine

(npr. obavljanje vlastite djelatnosti, pitanje 77.), podatak koriste li se nekretnine u skladu s utvrđenom namjenom (pitanje 78.), podatak o tome poduzimaju li se radnje za stavljanje nekretnina u namjenu za one nekretnine koje se ne koriste u skladu s utvrđenom namjenom (pitanje 79., ako se sve nekretnine koriste u skladu s namjenom daje se odgovor „nije primjenjivo N/P“), ako nisu uređeni imovinskopravni odnosi za nekretnine jesu li poduzimane aktivnosti za njihovo rješavanje (pitanje 80., ako su za sve nekretnine riješeni imovinskopravni odnosi daje se odgovor „nije primjenjivo N/P“).

Uz ova pitanja u pitanju 76. provjerava se je li ispravno evidentirana državna imovina koja je proračunskim korisnicima dana na korištenje. Ako takvom imovinom korisnik ne raspolaze daje se odgovor „nije primjenjivo N/P“. Na pitanje 82. proračunski korisnici odgovaraju ako su tijekom 2022. godine isknjižavali imovinu iz poslovnih knjiga u kojem je slučaju imovina mogla biti isknjižena samo na temelju izlaznog računa, ugovora o kupoprodaji, zapisnika o uništenju, potvrde o odvozu na otpad i druge slične dokumentacije. Ako imovina nije bila isknjižavana tijekom 2022. daje se odgovor „nije primjenjivo N/P“.

Na pitanje 81. proračunski korisnici odgovaraju samo ako su stjecali nekretnine u godini za koju se daje Izjava u kojem slučaju je prije stjecanja nekretnina bilo potrebno provesti analizu iz koje je vidljivo da je nekretnina stečena na opravdani način. Ako nije bilo stjecanja nekretnina u 2022. godini daje se odgovor „nije primjenjivo N/P“.

Na pitanje 83. proračunski korisnici odgovaraju ako imaju službene automobile u kojem je slučaju potrebno internim aktom urediti njihovo korištenje. Ako korisnik nema službenih automobila daje se odgovor „nije primjenjivo N/P“. Postojanje internog akta o načinu korištenja službenih automobila, kojim će biti ujednačen način postupanja za sve zaposlene, pridonosi učinkovitijem korištenju proračunskih sredstava u upravljanju voznim parkom. Službenim bi se automobilom u tom smislu smatrao osobni automobil kako je definiran Zakonom o sigurnosti prometa na cestama (NN, br. 67/08, 48/10, 74/11, 80/13, 158/13, 92/14, 64/15, 108/17, 70/19, 42/20, 85/22 i 114/22) u vlasništvu obveznika ili vozilo ugovoreno putem operativnog leasinga čija se uporaba podmiruje iz sredstava državnog proračuna ili proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno iz financijskih planova njihovih proračunskih i izvanproračunskih korisnika koji se koristi isključivo za potrebe tijela. Potreba donošenja internog akta o načinu korištenja službenih automobila proizšla je iz dobrog iskustva u primjeni Smjernica za upravljanje voznim parkom koje su donesene temeljem točke VI. stavka 2. Odluke o uvjetima korištenja službenih automobila, mobilnih telefona, redovnih zrakoplovnih linija, poslovnih kreditnih kartica, sredstava reprezentacije te načinu odobravanja službenih putovanja (NN, broj 37/16). Navedene su Smjernice objavljene na mrežnim stranicama Ministarstva uprave, a donio ih je ministar uprave u suradnji s ministrom financija i državnim tajnikom Središnjeg državnog ureda za središnju javnu nabavu. Naravno, kao i u svim drugim slučajevima u kojima se kroz pitanja iz Upitnika zahtijeva postojanje procedura, prilikom sastav-

ljanja i utvrđivanja internih akata općenito, pa tako i ovog koji se zahtijeva kroz pitanje 83. važno je imati na umu da isti moraju biti primjenjivi u praksi i da se po njima mora postupati. Naime, nerijetko se u naknadnim kontrolama kod obveznika utvrdi da interni akti postoje, doneseni su u skladu sa svim utvrđenim zahtjevima, štoviše iznimno su i složene. Međutim, kada se po njima treba postupati utvrdi se da su zastarjeli jer primjerice prate ustrojstvo koje je u međuvremenu mijenjano. Isto tako, često ih je zbog njihove složenosti nemoguće primjenjivati. Za takve interne akte, ali i sve procedure po kojima se ne postupa u praksi, već su donesene „pro forme“ tj. koje su usvojene zbog pukog zadovoljavanja zahtjeva iz Upitnika, može se smatrati kao da nisu niti donesene. Bit donošenja svih akata je u postupanju u skladu s njima. Zbog navedenog, uvijek je preporuka imati što jednostavnije interne akte i procedure u skladu s kojima će se u praksi postupati. Uz to, moguće je sve interne akte i procedure usvojiti u jednom cjelovitom dokumentu u kojemu će onda biti objedinjena sva postupanja iz područja financijskog upravljanja. Takav dokument (koji se može zvati pravilnik, uputa, metodologija, pravila postupanja i sl.) će se mijenjati po potrebi i ovisno o okolnostima, a u skladu s promjenama propisa kojima se uređuje materijalno-financijsko poslovanje u sustavu proračuna i drugih primjenjivih propisa. U tom smislu napominjemo kako je važno da akti koji možda već postoje u institucijama sadržajno odgovaraju aktima i procedurama koje se traže kroz Upitnik i u tom će slučaju takvi dokumenti biti podloga za davanje potvrdnog odgovora na odgovarajuća pitanja iz Upitnika.

Kao dokaz odgovoru na ovo pitanje u Predmet se prilaže preslika, odnosno referenca na interni akt. Kako bi se mogao dati potvrdan odgovor na ovo pitanje potrebno je prilikom testiranja provjeriti je li interni akt donesen i sadrži li interni akt najmanje podatke o osobama koje smiju i koji mogu koristiti službene automobile, načinu financijskog praćenja troškova te načinu izvještavanja o korištenju službenih automobila.

4. Zaključno

Kako je naprijed i navedeno, svi obrasci potrebni za davanje Izjave za 2022. godinu dostupni su u formatu Word na internetskoj stranici Ministarstva financija (www.mfin.hr/hr/izjava-o-fiskalnoj-odgovornosti). Uz to, Ministarstvo financija će, kao i svake godine, do sredine veljače izdati posebnu uputu o davanju Izjave koja će biti dostupna na mrežnim stranicama Ministarstva financija. Kao i do sada, preporuka je Ministarstva financija omogućiti dostavljanje Izjava elektroničkim putem. Novi Zakon o proračunu koji je na snazi od 1. siječnja 2022. donesen je s ciljem poboljšanja proračunskog planiranja, kontrole izvršavanja rashoda i unapređenja fiskalne statistike, slijedom čega se stvaraju preduvjeti za osiguranje srednjoročne i dugoročne održivosti javnih financija. Zanimljivo je za primijetiti da dio novih rješenja proizlazi iz prakse koja je proizišla iz primjene zakonodavnog okvira vezanog za sustav fiskalne odgovornosti. Zbog predstavljenih novih zakonskih rješenja, ali i zbog izmjena Zakona o fiskalnoj odgovornosti koje u trenutno u proceduri, očekuju nas i izmjene u sustavu fiskalne odgovornosti.

Prijave u tijeku!

WEBINAR

FISKALNA ODGOVORNOST
NOVINE, SASTAVLJANJE I PREDAJA IZJAVE
ZA 2022.

za proračunske i izvanproračunske korisnike
na državnoj i lokalnoj razini

14. veljače 2023. (početak u 10,00 sati)

Kao i prethodnih godina početak godine rezerviran je za financijsko izvještavanje i predaju Izjave o fiskalnoj odgovornosti i kompletiranja dokaza uz testiranje u Upitniku o fiskalnoj odgovornosti. Rok za davanje Izjave za 2022. godinu, za proračunske i izvanproračunske korisnike proračuna na državnoj i lokalnoj razini je do **28. veljače 2022.** godine, a za ministarstva odnosno državna tijela, JLP(R)S i trgovačka društva **31. ožujka 2022.** godine.

Priprema za davanje Izjave o fiskalnoj odgovornosti prilika je za vlastitu kontinuiranu provjeru ispravnosti postupanja i primjenu obveznih internih procedura u poslovanju. Obzirom da Upitnik i nadalje ostaje ključni alat za davanje Izjave o fiskalnoj odgovornosti i za samoprocjenu rada proračunskog sustava, okosnica ove radionice su pojašnjenja i otklanjanje dilema u svezi pitanja iz Upitnika po područjima planiranja i izvršavanja proračuna/financijskih planova, javne nabave, računovodstva i izvještavanja te transparentnosti i upravljanja imovinom.

Naknada za sudjelovanje: 95 eura/715,78 HRK (PDV uračunat)

Materijal: prezentacije predavača

Predavači: Suradnici iz Ministarstva financija RH i akademske zajednice

www.tim4pin.hr

Godišnje izvještavanje o nepravilnostima

Davor Kozina
Ana Zorić*

Pravilnikom o postupanju i izvještavanju o nepravilnostima u upravljanju sredstvima institucija u javnom sektoru koji je stupio na snagu 16. srpnja 2020. propisana je obveza godišnjeg izvještavanja o nepravilnostima. Do 28. veljače 2022. godine predaje se godišnje izvješće o nepravilnostima za 2021. godinu. O obveznicima, rokovima i načinu popunjavanja godišnjeg izvješća autori detaljnije pojašnjavaju u nastavku.

1. Uvod

Zakonom o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru¹ uređen je sustav upravljanja nepravilnostima u Republici Hrvatskoj.

Nepravilnost je navedenim Zakonom definirana kao nepridržavanje ili pogrešna primjena zakona i drugih propisa koja proizlazi iz radnji ili propusta obveznika, koja ima ili bi mogla imati štetan utjecaj na proračunska sredstva i sredstva iz drugih izvora, bilo da se radi o prihodima/prihodicima, rashodima/izdacima, povratima, imovini, potraživanjima ili obvezama te je protivna etičkim načelima u javnom sektoru.

Odgovorna osoba institucije (pod kojim se pojmom podrazumijevaju čelnici proračunskih i izvanproračunskih korisnika, uključujući ravnatelje škola, gradonačelnici i općinski načelnici te župani, kao i predsjednici uprava trgovačkih društava i direktori, ravnatelji i drugi čelnici pravnih osoba) **dužna je sprječavati rizik nepravilnosti, ali i poduzimati mjere ako se nepravilnosti uoče ili budu prijavljene.**

Na temelju Zakona, a radi uređenja sustava upravljanja nepravilnostima na cjelovit i sustavan način ministar financija je u srpnju 2020. godine donio **Pravilnik o postupanju i izvještavanju o nepravilnostima u upravljanju sredstvima institucija u javnom sektoru² (u daljnjem tekstu: Pravilnik o upravljanju nepravilnostima)**. Time je prestao važiti Naputak o otkrivanju, postupanju i izvješćivanju o nepravilnostima u upravljanju sredstvima proračuna, proračunskih i izvanproračunskih korisnika³.

Pravilnik o upravljanju nepravilnostima obvezni su primjenjivati svi proračunski i izvanproračunski korisnici državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave utvrđeni u Registru proračunskih i izvanproračunskih korisnika te jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Uz njih, odredbe Pravilnika o upravljanju nepravilnostima odnose se i na trgovačka

društva u vlasništvu Republike Hrvatske i/ili jedne ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i druge pravne osobe kojima je osnivač Republika Hrvatska i/ili jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave utvrđene u Registru trgovačkih društava i drugih pravnih osoba obveznika davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti koji objavljuje Ministarstvo financija⁴.

2. Izvještavanje o nepravilnostima

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru⁵ iz 2019. godine uvedena je obveza predaje godišnjeg izvješća o nepravilnostima na dvije razine:

- odgovorne osobe proračunskih i izvanproračunskih korisnika na državnoj i lokalnoj te regionalnoj razini, te odgovorne osobe trgovačkih društava i drugih pravnih osoba koje su obveznici davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti (u daljnjem tekstu: **institucije iz nadležnosti** ili odgovorne osobe institucija iz nadležnosti) obvezni su do 28. veljače tekuće godine nadležnoj osobi za nepravilnosti dostaviti godišnje izvješće o nepravilnostima iz prethodne godine, koje sadrži podatke o nepravilnostima prijavljenim od strane zaposlenika, građana ili anonimnih prijavitelja, odnosno kada nepravilnosti nisu utvrđene tijekom nadležnog postupanja državnih institucija.
- odgovorne osobe nadležnih ministarstava i drugih državnih tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije te jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (u daljnjem tekstu: **nadležne institucije** ili odgovorne osobe nadležnih institucija) dužne su nadležnoj ustrojstvenoj jedinici u Ministarstvu financija u čijem je djelu krugu proračunski nadzor do 31. ožujka tekuće godine dostaviti objedinjeno godišnje izvješće o nepravilnostima iz prethodne godine, koje sadrži podatke o nepravilnostima koje se odnose na rad nadležnih ministarstava i drugih državnih tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije te jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te podatke o nepravilnostima u institucijama iz nadležnosti.

* Davor Kozina, mag. oec., Ana Zorić, mag.iur., Ministarstvo financija RH, Zagreb.

¹ NN, br. 78/15 i 102/19.

² NN, br. 78/20.

³ NN, br. 70/12.

⁴ Registar trgovačkih društava i drugih pravnih osoba obveznika davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti dostupan je na poveznici <https://mf.gov.hr/proracun-86/izjava-o-fiskalnoj-odgovornosti/612>.

⁵ NN, br. 102/19.

Za nepoštivanje navedenih obveza propisane su prekršajne odredbe pa će prekršajna odgovornost postojati:

- ako odgovorna osoba institucije iz nadležnosti do 28. veljače tekuće godine ne dostavi nadležnoj osobi za nepravilnosti godišnje izvješće o nepravilnostima iz prethodne godine
- ako odgovorna osoba nadležne institucije do 31. ožujka ne dostavi Sektoru za financijski i proračunski nadzor Ministarstva financija godišnje objedinjeno izvješće o nepravilnostima.

Za počinjenje predmetnih prekršaja propisana je novčana kazna za čelnika i to u rasponu od 5.000,00 kuna do 25.000,00 kuna.

3. Godišnja izvješća o nepravilnostima

Pravilnikom o upravljanju nepravilnostima propisano je izvještavanje o nepravilnostima institucija iz nadležnosti te sastavljanje i predaja godišnjeg objedinjenog izvješća o nepravilnostima, za što su odgovorna ministarstva i druga državna tijela razine razdjela odnosno jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

U odnosu na Naputak iz 2012. godine, Pravilnikom o upravljanju nepravilnosti ukinuta je obveza dostavljanja polugodišnjeg izvještaja o nepravilnostima Ministarstvu financija, Sektoru za financijski i proračunski nadzor. Prva izvješća o nepravilnostima na temelju Pravilnika o upravljanju nepravilnostima predavala su se u 2021. godini za 2020. godinu, a u 2022. godini se ta obveza nastavlja predavanjem izvješća o nepravilnostima za 2021. godinu. Odredbama članaka 15. i 16. Pravilnika o upravljanju nepravilnostima propisano je izvještavanje o nepravilnostima institucija iz nadležnosti te sastavljanje i predaja godišnjeg objedinjenog izvješća o nepravilnostima, za što su odgovorna ministarstva i druga državna tijela razine razdjela odnosno općine, gradovi i županije.

3.1. Godišnje izvješće o nepravilnostima institucija iz nadležnosti

Odgovorna osoba institucije iz nadležnosti (primjerice, ravnatelj agencije, škole, vrtića, muzeja, doma zdravlja, dekan, predsjednik uprave ili direktor društva) dužna je osobi za nepravilnosti u nadležnom ministarstvu, odnosno u nadležnoj općini, gradu ili županiji **do 28. veljače tekuće godine dostaviti godišnje izvješće o nepravilnostima iz prethodne godine. To znači da se do 28. veljače 2022. godine predaje godišnje izvješće o nepravilnostima za 2021. godinu.**

Važno je istaknuti da godišnje izvješće sadrži podatke o nepravilnostima prijavljenim od strane zaposlenika, građana ili anonimnih prijavitelja, odnosno u izvješću se ne navode nepravilnosti koje su primjerice utvrđene tijekom nadležnog postupanja državnih institucija (nepravilnosti koje je utvrdio Državni ured za reviziju, Agencija za reviziju sustava provedbe programa Europske unije, proračunski nadzor, Državni inspektorat ili neka druga državna institucija koja provodi nadzor).

Godišnje izvješće također sadrži i nepravilnosti utvrđene po provedenim provjerama (formalnim i suštinskim) Izjava o fiskalnoj odgovornosti. Nadležna ministarstva odnosno nadležne jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave provjeravaju formalni sadržaj Izjave o fiskalnoj odgovornosti i Upitnika o fiskalnoj odgovornosti koje im institucije dostavljaju, ali također tijekom proračunske godine provjeravaju za svaku instituciju iz nadležnosti, na odabranom uzorku pitanja iz Upitnika, Izjavu i Upitnik koje im institucije dostavljaju sukladno propisima kojima se uređuje davanje Izjave o fiskalnoj odgovornosti.

Međutim, treba istaknuti da za razliku od izvještavanja koje je uređeno Naputkom iz 2012., nepravilnosti koje svaka institucija uoči prilikom popunjavanja Upitnika o fiskalnoj odgovornosti nisu predmet izvještavanja o nepravilnostima (ne popunjava se obrazac Podaci o prijavljenoj nepravilnosti - Prilog 2) nego se o njima, a sukladno propisima kojima se uređuje davanje Izjave o fiskalnoj odgovornosti u uočenim slabostima, izvještava isključivo kroz obvezu sastavljanja Plana otklanjanja slabosti i nepravilnosti u kojemu se navode aktivnosti koje će se poduzeti kako bi se uočene slabosti i nepravilnosti uklonile u narednom razdoblju.

Godišnje izvješće institucija iz nadležnosti sastavlja se na obrascu Izvješće o nepravilnostima (Prilog 4 Pravilnika o upravljanju nepravilnostima), a sadrži sljedeće podatke:

- ukupan broj prijavljenih nepravilnosti u izvještajnoj godini
- ukupan broj utvrđenih nepravilnosti
- kratak opis po svakoj utvrđenoj nepravilnosti
- pregled broja utvrđenih nepravilnosti prema vrstama nepravilnosti
- ukupnu procjenu fiskalnog učinka za utvrđene nepravilnosti
- pregled poduzetih mjera po svakoj od propisanih mjera
- status rješavanja utvrđenih nepravilnosti (broj zatvorenih slučajeva i broj utvrđenih nepravilnosti čiji je postupak u rješavanju).

Godišnje izvješće o nepravilnostima za instituciju iz nadležnosti priprema povjerljiva osoba ili osoba koju odredi odgovorna osoba institucije. Navedena osoba sastavlja godišnje izvješće o nepravilnostima na temelju podataka iz:

- obrasca Podaci o prijavljenoj nepravilnosti (Prilog 2 Pravilnika o upravljanju nepravilnostima) i
- obrasca Postupanje po utvrđenoj nepravilnosti (Prilog 3 Pravilnika o upravljanju nepravilnostima).

Pravilnikom je također propisan način izvještavanja o nepravilnostima u trgovačkim društvima i drugim pravnim osobama kojima je vlasnik odnosno osnivač više općina, gradova i/ili županija.

Odgovorna osoba trgovačkog društva ili druge pravne osobe u tom slučaju, godišnje izvješće o nepravilnostima u prethodnoj godini dostavlja osobi za nepravilnosti u općini, gradu ili županiji koja ima najveći udio u vlasništvu, a koja to godišnje izvješće uključuje u objedinjeno godišnje izvješće o nepravilnostima.

Ako u vlasništvu trgovačkog društva s jednakim omjerom sudjeluju dvije ili više općina, gradova i/ili županija, godišnje izvješće o nepravilnostima u prethodnoj godini dostavlja se svim općinama, gradovima i/ili županijama koje se trebaju dogovoriti koja od njih će to godišnje izvješće uključiti u objedinjeno godišnje izvješće o nepravilnostima. Ako se one o tome ne dogovore tada sve imaju obvezu godišnje izvješće trgovačkog društva uključiti u objedinjeno godišnje izvješće o nepravilnostima.

Pravilnik o upravljanju nepravilnostima također propisuje način izvještavanja o nepravilnostima ako u prethodnoj godini nije bilo zaprimljenih prijava o nepravilnostima. U tom slučaju, umjesto godišnjeg izvješća o nepravilnostima **odgovorna osoba dostavlja osobi za nepravilnosti u nadležnoj instituciji, dopis kojim izjavljuje da u izvještajnom razdoblju nisu prijavljene nepravilnosti.**

3.2. Godišnje objedinjeno izvješće o nepravilnostima nadležnih institucija

Na temelju dostavljenih izvješća, odgovorna osoba ministarstva, drugog državnog tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije odnosno župan, gradonačelnik, načelnik općine u obvezi je Ministarstvu financija, Sektoru za financijski i proračunski nadzor, **do 31. ožujka tekuće godine dostaviti godišnje objedinjeno izvješće o nepravilnostima iz prethodne godine. To znači da se do 31. ožujka 2022. Ministarstvu financija, Sektoru za financijski i proračunski nadzor, dostavlja godišnje objedinjeno izvješće o nepravilnostima iz 2021. godine.** Objedinjeno izvješće priprema osoba za nepravilnosti, a sadrži podatke o nepravilnostima koje se odnose na rad ministarstva, drugog državnog tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije odnosno županije, grada, općine te podatke o nepravilnostima u radu institucija iz nadležnosti. Godišnje objedinjeno izvješće priprema osoba za nepravilnosti na obrascu Objedinjeno izvješće o nepravilnostima koji se nalazi u Prilogu 5 Pravilnika o upravljanju nepravilnostima.

Objedinjeno izvješće osim podataka o instituciji koja izrađuje godišnje objedinjeno izvješće i o osobi za nepravilnosti (povjerljivoj osobi koja je ujedno osoba za nepravilnosti), sadrži sljedeće podatke za nadležnu instituciju i za svaku instituciju iz nadležnosti:

- ukupan broj utvrđenih nepravilnosti
- pregled broja utvrđenih nepravilnosti prema vrstama nepravilnosti
- ukupnu procjenu fiskalnog učinka za utvrđene nepravilnosti
- pregled poduzetih mjera
- status rješavanja utvrđenih nepravilnosti
- kratak opis po svakoj utvrđenoj nepravilnosti.

Osoba za nepravilnosti priprema godišnje objedinjeno izvješće objedinjavanjem podataka iz obrasca Podaci o prijavljenoj nepravilnosti (Prilog 2) i obrasca Postupanje po utvrđenoj nepravilnosti (Prilog 3), koji se odnose na nepravilnosti u ministarstvu, drugom državnom tijelu na razini razdjela organizacijske klasifikacije odnosno u jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave utvrđene

tijekom godine za koju se objedinjeno godišnje izvješće sastavlja te podataka iz godišnjih izvješća o nepravilnostima zaprimljenih od institucija iz nadležnosti.

Dakle, osoba za nepravilnosti nije u obvezi pripremiti posebno godišnje izvješće o nepravilnostima za svoju nadležnu instituciju (obrazac – Prilog 4), već izrađuje objedinjeno godišnje izvješće o nepravilnostima u kojem su sadržani bitni podaci o nepravilnostima za nadležnu instituciju, ali i za njene institucije iz nadležnosti.

Pravilnik o upravljanju nepravilnostima također propisuje i način izvještavanja o nepravilnostima u slučajevima kada u prethodnoj godini nisu zaprimljene prijave o nepravilnostima niti u nadležnoj instituciji niti u institucijama iz nadležnosti. U takvom slučaju osoba za nepravilnosti ne izrađuje objedinjeno godišnje izvješće o nepravilnostima. Umjesto navedenog izvješća **odgovorna osoba dostavlja dopis Ministarstvu financija, Sektoru za financijski i proračunski nadzor, u kojem izjavljuje da u izvještajnom razdoblju nije bilo prijavljenih nepravilnosti.**

3. Umjesto zaključka

Osnovna je obveza svih čelnika sprječavati rizik nepravilnosti i poduzimati mjere kako bi se u slučaju utvrđene nepravilnosti one čim prije otklonile, tj. kako bi se poslovanje uskladilo s važećim zakonodavnim okvirom te najboljom praksom i utvrđenim načelima rada.

Institucije iz nadležnosti izvješćuju o nepravilnostima koje su prijavljene od strane građana, zaposlenika i anonimnih prijavitelja. Ministarstva i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave uz navedeno izvješćuju i o nepravilnostima koje su utvrdili prilikom formalne i suštinske provjere dostavljenih Izjava o fiskalnoj odgovornosti institucija iz nadležnosti.

U nastavku se daje pregled obveza prema pojedinim grupama obveznika primjene Pravilnika o upravljanju nepravilnostima.

- a) odgovorne osobe proračunskih korisnika državnog proračuna koji nisu razina razdjela organizacijske klasifikacije, izvanproračunskih korisnika državnog proračuna, proračunskih i izvanproračunskih korisnika jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave – dužne su:
 - odrediti osobu koja će zaprimati prijave o nepravilnostima i pripremati godišnje izvješće o nepravilnostima (to može biti povjerljiva osoba, ako su je imenovali ili druga osoba koju čelnik tj. odgovorna osoba institucije odredi za tu svrhu)
 - **osobi za nepravilnosti u nadležnoj instituciji do 28. veljače 2022. dostaviti godišnje izvješće o nepravilnostima iz 2021. godine** (u protivnom je moguće pokretanje prekršajnog postupka protiv čelnika) ili **dopis kojim izjavljuje da u izvještajnom razdoblju nisu prijavljene nepravilnosti**
 - nisu u obvezi imenovati osobu za nepravilnosti.
- b) odgovorne osobe trgovačkih društava u vlasništvu Republike Hrvatske i/ili jedne ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i drugih pravnih osoba

kojima je osnivač Republika Hrvatska i/ili jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave – dužne su:

- odrediti osobu koja će zaprimati prijave o nepravilnostima i pripremati godišnje izvješće o nepravilnostima (to može biti povjerljiva osoba, ako su je imenovali ili druga osoba koju čelnik tj. odgovorna osoba institucije odredi za tu svrhu)
 - **osobi za nepravilnosti u nadležnoj instituciji do 28. veljače 2022. godine dostaviti godišnje izvješće o nepravilnostima iz 2021. godine** (u protivnom je moguće pokretanje prekršajnog postupka protiv čelnika) ili **dopis kojim izjavljuje da u izvještajnom razdoblju nisu prijavljene nepravilnosti**
 - nisu u obvezi imenovati osobu za nepravilnosti.
- c) ministri i odgovorne osobe drugih državnih tijela razine razdjela organizacijske klasifikacije te načelnici općina, gradonačelnici i župani
- **svi čije institucije imaju manje od 50 zaposlenih dužni su:**
 - o imati osobu za nepravilnosti,
 - o odluku o imenovanju osobe za nepravilnosti imati objavljenu na mrežnim stranicama i/ili oglasnoj ploči institucije zajedno s njezinim kontakt podacima
 - o obavijestiti institucije iz nadležnosti tko je osoba za nepravilnosti
 - **svi čije institucije imaju imenovanu povjerljivu osobu, koja je ujedno i osoba za nepravilnosti, dužni su:**
 - o na mrežnim stranicama i/ili oglasnoj ploči imati objavljene kontakt podatke te o tome obavijestiti institucije iz nadležnosti
 - o provjeriti je li odluka o imenovanju povjerljive osobe dopunjena s obvezama osobe za nepravilnosti
 - o svakoj promjeni podataka u roku od osam dana obavijestiti institucije iz nadležnosti i Ministarstvo financija, Sektor za financijski i proračunski nadzor.
 - **do 31. ožujka 2022. dostaviti Ministarstvu financija, Sektoru za financijski i proračunski nadzor, godišnje objedinjeno izvješće o nepravilnostima za 2021. godinu u kojem su sadržani bitni podaci o nepravilnostima za ministarstvo i drugo državno tijela razine razdjela organizacijske klasifikacije, odnosno za općinu, grad ili županiju, ali i za njihove institucije iz nadležnosti** (u protivnom je moguće pokretanje prekršajnog postupka protiv čelnika) ili **dopis kojim izjavljuje da u izvještajnom razdoblju nisu prijavljene nepravilnosti.**

Prijave u tijeku!

www.tim4pin.hr

NOVO U PRIPREMI!

ŠKOLA RAČUNOVODSTVA ZA PRORAČUNE I PRORAČUNSKO KORISNIKE /ON LINE /

06.-09. ožujak 2023.

OVLADAJTE RAČUNOVODSTVENIM PRAVILIMA
I UPOTPUNITE SVOJE ZNANJE

CILJ ŠKOLE:

Upoznati i usavršiti polaznike u znanjima o sustavu proračuna, proračunskim procesima, ekonomskim i financijskim kategorijama u javnom sektoru, računovodstvenom praćenju poslovanja proračuna i proračunskih korisnika, financijskom izvještavanju, financijskom upravljanju, fiskalnoj odgovornosti i poreznom sustavu.

KOME JE NAMIJENJENA:

Škola je namijenjena računovođama i financijskim djelatnicima proračunskih subjekata, čelnicima na operativnim razinama, internim revizorima i kontrolorima, te ostalim zainteresiranim subjektima. **Kotizacija uključuje zbirku prezentacija predavača i raspoloživa izdanja (u elektronskom obliku).**

Sudionici po završetku škole dobivaju uvjerenje o pohađanju programa stručnog usavršavanja.

Poseban postupak i podnošenje obrasca ZPP-DOH građana za 2022. godinu

Mirjana Mahović – Komljenović*

Posebним postupkom utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak građana, smatra se postupak utvrđivanja ukupnog godišnjeg dohotka i ukupnog godišnjeg poreza na dohodak i prireza, kojeg provodi Porezna uprava po službenoj dužnosti, pri čemu se u godišnjem obračunu poreznom obvezniku priznaje osobni odbitak.

*Međutim, ako građani na koje se primjenjuje poseban postupak oporezivanja žele iskoristiti svoje pravo na povećanje osobnog odbitka, mogu nadležnoj ispostavi Porezne uprave podnijeti Obrazac ZPP-DOH te priložiti vjerodostojne isprave zbog priznavanja poreznih olakšica u godišnjem obračunu poreza. Rok za podnošenje Obrasca ZPP-DOH je **do 28. veljače 2023.** za 2022. godinu. Obrazac ZPP-DOH građani mogu podnijeti korištenjem elektroničkih usluga Porezne uprave ePorezna, za što je dovoljno posjedovati token Internet bankarstva ili bilo koju vjerodajnicu sustava NIAS minimalne razine 3, što uključuje i korištenje eOsobne iskaznice, ali i putem mobilne aplikacije mPorezna ako su građani korisnici android uređaja. Iako je od 1. siječnja 2023. godine euro postao službena novčana jedinica i zakonsko sredstvo plaćanja u RH, Obrazac ZPP-DOH za 2022. godinu, građani sastavljaju i podnose u kunama.*

1. Uvod

Obveza podnošenja godišnje porezne prijave i primjena posebnog postupka utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak za 2022. godinu, utvrđena je Zakonom o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 115/16. – 151/22., dalje Zakon) te Pravilnikom o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 10/17. -1/23. i 3/23. dalje Pravilnik), a ovisi o tome jesu li fizičke osobe u 2022. godini ostvarile godišnji dohodak ili konačni dohodak.

Porezni obveznici su dužni podnijeti godišnju poreznu prijavu ako su tijekom 2022. godine ostvarili određenu vrstu godišnjeg dohotka, te istu mogu podnijeti na propisanom **Obrascu DOH** nadležnoj ispostavi Porezne uprave (dalje PU), odmah nakon isteka kalendarske godine, a najkasnije do kraja veljače 2023. za 2022. godinu.

Do navedenog roka, poreznu prijavu na **Obrascu ZPP-DOH**, mogu podnijeti i građani na koje se primjenjuje poseban postupak oporezivanja, ako žele iskoristiti neko pravo propisano Zakonom za koje PU ne raspolaže podacima.

Naime, porezni obveznici koji u posebnom postupku žele iskoristiti prava na umanjenje dohotka, odnosno na uvećanje osobnog odbitka za plaćene doprinose za zdravstveno osiguranje u tuzemstvu ili dana darovanja, utvrđenu invalidnost, preraspodijeliti dio osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji ili djecu, a za što PU ne raspolaže podacima, mogu nadležnoj ispostavi PU do kraja veljače tekuće godine za prethodnu godinu podnijeti Obrazac ZPP-DOH.

2. Utvrđivanje godišnjeg dohotka

Prema čl. 13. Zakona, u izračun godišnjeg poreza na dohodak za 2022. godinu koji se obračunava na temelju godišnje porezne prijave prema Obrascu DOH ili u posebnom postupku kojeg po službenoj dužnosti provodi PU na temelju podataka kojima raspolaže odnosno prema podacima koje fizičke osobe same dostave na Obrascu ZPP-DOH, uključuju se samo tri vrste dohotka i to od:

- nesamostalnog rada (svi primici koje poslodavac u novcu ili u naravi isplaćuje radniku po osnovi radnog odnosa i prema propisima koji uređuju radni odnos),
- samostalne djelatnosti obrta i slobodnih zanimanja za koju fizičke osobe vode propisane poslovne knjige i evidencije, te
- drugog dohotka koji se ne smatra konačnim.

Međutim, svi ostali dohoci koje fizičke osobe mogu ostvariti tijekom poreznog razdoblja po osnovi:

- imovine i imovinskih prava (davanjem u najam ili zakup nekretnina i pokretnina, iznajmljivanje stanova, soba i postelja putnicima i turistima, vremenski ograničenog ustupa autorskih prava i drugih imovinskih prava u skladu s posebnim propisima),
- kapitala (primici po osnovi kamata, izuzimanja imovine, kapitalnih dobitaka, udjela u dobiti na temelju udjela u kapitalu), te
- drugog dohotka koji se smatra konačnim,

smatraju se **konačnim dohotkom** i ne ulaze u izračun godišnje obveze poreza.

* Mr.sc. Mirjana Mahović Komljenović, dipl. oec., Ministarstvo financija – Porezna uprava, Novi Zagreb

3. Poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak za 2022. godinu

Prema čl. 51.st.2. Zakona, godišnjim dohotkom na koji se primjenjuje poseban postupak smatra se ukupan dohodak od nesamostalnog rada i drugi dohodak koji se ne smatra konačnim, a koji je ostvaren u poreznom razdoblju. To znači da PU po službenoj dužnosti provodi poseban postupak za sve one porezne obveznike – građane koji ostvaruju dohodak od nesamostalnog rada (plaću i mirovinu) i drugi dohodak (naknade po osnovi ugovora o djelu, autorskom honoraru i sl), za koje se uplaćeni porez na dohodak i prirez tijekom godine, ne smatra konačnim.

Poseban postupak provodi se na način da se zbroje ukupno ostvareni primici po osnovi dohotka od nesamostalnog rada i drugog dohotka koji se ne smatra konačnim, a isti se umanjuju za ukupne godišnje osobne odbitke na koje porezni obveznik ima pravo, te utvrđuje godišnja porezna osnovica. Godišnji porez na dohodak plaća se po stopi od **20% na poreznu osnovicu do visine 360.000,00 kuna** te po stopi od **30% na dio porezne osnovice koji prelazi iznos od 360.000,00 kuna**. Utvrđeni iznos godišnjeg poreza služi kao osnovica za obračun prireza, ako porezni obveznik ima prebivalište u gradovima ili općinama koji su temeljem posebnog zakona uveli obvezu plaćanja prireza.

Ovisno o svoti primitka koji je ostvaren po osnovi plaće i drugog dohotka, uplaćenog poreza na dohodak tijekom godine, te iskorištenih osobnih odbitka, PU će privremenim poreznim rješenjem utvrditi poreznom obvezniku razliku za uplatu ili povrat poreza i prireza po godišnjem obračunu.

3.1. Porezni obveznici na koje se primjenjuje poseban postupak

Poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak primjenjuje se na:

- Porezne obveznike koji su ostvarili dohodak od nesamostalnog rada (plaću ili mirovinu) **kod dva ili više poslodavaca istodobno** u tijeku istog mjeseca poreznog razdoblja, (što znači da su u jednom mjesecu primili plaću ili mirovinu od dva različita poslodavca),
- Porezne obveznike čiji su **uzdržavani članovi** uže obitelji i djeca tijekom 2022. godine ostvarili oporezive i neoporezive **primitke iznad 24.000,00 kn**, a uzdržavatelj je koristio osobni odbitak za uzdržavanog člana u tijeku poreznog razdoblja, čime mu se smanjivala osnovica za oporezivanje,
- Uzdržavane članove kod kojih se temeljem ukupno ostvarenog dohotka u poreznom razdoblju, godišnjim obračunom ostvaruje razlika poreza za povrat.

Poseban postupak ne primjenjuje se na:

1. porezne obveznike koji obvezno podnose godišnju poreznu prijavu:
 - porezni obveznici ako u poreznom razdoblju ostvare dohodak od samostalne djelatnosti i djelatnosti po osnovi kojih se dohodak utvrđuje i oporezuje kao dohodak od samostalne djelatnosti,

- porezni obveznici – rezidenti za dohodak od nesamostalnog rada koji ostvari član posade broda u međunarodnoj plovidbi,
 - porezni obveznici koje PU zatraži da naknadno plate porez;
2. porezne obveznike koji su u poreznom razdoblju ostvarili samo dohodak (za koji ne podnose godišnju poreznu prijavu) od:
 - imovine i imovinskih prava,
 - kapitala,
 - drugi dohodak po osnovi povrata doprinosa,
 - drugi dohodak po osnovi razlike vrijednosti imovine i visine sredstava kojima je stečena,
 - drugi dohodak po osnovi privremenih odnosno povremenih sezonskih poslova u poljoprivredi,
 - dohodak koji se u poreznom razdoblju oporezuje u paušalnom iznosu;
 3. porezne obveznike za koje PU ne raspolaže podacima o njihovom ostvarenom dohotku u poreznom razdoblju, odnosno porezne obveznike koji su u poreznom razdoblju ostvarili oporezivi dohodak o kojem poslodavac, isplataitelj primitka ili sam porezni obveznik, ako mu je propisana obveza izvješćivanja, nije izvijestio PU u propisanom roku i na propisanom izvješću.

3.2. Inozemni dohodak i dostavljanje Obrasca INO-DOH

Prema opsegu porezne obveze, rezidenti plaćaju porez na dohodak u RH iz ukupnog dohotka kojeg su ostvarili u RH i u inozemstvu po **načelu svjetskog dohotka**, dok nerezidenti plaćaju porez na dohodak u RH samo iz dohotka kojeg su ostvarili u RH po načelu tuzemnog dohotka, osim ako međunarodnim ugovorima i sporazumima nije propisano drugačije.

Prema čl. 12. st. 7. Zakona, **inozemni dohodak** je dohodak od nesamostalnog rada, samostalne djelatnosti, imovine i imovinskih prava, kapitala i drugi dohodak koji rezident ostvari u inozemstvu ili iz inozemstva. Tijekom 2022. godine dohodak ostvaren u stranoj valuti preračunava se u kunsku protuvrijednost primjenom srednjeg tečaja Hrvatske narodne banke na dan isplate.

Međutim, prema čl. 80. Zakona, pri utvrđivanju oporezivog dohotka iz inozemstva, odredbe međunarodnih ugovora koji su sklopljeni i potvrđeni u skladu s Ustavom RH, a koji su na snazi, imaju prednost pred odredbama tuzemnog Zakona, budući je naša zemlja obvezna poštivati međunarodne ugovore. Ugovorom o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja čija primjena ima prednost pred odredbama tuzemnog Zakona, propisana je obveza plaćanja poreza u zemlji izvora gdje je dohodak ostvaren ili u zemlji rezidentnosti. Kako bi se izbjeglo dvostruko oporezivanje, u tom slučaju će se porez koji je rezident platio u inozemstvu temeljem inozemnog dohotka, uračunati u tuzemni porez na dohodak.

Prema čl. 53.st.4. Zakona, na porezne obveznike koji su ostvarili dohodak u ili iz inozemstva, u posebnom postupku, uzet će se u obzir podaci iz izvješća propisanog čl. 81. st. 4. Zakona – **Obrazac INO-DOH**. Ako porezni obveznici

do roka propisanog za dostavu izvješća (do 31. siječnja tekuće za prethodnu godinu), ili do roka za podnošenje obrasca ZPP-DOH za priznavanjem prava u posebnom postupku (do kraja veljače tekuće za prethodnu godinu), iz opravdanih razloga ne raspolažu dokazima o uplaćenom porezu u inozemstvu, a žele da im se uplaćeni porez u inozemstvu uračuna u tuzemnu obvezu poreza na dohodak, dužni su o tome izvijestiti PU u podnesenom Obrascu ZPP-DOH za priznavanjem prava u posebnom postupku. U tom slučaju porezni obveznik je dužan dostaviti **potvrdu inozemnog poreznog** tijela ili za to ovlaštene osobe o uplaćenom porezu u inozemstvu, a najkasnije do 30. studenog tekuće godine za prethodnu godinu.

Prema čl. 53.st.6. Zakona, navedene odredbe o dostavi potvrde inozemnog poreznog tijela o uplaćenom porezu u inozemstvu, primjenjuju se i na porezne obveznike koji nisu bili obvezni plaćati predujam poreza na dohodak u tuzemstvu tijekom poreznog razdoblja budući da su po osnovi primitka ostvarenog u ili iz inozemstva u tijeku poreznog razdoblja predujam poreza na dohodak iz tog primitka plaćali u inozemstvu.

Prema čl. 80. st. 2. i 3. Zakona, porez koji je rezident platio u inozemstvu temeljem inozemnog dohotka, uračunat će se u tuzemni porez na dohodak za svaki pojedinačni inozemni dohodak zasebno, osim ako je Zakonom drukčije uređeno. Porez plaćen u inozemstvu može se uračunati u tuzemni porez samo na temelju potvrde inozemnog poreznog tijela ili za to ovlaštene osobe o uplaćenom porezu u inozemstvu.

Iznimno, porez koji je rezident platio u inozemstvu temeljem inozemnog dohotka neće se uračunati u tuzemni porez na dohodak ako isti nije plaćen u inozemstvu u skladu s odredbama međunarodnog ugovora, ako je međunarodni ugovor u primjeni.

Uračunavanje inozemnog poreza u tuzemni porez na dohodak, obavlja se u godišnjem obračunu poreza putem godišnje porezne prijave, odnosno u posebnom postupku utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak.

4. Podnošenje obrasca ZPP-DOH građana za 2022. godinu

Porezni obveznici koji su tijekom 2022. godine ostvarili godišnje dohotke na koje se primjenjuje poseban postupak, i žele iskoristiti prava koja su propisana Zakonom a za koja PU ne raspolaže podacima, mogu nadležnoj ispostavi PU prema svom prebivalištu ili uobičajenom boravištu, podnijeti Obrazac ZPP-DOH. Iznimno, nerezidenti koji u RH nemaju prebivalište odnosno uobičajeno boravište, Obrazac ZPP-DOH podnose ispostavi koja je nadležna prema sjedištu isplatitelja primitaka.

Prema čl. 65.st.1. Pravilnika, porezni obveznici za koje PU ne raspolaže podacima bitnim za utvrđivanje prava na umanjenje dohotka, jer na poreznoj kartici nemaju upisane podatke o:

- svim uzdržanim članovima uže obitelji i/ili djeci, (npr. dijete je rođeno 20. 4.2022. godine a upisano je u

Obrascu PK s 15.5.2022. godine, u kojem slučaju porezni obveznik ima pravo na uvećanje osobnog odbitka i za mjesec travanj 2022. godine),

- stupnju i vrsti utvrđene invalidnosti,
- prebivalištu na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u potpomognuta područja I. skupne prema posebnom propisu i području Grada Vukovara,
- uvećanju osobnog odbitka za plaćene doprinose za zdravstveno osiguranje u tuzemstvu, te
- danim darovanjima,

mogu podnijeti Obrazac ZPP-DOH, radi umanjenja dohotka u posebnom postupku.

Navedeni porezni obveznici uz **Obrazac ZPP-DOH** za priznavanjem prava u posebnom postupku, trebaju priložiti i **vjerodostojne isprave kojima se dokazuje korištenje olakšica.**

Osim navedenog, Obrazac ZPP-DOH podnose i:

- porezni obveznici koji prema čl. 17.st.5. Zakona, žele dio osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i/ili djecu preraspodijeliti,
- nasljednici koji podnose godišnju poreznu prijavu u ime umrle osobe,
- porezni obveznici koji su ostvarili dohodak u inozemstvu a za koji je porez plaćen u inozemstvu, a propustili su za 2022. godinu predati Obrazac INO-DOH do 31. siječnja 2023.godine.

Prema podacima koje su građani naveli u Obrascu ZPP-DOH te prema priloženim vjerodostojnim ispravama, PU primjenjuje poseban postupak u kojem se utvrđuje godišnji obračun poreza na dohodak i prireza te za 2022. godinu, te donosi privremeno porezno rješenje do 30. lipnja 2023. godine.

4.1. Rok za dostavu privremenog poreznog rješenja

Primjenjujući poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak, a prema čl. 54.st.1. Zakona, PU će na temelju evidencija i podataka s kojima raspolaže po službenoj dužnosti, (korištenjem podataka iz Obrasca JOPPD, Obrasca ZPP-DOH i INO-DOH koje je dostavio porezni obveznik), utvrditi poreznom obvezniku godišnji dohodak koji je ostvaren u 2022. godini, kao i razliku poreza na dohodak i prireza za uplatu ili povrat, te donijeti **privremeno porezno rješenje, najkasnije do 30. lipnja 2023. godine.** Privremeno se rješenje dostavlja poreznom obvezniku prema adresi njegova poreznog prebivališta, temeljem službenih evidencija s kojima PU raspolaže. Dostavom privremenog poreznog rješenja na navedenu adresu, smatra se da je izvršena osobna dostava pismena poreznom obvezniku.

Fizičkim osobama kojima se za 2022. godinu dostavlja privremena porezna rješenja u posebnom postupku, više plaćeni porez na dohodak **isplaćuje se tijekom mjeseca lipnja 2023. godine u eurima**, odnosno zajedno sa dostavom privremenih poreznih rješenja čiji je rok do 30. lipnja 2023. godine.

Međutim, sukladno čl. 127. st. 6. OPZ –a, povrat preplaćenog poreza može se obaviti samo ako porezni obveznik nema istodobno dospjele a neplaćene druge poreze ili druga javna davanja čiju analitičku evidenciju i naplatu obavlja PU. (primjerice porez na promet nekretnina, porez na nasljedstva i darove, PDV, porez na kuće za odmor, doprinosi za obvezna osiguranja i dr.).

6. Osobni odbitak i uzdržavani članovi

Osnovni osobni odbitak predstavlja neoporezivi dio dohotka, odnosno dio dohotka koji se izuzima od oporezivanja, a jednak je za sve porezne obveznike – građane, obrtnike, umirovljenike ili obveznike koji imaju prebivalište na potpomognutim područjima I. skupine i na području Grada Vukovara.

Osnovni osobni odbitak iznosi 4.000,00 kn mjesečno, a izračunan je množenjem koeficijenta 1,6 na osnovicu osobnog odbitka koja iznosi 2.500,00 kn (1,6 x 2.500,00 = 4.000,00). **Za 2022. godinu porezni obveznici ostvaruju pravo na osnovni osobni odbitak u iznosu od 48.000,00 kn.**

Osnovni osobni odbitak uvijek se priznaje za 12 mjeseci u godini a isti se uvećava za uzdržavane članove uže obitelji, djecu i invalidnost ako postoji, i to primjenom propisanih koeficijenata na osnovicu osobnog odbitka (svotu od 2.500,00 kn).

Prema čl. 14. st. 5., 6. i 7. Zakona, **uzdržavanim članovima uže obitelji** smatraju se:

Djeca	– koju roditelji, maćehe odnosno očusi, posvojitelji, udomitelji i skrbnici uzdržavaju, kao i djeca nakon završetka redovnog školovanja do prvog zapošljavanja.
Uzdržavani članovi uže obitelji	– bračni drug (s kojim su prema čl. 15. OPZ-a izjednačeni izvanbračni drug, životni partner i neformalni životni partner), – roditelji poreznog obveznika, – maćehe odnosno očusi koje punoljetno pastorče uzdržava, – djeca nakon prvog zaposlenja, – punoljetne osobe kojima je porezni obveznik imenovan skrbnikom prema posebnom zakonu.
Osobama s invaliditetom	– fizičke osobe – porezni obveznik i/ili uzdržavani članovi njegove uže obitelji i uzdržavana djeca kojima je rješenjem donesenim prema propisima o mirovinskom osiguranju, zaštiti vojnih i civilnih invalida rata, socijalnoj skrbi, odgoju i obrazovanju te prema drugim posebnim propisima utvrđena invalidnost ili tjelesno oštećenje.

Prvim zapošljavanjem smatra se rad u radnom odnosu na određeno ili neodređeno vrijeme prema posebnim propisima. Ako radni odnos prestane, dijete se dalje smatra uzdržavanim članom uže obitelji za kojeg porezni obveznik ima pravo na osobni odbitak. Porezni obveznik može koristiti dio osobnog odbitka za dijete ako je dijete nakon prestanka radnog odnosa nastavilo školovanje ili ako je dijete u tijeku redovnog školovanja u poreznom razdoblju obavljalo sezonske poslove, ali pod uvjetom da nije ostvarilo oporezive ili neoporezive primitke veće od propisanog praga za uzdržavane osobe.

6.1. Novi prag za uzdržavanu djecu i ostale članove uže obitelji za 2022. godinu

U Nar. nov., br. 151/22 od 22.12.2022. godine objavljen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak koji je stupio na snagu 23.12.2022. godine, a prema kojim izmjenama se uzdržavanim članovima uže obitelji i uzdržavanom djecom smatraju fizičke osobe čiji oporezivi primici, primici na koje se ne plaća porez (primjerice – primici studenata, naknada za nezaposlene i dr.) i drugi primici koji se ne smatraju dohotkom, ne prelaze šestorostruki iznos osnovnog osobnog odbitka, što na godišnjoj razini iznosi **24.000,00 kn** (4.000,00 kn x 6) **s primjenom za cijelu 2022. godinu.**¹

Ako u tijeku poreznog razdoblja uzdržavani član za kojeg porezni obveznik u istom poreznom razdoblju koristi dio osobnog odbitka prema čl. 14. st. 4. Zakona ostvari prethodno navedene primitke u iznosu većem od 24.000,00 kn godišnje, porezni obveznik koji je po toj osnovi koristio osobni odbitak obavezan je podnijeti godišnju poreznu prijavu ili će se izvršiti poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak.

Iznimno, pri utvrđivanju prava na osobni odbitak za uzdržavane članove uže obitelji i djecu, **u svotu od 24.000,00 kn ne uzimaju se u obzir primici**, prikazani u Tablici 1.

Tablica 1. Primici koji ne ulaze u prag od 24.000,00 kn

Red. br.	Naziv primitka (čl. 17. Zakona)
1.	– primici prema posebnim propisima po osnovi socijalnih potpora
2.	– doplatka za djecu
3.	– novčane potpore utvrđene u svoti koja je zakonom kojim se uređuju roditeljske i roditeljske potpore propisan kao svota ispod kojeg se ne može isplatiti novčana potpora
4.	– potpore za novorođenče, odnosno primitak za opremu novorođenog djeteta
5.	– obiteljske mirovine djece nakon smrti roditelja
6.	– primici koji po svojoj prirodi predstavljaju samo uzdržavanje od roditelja ili članova uže obitelji
7.	– darovanja od pravnih i fizičkih osoba za zdravstvene potrebe do visine stvarnog nastalih izdataka za tu namjenu, prema članku 8. stavku 1. točki 4. Zakona
8.	– naknada troškova prijevoza na posao i s posla mjesnim i međumjesnim javnim prijevozom i naknada troškova službenog putovanja do propisanih iznosa na koje se sukladno odredbama Zakona o porezu na dohodak ne plaća porez na dohodak.
9.	– odštete od osiguranja isplaćene zbog teške ozljede i priznate invalidnosti

¹ U odredbama Zakona za 2021. godinu, uzdržavanim članovima uže obitelji i uzdržavanom djecom smatrale su se fizičke osobe čiji oporezivi primici, primici na koje se ne plaća porez na dohodak (primjerice – primici studenata, naknada za nezaposlene i dr.) i drugi primici koji se u smislu Zakona nisu smatrali dohotkom, nisu prelazili **svotu od 15.000,00 kn**, koji je na godišnjoj razini izračunan kao šestorostruki iznos osnovice osobnog odbitka. (2.500,00 kn x 6).

Red. br.	Naziv primitka (čl. 17. Zakona)
10.	– stipendije, nagrade za izvrsnost učenika i studenata isplaćene iz proračuna i bespovratna sredstva koja se isplaćuju iz proračuna, fondova i programa Europske unije i drugih međunarodnih fondova i programa uređenih posebnim propisima i međunarodnim sporazumima, u svrhu obrazovanja i stručnog usavršavanja
11.	– potpore djetetu za školovanje do 15. godine života odnosno do završetka osnovnoškolskog obrazovanja, koje poslodavac isplaćuje djetetu umrlog radnika ili djetetu bivšeg radnika kod kojeg je nastupio potpuni gubitak radne sposobnosti, uz uvjet da bivši radnik ne ostvaruje primitke iz članka 21. Zakona.
12.	– nagrade učenicima za vrijeme praktičnog rada i naukovanja i naknade učenicima za vrijeme dualnog obrazovanja.
13.	– nacionalna naknada za starije osobe u iznosu od 800,00 kn (primjena od 1.1.2021.)

Ako u 2022. godini uzdržavani član za kojeg je porezni obveznik u istom poreznom razdoblju koristio dio osobnog odbitka, ostvari primitke veće od 24.000,00 kn godišnje, tada treba uzdržavanog člana odjaviti sa svoje porezne kartice, kako bi temeljem podnesene godišnje porezne prijave ili u posebnom postupku, bila utvrđena što manja razlika za uplatu poreza radi smanjenja faktora osobnog odbitka.

Međutim, u tom slučaju i uzdržavani član uže obitelji koji je ostvario oporezive primitke od kojih se utvrđuje dohodak, može u posebnom postupku godišnjeg obračuna poreza na dohodak, iskoristiti pravo na osnovni osobni odbitak za cijelo porezno razdoblje, te na taj način ostvariti povrat više plaćenog poreza.

Poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak, primjenjuje se na uzdržavatelje kao i na uzdržavane članove, te će PU po službenoj dužnosti primjenjujući poseban postupak, napraviti godišnji obračun porezne obveze za uplatu ili povrat poreza, a temeljem podataka s kojima raspolaže, osim ako porezni obveznici nisu obvezni po nekoj drugoj osnovi podnijeti godišnju poreznu prijavu na Obrascu DOH.

6.2. Koji se još primici ne uključuju u iznos od 24.000,00 kn

Pri utvrđivanju prava na osobni odbitak za uzdržavane članove, na godišnjoj razini u iznos od 24.000,00 kn ne uključuje se:

- primici koje fizičke osobe ostvaruju po osnovi darovanja od pravnih i fizičkih osoba za podmirivanje potreba prikupljenih u humanitarnim akcijama i javno oglašanim akcijama koje imaju općekorisanu svrhu u korist osjetljivih skupina (čl. 8.st.1.t.5.Zakona),
- primici koje radi ublažavanja posljedica uzrokovanih nastupom posebnih okolnosti fizičkim osobama – umirovljenicima isplaćuju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, na temelju svojih općih akata i za koje su sredstva planirana u proračunima tih jedinica, te
- jednokratni novčani dodaci koji se isplaćuju uz mirovine na temelju Odluke Vlade Republike Hrvatske ili na

temelju posebnog propisa. (čl. 71.zd Pravilnika o provedbi Općeg poreznog zakona (Nar. nov. br. 45/19. – 144/21.).

Za primitke isplaćene radi ublažavanja posljedica uzrokovanih nastupom posebnih okolnosti, a iznimno od posebnog propisa o oporezivanju dohotka, ne postoji ni obveza podnošenja Obrasca JOPPD.

Prema navedenom, pri utvrđivanju prava na osobni odbitak za uzdržavane članove, ne uzimaju se u obzir stipendije kao i druge nagrade i naknade učenicima za vrijeme praktičnog rada i naukovanja te dualnog obrazovanja. Stoga se dijete u 2022. godini može smatrati uzdržavanim članom roditelju, neovisno o iznosu stipendije i iznosu nagrade za vrijeme praktičnog rada i naukovanja te dualnog obrazovanja, koju je ostvarilo tijekom poreznog razdoblja.

Nadalje, poreznom obvezniku kojemu je dijete kao uzdržavani član tijekom 2022. godine, ostvarilo primitke veće od 15.000,00 kn za rad preko studentskog servisa, ali manje od 24.000,00 kn, neće izgubiti pravo na poreznu olakšicu, već porezni obveznik može koristiti uvećani osobni odbitak za uzdržavano dijete za cijelu 2022. godinu.

6.3. Uvećanje osobnog odbitka

Prema čl.15.st.2. Zakona, porezni obveznici mogu uvećati osobni odbitak i za darovanja dana u tuzemstvu u naravi i u novcu doznačenim na žiroračun, za točno određene svrhe kao što su: kulturne, odgojno-obrazovne, znanstvene, zdravstvene, humanitarne, sportske, vjerske i dr., a koja su dana udrugama i drugim osobama koje te djelatnosti obavljaju u skladu s posebnim propisima, i to **do visine 2% od ostvarenih ukupnih primitaka** za koje je **u tekućoj godini podnesena godišnja porezna prijava** i utvrđen godišnji porez na dohodak ili je proveden poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak.

Iznimno, osobni odbitak se uvećava za darovanja u visini većoj od 2%, ali pod uvjetom da su dana prema odlukama nadležnih ministarstava za financiranje posebnih programa i akcija, ali ne i za redovnu djelatnost primatelja dara.

Nadalje, **prema čl. 8.st.1.toč. 4. Zakona**, porezni obveznici imaju mogućnost smanjivanja dohotka i temeljem izravnog darivanja fizičkih osoba za zdravstvene potrebe kao što su primjerice operativni zahvati, liječenja, nabava lijekova i ortopedskih pomagala, troškove prijevoza i smještaja u zdravstvenim ustanovama, pod uvjetom da je darovanje, odnosno plaćanje nastalih izdataka za tu namjenu obavljeno na žiro račun primatelja dara ili zdravstvene ustanove te da postoje vjerodostojne isprave.

Prema čl. 4.st.2. Pravilnika, od tih primitaka ne utvrđuje se dohodak pod uvjetom da:

- zdravstvene potrebe koje se financiraju danim darovanjima nisu plaćene iz osnovnog, dopunskog, dodatnog ili privatnog zdravstvenog osiguranja niti na teret sredstava fizičke osobe,

- da su novčana sredstva darovatelja isplaćena na žiro račun fizičke osobe primatelja darovanja ili zdravstven ustanove u tuzemstvu ili u inozemstvu za te potrebe, te
- davatelja i primatelj darovanja o navedenim darovanjima i njihovu korištenju posjeduju vjerodostojne isprave (potvrde o primitku dara, isprave o izvršenoj doznaci na žiroračun primatelja, račune za izvršene zdravstvene usluge, račune za troškove prijevoza i smještaja u zdravstvene ustanove i drugo).

Davatelj darovanja obvezan je voditi evidenciju o danim darovanjima, neovisno u kojem obliku, koja osobito sadrži sljedeće podatke: nadnevak isplate odnosno davanja, ime i prezime primatelja darovanja te njegov OIB, način isplate (na žiroračun primatelja dara ili zdravstvene ustanove ili u dobrima) i iznos koji se daruje.

Prema tome, za uvećanje osobnog odbitka za dana darovanja, porezni obveznik je obvezan priložiti preslike naloga o doznaci u novcu i ugovore o danim darovanjima u drugim dobrima i uslugama.

Poreznom se obvezniku osobni odbitak može povećati i za svotu plaćenog obveznog zdravstvenog osiguranja, ako porezni obveznik nije drukčije osiguran, i to do visine propisanog obveznog doprinosa za zdravstveno osiguranje.

Vezano za donacije koje se daju radi otklanjanja **katastrofe uzrokovane potresom**, dopunama Pravilnika o provedbi OPZ-a (Nar. nov., br. 2/21) s primjenom od 9.1.2021. godine, propisane su iznimke vezane za dana darovanja osobama s područja za koja je proglašena katastrofa Odlukom o proglašenju katastrofe na području pogođenom potresom. Naime, prema čl. 71. tb Pravilnika o provedbi OPZ-a, iznimno od posebnih propisa o oporezivanju dohotka i dobiti, sva dana darovanja izravno pravnim ili fizičkim osobama neovisno o visini ostvarenih prihoda ili primitaka u prethodnom poreznom razdoblju smatraju se:

- porezno priznatim rashodima svim pravnim i fizičkim osobama obveznicima poreza na dobit,
- porezno priznatim izdacima svim fizičkim osobama obveznicima poreza na dohodak koji obavljaju samostalno djelatnosti u kojem slučaju ne uvećavaju osobni odbitak.

Porezni obveznik treba u svom knjigovodstvu osigurati potrebne podatke i raspolagati vjerodostojnom dokumentacijom o učinjenim isporukama koja će biti propisana na temelju akata koje donosi nadležni stožer ili ostale dokumentacije koja se može pribaviti.

Nadalje, izmjenama Pravilnika o provedbi OPZ-a (Nar. nov., br. 144/21.), koji je stupio na snagu 1. siječnja 2022. godine, **produženo je razdoblje** u kojem se mogu dati neoporezive donacije za pomoć osobama s područja u kojim je proglašena katastrofa uzrokovana potresom (Sisačko-moslavačka, Zagrebačka i Karlovačka županija), do 31. prosinca 2022. godine. Navedena odredba se primjenjuje pri podnošenju prijave poreza na dobit i prijave poreza na dohodak za 2022. godinu, za donacije dane do 31. prosinca 2022. godine.

6.4. Raspodjela osobnog odbitka za zajednički uzdržavanu djecu

Fizičke osobe koje ostvaruju dohodak a zajednički uzdržavaju djecu i članove uže obitelji, mogu dio osobnog odbitka za 2022. godinu preraspodijeliti:

- u godišnjoj poreznoj prijavi na Obrascu DOH, ili
- u posebnom postupku utvrđivanja godišnjeg dohotka na Obrascu ZPP-DOH.

Prema čl. 17.st.5.Zakona, ako više osoba uzdržava člana ili članove uže obitelji, osobni odbitak za uzdržavane članove uže obitelji, u načelu se dijeli na jednake dijelove, ali se može utvrditi i drugačija raspodjela. Za korištenje prava na raspodjelu osobnog odbitka, oba bračna druga moraju podnijeti Obrazac ZPP-DOH ili Obrazac DOH i priložiti izjavu o omjeru (postotku) raspodjele osobnog odbitka te ime i prezime i OIB osobe za koju se dijeli osobni odbitak.

Iznimno, a prema čl. 16. st. 2. Pravilnika, ako se osobe ne mogu dogovoriti o raspodjeli dijela osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i uzdržavanu djecu, a jedan od uzdržavatelja traži preraspodjelu osobnog odbitka, tada se osobni odbitak dijeli na jednake dijelove, tako da se svakom poreznom obvezniku priznaje jednaki dio osobnog odbitka.

U ZPP-DOH obrascu, raspodjela osobnog odbitka za djecu između roditelja, iskazuju se pod oznakom: *III.3. Osobni odbitak dijeli se s osobom*. Pod navedenom oznakom upisuju se i podaci o uzdržanim članovima uže obitelji te njihove invalidnosti/tjelesna oštećenja ako postoje.

Primjer 1. Raspodjela osobnog odbitka između roditelja

Tijekom 2022. godine majka Marija Ban (OIB:5555555556) je pri obračunu plaće koristila olakšicu za dvoje djece (D1 OIB:1111111112, koeficijent 0,7 i D2 OIB:2222222223, koeficijent 1,0), koja su bila upisana na njejoj poreznoj kartici. Međutim, na kraju godine dogovorila se sa suprugom Martinom Ban (OIB:7777777778) da će oboje koristiti pola (50%) osobnog odbitka za prvo dijete i drugo dijete.

Radi raspodjele osobnog odbitka za djecu, oba roditelja (i otac i majka), dužni su podnijeti Obrazac ZPP-DOH, u kojem se iskazuje raspodjela osobnog odbitka za dvoje djece. Radi smanjenog osobnog odbitka za oba djeteta, majka će po godišnjem obračunu imati obvezu uplate poreza i prireza, dok će suprug radi povećanja osobnog odbitka ostvariti povrat poreza. U raspodjeli osobnog odbitka između roditelja, ostvarit će se „ušteda poreza“ u razlici za uplatu, ako je iznos poreza za uplatu kod majke manji od iznosa povrata poreza kojeg će ostvariti suprug.

IMATE PITANJE?

Slobodno nam se obratite sa svim dilemama i pitanjima.
Tu smo za Vas.

pitajcentar@tim4pin.hr

Obrazac ZPP (isječak) – za majku:

III.3. Uzdržanih članova uže obitelji i/ili djece i njihove invalidnosti/tjelesnog oštećenja

R. br.	IME I PREZIME/ SRODSTVO	OIB	POTPOMOGNUTA PODRUČJA I GRAD VUKOVAR (P1 ILI P2)	INVALID (I ili I *)	RAZDOBLJE KORIŠTENJA OD/DO	OSOBNI ODBITAK DIJELI SE S OSOBOM	
						OIB	POSTOTAK OSOBNOG ODBITKA
1.	Klara Ban D1	11111111112			1.1.-31.12.22.	77777777778	50%
2.	Petar Ban D2	22222222223			1.1.-31.12.22.	77777777778	50%
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							

Obrazac ZPP (isječak) – za oca:

III.3. Uzdržanih članova uže obitelji i/ili djece i njihove invalidnosti/tjelesnog oštećenja

R. br.	IME I PREZIME/ SRODSTVO	OIB	POTPOMOGNUTA PODRUČJA I GRAD VUKOVAR (P1 ILI P2)	INVALID (I ili I *)	RAZDOBLJE KORIŠTENJA OD/DO	OSOBNI ODBITAK DIJELI SE S OSOBOM	
						OIB	POSTOTAK OSOBNOG ODBITKA
1.	Klara Ban D1	11111111112			1.1.-31.12.22.	55555555556	50%
2.	Petar Ban D2	22222222223			1.1.-31.12.22.	55555555556	50%
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							

7. Godišnja porezna osnovica i godišnje porezne stope

Prema čl. 18. Zakona, godišnju osnovicu poreza na dohodak čini ukupan iznos dohotka od nesamostalnog rada (plaće i mirovine), samostalne djelatnosti (obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti, slobodnog zanimanja, poljoprivrede i šumarstva te imovine ako se dohodak utvrđuje prema poslovnim knjigama propisanim za samostalnu djelatnost) i drugog dohotka koji se ne smatra konačnim (radi čega ulazi u godišnji obračun), a umanjeno za osobni odbitak iz čl. 14.-16. Zakona, osim ako je Zakonom drukčije uređeno.

Godišnji obračunu poreza na dohodak za 2022. godinu utvrđuje se primjenom dviju stopa poreza na dohodak na godišnju poreznu osnovicu i to:

Porezne stope	Mjesečna porezna osnovica	Godišnja porezna osnovica
20%	do 30.000,00 kn	do 360.000,00 kn
30%	iznad 30.000,00 kn	iznad 360.000,00 kn

Godišnji porez na dohodak plaća se po stopi od 20% na poreznu osnovicu do visine 360.000,00 kuna te po stopi od 30% na dio porezne osnovice koji prelazi iznos od 360.000,00 kuna. Utvrđenu godišnju svotu poreza na dohodak, potrebno je povećati i za svotu prireza, ako je odlukom grada ili općine prema prebivalištu ili uobičajenom boravištu poreznog obveznika, propisano plaćanje prireza poreza na dohodak.

7.1. Propisana umanjena godišnjeg poreza

Prema čl. 46. st. 1. i 2. Zakona, utvrđeni iznos godišnjeg poreza umanjuje se:

- za 50% razmjernog dijela porezne obveze koja se odnosi na mirovinu ili za 50% razmjernog dijela porezne obveze koja se odnosi na ostali dohodak od nesamostalnog rada ako porezni obveznik ima prebivalište i boravi na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. skupinu po stupnju razvijenosti prema posebnom propisu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske i/ili na području Grada Vukovara utvrđenog prema posebnom propisu o obnovi i razvoju Grada Vukovara, te za **olakšice za mlade osobe po osnovi godina života**²;
- za 100% razmjernog dijela porezne obveze fizičkim osobama do 25 godina života koje ostvare dohodak od nesamostalnog rada (plaću), obračunane na dio porezne osnovice na koju se plaća godišnji porez po stopi od 20% (do 360.000,00 kn), a koja se odnosi na dohodak od nesamostalnog rada (plaću), te
- za 50% razmjernog dijela porezne obveze fizičkim osobama od 26 do 30 godina života koje ostvare dohodak od nesamostalnog rada (plaću) obračunane na dio porezne osnovice na koju se plaća godišnji porez po stopi od 20% (do 360.000,00 kn), a koja se odnosi na dohodak od nesamostalnog rada (plaću).

² Umanjenje obveze poreza na dohodak u godišnjem obračunu fizičkim osobama do 25 godina života te fizičkim osobama od 26 do 30 godina života, prvi puta se primjenjivalo u godišnjem obračunu poreza na dohodak za 2020. godinu.

Od utvrđenog i umanjenog godišnjeg poreza na dohodak, odbijaju se iznosi plaćenog predujma poreza koji su plaćeni u tijeku poreznog razdoblja po svim iskazanim dohocima, te se utvrđuje razlika za uplatu ili povrat poreza. Porez na dohodak po godišnjoj poreznoj prijavi plaća se u roku od 15 dana od dana dostave rješenja poreznom obvezniku, osim fizičkih osoba koje obavljaju samostalnu djelatnost i koje su obvezne porez na dohodak po godišnjoj poreznoj prijavi, uplatiti s danom podnošenja porezne prijave.

Ako je porezni obveznik tijekom poreznog razdoblja uplatio veći predujam od poreza na dohodak utvrđenog rješenjem, više plaćeni porez vraća se poreznom obvezniku. Međutim, prema čl. 127.st.6. OPZ-a, PU neće izvršiti povrat preplaćenog poreza ako je utvrdila da porezni obveznik ima dospjelih a neplaćenih poreza na knjigovodstvenim karticama koje analitički prati.

7.2. Mlade osobe koje imaju pravo na umanjenje godišnjeg poreza na dohodak

Propisana olakšica za mlade osobe može se primijeniti samo na ostvarene primitke od nesamostalnog rada odnosno plaću prema čl. 21.st.1.t.1.Zakona, a koju poslodavac u naravi ili novcu isplaćuje radniku s kojim je sklopio ugovor o radu prema propisima koji uređuju radni odnos. Međutim, olakšica se može iskoristiti samo do 360.000,00 kn porezne osnovice. Na poreznu osnovicu koji prelazi iznos od 360.000,00 kn, porezna se olakšica ne može ostvariti.

Prema čl. 58.st.6. Pravilnika, pravo na umanjenje godišnjeg poreza na dohodak iz čl. 46. st. 2. Zakona, za 2022. godinu kao porezno razdoblje, imaju fizičke osobe do 30 godina života kojima su godine rođenja utvrđene u Tablici »Godine rođenja mladih fizičkih osoba koje imaju pravo na umanjenje iz čl. 46. st. 2. Zakona u pojedinom poreznom razdoblju. Umanjenje po osnovi godina života koristi se za cijelo razdoblje u kojem porezni obveznik navršava određenu godinu života.

Tablica 2. Godine rođenja mladih fizičkih osoba koje ostvaruju umanjenje za 2022. godinu

POREZNO RAZDOBLJE	Godine rođenja mladih fizičkih osoba koje imaju pravo na umanjenje iz članka 46. stavka 2. Zakona u pojedinom poreznom razdoblju	
	OD 26 DO 30 GODINA – 50% UMANJENJE POREZA I PRIREZA	DO 25 GODINA – 100% UMANJENJE POREZA I PRIREZA
2022.	1992., 1993., 1994., 1995. i 1996.	1997., 1998., 1999. ...

Mlada osoba do 30 godina života koja ima pravo na umanjenje godišnjeg poreza na dohodak, navedenu olakšicu može ostvariti na dva načina:

- podnošenjem godišnje porezne prijave na Obrascu DOH, ako ima obvezu podnošenja godišnje porezne prijave. Podaci o olakšici se iskazuju u Obrascu DOH popunjavanjem podataka pod točkom 6., u stupcima 7 i 8 (što je prikazano u slici u nastavku), ili
- primjenom posebnog postupka kojim se utvrđuje godišnji porez na dohodak.

Prema navedenom proizlazi da se primjerice poseban postupak neće primijeniti na mladu osoba do 30. godine života, koja je tijekom 2022. godine ostvarila dohodak od nesamostalnog rada i dohodak od najma za kojeg je utvrđivala dohodak prema poslovnim knjigama propisanim za samostalne djelatnost, jer ima obvezu podnošenja Obrasca DOH do kraja veljače 2023. godine, u kojem će iskazati oba ostvarena dohotka – od najma i nesamostalnog rada. Međutim, ako mlada osoba nije obveznik podnošenja Obrasca DOH za 2022. godinu, pravo na olakšicu će ostvariti primjenom posebnog postupka utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak.

8. Utvrđivanje godišnje obveze u posebnom postupku

Primjer 2. Podnošenje Obrasca ZPP-DOH radi korištenja prava na vlastitu invalidnosti, koja nije upisana na poreznoj kartici – Obrascu PK

Porezna obveznica Lucija Babić sa prebivalištem u Samoboru, zaposlena je u osnovnoj školi i uz dohodak od nesamostalnog rada je tijekom 2022. godine ostvarila dohodak od imovine i imovinskih prava na kojeg je tijekom godine plaćala predujam poreza na dohodak po stopi od 10% a prema rješenju PU. Za 2022. godinu porezna obveznica ostvaruje pravo na osnovni osobni odbitak koji iznosi 48.000,00 kn, te na osobni odbitak za prvo uzdržavano dijete (faktor 0,7), koje je upisano na njenoj poreznoj kartici – Obrascu PK.

Međutim, na temelju rješenja HZMO, poreznoj obveznici je od 10.10.2022. godine utvrđena vlastita invalidnost (faktor 0,4), a koju invalidnost nije upisala na svoju poreznu karticu u roku od 30 dana od dana nastanka promjene.

Radi korištenja prava na povećanje osobnog odbitka za vlastitu invalidnost (faktor 0,4), za 10,11 i 12 mj 2022. godine, porezna obveznica podnosi Obrazac ZPP-DOH do 28.2.2023. godine, uz kojeg prilaže rješenje HZMO o utvrđenoj invalidnosti kojim dokazuje korištenje navedenog prava. Na Obrascu ZPP-DOH pod oznakom III.2. potrebno je zaokružiti oznaku I za utvrđenu vlastitu invalidnost.

Temeljem podnesenog Obrasca ZPP-DOH, a primjenom posebnog postupka oporezivanja, PU će utvrditi godišnju obvezu poreza na dohodak za 2022. godinu, te poreznoj obveznici izdati privremeno porezno rješenje, s razlikom za povrat poreza (kojeg ostvaruje po osnovi nesamostalnog rada), radi korištenja prava na povećani osobni odbitak za 3 mj u 2022. godini. Plaćeni porez tijekom godine na ostvareni dohodak od imovine i imovinskih prava prema rješenju PU, smatra se konačnim porezom za koji se povrat poreza ne može ostvariti.

Više plaćeni porez na dohodak bit će joj isplaćen na račun koji je navela u Obrascu ZPP-DOH, već pri dostavi privremenog poreznog rješenja, a najkasnije do 30.6.2023. godine, uz pretpostavku da nema neplaćenih obveza po javnim davanjima čiju analitičku evidenciju vodi PU.

III.2. Vlastite invalidnosti/tjelesnog oštećenja

R.br.	RAZDOBLJE INVALIDNOSTI		HRVI DA/NE	OZNAKA INVALIDNOSTI (zaokružiti)	POSTOTAK INVALIDNOSTI (ispunjava HRVI)
1.	od 10.10.2022.	do 31.12.2022.		I	I*
2.	od	do		I	I*

VI.1. ZAHTJEVU PRILAŽEM SLJEDEĆE VJERODOSTOJNE ISPRAVE

1.	Rješenje HZMO prema kojem je od 10.10.2022. godine utvrđena vlastita invalidnost od 30%.
2.	

Primjer 3. Umanjenje godišnjeg poreza za mladu osobu od 26 do 30 godina života koja je ostvarila dohodak od nesamostalnog rada i drugi dohodak (čl. 46. st. 2. Zakona)

Porezna obveznica od 26 do 30 godina života s prebivalištem u Gradu Zagrebu, ostvarila je tijekom 2022. godine:

- dohodak od nesamostalnog rada u iznosu od 200.000,00 kn po osnovi kojeg je plaćen predujam poreza i prireza porezu na dohodak u ukupnom iznosu od 40.238,00 kn,
- drugi dohodak prema ugovoru o autorskom honoraru koji se ne smatra konačnim u iznosu od 50.000,00 kn po osnovi kojeg je uplaćen porez i prirez u ukupnom iznosu od 7.434,00 kn.

Porezna obveznica ostvaruje pravo na osnovni osobni odbitak bez uvećanja za uzdržavane članove, koji je za 2022. godine utvrđen u iznosu od 48.000,00 kn (12 x 4.000,00).

Za ostvarene dohotke porezne obveznice, primijenit će se poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak.

Kako bi se izračunalo umanjeње poreza po osnovi godina života, potrebno je izračunati postotni udio dohotka od nesamostalnog rada u ukupnom dohotku (200.000,00 : 250.000,00 = 80%).

Izračunani postotak od 80% množi se s ukupnim godišnjim porezom koji je utvrđen u iznosu od 57.206,40 kn, a tako dobiveni izračun poreza se umanjuje za 50%.

$$47.672,00 \times 80\% = 38.137,60;$$

$$38.137,60 \times 50\% = 19.068,80 \text{ kn}$$

Primjenom posebnog postupka, poreznoj obveznici se za 2022. godinu vraća 19.068,80 kn poreza na dohodak i prirez odnosno 50% razmjernog dijela porezne obveze, a kako je to prikazano u izračunu:

Umanjenje godišnje obveze poreza i prireza za mlade

R.b.	Opis	Iznos
1.	Ukupni godišnji dohodak (200.000,00 + 50.000,00)	250.000,00
2.	Godišnji osobni odbitak (4.000,00 x 12 mj)	48.000,00
3.	Godišnja porezna osnovica	202.000,00
4.	Dio porezne osnovice do 360.000,00 kn za primjenu porezne stope od 20%	202.000,00
5.	Dio porezne osnovice za primjenu stope od 30%	-
6.	Iznos poreza po stopi od 20%	40.400,00

R.b.	Opis	Iznos
7.	Godišnji prirez 18%	7.272,00
8.	Ukupno godišnji porez i prirez za 2022.	47.672,00
9.	Umanjenje za mlade od 26 do 30 godina (čl. 46.st.2.Zakona) 50% razmjernog dijela porezne obveze koja se odnosi na dohodak od nesamostalnog rada prema udjelu nesamostalnog rada u ukupnom dohotku	19.068,80
10.	Godišnja obveza poreza nakon umanjeња	28.603,20
11.	Ukupno uplaćeni predujma poreza i prireza tijekom 2022. godine (40.238,00 + 7.434,00)	47.672,00
12.	Razlika poreza za uplatu	-
13.	Razlika poreza za povrat	19.068,80

9. Zaključak

Ako u posebnom postupku porezni obveznici žele iskoristiti prava na umanjeње dohotka, odnosno na uvećanje osobnog odbitka za plaćene doprinose za zdravstveno osiguranje u tuzemstvu ili dana darovanja, preraspodijeliti dio osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i/ili djecu, utvrđenu invalidnost, promjenu prebivališta ili boravišta na potpomognuto području I. skupine i području Grada Vukovara i dr. za što PU ne raspolaze podacima bitnim za utvrđivanje tih prava, mogu za 2022. godinu do kraja veljače 2023. godine podnijeti Obrazac ZPP-DOH) za priznavanje prava u posebnom postupku.

Osim kao preporučena pošiljka, Obrazac ZPP-DOH može se dostaviti PU elektroničkim putem, korištenjem elektroničkih usluga ePorezna ili putem mobilne aplikacije mPorezna.

Primjenjujući poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak, PU će utvrditi poreznom obvezniku godišnji dohodak koji je ostvaren u 2022. godini, kao i razliku poreza na dohodak i prireza za uplatu ili povrat, te donijeti privremeno porezno rješenje, najkasnije do 30. lipnja 2023. godine.

Za 2022. godinu, godišnji porez na dohodak i prirez porezu na dohodak, plaća se po poreznim stopama od 20 % i 30 % ovisno od visine porezne osnovice, a umanjuje za osobni odbitak ili neoporezivi dio dohotka.

U godišnjem obračunu poreza na dohodak za 2022. godinu priznaje se povećani iznos od 24.000,00 kn primitka do kojeg se fizička osoba može smatrati uzdržavanim članom obitelji.

Novine u oporezivanju dohotka u 2023. godini

Mirjana Mahović – Komljenović*

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 151/22, osim promijenjenih odredbi koje su bile povezane s kunom i prilagodbe hrvatskog zakonodavstva uvođenju eura kao službene valute u RH, povećan je iznos kojeg fizička osoba može ostvariti na godišnjoj razini, a da se i dalje može smatrati uzdržavanim članom uže obitelji. Navedena se odredba primjenjuje u postupku utvrđivanja godišnjeg obračuna poreza na dohodak fizičkih osoba za 2022. godinu, iako druge izmijenjene odredbe Zakona stupaju na snagu od 1. siječnja 2023. godine. Od 1. siječnja 2023. stupaju na snagu i dva Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 156/22. i Nar. nov., br. 1/23.) kojima su jasnije definirane i usklađene izmijenjene odredbe sa Zakonom o porezu na dohodak.

1. Uvod

Prema Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak koji je 22. prosinca 2022. godine objavljen u Nar. nov., br.151/22. – dalje Zakon, izmijenjenim je odredbama omogućeno daljnje administrativno i porezno rastećenje poreznih obveznika, pri čemu izmijenjene odredbe stupaju na snagu u dva vremenska termina, i to:

- 1) Izmjena koja stupa na snagu 23.12.2022. godine (prvog dana od dana objave Zakona), odnosi se na povećanje iznosa primitaka za uzdržavane osobe sa 15.000,00 kn na 24.000,00 kn na godišnjoj razini,
- 2) Izmjene koje stupaju na od 1.1.2023. godine a odnose se na:
 - Proširenje dohotka od samostalne djelatnosti kojeg ostvaruju fizičke osobe – proizvođači električne energije kao krajnji kupci s vlastitom proizvodnjom ako je ostvaren godišnji primitak veći od četverostrukog iznosa osnovice osobnog odbitka,
 - Prestanak obveze plaćanja određenih primitaka fizičkih osoba na žiroračun te mogućnost isplate primitka na bilo koji račun za plaćanje kojeg fizičke osobe imaju otvorenog kod banke a prema propisima kojim se uređuje platni promet,
 - Promjene prema kojima su iznosi u kunama primjenom fiksnog tečaja konverzije i sukladno matematičkim pravilima za preračunavanje, preračunani u eure.

Uz izmijenjene odredbe Zakona, donesene su i dvije izmjenjene Pravilnika o porezu na dohodak, i to:

- 1) Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov.br., 156/22.) od 30. 12. 2022. godine, i njegov ispravak (Nar. nov., br. 3/23), te
- 2) Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov.br., 1/23. – dalje Pravilnik) od 2.1. 2023. godine, a prema kojim je odredbama:

- Uvedena novčana paušalna naknada za podmirivanje troškova prehrane radnika za rad na izdvojenom mjestu rada (rad od kuće) prema propisima kojim se uređuje radni odnos,
- Dodana odredba prema kojoj se sredstvima za osobni prijevoz ne smatraju vozila koja osim sjedišta za vozača imaju najmanje 7 ili najviše 8 sjedišta a koriste se isključivo za prijevoz radnika u slučaju rada na terenu. Za takva se vozila nastali troškovi priznaju u 100% iznosu,
- Uvedena obveza dostavljanja potvrde o isplaćenim primicima u prethodnoj godini po osnovi drugog dohotka od strane isplatitelja, samo na zahtjev poreznog obveznika,
- Dodana je odredba prema kojoj se poslovnim primicima poreznih obveznika koji prelaze s utvrđivanja dohodak od samostalne djelatnosti u paušalnom iznosu, na utvrđivanje dohotka prema poslovnim knjigama, smatra razlika primitaka ostvarenih iznad iznosa propisanog za ulazak u sustav PDV-a. Ako je razlika ostvarena u zadnjem mjesecu poreznog razdoblja, smatra se primitkom u mjesecu u kojem je i ostvarena,
- Povećan je i prilagođen neoporezivi iznos primitaka učenika i studenata za rad putem učeničkih i studentski udruga na iznos od 9.556,18 eura (72.000,00 kn),
- Dodana odredba na koji se način Obrazac JOPPD koji ima oznaku izvješća prije dana uvođenja eura podnosi, ispravlja i nadopunjuje te utvrđuje obveza za uplatu ili preplatu.

Radi uvođenja eura kao službene valute u RH, osim Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 156/22.), izmijenjeni su i drugi propisi prema kojima se oporezuje dohodak fizičkih osoba a koji stupaju na snagu 1. siječnja 2023. godine i to:

- Pravilnik o izmjenama i dopuni Pravilnika o paušalnom oporezivanju samostalnih djelatnosti, te

* Mr.sc. Mirjana Mahović Komljenović, dipl. oec., Ministarstvo financija – Porezna uprava, Novi Zagreb

- Pravilnik o izmjenama Pravilnika o paušalnom oporezivanju djelatnosti iznajmljivanja i organiziranja smještaja u turizmu.

Navedenim Pravilnicima izmijenjene su slijedeće poslovne knjige i obrasci koji se dostavljaju PU: Obrazac JOPPD, INO-DOH, DOH, DOH-Z, E-POM, DI, KPI, KPR, P-PPI, TO, ZPP-DOH, ST, Potvrda o isplaćenom primitku, dohotku, uplaćenom doprinosu, porezu na dohodak i prirezu, Obrazac PO-SD i PO-SD-Z.

2. Utvrđivanje osobnog odbitka

Zbog potrebe pune prilagodbe hrvatskog zakonodavstva uvođenju eura, koji je od 1. siječnja 2023. godine postao nacionalna valuta u RH, najveći dio izmijenjenih odredbi Zakona i Pravilnika odnosi se na preračun iznosa iz kuna u eure, primjenom fiksnog tečaja konverzije 1 euro = 7,53450 kuna.

Osnovica osobnog odbitka predstavlja polaznu veličinu za ostvarivanje svih prava i neoporezivih primitaka poreznih obveznika. Prema čl. 14. Zakona, **osnovica osobnog odbitka iznosi 331,81 eura** (2.500,00 kn), a na koju se primjenom propisanih koeficijenata, izračunavaju dijelovi osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i djecu te invalidnost koja je utvrđena na temelju posebnih propisa. **Osnovni osobni odbitak iskazan u eurima iznosi 530,90 eura mjesečno**, a utvrđen je kao umnožak osnovice osobnog odbitka u iznosu od 331,81 eura i koeficijenta 1,6.

S primjenom od 1. siječnja 2023. godine, porezni obveznik može uvećati svoj osnovni osobni odbitak od 530,90 eura, množenjem osnovice osobnog odbitka od 331,81 eura sa utvrđenim faktorima, što iskazano u eurima i centima iznosi:

Red. br.	Osnova za uvećanje osnovnog osobnog odbitka	Koeficijent	Mjesečni iznos (u kunama i lipama)	Mjesečni iznos (u eurima i centima)
1	2	3	4	5
1.	Osnovni osobni odbitak	1,6	4.000,00	530,90
2.	Uzdržavani članovi uže obitelji	0,7	1.750,00	232,27
3.	Prvo uzdržavano dijete	0,7	1.750,00	232,27
4.	Drugo uzdržavano dijete	1,0	2.500,00	331,81
5.	Treće uzdržavano dijete	1,4	3.500,00	464,53
6.	Četvrto uzdržavano dijete	1,9	4.750,00	630,44
7.	Peto uzdržavano dijete	2,5	6.250,00	829,53
8.	Šesto uzdržavano dijete	3,2	8.000,00	1.061,79
9.	Sedmo uzdržavano dijete	4,0	10.000,00	1.327,24
10.	Osmo uzdržavano dijete	4,9	12.250,00	1.625,87
11.	Deveto uzdržavano dijete	5,9	14.750,00	1.957,68
12.	Za svako daljnje uzdržavano dijete koeficijent osnovnoga osobnog odbitka progresivno se uvećava se za 1,1 ... više u odnosu prema koeficijentu za prethodno dijete			
13.	Invalidnost poreznog obveznika, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svakog uzdržavanog djeteta	0,4	1.000,00	132,72

Red. br.	Osnova za uvećanje osnovnog osobnog odbitka	Koeficijent	Mjesečni iznos (u kunama i lipama)	Mjesečni iznos (u eurima i centima)
1	2	3	4	5
14.	Invalidnost utvrđena po jednoj osnovi 100 % i/ili korištenje, na temelju posebnih propisa, prava na doplatak za pomoć i njegu poreznog obveznika odnosno prava na osobnu invalidninu, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svakog uzdržavanog djeteta. Korištenje uvećanja osnovnog osobnog odbitka po ovoj osnovi isključuje korištenje uvećanja osnovnog osobnog odbitka iz r. br. 12.	1,5	3.750,00	497,72

Uzdržanim članovima uže obitelji smatraju se djeca koju roditelji, maćeha odnosno očuci, posvojitelji, udomitelji i skrbnici uzdržavaju, djeca nakon završetka redovnog školovanja do prvog zapošljavanja, te bračni drug (s kojim su prema čl. 15. OPZ-a izjednačeni izvanbračni drug, životni partner i neformalni životni partner, roditelji poreznog obveznika, maćeha odnosno očuci koje punoljetno pastorče uzdržava, te punoljetne osobe kojima je porezni obveznik imenovan skrbnikom prema posebnom zakonu. Prvim zapošljavanjem smatra se rad koji je ugovoren na određeno ili neodređeno vrijeme prema posebnim propisima, a u slučaju da je radio odnos prestao, dijete se dalje smatra uzdržanim članom obitelji.

2.1. Povećani iznos primitaka kojeg ostvaruju uzdržavane osobe od 24.000,00 kn priznaje se za 2022. godinu

Prema izmjenama čl. 17. Zakona, propisano je da se uzdržanim članovima uže obitelji i uzdržavanom djecom, smatraju fizičke osobe čiji oporezivi primici, primici na koje se ne plaća porez i drugi primici koji se u smislu Zakona ne smatraju dohotkom, ne prelaze šesterostruki iznos osnovnog osobnog odbitka na godišnjoj razini, a što iznosi 24.000,00 kn (6 x 4.000,00 kn). Do navedenih zakonskih izmjena, propisani prag za uzdržavane osobe iznosio je 15.000,00 kn, a koji je bio određen u visini šesterostrukog iznosa osnovice osobnog odbitka (6 x 2.500,00 kn).

U prijelaznim i završnim odredbama Zakona, propisano je da se povećani iznos primitka do kojeg se fizička osoba može smatrati uzdržanim članom obitelji, primjenjuje u postupku godišnjeg obračuna poreza na dohodak za 2022. godinu i dalje.

Prema tome, novi propisani iznos primitaka kojeg fizička osoba može ostvariti, a da bi se pritom i nadalje smatrala uzdržanim članom za 2022. godinu utvrđen je u iznosu od 24.000,00 kn, a od 1. siječnja 2023. godine i dalje, propisani prag primitka za uzdržavane osobe iznosi **3.185,40 eura**. (4.000,00 kn/ 530,90 eura; 4 x 530,90 eura = 3.185,40 eura).

Iz svega navedenog proizlazi da poreznom obvezniku kojemu je dijete kao uzdržavani član tijekom 2022. godine, ostvarilo primitke veće od 15.000,00 kn (primjerice za rad preko studentskog servisa), ali manje od 24.000,00 kn, neće izgubiti pravo na poreznu olakšicu, već porezni obveznik može koristiti uvećani osobni odbitak za uzdržavano dijete za cijelu 2022. godinu. Navedeno pravo ostvarit će se u posebnom postupku kojeg provodi Porezna uprava (dalje PU) po službenoj dužnosti.

Jednako tako, uzdržavatelj neće izgubiti pravo na poreznu olakšicu za 2022. godinu za uzdržavano dijete, u slučaju ako je uzdržavanog člana odjavio sa svoje porezne kartice, jer je ostvarilo više od 15.000,00 kn primitaka, a sve dok uzdržavani član ne prekorači propisani prag uzdržavanja od 24.000,00 kn. Stoga ako je uzdržavano dijete kojeg je roditelj odjavio sa svog Obrasca PK, ostvarilo tijekom 2022. godine manje primitka od 24.000,00 kn, uzdržavatelj je obvezan do kraja veljače 2023. godine, podnijeti Obrazac ZPP-DOH u kojem će upisati njegove podatke, a radi ostvarivanja prava na uvećani osobni odbitak za uzdržavano dijete za cijelu 2022. godinu.

Obrazac ZPP-DOH za 2022. godinu podnosi se u kunama nadležnoj ispostavi PU, i to korištenjem elektroničkih usluga ePorezna, ili se može predati putem mobilne aplikacije mPorezna ako su građani korisnici i posjeduju android mobilne uređaje.

Prema svemu navedenom proizlazi, a sukladno čl. 17.st.8. Zakona, da ako u tijeku poreznog razdoblja uzdržavani član za kojeg porezni obveznik u istom poreznom razdoblju koristi dio osobnog odbitka, ostvari primitke do 3.185,40 eura (24.000,00 kn ili manje), godišnju poreznu prijavu za to porezno razdoblje može podnijeti, odnosno bit će obuhvaćen posebnim postupkom utvrđivanja godišnjeg poreza:

- ✓ porezni obveznik – uzdržavatelj po osnovi ostvarenog dohotka, i može koristiti osobni odbitak za tog uzdržavanog člana, te
- ✓ porezni obveznik – uzdržavani član po osnovi ostvarenog dohotka, i koji može isto koristiti pravo na svoj osobni odbitak.

Međutim, ne smatraju se uzdržanim članovima uže obitelji i uzdržavanom djecom, osobe čiji oporezivi primici, primici na koje se ne plaća porez i drugi primici koje se u smislu Zakona ne smatraju dohotkom, prelaze iznos od 3.185,40 eura.

3. Dohodak od samostalne djelatnosti kod fizičkih osoba proizvođača električne energije

prema čl. 29. Zakona, dohotkom od samostalne djelatnosti kojeg mogu ostvariti fizičke osobe smatra se dohodak od obrta i slobodnih zanimanja te dohodak od poljoprivrede i šumarstva koji obuhvaća iskorištavanje prirodnih bogatstva zemlje i prodaju te zamjenu od tih djelatnosti dobivenih proizvoda u neprerađenom stanju. Fizičke osobe postaju po osnovi djelatnosti poljoprivrede i šumarstva obveznicima poreza na dohodak, ako su po toj osnovi

postali obveznici PDV-a ili ako su po toj osnovi u poreznom razdoblju ostvarili ukupan godišnji primitak veći od 10.684,19 eura (80.500,00 kn). Međutim, dopunjenim odredbama čl. 29. Zakona, propisano je da se **dohotkom od samostalne djelatnosti smatra i dohodak ostvaren od djelatnosti proizvodnje električne energije, ako je ostvaren ukupan godišnji primitak veći od propisanog iznosa od 1.327,23 eura (10.000,00 kn).**

Stoga novi dodani stavak 4. u čl. 29. Zakona glasi:

Djelatnošću proizvodnje električne energije smatra se djelatnost proizvodnje električne energije od strane krajnjih kupaca s vlastitom proizvodnjom električne energije uz ispunjenje ostalih uvjeta propisanih propisom kojim se uređuje preuzimanje električne energije od krajnjih kupaca s vlastitom proizvodnjom ili korisnika postrojenja za samoopskrbu. Ako fizičke osobe, proizvođači električne energije koje kao krajnji kupci s vlastitom proizvodnjom, a koje su prethodno bile proizvođači električne energije kao korisnici postrojenja za samoopskrbu, ostvare ukupan godišnji primitak veći od četverostrukog iznosa osnovice osobnog odbitka iz članka 14. stavka 1. ovoga Zakona, obveznici su poreza na dohodak.

Prema navedenom a s primjenom od 1. siječnja 2023. godine, proizvođači električne energije koji prema posebnom propisu imaju status krajnjih kupaca s vlastitom proizvodnjom, a koji su prethodno bili proizvođači električne energije kao korisnici postrojenja za samoopskrbu, postaju obveznici poreza na dohodak i moraju se upisati u registar poreznih obveznika na Obrascu RPO kojeg vodi nadležna ispostava PU, ako ostvare ukupan godišnji primitak veći od četverostrukog iznosa osnovice osobnog odbitka odnosno veći od 1.327,23 eura godišnje. Stoga se samo u slučaju prekoračenja ukupnih godišnjih primitaka, a radi utvrđivanja dohotka na temelju poslovnih knjiga i evidencija, trebaju javiti PU prema svom prebivalištu ili uobičajenom boravištu radi upisa u registar poreznih obveznika.

Međutim, ako su proizvođači električne energije ostvarili ukupan godišnji primitak do iznosa od 1.327,23 eura, tada nisu obvezni upisati se u registar poreznih obveznika i nemaju obvezu plaćanja poreza na dohodak, što znači da za ostvarene primitke ne vode poslovne knjige niti evidencije.

➤ **Primjer 1. Ostvareni dohodak od djelatnosti proizvodnje električne energije**

Građanin Petar Perić je na krovu svoje obiteljske kuće (kao privatnom stambenom objektu) ugradio fotonaponsku elektranu te je s HEP opskrbom potpisao ugovor čime je postao korisnik postrojenja za samoopskrbu. Budući fotonaponska elektrana Petra Perić, proizvodi više električne energije nego što je preuzela od HEP-a, fizička osoba mijenja status iz kupca kao korisnika postrojenja za samoopskrbu u krajnjeg kupca s vlastitom proizvodnjom.

Ukupan godišnji primitak kojeg fizička osoba ostvari od prodaje električne energije opskrbljivaču iznosi 1.400,00 eura godišnje. Budući je godišnji primitak veći od propisanog praga od 1.327,23 eura, fizička je osoba obvezna

upisati se u registar poreznih obveznika te dohodak od djelatnosti proizvodnje električne energije utvrđivati na temelju propisnih knjiga i evidencija.

Međutim, da je fizička osoba ostvarila od djelatnosti proizvodnje električne energije ukupan godišnji primitak u iznosu od 1.300,00 eura, tada nije obvezna upisati se u registar poreznih obveznika i nema obvezu plaćanja poreza na dohodak, jer godišnji primitak nije prekoračio četverostruki iznos osnovice osobnog odbitka, odnosno iznos od 1.327,23 eura.

4. Slobodan izbor računa kod banke za isplatu primitaka

Izmjenama više odredbi Pravilnika (čl.8.st.1.t.4., čl.15.st.2., čl.65.st.2.t.3., čl. 86.st.1., čl.86.st.1. i 2., čl. 91.st.1.t.12.) prema kojima se isplata određenih primitaka za koje postoji obveza isplate na žiro račun kod banke, a iznimno na tekući račun, zamijenjena je odredbom prema kojoj se isplata može obaviti na račun za plaćanje u skladu s propisom kojim se uređuje platni promet, a koji račun fizička osoba ima otvorenog kod banke.

Prema ranije važećim zakonskim odredbama, na tekući račun su se mogle isplaćivati samo plaće, mirovine i neke točno određene vrste primitaka, dok su se ostali primici morali isplaćivati na žiro račun. Ukidanjem navedene odredbe, administrativno su se rasteretili građani radi smanjenja dodatnih troškova vođenja žiro računa.

Prema tome, od 1. siječnja 2023. godine, izjednačila se obveza isplate određenih primitaka, prema kojima se isplate mogu obaviti na račun kod banke, a to može biti žiroračun ili tekući račun.

Stoga, izmijenjeni čl. 86. Zakona glasi:

Tijela državne uprave i pravosudna tijela i druga državna tijela, tijela i službe jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, zavodi, neprofitne organizacije, poduzetnici – pravne i fizičke osobe, obavljaju isplate primitaka koji se smatraju dohotkom obveznicima poreza na dohodak te isplate primitaka koji se ne smatraju dohotkom, odnosno na koje se ne plaća porez na dohodak fizičkim osobama na njihov račun za plaćanje sukladno propisu kojim se uređuje platni promet kod banke, a iznimno u gotovom novcu na propisan način.

➤ **Primjer 2. Isplata drugog dohotka – autorskog honorara fizičkoj osobi**

Grad Samobor je kao isplatitelj s fizičkom osobom u pisanom obliku 20. siječnja 2023. godine sklopio ugovor o autorskom honoraru u eurima, pri čemu je neto iznos koji se isplaćuje fizičkoj osobi, iskazan dvojno.¹ Fizička osoba ima u poslovnoj banci otvoren tekući račun na koji prima plaću

te žiro račun. Radi izmjene čl. 86. Pravilnika od 1. siječnja 2023. godine, isplatitelj može primitke po osnovi autorskog honorara isplatiti fizičkoj osobi, osim dotadašnje obveze isplate na žiro račun, i na tekući račun otvoren u banci.

Ministar financija Pravilnikom propisuje isplate primitaka koje se mogu izvršiti na račun za plaćanje sukladno propisu kojim se uređuje platni promet, odnosno u gotovom novcu.

4.1. Isplata u gotovu novcu

Prema čl. 92.st.2. Pravilnika, navedena tijela, organizacije odnosno osobe mogu obveznicima poreza na dohodak, odnosno fizičkim osobama isplatu izvršiti i u **gotovu novcu** i to za:

1. mirovine
2. nagrade nerezidentima za sudjelovanje na športskim, umjetničkim i drugim natjecanjima u Republici Hrvatskoj, ako se do završetka natjecanja ne zna koji od natjecatelja ostvaruje pravo na novčanu nagradu
3. primitke od obavljanja sezonskih poslova (sezonski poslovi u poljoprivredi, branje i skupljanje plodova i bilja, poslovi prodaje poljoprivrednih proizvoda, šumskih proizvoda, osvježavajućih napitaka, ledenih slastica, dnevnog tiska, ulaznica i slično, poslovi popisivanja, anketiranja, očitavanja brojlara i slično, amatersko sudjelovanje u radu kulturno umjetničkih društava i slični poslovi), uz uvjet da ovi primici kod jednog isplatitelja ne prelaze 1.990,85 eura godišnje
4. primitke koji se u skladu s člankom 8. Zakona ne smatraju dohotkom, osim primitaka po osnovi darovanja za zdravstvene potrebe
5. primitke na koje se u skladu s člankom 9. Zakona ne plaća porez na dohodak, osim:
 - 5.1. primitaka učenika i studenata na školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga po posebnim propisima
 - 5.2. stipendija učenicima i studentima koje se isplaćuju za vrijeme njihova redovnog školovanja, a koje se do propisanog iznosa ne smatraju drugim dohotkom te stipendija koje služe za pokriće troškova iz članka 6. stavka 3. ovoga Pravilnika, osim troškova školarine koji se isplaćuju na račun visokog učilišta
 - 5.3. športskih stipendija, nagrada za športska ostvarenja i naknada športašima amaterima prema posebnim propisima, do propisanih iznosa
 - 5.4. nagrade za radne rezultate i druge oblike dodatnog nagrađivanja radnika (dodatna plaća, dodatak uz mjesečnu plaću i sl.) na koje se do propisanog iznosa ne plaća porez na dohodak
 - 5.5. primici radnika iz članka 7. stavka 2. r.br. 34. i 37. te stavka 36. Pravilnika.
6. primitke od otuđenja posebnih vrsta imovine ako posebnim propisom nije drugačije uređeno.

Isplata u gotovu novcu smatra se izravna predaja gotova novca (novčanica i kovanica) i sve druge isplate obavljene izravno odnosno mimo računa poreznih obveznika kod banke.

¹ Prema Zakonu o uvođenju eura kao službene valute u RH, (Nar. nov., br. 57/22. i 88/22.) u razdoblju dvojnog iskazivanja cijena i drugih novčanih iskaza vrijednosti od 1. siječnja 2023. do 31.12.2023., neto iznos koji se isplaćuje fizičkoj osobi, mora biti dvojno iskazan u eurima i informativno u kunama.

5. Podmirivanje troškova prehrane radnika

Novim izmjenama i dopunama Zakona o radu (Nar. nov., br. 93/14. – 151/22.), koji je u primjeni od 1. siječnja 2023. godine, značajno su promijenjeni određeni instituti radnih odnosa, prema kojima ugovori o radu koji se sklapaju nakon 1. siječnja 2023. godine moraju biti usklađeni s novim zakonskim pravilima. Za sve poslodavce koji zapošljavaju više od 20 radnika propisana je obveza usklađenja Pravilnika o radu s novim odredbama najkasnije do 1. srpnja 2023. godine.

Tako primjerice u slučaju kada radnik radi na izdvojenom mjestu rada odnosno obavlja posao od kuće, ostvaruje i pravo na naknadu troškova nastalih zbog obavljanja poslova, **ako taj rad traje duže od sedam radnih dana** tijekom jednog mjeseca, za što je potrebno sklopiti novi do-datak postojećem ugovoru o radu.

Naime, prema čl. 17. Zakona o radu, propisano je da je rad na izdvojenom mjestu rada, rad kod kojeg radnik ugovoreni posao obavlja od kuće ili u drugom prostoru slične namjene koji je određen na temelju dogovora radnika i poslodavca, a koji nije prostor poslodavca. Rad na izdvojenom mjestu rada, kao i rad na daljinu mogu se obavljati kao stalan, privremen ili povremen, ako, na prijedlog radnika ili poslodavca, radnik i poslodavac ugovore takvu vrstu rada.

Zbog mogućnosti rada od kuće koji je definiran novim odredbama Zakona o radu, izmijenjenim je odredbama Pravilnika, kao novi neoporezivi primitak, uvedena isplata novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane radnika, sukladno propisu kojim se uređuju radni odnosi, do 3,98 eura po danu rada od kuće, a navise do 66,37 eura mjesečno.

Stoga, novi čl. 7.st.2. r.br.39. Pravilnika glasi:

39.	Novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova radnika za rad na izdvojenom mjestu rada sukladno propisu koji uređuje radne odnose	do 3,98 po danu rada od kuće, a najviše do 66,37 mjesečno
-----	---	---

Prema tome, ako radnici rade od kuće dulje od sedam radnih dana tijekom jednog kalendarskog mjeseca, tada ostvaruju pravo na naknadu troškova nastalih zbog obavljanja poslova na izdvojenom mjestu rada, i to do 3,98 eura (30,00 kn) po danu rada od kuće, a navise do 66,37 eura (500,00 kn) mjesečno. No, u slučaju ako radnici od kuće rade kraće od sedam dana u mjesecu, tada ne ostvaruju pravo na naknadu troškova koji su nastali zbog obavljanja poslova na izdvojenom mjestu rada.

Za novu neoporezivu isplatu, propisana je i nova šifra 73 koja se upisuje na stranici B, pod 15.1. JOPPD obrasca.

4. Neoporezivi primici /primici koji se ne smatraju dohotkom	
Oznaka	Opis
73	Novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova radnika za rad na izdvojenom estu mjestu rada sukladno propisu koji uređuje radne odnose

Budući se neoporezive isplate radnicima priznaju na temelju vjerodostojnih isprava (računa, obračuna, odluka,

potvrda o cijeni karata i drugog), a sukladno čl. 8.st.1. Pravilnika, to su poslodavci dužni voditi evidenciju za rad od kuće za svakog radnika.

Za navedenu evidenciju nije propisan obrazac već je poslodavac može sastaviti samostalno, pri čemu ista može imati slijedeće elemente:

Lako d.o.o.
 Strma ulica 5, 10 430 Samobor
 OIB:1111111112

Evidencija o paušalnoj naknadi za podmirenje troškova radnika za rad na izdvojenom mjestu

Ime i prezime radnika	Lucija Kralj	
OIB:	5555555556	
Razdoblje	1.2. do 28.2.2023.	
Broj dana provedenih na izdvojenom mjestu rada	10	
Iznos naknade po danu (čl. 7. st.2. red.br. 39. Pravilnika)	3,98 eura	
Ukupno za 2 mj/2023	10 dana x 3,98	39,80 eura

Potpis odgovore osobe: Matej Car

Navedena evidencija predstavlja knjigovodstvenu ispravu na osnovu koje po završetku mjeseca, poslodavac zajedno s isplatom plaće, podmiruje troškove radniku za rad na izdvojenom mjestu rada sukladno propisima koji uređuju radni odnos.

6. Sredstva za osobni prijevoz pri utvrđivanju dohotka od samostalne djelatnosti

Prema čl. 33.st.1.t.5. Zakona, propisano je da pri utvrđivanju dohotka od samostalne djelatnosti, porezni obveznik može odbiti 50% izdataka u vezi s vlastitim ili unajmljenim osobnim motornim vozilima i drugim sredstvima za osobni prijevoz poduzetnika, poslovnih i drugih zaposlenih osoba, ako se po osnovi korištenja tih sredstava za osobni prijevoz ne utvrđuje plaća ili drugi dohodak, dok je 50% izdataka porezno nepriznato. Iznimno, nastali izdaci za osiguranje osobnih motornih vozila (obvezno i kasko) i drugih prijevoznih sredstava, porezno su priznati izdaci u ukupnom iznosu. U ukupnom iznosu priznaje se i plaćeni porez na cestovno motorno vozilo koji se plaća pri registraciji vozila u stanici za tehnički pregled.

Međutim, izmijenjenim odredbama čl. 35. st. 8. Pravilnika, propisano je da se *sredstvima za osobni prijevoz ne smatraju vozila koja osim sjedišta vozača imaju najmanje 7 ili najviše 8 sjedišta, koja se koriste isključivo za prijevoz radnika u slučaju rada na terenu, ako poslodavac organizira prijevoz radnika do mjesta rada i povratka s mjesta rada te ako se vozila koriste isključivo za takve svrhe.*

Prema tome, fizičkim osobama koje obavljaju samostalnu djelatnost, priznaju se u 100% iznosu troškovi u vezi vozila s najmanje 7 ili najviše 8 sjedišta koja se koriste isključivo za prijevoz radnika koji rade na terenu, a poslodavac organizira njihov prijevoz do mjesta rada i povratka s mjesta rada, pri čemu se vozila moraju koristiti isključivo za takve svrhe.

7. Dostavljanje potvrde o isplaćenom drugom dohotku

Prema izmijenjenom čl. 74.st.1. Pravilnika, isplatitelji primitka po osnovi kojeg se utvrđuje drugi dohodak koji se ne smatra konačnim već godišnjim dohotkom, više nisu obvezni svim poreznim obveznicima dostavljati potvrdu o isplaćenom drugom dohotku u prethodnoj godini kao poreznom razdoblju, već potvrdu o visini pojedinačnih i ukupnih godišnjih primitaka, trebaju dostaviti samo na zahtjev poreznog obveznika.

Prema tome, do 31. siječnja tekuće godine a za isplaćene primitke u prethodnoj godini, primjerice po osnovi ugovora o djelu, autorskog honorara, isplatitelj će dostavljati potvrde poreznim obveznicima, samo na njihov zahtjev.

8. Prejelaz s utvrđivanja dohotka u paušalnom iznosu na vođenje poslovnih knjiga

Fizičke osobe koje ostvaruju primitke od obavljanja samostalne djelatnosti obrta te poljoprivrede i šumarstva a nisu upisane u registar obveznika PDV-a, mogu izabrati plaćanje paušalnog poreza na dohodak i prireza, ako im ukupni godišnji primici u poreznom razdoblju nisu veći od 300.000,00 kn. Za 2022. godinu, konačna porezna obveza utvrdila se prema ostvarenom prometu iskazanom na Obrascu PO-SD, a u slučaju zajedničkog obavljanja djelatnosti na Obrascu PO-SD-Z kojeg su porezni obveznici trebali dostaviti nadležnoj ispostavi PU najkasnije do 15. siječnja 2023. godine.

Međutim, ako tijekom poreznog razdoblja prestanu uvjeti za paušalno oporezivanje, PU će utvrditi obvezu utvrđivanja dohotka od samostalne djelatnosti na temelju poslovnih knjiga s 1. danom mjeseca koji slijedi iza mjeseca u kojem su prestali uvjeti za utvrđivanje paušalnog dohotka te donijeti rješenje o plaćanju predujma poreza na dohodak na način propisan za samostalnu djelatnost.

Razlozi za ukidanje rješenja o paušalnom plaćanju poreza na dohodak mogu biti sljedeći:

- da je fizička osoba po osnovi paušalne djelatnosti ostvarila ukupan godišnji primitak veći od 300.000,00 kn
- da je uz djelatnost koja se paušalno oporezuje u tijeku godine, započela s obavljanjem neke druge djelatnosti za koju se obvezno moraju voditi poslovne knjige te istekom poreznog razdoblja, podnositi godišnja porezna prijava
- da se na temelju podataka iz Obrasca PO-SD utvrde izmijenjeni uvjeti za utvrđivanje paušalnog dohotka prema razinama plaćanja.

Najčešći razlozi za prestanak paušalnog oporezivanja tijekom godine, je ostvarena isporuka dobara i usluga iznad svote od 300.000,00. Stoga je prema izmjenama čl. 34.st.9. Pravilnika, propisano:

Poslovnim primicima po osnovi samostalne djelatnosti smatra se i razlika primitka ostvarena iznad iznosa propisanog za obvezni ulazak u sustav poreza na dodanu vrijednost sukladno članku 82. stavcima 1. i 2. Zakona, te ista

ulazi u primitke u mjesecu koji slijedi iza mjeseca u kojem je fizička osoba koja je dohodak utvrđivala u paušalnom iznosu ostvarila primitke iznad iznosa propisanog za obvezni ulazak u sustav poreza na dodanu vrijednost., a u slučaju kada je razlika ostvarena u zadnjem mjesecu poreznog razdoblja, ulazi u primitke u mjesecu u kojem je i ostvarena.

Primjerice, ako je obrtnik paušalista do kraja lipnja 2023. godine ostvario primitak veći od 300.000,00 kn, tada mora voditi poslovne knjige od 1. srpnja 2023. godine u kojima će evidentirati utvrđenu razliku koja prelazi iznos od 300.000,00 kn. Međutim, ako je obrtnik paušalista ostvario primitak iznad 300.000,00 kn u prosincu 2023. godine, tada se utvrđena razlika smatra ostvarenim primitkom za prosinac 2023. godine, za koji se moraju voditi poslovne knjige na osnovu kojih se utvrđuje obveza plaćanja poreza na dohodak.

9. Primici studenata

Zakonom o porezu na dohodak propisani su uvjeti i način obračuna plaćanja poreza na dohodak prilikom svake isplate primitaka kojeg student može ostvariti za rad putem učeničkih i studentskih udruga. Prilikom svake isplate primitaka ne plaća se porez na dohodak sve dok student ne iskoristi ukupno propisani neoporezivi iznos na razini godine, što za 2022. godinu iznosi 63.000,00 kn (kojeg čini neoporezivi iznos od 15.000,00 kn i godišnji osnovni osobni odbitak od 48.000,00 kn).

Međutim, zbog izmjena i dopuna Zakona te izmjene Pravilnika o porezu na dohodak, od 1. siječnja 2023. godine i nadalje, povećan je ukupan neoporezivi iznos primitaka studenta sa 63.000,00 kn na 9.556,18 eura odnosno 72.000,00 kn (a kojeg čini neoporezivi iznos od 3.185,38 eura/24.000,00 kn i godišnji osnovni osobni odbitak od 6.370,80 eura/48.000,00 kn).

Prema tome, kada student ostvari primitke iznad propisanog neoporezivog iznosa koji za 2023. godinu iznosi 9.556,18 eura, isplatitelj je obavezan obračunati i uplatiti porez na dohodak prilikom svake isplate primitaka kojeg student može ostvariti za rad putem učeničkih i studentskih udruga.

Međutim, posebno si ističe da nije moguće izvršiti priznavanje uvećanja neoporezivog iznosa primitaka studentu putem godišnjeg obračuna za 2022. godinu u iznosu od 72.000,00 kn, već se za 2022. godinu priznaje neoporezivi iznos primitaka kojeg ostvaruju studenti za rad preko učeničkih i studentskih udruga u iznosu od 63.000,00 kn.

Stoga u slučaju ako je student za 2022. godinu ostvario primitke iznad 63.000,00 kn, na razliku iznad neoporezivog iznosa obračunava se i utvrđuje drugi dohodak.

10. Podnošenje obrasca JOPPD

Prema odredbama čl. 27. Zakona, poslodavci, isplatitelji ili sami porezni obveznici dužni su voditi propisane evidencije o isplaćenim primicima po osnovi plaće i mirovine, te obustavljenom i uplaćenom predujmu poreza na

dohodak, te dostaviti PU izvješće o primicima, porezu na dohodak i prirezu te doprinosima za obvezna osiguranja – Obrazac JOPPD u propisanom roku. Obrazac JOPPD sadrži podatke o primicima, porezu na dohodak i prirezu te doprinosima za obvezna osiguranja. Za više od 3 porezna obveznika, isplatalitelji su dužni podnositi Obrascu JOPPD elektroničkim putem u okviru sustava ePorezna na način propisan posebnim propisima te tehničkim i ostalim uputama. Podaci o isplaćenim primicima, obračunanim i uplaćenim doprinosima za obvezna osiguranja te obračunanom porezu na dohodak i prirezu poreza na dohodak dostavljaju se PU za potrebe registra poreznih obveznika te za potrebe Središnjeg registra osiguranika.

Nadalje, za sve uplate koje nisu vezane uz oznaku izvješća Obrascu JOPPD, podnositelj izvješća odnosno isplatalitelj obavezan je podnijeti specifikaciju rasporeda uplata ili SNU. Međutim, prema čl. 77.st.14. Pravilnika, propisano je da će PU po **službenoj dužnosti** podnositeljima izvješća odnosno isplataliteljima kod kojih su evidentirane nepovezane uplate, a čiji iznos je jednak obračunanom i iskazanom iznosu u Obrascu JOPPD, temeljem provedene kontrole uplata, provesti povezivanje podataka i raspored po stjecatelju primitka odnosno osiguraniku koje se odnose na:

- porez na dohodak i prirez porezu na dohodak
- doprinose za obvezna osiguranja, osim doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti i doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje.

Povezivanje podataka i raspored po primateljima i obveznicima obračunavanja doprinosa provodi se nakon isteka roka od šest mjeseci od dana nepovezane uplate.

Posebno se napominje da se Obrazac JOPPD o neoporezivim primicima i/ili oporezivim primicima i/ili primicima prema kojima postoji obveza doprinosa koji su ostvareni u naravi, a koji su isplaćeni i/ili ostvareni u mjesecu prosincu 2022. godine, dostavljaju do 15. siječnja 2023. godine, ali s danom i oznakom izvješća dana 31. prosinca 2022. godine (čl. 79.st.10. Pravilnika).

10.1. Ispravak i dopuna obrasca JOPPD

Prema čl. 73. st.3. Zakon o uvođenju eura kao službene valute u RH, propisano je da se Obrazac JOPPD koji prema propisima koji uređuju oporezivanje dohotka ima oznaku izvješća prije dana uvođenja eura podnosi u kuni, a Obrazac JOPPD koji ima oznaku izvješća nakon dana uvođenja eura podnosi se u euro.

Međutim, izmjenama Pravilnika, dodan je u čl. 77. novi st. 17. koji glasi:

Obrazac JOPPD koji ima oznaku izvješća prije dana uvođenja eura podnosi se, ispravlja i nadopunjuje u kunama i lipama, a pri plaćanju obveza utvrđenih u tom obrascu iznosi se preračunavaju u euro uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i evidentiraju u euro i to na način da se obveze za uplatu/preplatu po tom obrascu utvrđuju prema zbroju preračunatih iznosa u euro na razini svake pojedine vrste prihoda i po svakom stjecatelju primitaka odnosno

osiguraniku prema podacima sa stranice B Obrascu JOPPD, a za potrebe povezivanja ispravnih podataka i rasporeda po svakom pojedinom stjecatelju primitaka.

11. Zaključak

Od 1. siječnja 2023. godine na snagu su stupile izmijenjene odredbe Zakona te dvije izmjene i dopune Pravilnika o porezu na dohodak, prema kojim su odredbama iznosi iz kuna preračunati u eure uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno matematičkim pravilima za preračunavanje.

Dodatno, radi daljnjeg administrativnog i poreznog rastećenja, povećani su iznosi primitaka koje fizička osoba može ostvariti na godišnjoj razini a da se i dalje smatra uzdržanim članom, a koji se povećani iznos priznaje već i u postupku godišnjeg obračuna poreza na dohodak za 2022. godinu, propisana je mogućnost isplate primitaka na bilo koji račun za plaćanje kojeg fizičke osobe imaju otvorenog kod banke a povećan je i neoporezivi iznos primitka učenika i studenata za rad putem učeničkih i studentski udruga. Izmijenjena je i odredba prema kojoj isplatalitelji primitka od kojih se utvrđuje drugi dohodak dostavljaju potvrde o visini pojedinačnih i ukupnih godišnjih primitaka, do 31. siječnja tekuće za proteklu godinu, samo na zahtjev poreznog obveznika.

Budući je novim odredbama Zakona o radu utvrđen rad od kuće, Pravilnikom je propisana mogućnost neoporezive isplate nove novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova radnika za takav rad, pri čemu su poslodavci dužni voditi posebnu evidenciju za svakog radnika. Propisano je i priznavanje troškova u 100% iznosu za vozila s najmanje 7 ili najviše 8 sjedišta, koja se koriste isključivo za prijevoz radnika u slučaju rada na terenu ako poslodavac organizira prijevoz radnika do mjesta rada i povratka s mjesta rada, a utvrđeno je i da su fizičke osobe proizvođači električne energije, obveznici poreza na dohodak ako ostvare ukupni godišnji primitka veći do 1.327,23 eura (10.000,00 kn) godišnje.

Narudžbenicu za pretplatu na časopis možete pronaći na internet stranici www.tim4pin.hr

Produljenje oslobođanja od obveze plaćanja doprinosa na plaću mlade osobe

Sanja Rotim*

U broju 1/2023. objavljen je članak na temu Oslobođanje poslodavaca od obveze doprinosa na plaću. Ovim putem, uvažavajući stav porezne uprave, dopunjujemo objavljeni tekst u dijelu pod točkom 3.3. – Posebnosti vezane uz olakšicu za mladu osobu, a po pitanju produljenja razdoblja korištenja oslobođenja od plaćanja doprinosa na plaću.

Sukladno odredbi članka 16. a. stavka 4. Pravilnika o doprinosima (NN, br. 2/09, 9/09 – ispravak, 97/09, 25/11, 61/12, 86/13, 157/14, 128/17, 1/19 – dalje u tekstu: POD), poslodavac može u određenim slučajevima produžiti razdoblje korištenja oslobođenja od plaćanja doprinosa na plaću (doprinosa za zdravstveno osiguranje), i to:

- za mladu osobu koja za vrijeme trajanja pet godina zaposlenja ostvaruje pravo iz obveznog zdravstvenog osiguranja na naknadu plaće na teret državnog proračuna ili
- osobu kojoj radni odnos miruje radi dragovoljnog služenja vojnog roka u oružanim snagama Republike Hrvatske.

U navedenim slučajevima produžuje se tijekom pet godina zaposlenja kod istog poslodavca, razmjerno broju dana za koje je mlada osoba ostvarivala pravo na naknadu plaće na teret državnog proračuna, odnosno u kojima je radni odnos mirovao radi dragovoljnog služenja vojnog roka u oružanim snagama Republike Hrvatske.

Međutim, kako se navedenom odredbom regulira pravo na produženje tjeka pet godina zaposlenja kod istog poslodavca, razmjerno broju dana za koje je mlada osoba ostvarivala pravo na naknadu plaće na teret državnog proračuna (npr. naknade za vrijeme roditeljskog dopusta), a ne i pravo iz obveznog zdravstvenog osiguranja na naknadu plaće na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (npr. bolovanja od 43. dana privremene nesposobnosti za rad, komplikacija u trudnoći, roditeljskog dopusta), postavlja se pitanje produljenja razdoblja oslobođenja od plaćanja doprinosa na plaću u slučaju naknada koje se isplaćuju na teret sredstava HZZO-a.

Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN, br. 80/13, 137/13, 98/19 – dalje u tekstu: ZOZO), člankom 36. stavkom 1. točkom 1. propisano je da osiguranici u okviru prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja imaju pravo na naknadu plaće za vrijeme privremene nesposobnosti, odnosno spriječenosti za rad zbog korištenja zdravstvene zaštite, odnosno drugih okolnosti iz članka 39. ZOZO-a. Člankom 39. ZOZO propisano je da pravo na naknadu

plaće pripada osiguraniku u vezi s korištenjem zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja, odnosno drugih okolnosti utvrđenih ZOZO-om ako je:

1. privremeno nesposoban za rad zbog bolesti ili ozljede, odnosno ako je radi liječenja ili medicinskih ispitivanja smješten u zdravstvenu ustanovu,
2. privremeno spriječen obavljati rad zbog određenog liječenja ili medicinskog ispitivanja koje se ne može obaviti izvan radnog vremena osiguranika,
3. izoliran kao kliconoša ili zbog pojave zaraze u njegovoj okolini, odnosno privremeno nesposoban za rad zbog transplantacije živog tkiva i organa u korist druge osigurane osobe Zavoda (naknada plaće isplaćuje se osiguraniku na teret sredstava HZZO-a),
4. određen za pratitelja osigurane osobe upućene na liječenje ili liječnički pregled ugovornom subjektu Zavoda izvan mjesta prebivališta, odnosno boravišta osigurane osobe koja se upućuje (naknada plaće isplaćuje se osiguraniku na teret sredstava HZZO-a),
5. određen da njeguje oboljelog člana uže obitelji (dijete i supružnika) uz uvjete propisane ovim Zakonom (naknada plaće isplaćuje se osiguraniku na teret sredstava HZZO-a),
6. privremeno nesposobna za rad zbog bolesti i komplikacija u vezi s trudnoćom i porodom (naknada plaće isplaćuje se osiguraniku na teret sredstava HZZO-a),
7. privremeno spriječen za rad zbog korištenja roditeljskog dopusta i prava na rad u polovici punoga radnog vremena, sukladno propisima o roditeljskim potporama (naknada plaće isplaćuje se osiguraniku na teret sredstava HZZO-a),
8. privremeno nesposoban za rad zbog korištenja dopusta za slučaj smrti djeteta, u slučaju mrtvorodenog djeteta ili smrti djeteta za vrijeme korištenja roditeljskog dopusta (naknada plaće isplaćuje se osiguraniku na teret sredstava HZZO-a),
9. privremeno nesposoban za rad zbog rane, ozljede ili bolesti koja je neposredna posljedica sudjelovanja u Domovinskom ratu (naknada plaće isplaćuje se osiguraniku na teret sredstava državnog proračuna),
10. privremeno nesposoban za rad zbog priznate ozljede na radu, odnosno profesionalne bolesti (naknada plaće isplaćuje se osiguraniku na teret sredstava HZZO-a).

* Sanja Rotim, dipl.oec., HEP d.d., Zagreb

Člankom 40. ZOZO-a propisano je da naknadu plaće u vezi s korištenjem zdravstvene zaštite iz članka 39. točaka 1. i 2. ZOZO-a isplaćuje osiguraniku iz svojih sredstava:

1. pravna ili fizička osoba – poslodavac za prva 42 dana privremene nesposobnosti, kao i za sve vrijeme dok se osiguranik nalazi na radu u trećoj državi na koji ga je uputila pravna ili fizička osoba ili je sam zaposlen u trećoj državi.
2. pravna osoba za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, odnosno pravna ili fizička osoba – poslodavac za osiguranika radnika – invalida rada za prvih sedam dana privremene nesposobnosti.

U skladu s odredbom članka 41. ZOZO-a naknada plaće za vrijeme privremene nesposobnosti iz članka 39. točaka 3. do 8. i točke 10. ovoga Zakona isplaćuje se osiguraniku na teret sredstava HZZO-a od prvog dana korištenja prava. Naknadu plaće iz članka 39. točke 9. ZOZO-a HZZO isplaćuje osiguraniku na teret sredstava državnog proračuna.

Naknadu plaće za vrijeme privremene nesposobnosti iz članka 39. točaka 1. i 2. ovoga Zakona od 43. dana, odnosno osam dana privremene nesposobnosti obračunava i isplaćuje pravna, odnosno fizička osoba – poslodavac, s tim da je HZZO obavezan vratiti isplaćenu naknadu plaće u roku od 45 dana od dana primitka zahtjeva za povrat. Republika Hrvatska osigurava u državnom proračunu posebna sredstva za prava iz obveznoga zdravstvenog osiguranja i to za sredstva za naknadu plaće za vrijeme privremene nesposobnosti iz članka 39. točke 9. (privremeno nesposoban za rad zbog rane, ozljede ili bolesti koja je neposredna posljedica sudjelovanja u Domovinskom ratu) i članka 52. stavka 2. ZOZO-a (nakon isteka roka od maksimalno 18 mjeseci po istoj dijagnozi bolesti, bez prekida – pravo na naknadu plaće u iznosu od 50% zadnje isplaćene naknade plaće).

Zakonom o roditeljnim i roditeljskim potporama (NN, br. 152/22 – na snazi od 1. siječnja 2023. godine – dalje u tekstu: ZRIRP) propisano je da se naknada plaće odnosno novčana naknada iz članka 32. i 34. ZRIRP-a isplaćuje na teret sredstava državnog proračuna, osim naknade plaće za vrijeme korištenja prava na roditeljni dopust te za vrijeme dopusta u slučaju mrtvorodenog djeteta ili ako dijete umre za vrijeme roditeljnog dopusta (čl. 35. ZRIRP).

Međutim, vezano uz pitanje mogućnosti produljenja olakšice oslobođenja od doprinosa na plaću u slučaju naknada koje se isplaćuju na teret sredstava HZZO-a, prema objavljenom mišljenju Porezne uprave (Kl. 410-01/21-01/2969, Ur. br. 513-07-21-01-22-2, od 3.2.2022.), proizlazi da se olakšica može produžiti i za razdoblja u kojima osoba ostvaruje naknade na teret HZZO-a, kao što su naknade za bolovanja i roditeljni dopust:

“Prema čl. 16.a st. 4. Pravilnika o doprinosima (NN 2/09, 9/09-ispravak, 97/09, 25/11, 61/12, 86/13, 157/14, 128/17,

1/19 – dalje u tekstu: Pravilnik) za mladu osobu koja za vrijeme trajanja pet godina zaposlenja ostvaruje pravo iz obveznog zdravstvenog osiguranja na naknadu plaće na teret državnog proračuna ili joj radni odnos miruje radi dragovoljnog služenja vojnog roka u oružanim snagama Republike Hrvatske, produžuje se tijekom pet godina zaposlenja kod istog poslodavca, razmjerno broju dana za koje je ostvarivao pravo na naknadu plaće odnosno u kojima je radni odnos mirovao.

U konkretnom slučaju, u upitu se navodi kako je zaposlenica osigurana po osnovi mlade osobe temeljem ugovora o radu na neodređeno vrijeme od 8. prosinca 2016. godine te je poslodavac cijelo vrijeme koristio oslobođenje plaćanja doprinosa na osnovicu po osnovi mlade osobe u trajanju do pet godina. U razdoblju od 1. travnja 2020. do 2. svibnja 2020. osiguranica je bila na bolovanju zbog komplikacija u trudnoći, od 3. svibnja 2020. do 9. studenog 2020. koristila pravo na roditeljni dopust, od 10. studenoga 2020. do 31. srpnja 2021. koristila pravo na roditeljski dopust te od 1. kolovoza 2021. koristila pravo roditeljski dopust s polovicom punog radnog vremena. Kako je razdoblje oslobođenja obračuna doprinosa na osnovicu poslodavac koristio u trajanju do pet godina, a ugovor o radu na neodređeno vrijeme je sklopljen 8. prosinca 2016. godine, razdoblje od pet godina korištenja oslobođenja plaćanja doprinosa na osnovicu završava 8. prosinca 2021. godine sukladno čl. 80. st. 3. Zakona o općem upravnom postupku (NN 47/09 i 110/21).

U navedenom razdoblju osiguranica je ostvarila prava iz obveznih osiguranja na puno radno vrijeme od 1. travnja 2020. do 31. srpnja 2021. (16 mjeseci) te od 1. kolovoza 2021. do 8. prosinca 2021. na pola punoga radnog vremena (4 mjeseca i 8 dana).

Kako je u posljednjem razdoblju koristila pravo na rad na pola punoga radnog vremena, a sukladno gore navedenoj odredbi Pravilnika tijekom od pet godina zaposlenja kod istog poslodavca produžuje se za broj dana razmjernih punom radnom vremenu odnosno za dva mjeseca i četiri dana. Temeljem navedenog, ukupno razdoblje produženja razdoblja korištenja olakšice oslobođenja obračuna i plaćanja doprinosa na osnovicu iznosi ukupno 18 mjeseci i četiri dana.

Slijedom navedenog, u slučaju mlade osobe koja za vrijeme trajanja razdoblja od pet godina zaposlenja ostvaruje pravo na naknadu plaće propisanu ZOZO-om odnosno ZRIRP-om koja se isplaćuje bilo na teret HZZO-a ili državnog proračuna, **produžuje se tijekom pet godina zaposlenja kod istog poslodavca, razmjerno broju dana za koje je ostvarivala pravo na naknadu plaće, i to razmjernih punom radnom vremenu, te se u skladu s tim produžuje razdoblje korištenja olakšice oslobođenja od plaćanja doprinosa na plaću.**

Definicija plaće prema Zakonu o radu

Vesna Šiklić Odak*

Dosadašnjim odredbama Zakonu o radu, kao općem propisu radnog prava, nije bila propisana definicija plaće, već su samo bila određena pravila koja obvezuju stranke radnog odnosa pri određivanju plaće kao protuvrijednosti rada koji je radnik obavio za poslodavca. Hrvatski Sabor je na svojoj izvanrednoj sjednici, 16. prosinca 2022. godine donio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o radu, kojim se između ostalog, po prvi puta uvodi definicija plaće i sve komponente koje čine plaću radnika te se jasno propisuje njezina struktura. Autorica u ovom radu daje pregled odredaba navedene Novele ZOR-a, koje su stupile na snagu 01. 01. 2023. godine, a koje se odnose na definiranje pojma plaće, mjerila i načina obračuna i sastavnih dijelova plaće, vrste dodataka i primitaka na plaću te utvrđenih prava na povećanje plaće i visine naknade plaće.

1. Uvodno

Plaća se smatra jednim od temeljnih prava radnika, te predstavlja osnovni izvor prihoda koji mu omogućava podmirenje svakodnevnih životnih potreba. Pravo na plaću radnik/ca ima i u slučaju bolesti, porodiljnog i roditeljskog dopusta, godišnjeg odmora te plaćenog dopusta i za vrijeme blagdana i neradnih dana propisanih zakonom. Plaća je novčana protuvrijednost rada koju je radnik obavio za poslodavca odnosno novčano primanje koje isplaćuje poslodavac radniku za njegov obavljani rad i to u nekom pravilnom vremenskom razmaku. Međutim, plaća obuhvaća ne samo osnovnu plaću već i sva davanja bilo koje vrste koja se isplaćuju izravno ili neizravno, u novcu ili u naravi. Institut ili sustav plaća u Republici Hrvatskoj dosta je kompliciran i kompleksan (velik broj posebnih zakona, uredba, kolektivnih ugovora, dodataka i sl.) te ne daje jasnu i jedinstvenu definiciju plaće odnosno što jest, a što nije plaća, obzirom na razne kategorije dodataka na plaće, koeficijentata i raznih naknada, koje u suštini čine plaću radnika u javnom i privatnom sektoru. Prema dosadašnjim odredbama Zakonu o radu (u daljnjem tekstu: ZOR)¹, kao općem propisu radnog prava, nije bila propisana definicija plaće, već su samo bila određena pravila koja obvezuju stranke radnog odnosa pri određivanju plaće kao protuvrijednosti rada koji je radnik obavio za poslodavca i to da radnik ima pravo na plaću za obavljani rad, pravo na povećanu plaću za rad u dane blagdana i rad nedjeljom, za rad noću, za prekovremeni rad, za rad u otežanim radnim uvjetima te pravo na naknadu plaće za vrijeme kad ne radi zbog opravdanih razloga (čl. 90. do čl. 97. ZOR-a), dok se novčana protuvrijednost rada odnosno osnove i mjerila za isplatu plaće određuje kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu odnosno ugovorom o radu.

Stoga je u praksi često dolazilo do različitih tumačenja vezano za obujam plaće odnosno što ulazi u plaću, što je osnovna plaća odnosno plaća za efektivan rad, a što su ostali dodaci i primitci na plaću, posebno u pogledu primi-

taka koji se isplaćuju radniku na temelju bivšega radnog odnosa odnosno ostvarenog radnog staža te primitaka s osnova isplate materijalnih prava utvrđenih autonomnim izvorima radnog prava.

Obzirom da do sada važeći ZOR nije sadržavao definiciju plaće, u cilju provedbe Europskog stupa socijalnih prava i zahtjeva za transparentnošću i predvidivošću² u određivanju plaće uz poštovanje autonomije socijalnih partnera, Hrvatski Sabor je na svojoj izvanrednoj sjednici, 16. prosinca 2022. godine donio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o radu (u daljnjem tekstu: Novela ZOR-a)³, kojim se između ostalog, po prvi puta uvodi definicija plaće i sve komponente koje čine plaću radnika te se jasno propisuje njezina struktura.

U nastavku teksta daje se pregled odredaba zadnje Novele ZOR-a, koje su stupile na snagu 01. 01. 2023. godine, a koje se odnose na definiranje pojma plaće, mjerila i načina obračuna i sastavnih dijelova plaće, vrste dodataka i primitaka na plaću te utvrđenih prava na povećanje plaće i visine naknade plaće te iznimnog umanjenja visine naknade plaće zbog nastanka izvanrednih okolnosti.

2. Pojam plaće prema noveli ZOR-a

Odredbama čl. 34-40. Novele ZOR-a izmijenjene su se i nadopunjene odredbi o plaći te su istim definirani pojmovi plaće i svi sastavni dijelovi plaće, radi jasnog povezivanja tih pojmova s odredbama propisa koji uređuju minimalnu plaću, oporezivanje dohotka od nesamostalnog rada te odgovarajućim programskim mjerama (mjere za smanjenje jaza u plaćama između žena i muškaraca; mjere za poticanje zapošljavanja i rasta plaća) propisano je minimalno povećanje plaće za rad nedjeljom, potpunije odredbe o načinu utvrđivanja kriterija za povećanu plaću za otežane uvjete rada, rad blagdanom, prekovremeni i noćni rad te o načinu utvrđivanja visine naknade plaće, osobito radi

² Direktiva (EU) 2019/1152 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o transparentnim i predvidivim radnim uvjetima u Europskoj uniji (SL L 186, 11.7.2019)

³ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o radu („NN“, br. 151/22)

* Vesna Šiklić Odak, dipl. iur., Ministarstvo pravosuđa i uprave, Zagreb

¹ Zakon o radu („NN“, br. 93/14, 127/17 i 98/19)

iznimne mogućnosti osnovanog umanjenja visine naknade plaće u slučaju prestanka rada zbog nastanka izvanrednih okolnosti.

2.1. Definicija plaće (izmijenjeni čl. 90. ZOR-a)

Prije stupanja na snagu Novele ZOR-a tj. prije 1. siječnja 2023. pod plaćom se sukladno ZOR-u podrazumijevala osnovna ili minimalna plaća i sva dodatna davanja bilo koje vrste koja poslodavac izravno ili neizravno, u novcu ili naravi, na temelju ugovora o radu, kolektivnog ugovora, pravilnika o radu ili drugog propisa isplaćivao radniku za obavljeni rad.

Novelom ZOR-a izmijenjen je i dopunjen čl. 90. ZOR-a te se **plaća definira kao primitak radnika koji poslodavac isplaćuje radniku za obavljeni rad u određenom mjesecu prema propisanim, utvrđenim ili ugovorenim osnovama odnosno mjerilima određenim posebnim propisom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu.**

Plaća se može sastojati od:

1. osnovne odnosno ugovorene plaće
2. dodataka
3. ostalih primitaka.

Dodaci su novčani primici radnika koje radnik ostvaruje na temelju posebnog propisa, kolektivnog ugovora, pravilnika o radu ili ugovora o radu razmjerno odrađenim radnim satima pod određenim uvjetima (otežani uvjeti rada, prekovremeni rad, noćni rad, rad nedjeljom, rad blagdanom i sl.) i koje ostvaruje neovisno o efektivnom radu (uvećanje za navršene godine radnoga staža i sl.), odnosno koje u skladu s propisanim, utvrđenim ili ugovorenim kriterijima i visini ostvaruje ovisno o ostvarenim rezultatima poslovanja i radnoj uspješnosti (stimulacija i sl.).

Poslodavac je dužan dodatke obračunati u iznosu i na način koji je utvrđen posebnim propisom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu, pri čemu povećanje plaće iz čl. 94. st.1. ZOR-a ne smije obračunati na iznos manji od iznosa minimalne plaće u skladu s posebnim propisima.

Ostali primici radnika, su primici radnika koje poslodavac radniku isplaćuje u novcu ili naravi na temelju kolektivnog ugovora, pravilnika o radu, akta poslodavca ili ugovora o radu (npr. uporaba službenog automobila u privatne svrhe).

Dakle, naprijed navedeni dodaci na plaću i ostali primici radnika kojima se uvećava osnovna plaća, čine plaću radnika (za razliku od primitaka radnika temeljem radnog odnosa iz članka 90.a ZOR-a – primjerice jubilarna nagrada, regres, božićnica, naknada troška itd.).

Iz naprijed navedene definicije plaće razvidno je da se pojam plaće u smislu ZOR-a učinio usporedivim s drugim povezanim propisima u različitim nacionalnim propisima (lex specialis zakonima te kolektivnim ugovorima), kojima već postoje određenja plaće, pa sama definicija plaće ne donosi ništa novo u svom meritumu, već se samo opći propis o radu u definiranju pojma plaće povezao s tim propisima.

Naime, pravo na plaću **državnih službenika** utvrđuje se temeljem Zakona o državnim službenicima⁴ (u daljnjem tekstu: ZDS) i na temelju tog zakona donesenim propisima te temeljem Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike⁵ (u daljnjem tekstu: KU), a na pitanja koja nisu uređena Zakonom i KU-om primjenjuju se opći propisi o radu. Pravo na plaću **službenika, odnosno namještenika u upravnim odjelima i službama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave** utvrđuje se na temelju Zakona o plaćama u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (u daljnjem tekstu: ZOPLP(R)S)⁶ i na temelju tog zakona donesenim propisima. **Pravo na plaću javnih službenika** utvrđuje se temeljem Zakona o plaćama službenika u javnim službama⁷ (u daljnjem tekstu: ZPJS) i na temelju tog zakona donesenim propisima te temeljem Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama⁸ (u daljnjem tekstu: TKU) i grančkim kolektivnim ugovorima određene djelatnosti.

Tako na primjer, prema posebnim propisima odnosno lex specialis zakonima i kolektivnim ugovorima, definicija plaće glasi:

***Za državne službenike**, prema čl. 35. KU-a plaću službenika i namještenika čini osnovna plaća i dodaci na osnovnu plaću, a osnovna bruto plaća je umnožak koeficijenta složenosti poslova radnoga mjesta na koje je raspoređen službenik ili namještenik i osnovice za izračun plaće, uvećan za 0,5 % za svaku navršenu godinu radnog staža.*

***Za javne službenike** temeljem ZPJS plaću službenika i namještenika čini umnožak koeficijenta složenosti poslova radnog mjesta na koje je službenik i namještenik raspoređen i osnovice za izračun plaće, uvećan za 0,5% za svaku navršenu godinu radnog staža te prema čl. 49. TKU-a plaću zaposlenika čini osnovna plaća i dodaci na osnovnu plaću dok osnovnu bruto plaću zaposlenika čini umnožak koeficijenta složenosti poslova radnog mjesta na koje je raspoređen i osnovice za izračun plaće, uvećan za 0,5 % za svaku navršenu godinu radnog staža, neovisno o tome radi li zaposlenik u punom ili nepunom radnom vremenu*

***Za lokalne službenike**, prema članku 8. ZOPLP(R)S, plaću službenika, odnosno namještenika u upravnim odjelima i službama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave čini umnožak koeficijenta složenosti poslova radnog mjesta na koje je službenik, odnosno namještenik raspoređen i osnovice za obračun plaće, uvećan za 0,5% za svaku navršenu godinu radnog staža.*

⁴ Zakon o državnim službenicima (NN, 92/2005, 107/2007, 27/2008, 34/2011 – Zakon o Registru zaposlenih u javnom sektoru, 49/2011, 150/2011, 34/2012, 37/2013, 38/2013, 1/2015, 138/15, 61/17, 70/19, 98/19 i 141/22)

⁵ Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike („NN“, br. 56/22, Dodatak I.- 127/22),

⁶ Zakona o plaćama u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN, br. 28/10)

⁷ Zakon o plaćama u javnim službama („NN“, br. 27/01 i 39/09)

⁸ Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama („NN“, br. 56/22, Dodatak I. -127/22)

Međutim, definiranjem plaće odredbama ZOR-a sada se jasno propisuje što sve može ulaziti u plaću odnosno što sve može biti sastavni dio primitaka radnika koji poslodavac isplaćuje radniku za obavljeni rad i koji dodaci na plaću i ostali primici radnika mogu biti sastavni dio plaće, a koji ne ulaze u plaću.

Nadalje, novim čl. 90. ZOR-a propisuje se da je plaća radnika ostvarena plaća u bruto iznosu, jer je radnik u tom iznosu i ostvario plaću svojim radom. Time je radniku ujedno vidljivo da li je poslodavac u ime radnika uplatio posebnim zakonima propisane doprinose, poreze i prireze, na bruto iznos plaće koju je radnik zaradio i koliki je iznos neto plaće, koji se isplaćuje radniku. Ujedno se precizira što je ukupni trošak plaće (iznos koji poslodavac mora zaraditi da bi radniku mogao isplatiti neto plaću).

čl. 90. st. 7. i 8. ZOR-a

(7.) Plaća iz čl. 90. st. 1. ZOR-a je plaća u bruto iznosu koji se sastoji od iznosa za isplatu radniku i javnih davanja iz plaće u skladu s posebnim propisima.

(8) Ukupan trošak plaće, u smislu ZOR-a, je trošak plaće iz stavka 7. ovoga članka, uvećan za trošak javnih davanja na plaću u skladu s propisima o porezima i doprinosima.

2.2. Primici na temelju radnog odnosa koji se ne smatraju plaćom

Iza čl. 90. ZOR-a, Novelom ZOR-a je dodan čl. 90.a kojim se definiraju primici radnika na temelju radnog odnosa odnosno primici koje radnik može ostvariti na temelju radnog odnosa a to su:

1. primici koje poslodavac, u skladu s propisom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu, aktom poslodavca ili ugovorom o radu isplaćuje radniku kao materijalno pravo iz radnog odnosa (jubilara nagrada, regres, božićnica i sl.)
2. primici koje poslodavac, u skladu s propisom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu, aktom poslodavca ili ugovorom o radu isplaćuje radniku, a koji predstavljaju naknadu troška (npr. troškovi prijevoza na posao i s posla, troškovi na službeno putu, dnevnice, terenski dodatak i sl.).

Navedeni primici ne smatraju se plaćom iz članka 90. ZOR-a.

Primici s osnova materijalnih prava iz radnog odnosa (jubilara nagrada, regres, božićnica i sl.) i primici koje je poslodavac isplatio kao naknadu troška (npr. troškovi prijevoza na posao i s posla, troškovi na službeno putu, dnevnice, terenski dodatak i sl.) ne smatraju se plaćom odnosno ne mogu ulaziti u sastavni dio plaće.

Navedena dodana odredba čl. 90.a ZOR-a izrazito je važna i bitna jer su pojedini poslodavci u praksi i u javnosti sva primanja na temelju radnog odnosa, posebice materijalna prava, kao što su jubilara nagrada, regres, božićnica i troškove, kao što su dodatak za odvojeni život, dnevnice,

terenski dodatak i troškove prijevoza, prikazivali kao sastavni dio plaće te su tako preuveličavali plaće svojih radnika, osobito kad su to prikazali u bruto svotama.

2.3. Način određivanja plaće

Način određivanja plaće utvrđen je u novom dodanom čl. 90.b ZOR-a koji propisuje **da plaća mora biti ugovorena, utvrđena ili propisana u brutoiznosu.**

Ako osnove i mjerila za isplatu plaće nisu uređeni kolektivnim ugovorom, poslodavac koji zapošljava najmanje 20 radnika dužan ih je utvrditi pravilnikom o radu, a poslodavac koji nije u obvezi donošenja pravilnika ili pravilnikom o radu osnove i mjerila nije utvrdio, dužan ih je ugovoriti ugovorom o radu sklopljenim s radnikom.

Ako plaća nije određena posebnim propisom, kolektivnim ugovorom ili pravilnikom o radu niti pravilnikom o radu kada poslodavac zapošljava najmanje 20 radnika, a ugovor o radu ne sadrži dovoljno podataka na temelju kojih bi se ona mogla odrediti, **poslodavac je dužan radniku isplatiti primjerenu plaću.**

Pod primjerenom plaćom smatra se plaća koja se redovito isplaćuje za jednaki rad, a ako takvu plaću nije moguće utvrditi, plaća koju odredi sud prema okolnostima slučaja.

Osnove i mjerila za isplatu plaće radnika ne mogu biti poslovna tajna te odredba ugovora o radu, kolektivnog ugovora, pravilnika o radu ili drugog pravnog akta protivna tome je ništetna.

2.4. Pravila jednakosti plaće žena i muškaraca

Prema izmijenjenim čl. 91. ZOR-a **poslodavac je dužan isplatiti jednaku plaću radnici i radniku za jednak rad ili za rad jednake vrijednosti.**

Jednak rad obavljaju dvije osobe različitog spola ako:

1. obavljaju isti posao u istim ili sličnim uvjetima ili bi mogle jedna drugu zamijeniti u odnosu na posao koji obavljaju
2. je rad koji jedna od njih obavlja slične naravi radu koji obavlja druga, a razlike između obavljenog posla i uvjeta pod kojima ih obavlja svaka od njih nemaju značaja u odnosu na narav posla u cijelosti ili se pojavljuju tako rijetko da ne utječu na narav posla u cijelosti.

Rad jednake vrijednosti obavljaju dvije osobe različitog spola ako je rad koji jedna od njih obavlja jednake vrijednosti kao rad koji obavlja druga, uzimajući u obzir kvalifikaciju stečenu određenom razinom obrazovanja i narav posla određenu prema objektivnim kriterijima kao što su potrebna znanja, vještine, odgovornost i samostalnost te uvjeti u kojima se rad obavlja.

Poštivanje pravila jednakosti rada i rada jednake vrijednosti koji obavljaju dvije osobe različitog spola odnosi se i na primitke koje radnik ostvaruje na temelju radnog odnosa u skladu s člankom 90.a ZOR-a (koji se ne smatraju plaćom).

Određba ugovora o radu, kolektivnog ugovora, pravilnika o radu ili drugoga pravnoga akta utvrđena protivno jednakosti plaća žena i muškaraca ništetna je. Pri tome je poslodavac dužan, radi ostvarivanja prava na jednakost plaća žena i muškaraca, na zahtjev radnika, radniku dostaviti podatke o kriterijima na temelju kojih je radnik koji obavlja poslove iste ili slične naravi ostvario plaću, ako takav radnik kod njega postoji.

2.5. Način isplate plaće, naknade plaće i primitaka uz plaću

Prema novom čl. 92. ZOR-a plaća, naknada plaće i ostali primitci u novcu **obračunavaju se i isplaćuju radniku na njegov transakcijski račun**, u rokovima određenim kolektivnim ugovorom ili ugovorom o radu, a najkasnije petnaestog dana tekućeg mjeseca za prethodni mjesec. Iznimno, iznos ostalih primitaka i primitaka radnika na temelju radnog odnosa može se isplatiti radniku u gotovu novcu, u skladu s propisima o porezima i doprinosima.

Navedenom promjenom plaća se neće morati isplaćivati isključivo na tekući račun te će se rasteretiti zaposlenici i poduzetnici koji su do sada morali imati dva ili više računa ovisno o primicima.

Javna davanja iz plaće i na plaću uplaćuju se na propisane uplatne račune na način i u rokovima u skladu s propisima o porezima i doprinosima.

Ako je za obavljanje rada ugovoreno ili utvrđeno ostvarivanje prava radnika na primitak u naravi, poslodavac ga je dužan radniku omogućiti do kraja tekućeg mjeseca za koji ostvaruje to pravo.

Zbog neisplate plaće radnik može izvanredno otkazati ugovor o radu te nije dopušten sporazum poslodavca i radnika o odricanju od prava na isplatu plaće.

2.6. Isprave o plaći, naknadi plaće, otpremnini i naknadi za neiskorišteni godišnji odmor

Sukladno novom čl. 93. ZOR-a poslodavac je dužan, najkasnije 15 dana od dana isplate plaće, naknade plaće, otpremnine ili naknade za neiskorišteni godišnji odmor, radniku dostaviti obračun iz kojeg je vidljivo kako su ti iznosi utvrđeni. Ti su obračuni ovršne isprave.

Poslodavac koji na dan dospelosti ne isplati plaću, naknadu plaće, otpremninu ili naknadu za neiskorišteni godišnji odmor ili ih ne isplati u cijelosti dužan je do kraja mjeseca u kojem je dospjela njihova isplata radniku dostaviti:

1. obračun u kojem će biti iskazan ukupan iznos plaće, naknade plaće, otpremnine ili naknade plaće za neiskorišteni godišnji odmor u propisanom sadržaju
2. obračun iznosa plaće, naknade plaće, otpremnine ili naknade plaće za neiskorišteni godišnji koji je bio dužan isplatiti u propisanom sadržaju.

Pod naknadom za neiskorišteni godišnji odmor podrazumijeva se naknada za neiskorišteni godišnji odmor iz članka 82. ZOR-a (razmjerno broju dana neiskorištenog godišnjeg odmora u slučaju prestanka radnog odnosa)

Poslodavac je dužan u obračunu plaće ili naknade plaće iskazati i iznos dospjelih i isplaćenih primitaka koje radnik, u skladu s člankom 90.a ZOR-a, ostvaruje na temelju radnog odnosa (primici koji se ne smatraju plaćom).

2.7. Pravo na povećanje plaće

Prema ranije važećoj odredbi čl. 94. ZOR-a za otežane uvjete rada, prekovremeni i noćni rad te za rad nedjeljom, blagdanom ili nekim drugim danom za koji je zakonom određeno da se ne radi, radnik je imao pravo na povećanu plaću, s time da visina toga povećanja nije bila propisana ZOR-om, već se visina povećanja uređivala kolektivnim ugovorom ili pravilnikom o radu, odnosno ugovora se ugovorom o radu.

Novelom ZOR-a (izmijenjeni čl. 94.) i dalje je propisano da za otežane uvjete rada, prekovremeni i noćni rad te za rad nedjeljom, blagdanom i neradnim danom utvrđenim posebnim zakonom radnik ima pravo na povećanu plaću, u visini i na način određenima kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu, pri čemu je zakonodavac utvrdio najnižu granicu povećanja plaća za rad nedjeljom i to da **povećanje za svaki sat rada nedjeljom ne može biti manje od 50 %**.

Otežani uvjeti rada, u smislu ZOR-a, su uvjeti rada za koje su procjenom rizika na radu kod poslodavca utvrđene opasnosti, štetnosti i naponi koji bi mogli izazvati štetne posljedice za sigurnost i zdravlje radnika. Kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu utvrđuje se za koje poslove koje radnik obavlja kod poslodavca postoje otežani uvjeti rada za koje radnik ostvaruje pravo na povećanu plaću.

Ako povećanje plaće za otežane uvjete rada, prekovremeni i noćni rad te za rad blagdanom i neradnim danom utvrđenim posebnim zakonom nije određeno sukladno ZOR-u, a ugovor o radu ne sadrži dovoljno podataka na temelju kojih bi se ono moglo odrediti, **radnik će ostvariti pravo na primjereno povećanje plaće**.

Pod primjerenim povećanjem plaće smatra se povećanje koje se redovito isplaćuje za takav rad, a ako ga nije moguće utvrditi, radnik ostvaruje pravo na povećanje koje odredi sud prema okolnostima slučaja.

2.8. Pravo na naknadu plaće

Novelom ZOR-a dopunjen je čl. 95. ZOR-a koji propisuje pravo radnika na naknadu plaće za razdoblja u kojima ne radi zbog opravdanih razloga određenih zakonom, drugim propisom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu. Zakonom, drugim propisom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu određuje se razdoblje za koje se naknada isplaćuje na teret poslodavca. Kao i u ranije važećem čl. 95. ZOR-a radnik ima pravo na naknadu plaće za vrijeme prekida rada do kojega je došlo krivnjom poslodavca ili zbog drugih okolnosti za koje radnik nije odgovoran i u slučaju da radnik odbije raditi jer nisu provedene propisane mjere zaštite na radu, za vrijeme dok se ne provedu propisane mjere

zaštite na radu, ako za to vrijeme nije raspoređen na druge odgovarajuće poslove.

Visina naknade plaće utvrđuje se ZOR-om ili drugim zakonom, drugim propisom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu, a ako nije tako određena, radnik ima pravo na naknadu plaće u visini prosječne plaće ostvarene u prethodna tri mjeseca. Prema novom st. 6. čl. 95. ZOR-a **ako radnik u prethodna tri mjeseca nije ostvario plaću, visina naknade plaće određuje se u odnosu na visinu one plaće koju bi u istom razdoblju ostvario da je radio te iznimno u st. 7. čl. 95. ZOR-a određuje visinu naknade za vrijeme prekida rada u slučaju izvanrednih okolnosti.**

Ako je do prekida rada došlo u slučaju nastanka izvanrednih okolnosti nastalih uslijed epidemije bolesti, potresa, poplave, ekološkog incidenta i sličnih pojava, radnik ima pravo na naknadu plaće u visini od 70 % prosječne plaće ostvarene u prethodna tri mjeseca, osim ako kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu nije povoljnije određeno (novi čl. 95. st. 7. ZOR-a)

3. Prekršajne odredbe

Novelom ZOR-a izmijenjene su i dopunjene prekršajne odredbe iz čl. 229. ZOR-a te je sada istim člankom propisno da će se **novčanom kaznom od 8.090,00 do 13.270,00 eura** kaznit za prekršaj poslodavac pravna osoba:

- ako plaću radnika ne ugovori ili ne utvrdi u bruto iznosu (čl. 90.b st. 1.)
- ako radniku kojem na dan dospelosti nije isplatio plaću, naknadu plaće, otpremninu ili naknadu za neiskorišteni godišnji odmor, ili ih nije isplatio u cijelosti, ne dostavi dva obračuna od kojih je jedan obračun u kojem će biti iskazan ukupan iznos plaće, naknade plaće, otpremnine ili naknade za neiskorišteni godišnji odmor, a drugi obračun u kojem će biti iskazan iznos plaće ili dijela plaće, naknade plaće, otpremnine ili naknade za neiskorišteni godišnji odmor koji je bio dužan isplatiti, sa sadržajem u skladu s pravilnikom iz članka 93. stavka 6. ovoga Zakona (članak 93. stavci 2. i 6.)

Novčanom kaznom od 920,00 do 1.320,00 eura za iste prekršaje kaznit će se poslodavac fizička osoba i odgovorna osoba pravne osobe.

4. Umjesto zaključka

Pregled bitnih promjena u određivanju plaće od 1. 01. 2023. prema Noveli ZOR-a

Uvodi se definicija plaće → primitak radnika koji poslodavac isplaćuje radniku za obavljeni rad u određenom mjesecu prema propisanim, utvrđenim ili ugovorenim osnovama odnosno mjerilima određenim posebnim propisom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu.

Plaća se može sastojati → osnovna ili ugovorena plaća + dodaci na plaću + ostali primici

Utvrđeni su primici koji se ne smatraju plaćom → materijalno pravo iz radnog odnosa i naknada troška radniku

Plaća se ugovara u bruto iznosu (ugovaranje plaće u netu prekršaj).

Osnove i mjerila za isplatu plaće ne mogu biti poslovna tajna i moraju se navesti u ugovoru o radu, ako nisu utvrđena KU-om ili pravilnikom.

Za otežane uvjete rada, prekovremeni i noćni rad te za rad nedjeljom, blagdanom i neradnim danom utvrđenim posebnim zakonom radnik ima pravo na povećanu plaću, u visini i na način određenima kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu, a povećanje plaće se ne smije obračunati na iznos manji od minimalne plaće.

Povećanje plaće za rad nedjeljom: za svaki sat rada minimalno 50%.

Naknada plaće → iznimno, u slučaju nastanka izvanrednih okolnosti nastalih uslijed epidemije bolesti, potresa, poplave, ekološkog incidenta i sličnih pojava, radnik ima pravo na naknadu plaće u visini od 70 % prosječne plaće ostvarene u prethodna tri mjeseca, osim ako kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu nije povoljnije određeno.

Plaća, naknada plaće i ostali primici moraju biti isplaćeni najkasnije do 15. dana u mjesecu za prethodni mjesec.

Plaća, naknada plaće i ostali primici u novcu obračunavaju se i isplaćuju radniku na njegov transakcijski račun, a ne više isključivo na tekući račun.

Novčanom kaznom od 8.090,00 do 13.270,00 eura kaznit će se za prekršaj poslodavac pravna osoba, te novčanom kaznom od 920,00 do 1.320,00 eura poslodavac fizička osoba i odgovorna osoba pravne osobe → ako plaću radnika ne ugovori ili ne utvrdi u bruto iznosu i ako radniku kojem na dan dospelosti nije isplatio plaću, naknadu plaće, otpremninu ili naknadu za neiskorišteni godišnji odmor, ili ih nije isplatio u cijelosti, ne dostavi dva obračuna od kojih je jedan obračun u kojem će biti iskazan ukupan iznos plaće, naknade plaće, otpremnine ili naknade za neiskorišteni godišnji odmor, a drugi obračun u kojem će biti iskazan iznos plaće ili dijela plaće, naknade plaće, otpremnine ili naknade za neiskorišteni godišnji odmor koji je bio dužan isplatiti, sa sadržajem u skladu s pravilnikom iz članka 93. st. 6. ZOR-a.

tim4pinmagazin

Narudžbenicu za pretplatu na časopis možete pronaći na internet stranici www.tim4pin.hr

Obveza vođenja registra ugovora i okvirnih sporazuma u 2023. godini

Ivica Pranjić*

Registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma (dalje: Registar ugovora) ima za cilj ostvarivanje načela transparentnosti u sustavu javne nabave. Javni i sektorski naručitelji obvezni su ustrojiti i ažurno voditi Registar ugovora i objaviti ga na internetskim stranicama. Podaci iz Registra ugovora omogućavaju svima zainteresiranim (gospodarskim subjektima, javnosti, središnjem tijelu državne uprave nadležnom za trgovinu i politiku javne nabave, Državnoj komisiji za kontrolu postupaka javne nabave, Državnom odvjetništvu, Državnom uredu za reviziju, Kontrolnim uredima županija, gradova i dr.) uvid u podatke o sklopljenim ugovorima i okvirnim sporazuma u postupcima javne nabave i u postupcima jednostavne nabave. Iz Registra ugovora moguće je, za svaki predmet nabave koji je naveden u Planu nabave, utvrditi kojem gospodarskom subjektu je naručitelj dodijelio ugovor ili okvirni sporazum ili izdao narudžbenicu, koliki je iznos dodijeljen navedenom gospodarskom subjektu, vrstu postupka, rok na koji je sklopljen, ukupan iznos koji je isplaćen gospodarskom subjektu, datum konačnog izvršenja i sl. Autor u tekstu detaljno pojašnjava aktualnosti vezane uz ustrojavanje, ažurno vođenje i objavu Registra ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma za 2023. godinu.

1. Obveza ustrojavanja i ažuriranja Registra ugovora

Svi obveznici primjene Zakona o javnoj nabavi (Nar.nov. 120/16 i 114/22; dalje: ZJN 2016), moraju ažurno voditi Registar ugovora, za poslovnu odnosno proračunsku 2023. godinu. Pravilnikom o planu nabave, registru ugovora, prethodnom savjetovanju i analizi tržišta u javnoj nabavi (Nar. nov. 101/17 i 144/2020; dalje: Pravilnik), propisan je sadržaj, rok donošenja, način i rokovi objavljivanja, način promjene i druga pitanja u vezi s planom nabave i registrom ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma te sadržaj izvješća, način, rokove objavljivanja i druga pitanja u vezi s prethodnim savjetovanjem i analizom tržišta. Osim za predmete nabave za koje naručitelji moraju provesti postupke javne nabave, Registar ugovora mora sadržavati i podatke o predmetima jednostavne nabave.

Članak 28. ZJN 2016 propisuje obvezu ažurnog vođenja Registra ugovora. Navedenom odredbom propisano je da su svi naručitelji, i javni i sektorski, obvezni ustrojiti i ažurno voditi Registar ugovora. Identičnu obvezu naručiteljima propisuje i članak 6. Pravilnika. Registar ugovora je sredstvo u ostvarivanju transparentnosti i u borbi protiv korupcije u području javne nabave. Iz Registra ugovora je moguće doći do informacija i podataka o nazivima ponuditelja s kojima je naručitelj sklopio ugovore ili okvirne sporazume ili kojima je izdao narudžbenice, za sve predmete nabave iz Plana nabave, te o dodijeljenim iznosima.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o javnoj nabavi (Nar.nov. 114/22) usklađene su one odredbe ZJN 2016 u kojima su navedeni iznosi u kunama sa Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u RH (Nar.nov. 57/22),

radi prilagodbe uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj. Člankom 4. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnoj nabavi izmijenjen je i članak 28. stavak 5. ZJN 2016, kojim je određena procijenjena vrijednost nabave za koju se predmeti nabave moraju navesti u Planu nabave i u Registru ugovora, tako da ista odredba sada glasi:

„U planu nabave i registru ugovora navode se svi predmeti nabave čija je vrijednost jednaka ili veća od 2.650,00 eura.“ – primjena 1. siječnja 2023.

Sukladno članku 26. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnoj nabavi, odredbe članka 28. stavka 5. Zakona o javnoj nabavi (Nar.nov. 120/2016), koje su izmijenjene člankom 4. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnoj nabavi, stupile su na snagu na dan uvođenja eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj, odnosno 1. siječnja 2023. godine.

Registar ugovora koristi također i zainteresiranim gospodarskim subjektima i ostaloj zainteresiranoj javnosti. Zainteresirana javnost podacima iz Registra ugovora kontrolira transparentnost planiranja, provođenja postupaka jednostavne i javne nabave kod naručitelja, te sklapanje i izvršenje ugovora o javnoj nabavi i ugovora o jednostavnoj nabavi.

2. Rok ustrojavanja i objave Registra ugovora

Registar ugovora obvezno ustrojava svaki naručitelj, javni i sektorski, najkasnije u roku od 30 dana od dana sklapanja prvog ugovora ili okvirnog sporazuma. Tijekom proračunske ili poslovne godine, naručitelj je obavezan ažurirati Registar ugovora prema potrebi, a najmanje jedanput u šest mjeseci.

* Ivica Pranjić, dipl. oec., pročelnik je Službe za nabavu i opće tehničke poslove u Hrvatskom restauratorskom zavodu, Zagreb

Primjena načela transparentnosti propisana je odredbama ZJN 2016, a jedan od načina primjene navedenog načela kod naručitelja je javna objava, odnosno stavljanje na raspolaganje, svih bitnih podataka i informacija o javnoj nabavi. Zbog toga je uvedena obveza objave Registra ugovora na internetskim stranicama. Obveza se odnosi **na sve naručitelje**, kako javne tako i sektorske.

Naručitelj je obavezan Registrar ugovora za 2023. godinu i sve njegove promjene objavljivati u standardiziranom obliku u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske (dalje: EOJN RH), **u roku od osam dana od dana ustrojavanja ili promjene**. Dakle, svi naručitelji imaju obvezu ustrojavanja Registra ugovora u roku od 30 dana od dana sklapanja prvog ugovora ili okvirnog sporazuma. Isto tako svi naručitelji imaju obvezu objave Registra ugovora i svih njegovih kasnijih promjena u EOJN RH, u roku od osam dana od dana ustrojavanja ili promjene.

EOJN RH javno objavljuje Registrar ugovora u strojno čitljivom te otvorenom obliku. Navedeno znači da će, nakon što naručitelj unese i odabere opciju objavi Registrar ugovora, EOJN RH prvi sljedeći radni dan objaviti Registrar ugovora i sve kasnije promjene te učiniti iste javno dostupnima.

Naručitelji mogu unijeti i objaviti **samo jedan dokument Registrar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma**, po godini, po jednom naručitelju (po jedinstvenom OIB-u). Nakon što se objavi Registrar ugovora, isti nije moguće više brisati, niti unijeti novi cjeloviti Registrar ugovora. Naručitelji mogu samo mijenjati odnosno ažurirati objavljeni Registrar ugovora.

EOJN RH pohranjuje objavljene **Registre ugovora** najmanje deset godina od njihove objave na način koji omogućava očuvanje integriteta podataka, što znači da EOJN RH mora osigurati dokaze da podatci koje su naručitelji objavili u **Registru ugovora** i svim kasnijim promjenama nisu naknadno mijenjani, odnosno da su isti izvorni.

3. Način ustrojavanja Registra ugovora

EOJN RH stavlja na raspolaganje obrazac Registra ugovora u standardiziranom obliku na način koji omogućava učita-

vanje i automatski prijenos sadržanih podataka u sustav. Ovo određenje vezano uz obrazac **Registra ugovora** je identično određenju vezanom uz format standardiziranog troškovnika iz Pravilnika i određenju vezanom uz format obrasca tablice plana nabave. Tako članak 5. stavak 3. navedenog Pravilnika propisuje da EOJN RH stavlja na raspolaganje obrazac troškovnika u standardiziranom obliku, na način koji omogućava učitavanje i automatski prijenos sadržanih podataka u sustav.

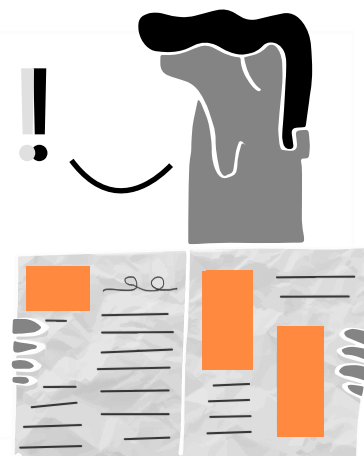
Ustrojavanje **Registra ugovora** je u EOJN RH omogućeno na dva načina.

A. Prvi način je automatsko ustrojavanje Registra ugovora podacima iz obavijesti o dodjeli ugovora objavljenih u EOJN RH. Obrasci čija objava utječe na automatsko ustrojavanje Registra ugovora su:

1. Standardni obrazac 3: Obavijest o dodjeli ugovora
2. Standardni obrazac 6: Obavijest o dodjeli ugovora – sektorska nabava
3. Standardni obrazac 20: Obavijest o izmjeni
4. Standardni obrazac 21: Društvene i druge posebne usluge – javni ugovori
5. Standardni obrazac 22: Društvene i druge posebne usluge – sektorska nabava

Prema navedenom, ugovori o javnoj nabavi i okvirni sporazumi, uključujući ugovore na temelju okvirnog sporazuma (takozvane tromjesečne objave ugovora) automatski se upisuju u Registrar ugovora objavom odgovarajuće Obavijesti o dodjeli ugovora u EOJN RH. Ako je odgovarajuća obavijest o dodjeli ugovora poslana na objavljivanje 01.01.2023. godine ili kasnije, objavljena je u EOJN RH prvi sljedeći radni dan. Na temelju tako poslani obavijesti o dodjeli ugovora u 2023. godini došlo je do ustrojavanja Registra ugovora za 2023. godinu. Svi tako objavljeni ugovori o javnoj nabavi uključujući i ugovore sklopljene na temelju okvirnog sporazuma, vidljivi su na listi „Moji ugovori“ u izborniku „REGISTAR UGOVORA“. Korisnik naručitelja koji ima ovlasti poslati na objavljivanje odgovarajuće obavijesti o dodjeli ugovora u EOJN RH, ima ovlasti ustrojiti Registrar ugovora.

Narudžbenicu za pretplatu na časopis, kao i brojne druge informacije o djelovanju našeg Centra, možete pronaći na internet stranici www.tim4pin.hr

Slika 1. Podaci iz izbornika Registar ugovora za odabir Moji ugovori

Oznaka ugovora	Evidencijski broj nabave	Broj objave iz EOJN	Predmet nabave	Naziv i OIB ugovaratelja	Grupa	Datum kreiranja	Status
IU22-317	6-NMV-22	2022/S/0F3-0051894	Usluge stručnog nadzora nad izvođenjem radova prilagođavanja prostora postojeće zgrade Br. 5 novim potrebama za privremenu čuvaonicu (depo)	QUADRACON d.o.o. 83166686606	Usluge stručnog nadzora nad izvođenjem radova prilagođavanja prostora postojeće zgrade Br. 5 novim potrebama za privremenu čuvaonicu (depo)	30.12.2022.	Objavljen
IU22-319	5-NMV-22	2022/S/0F3-0051893	Postojeća zgrada Br. 5 - Prilagođavanje prostora novim potrebama - privremena čuvaonica (depo)	MGA NEKRETNINE d.o.o. 29270042257	Postojeća zgrada Br. 5 - Prilagođavanje prostora novim potrebama - privremena čuvaonica (depo)	30.12.2022.	Objavljen
IU22-290	4-NMV-22	2022/S/0F3-0051027	Tromjesečna evidencija ugovora: Izvođenje radova na obnovi krovšta krstionice u kompleksu Eufrazijeve bazilike u Poreču	KAPITEL d.o.o. 45821273643	Izvođenje radova na obnovi krovšta krstionice u kompleksu Eufrazijeve bazilike u Poreču	27.12.2022.	Objavljen
IU22-286	4-NMV-22	2022/S/0F3-0050976	Izvođenje radova na obnovi krovšta krstionice u kompleksu Eufrazijeve bazilike u Poreču	KAPITEL d.o.o. 45821273643	Izvođenje radova na obnovi krovšta krstionice u kompleksu Eufrazijeve bazilike u Poreču	23.12.2022.	Objavljen
IU22-190	1-NMV-22	2022/S/0F3-0050809	Tromjesečna evidencija ugovora: USLUGE ODRŽAVANJA I POPRAVKA OSOBNIH I TERETNIH, TE PRIKLJUČNIH VOZILA (PRIKOLICA) HRVATSKOG RESTAURATORSKOG ZAVODA	ALTEDA d.o.o. 53019467114	Grupa VI: Vozila na lokaciji u Zagrebu izvan garancije proizvođača	23.12.2022.	Objavljen

B. Drugi način je ručno ustrojavanje Registra ugovora popunjavanjem podataka o ugovoru ili narudžbenici sklopljenoj na temelju postupka jednostavne nabave, koji nisu objavljeni u sustavu EOJN RH (ako naručitelj jednostavnu nabavu provodi putem EOJN RH, slanjem na objavljivanje obavijesti o dodjeli ugovora/narudžbenice

u sustavu EOJN RH dolazi do automatskog popunjavanja Registra ugovora). Korisnik naručitelja s ovlastima **Administrator naručitelja**, ima ovlast ustrojiti Registar ugovora slanjem na objavu ugovora o jednostavnoj nabavi. Svi tako objavljeni ugovori o jednostavnoj nabavi vidljivi su na listi „Registar ugovora“ u izborniku „REGISTAR UGOVORA“.

Slika 2. Podaci iz izbornika Registar ugovora za odabir Registar ugovora

Oznaka ugovora	Evidencijski broj nabave	Broj objave iz EOJN	Predmet nabave	Naziv i OIB ugovaratelja	Grupa	Datum kreiranja	Status
IU22-317	6-NMV-22	2022/S/0F3-0051894	Usluge stručnog nadzora nad izvođenjem radova prilagođavanja prostora postojeće zgrade Br. 5 novim potrebama za privremenu čuvaonicu (depo)	QUADRACON d.o.o. 83166686606	Usluge stručnog nadzora nad izvođenjem radova prilagođavanja prostora postojeće zgrade Br. 5 novim potrebama za privremenu čuvaonicu (depo)	30.12.2022.	Objavljen
IU22-319	5-NMV-22	2022/S/0F3-0051893	Postojeća zgrada Br. 5 - Prilagođavanje prostora novim potrebama - privremena čuvaonica (depo)	MGA NEKRETNINE d.o.o. 29270042257	Postojeća zgrada Br. 5 - Prilagođavanje prostora novim potrebama - privremena čuvaonica (depo)	30.12.2022.	Objavljen
IU22-290	4-NMV-22	2022/S/0F3-0051027	Tromjesečna evidencija ugovora: Izvođenje radova na obnovi krovšta krstionice u kompleksu Eufrazijeve bazilike u Poreču	KAPITEL d.o.o. 45821273643	Izvođenje radova na obnovi krovšta krstionice u kompleksu Eufrazijeve bazilike u Poreču	27.12.2022.	Objavljen
IU22-286	4-NMV-22	2022/S/0F3-0050976	Izvođenje radova na obnovi krovšta krstionice u kompleksu Eufrazijeve bazilike u Poreču	KAPITEL d.o.o. 45821273643	Izvođenje radova na obnovi krovšta krstionice u kompleksu Eufrazijeve bazilike u Poreču	23.12.2022.	Objavljen
IU22-190	1-NMV-22	2022/S/0F3-0050809	Tromjesečna evidencija ugovora: USLUGE ODRŽAVANJA I POPRAVKA OSOBNIH I TERETNIH, TE PRIKLJUČNIH VOZILA (PRIKOLICA) HRVATSKOG RESTAURATORSKOG ZAVODA	ALTEDA d.o.o. 53019467114	Grupa VI: Vozila na lokaciji u Zagrebu izvan garancije proizvođača	23.12.2022.	Objavljen

4. Način ažuriranja Registra ugovora

Ažuriranje Registra ugovora u EOJN RH moguće je na dva načina.

A. Prvi način je automatsko ažuriranje Registra ugovora podacima iz obavijesti o dodjeli ugovora objavljenih u EOJN RH. Obrasci čija objava utječe na automatsko ažuriranje Registra ugovora su:

1. Standardni obrazac 3: Obavijest o dodjeli ugovora
2. Standardni obrazac 6: Obavijest o dodjeli ugovora – sektorska nabava
3. Standardni obrazac 20: Obavijest o izmjeni
4. Standardni obrazac 21: Društvene i druge posebne usluge – javni ugovori
5. Standardni obrazac 22: Društvene i druge posebne usluge – sektorska nabava

Prema navedenom, ugovori o javnoj nabavi i okvirni sporazumi, uključujući ugovore na temelju okvirnog sporazuma (*takozvane tromjesečne objave ugovora*) automatski se ažuriraju u Registru ugovora, objavom odgovarajuće obavijesti o dodjeli ugovora u EOJN RH. Ako je odgovarajuća obavijest o dodjeli poslana na objavljivanje 01.01.2023. godine ili kasnije, objavljena je u EOJN RH prvi sljedeći dan. Na temelju tako poslani obavijesti o dodjeli u 2023. godini došlo je do ažuriranja Registra ugovora za 2023. godinu. Svi tako objavljeni ugovori o javnoj nabavi uključujući i ugovore sklopljene na temelju okvirnog sporazuma su vidljivi na listi „Moji ugovori“ u izborniku „REGISTAR UGOVORA“. Korisnik naručitelja koji ima ovlasti poslati na objavljivanje odgovarajuće obavijesti o dodjeli ugovora u EOJN RH ima ovlasti ažurirati Registar ugovora.

B. Drugi način je ručno ažuriranje Registra ugovora i to:

- unosom podataka koji nisu objavljeni u obrascu Obavijesti o dodjeli ugovora (npr.: *datum kada je ugovor ili okvirni sporazum, uključujući ugovore na temelju okvirnog sporazuma izvršen u cijelosti, ukupni isplaćeni iznos ugovaratelju s PDV-om na temelju sklopljenog ugovora ili okvirnog sporazuma, uključujući ugovore na temelju okvirnog sporazuma i sl.*). Ako je Obavijest o dodjeli ugovora unesena u 2022. godini, valuta je iskazana u kunama. U tom slučaju će se ukupni isplaćeni iznos ugovaratelju, s PDV-om također iskazivati u kunama;
- dodavanjem novih ugovora o jednostavnoj nabavi (*koji nisu objavljeni u sustavu EOJN RH*), pri čemu je važno naglasiti da će se za sve nove ugovore od 1. siječnja 2023. godine financijski podaci unositi s valutom euro. Dakle, ako se za neku stavku Plana nabave iz 2022. godine unosi novi ugovor ili narudžbenica u 2023. godini, iznos sklopljenog ugovora ili narudžbenice će se unositi u eurima. Isto tako će se u eurima iskazivati ukupni isplaćeni iznos ugovaratelju s PDV-om;
- popunjavanje ostalih podataka u Registar ugovora, koji nisu prethodno evidentirani, prilikom unosa

podataka o sklopljenim ugovorima o jednostavnoj nabavi (npr.: *datum kada je ugovor o jednostavnoj nabavi izvršen u cijelosti, ukupni isplaćeni iznos ugovaratelju, s PDV-om na temelju sklopljenog ugovora o jednostavnoj nabavi, i sl.* Ukoliko je ugovor ili narudžbenica u registar ugovora unesena u 2022. godini valuta je iskazana u kunama. U tom slučaju će se ukupni isplaćeni iznos ugovaratelju, s PDV-om također iskazivati u kunama.

Korisnik naručitelja s ovlastima **Administrator naručitelja** ima ovlast ažurirati Registar ugovora slanjem na objavu ugovora o jednostavnoj nabavi i to popunjavanjem podataka o ugovoru ili narudžbenici sklopljenoj na temelju postupka jednostavne nabave, koji nisu objavljeni u sustavu EOJN RH (*ako naručitelj jednostavnu nabavu provodi putem EOJN RH, slanjem na objavu obavijesti o dodjeli ugovora/narudžbenice u sustavu EOJN RH, dolazi do automatskog popunjavanja Registra ugovora*). Isto tako korisnik naručitelja s ovlastima Administratora naručitelja ima ovlast unositi podatke koji nisu objavljeni u obrascu Obavijesti o dodjeli ugovora i podatke koji nisu objavljeni u objavi sklopljenih ugovora o jednostavnoj nabavi (na primjer: *datum kada je ugovor ili okvirni sporazum ili ugovor o jednostavnoj nabavi, uključujući ugovore na temelju okvirnog sporazuma, izvršen u cijelosti, ukupni isplaćeni iznos ugovaratelju s PDV-om na temelju sklopljenog ugovora ili okvirnog sporazuma, uključujući ugovore na temelju okvirnog sporazuma i sl.*)

5. Pravo uvida u podatke objavljene u Registru ugovora

Svi podaci navedeni u Registru ugovora su javno dostupni svim zainteresiranim osobama. Dakle, zainteresirane osobe za uvid i preuzimanje podataka i tablica s registrima ugovora, ne moraju biti registrirani kao korisnici u EOJN RH, već podatke mogu preuzimati slobodno i bez plaćanja bilo kakve naknade. Preuzimanje podataka obavlja se odabirom dijela aplikacije EOJN RH „Registri ugovora“. Nakon otvaranja dijaloškog okvira zainteresirana osoba odabire naručitelja (u primjeru Hrvatski restoratorski zavod), te datum objave Registra ugovora (u primjeru od 1. siječnja 2023. do 9. siječnja 2023. godine). Nakon toga odabire opciju „Kreiraj izvješće“. Ako je Registar ugovora ustrojen u 2023. godini isti će se pokazati na ekranu. Ako Registar ugovora nije ustrojen isti se neće prikazati na ekranu. Ako se želi dobiti podatke o ažuriranjima registra ugovora u periodu od 1. siječnja 2023. do 9. siječnja 2023. godine tada se odabire opcija datum ažuriranja te se navede traženi period (1. siječnja 2023. do 9. siječnja 2023. godine). Ako je Registar ugovora ažuriran u 2023. godini isti će se prikazati na ekranu, a ako nije ažuriran isti se neće prikazati na ekranu. Zainteresirana osoba ima mogućnost tako kreirano izvješće izvesti u Excel formatu i u Word formatu, radi lakšeg pretraživanja i korištenja.

Slika 3: Prikaz načina pretraživanja Registra ugovora 1

The screenshot shows the homepage of the 'Elektronički oglasnik javne nabave RH' (Electronic Tender Portal of the Republic of Croatia). The top navigation bar includes 'NASLOVNICA', 'OBJAVE JN', 'OBJAVE KONCESIJA', 'ZAKONSKE KLAS.', 'REGISTRACIJA', 'JEDNOSTAVNE OBJAVE', 'OBJAVE OBNOVA', and 'PRIJAVA/LOGIN'. Below this, there are sections for 'Objave javne nabave', 'Objave koncesija', 'Objave jednostavne nabave', and 'Objave obnove', each with a list of dates and days. A sidebar on the right contains 'Planovi nabave', 'Prethodna savjetovanja', and 'Registri ugovora' (circled in red). Below these are 'Korisni linkovi' and 'Informacije' sections. The main content area features 'Korisničke upute', 'Služba za korisnike', and several news items under 'Novosti U EOJN RH'.

Slika 4: Prikaz načina pretraživanja Registra ugovora 2 (datum objave)

This screenshot shows the search interface for 'Pregled objavljenih registara ugovora'. It includes filters for 'Datum objave', 'Datum ažuriranja', 'Datum sklapanja', and 'Naručitelj'. Below the filters is a table with 18 columns: 1. Evidencijski broj nabave, 2. Predmet nabave, 3. CPV, 4. Broj objave iz EOJN RH, 5. Vrsta postupka, 6. Naziv i OIB ugovornika, 7. Naziv i OIB podizvojnica, 8. Datum sklapanja, 9. Oznaka/broj ugovora, 10. Rok na koji je sklopljen, 11. Iznos brez PDV-a, 12. Iznos PDV-a, 13. Ukupni iznos s PDV-om, 14. Ugovor se financira iz fondova EU, 15. Datum izvršenja, 16. Ukupni izvršeni iznos s PDV-om, 17. Obračunsko razdoblje, 18. Napomena, and two additional columns for 'Datum objave' and 'Datum ažuriranja'. A legend at the bottom explains the numbering: 1. Evidencijski broj nabave, 2. Predmet nabave, 3. Broj javna očitana predmeta nabave iz Jedinstvenog općinika javne nabave (CPV), 4. Broj objava iz EOJN RH.

Slika 5: Prikaz načina pretraživanja Registra ugovora 3 (datum ažuriranja)

Elektrončki oglasnik javne nabave RH

REGISTRAR UGOVORA

Naručitelj: HRVATSKE CESTE d.o.o. Zagreb

Datum zadnje izmjene: 09.01.2023

Datum ustrojavanja registra: 02.01.2018

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18		
Evidencijski broj nabave	Predmet nabave	CPV	Broj objave iz EOJN RH	Vrsta postupka	Naziv i OIB ugovaratelja	Naziv i OIB podugovaratelja	Datum sklapanja	Oznaka/rok ugovora	Rok na koji je sklopljen	Iznos bez PDV-a	Iznos PDV-a	Ukupni iznos s PDV-om	Ugovor se financira iz fondova EU	Datum izdavanja	Ukupni isplaćeni iznos s PDV-om	Obrazloženje	Napomena	Datum objave	Datum ažuriranja
1.276.600/18	Ispravak gradnje za rekonstrukciju	94100000	2019/5 OFJ 0025467	Otvoreni postupak	INA - Industrijska rafina d.d. 2775966825		01.09.2018	KLASA: 003/19/018/1232	24 mjeseca	2.037.241,00 HRK	300.000,00 HRK	2.337.241,00 HRK	Ne	31.08.2022	2.364.486,10 HRK			21.08.2018	04.01.2023
1.281.600/18	Nabava opreme električne energije	89110001	2019/5 OFJ 0020794	Otvoreni postupak	HEP - Opatovina d.o.o. 630703079		18.01.2019	011/0119/03796	2 godine	26.328.109,80 HRK	2.842.294,28 HRK	29.170.404,08 HRK	Ne	01.01.2021	18.023.322,31 HRK			18.02.2019	04.01.2023
1.81.600/19	Uklanjanje oštećenja na cestovnoj infrastrukturi	7313000	2019/5 F21 0026283	Otvoreni postupak	NOVI SECURITET d.o.o. 6381782867		01.08.2019	KLASA: 003/19/19/03164	Vrijeme na otvorenom od 01.08.2019. do 01.08.2020. godine	279.384,00 HRK	54.946,00 HRK	334.330,00 HRK	Ne	01.08.2022	273.087,08 HRK			04.01.2019	08.01.2023
1.83.600/19	Servisno održavanje i popravak vozila van-paratnog roka	85110000	2019/5 OFJ 0041488	Otvoreni postupak	Zaprežica iznajmljivač KONZAS AUTO d.o.o. INTCARIS d.o.o. 4100844770		08.10.2019	KLASA: 003/19/19/01085	24 mjeseca	841.388,00 HRK	136.347,05 HRK	977.735,05 HRK	Ne	15.12.2021	718.846,78 HRK	Financijski dodatni		21.10.2019	04.01.2023

6. Obvezni sadržaj Registra ugovora za 2023. godinu

Pravilnik, u članku 5., propisuje sadržaj Registra ugovora, koji sadrži sljedeće podatke:

1. evidencijski broj nabave,
2. predmet nabave,
3. brojevana oznaka predmeta nabave iz Jedinstvenog rječnika javne nabave (CPV),
4. broj objave iz EOJN RH, ako postoji,
5. vrsta postupka (uključujući posebne režime nabave i jednostavnu nabavu),
6. naziv i OIB ugovaratelja,
7. naziv i OIB podugovaratelja, ako postoje,
8. datum sklapanja ugovora ili okvirnog sporazuma u pisanom obliku, uključujući ugovore na temelju okvirnog sporazuma,
9. oznaka/broj ugovora,
10. rok na koji je ugovor ili okvirni sporazum sklopljen, uključujući ugovore na temelju okvirnog sporazuma,
11. iznos bez PDV-a na koji je ugovor ili okvirni sporazum sklopljen, uključujući ugovore na temelju okvirnog sporazuma,
12. iznos PDV-a,
13. ukupni iznos s PDV-om na koji je ugovor ili okvirni sporazum sklopljen, uključujući ugovore na temelju okvirnog sporazuma,
14. ugovor ili okvirni sporazum financira se iz fondova EU,
15. datum kada je ugovor ili okvirni sporazum, uključujući ugovore na temelju okvirnog sporazuma, izvršen u cijelosti ili navod da je isti raskinut prije isteka roka na koji je sklopljen,
16. ukupni isplaćeni iznos ugovaratelju s PDV-om na temelju sklopljenog ugovora ili okvirnog sporazuma, uključujući ugovore na temelju okvirnog sporazuma,

17. obrazloženje ako je iznos koji je isplaćen ugovaratelju veći od iznosa na koji je ugovor ili okvirni sporazum sklopljen, uključujući ugovore na temelju okvirnog sporazuma, odnosno razlozi zbog kojih je isti raskinut prije isteka njegova trajanja,
18. napomena, ako je potrebno.

Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u RH (Nar. nov. 57/22) i Odlukom o objavi uvođenja eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj (Nar. nov. 85/2022) određeno je da euro postaje službena novčana jedinica i zakonsko sredstvo plaćanja u Republici Hrvatskoj na dan 1. siječnja 2023. godine. Sukladno navedenom, od 1. siječnja 2023. godine u Registru ugovora novčane jedinice iskazuju se u valuti euro.

Ako je predmet nabave podijeljen na grupe, podaci od točke 1. do točke 18. razrađuju se i unose za svaku pojedinu grupu. Nakon provedbe postupka javne nabave podijeljenog na više grupa predmeta nabave, Naručitelj može u istom postupku javne nabave sklopiti jedan ugovor s istim ponuditeljem za više grupa ili može za svaku grupu predmeta nabave sklopiti zaseban ugovor s odabranim ponuditeljem. Neovisno o tome je li naručitelj sklopio jedan ugovor s istim ponuditeljem za više grupa predmeta nabave u postupku javne nabave, sukladno gore navedenoj odredbi članka 5. stavka 2. Pravilnika, podaci iz stavka 1. istog članka Pravilnika upisuju se za svaku grupu zasebno.

7. Ugovori ili narudžbenice koje se obvezno unose u Registar ugovora

Naručitelji su u 2023. godini obvezni u Registar ugovora unijeti podatke o sklopljenim ugovorima ili izdanim narudžbenicama za sve predmete nabave, čija je procijenjena vrijednost jednaka ili veća od 2.650,00 eura. Pri tome

iznos ugovora ili narudžbenice nije relevantan već je relevantno jesu li navedeni ugovor ili narudžbenica sklopljeni ili izdani za predmet nabave koji je naveden u Planu nabave, odnosno predmet nabave čija je procijenjena vrijednost jednaka ili veća od 2.650,00 eura. Za predmete nabave čija je procijenjena vrijednost manja od 2.650,00 eura naručitelji nisu obvezni unijeti podatke u Registar ugovora.

Također, naručitelji nisu obvezni u Registar ugovora koji se objavljuje u EOJN RH unijeti podatke za one ugovore za koje se primjenjuje izuzeće od primjene ZJN 2016.

Kao što je prethodno navedeno podatke o sklopljenim ugovorima i izdanim narudžbicama za predmete nabave procijenjene vrijednosti do 2.650,00 eura, naručitelji nisu obvezni unositi u Registar ugovora. Međutim, preporuka bi bila da i te predmete nabave naručitelj vodi u **detaljnog Registra ugovora**, s tim da taj Registar ugovora ne mora javno objaviti. Na taj način naručitelj ima pregled nad svim predmetima nabave i realizacijom istih, s tim da u slučaju da nabava pojedinog predmeta nabave, procije-

njene vrijednosti do 2.650,00 eura, tijekom godine bude realizirana u iznosu od 2.650,00 eura ili većem, naručitelj je obavezan i te predmete nabave uvrstiti u Plan nabave i u Registar ugovora.

Važan razlog za to je i obveza naručitelja da do 31. ožujka svake godine, putem EOJN RH, izradi i dostavi **Statističko izvješće o javnoj nabavi za prethodnu godinu**. Statističko izvješće naručitelji izrađuju putem EOJN RH na način da nakon prijave u EOJN RH, korisnik s pravima **Administratorske naručitelja**, odabire „Izvješća“, pod kojim će se nalaziti: nabave čija je procijenjena vrijednost do 26.540,00 eura za robu i usluge, odnosno 66.360,00 eura za radove. Ove podatke o ukupnom iznosu nabavljenih radova, robe ili usluga od 1.1. do 31.12., bez PDV-a, naručitelji unose ručno te spremaju. Da bi navedene podatke naručitelji mogli unijeti, moraju raspolagati s navedenim podacima koje naručitelji najčešće preuzimaju iz **detaljnog Registra ugovora**, u kojemu se vode i ugovori/narudžbenice koji se objavljuju u EOJN RH i oni koji se ne objavljuju (za predmete nabave manje od 2.650,00 eura bez PDV-a).

Slika 6. Primjer objavljenog Registra ugovora u .xls formatu

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.		
Evidencijski broj nabave	Predmet nabave	CPV	Broj objave iz EOJN RH	Vrsta postupka	Naziv i OIB ugovaratelja	Naziv i OIB podgovaratelja	Datum sklapanja	Oznaka/broj ugovora	Rok na koji je sklopljen	Iznos bez PDV-a	Iznos PDV-a	Ukupni iznos s PDV-om	Ugovor se financira iz fondova EU	Datum izvršenja	Ukupni isplaćeni iznos s PDV-om	Obrazloženja	Napomena	Datum objave	Datum ažuriranja
64110000	Tromesečna evidencija ugovora: Pružanje usluga: Grupa 2 - Žumi palati i štikalice u unutarnjim i međunarodnom prometu i ostale usluge	64110000	2022/G 721-0045170	Otvoreni postupak	IIP - Inivatska pušča d.d. 87311910586		24.03.2022	1022-004	29.02.2024.	9.500,81 HRK	2.437,65 HRK	12.400,26 HRK	Ne		1.017,45 HRK		Ugovor nije ni finansijski ni vremenski realiziran u cijelosti. Navedeni iznos se odnosi na realizaciju do 28.10.2022. godine.	31.10.2022	02.11.2022
09100000	Tromesečna evidencija ugovora: Održivo: Grupa 6- Opakiva gorivom na benzinskih postajama na području grada Vinkovci, Đakovo, Slavonski Brod, Šibenik i Kažnita	09100000	2022/S 07-3-0043167	Otvoreni postupak	INA - Industrija nafte d.d. 27795000025		02.09.2022	1022-131	31.03.2023.	21.424,00 HRK	0.300,00 HRK	20.780,00 HRK	Ne		0,00 HRK		Ugovor nije ni finansijski ni vremenski realiziran u cijelosti. Navedeni iznos se odnosi na realizaciju do 28.10.2022. godine.	31.10.2022	02.11.2022
66614110	Tromesečna evidencija ugovora: USLUGE OSIGURANJA OSIGURANJA Ili AUCI (CME) OSIGURANJE OSIGURANJE Ili KASKO OSIGURANJE: Grupa 2- zrakom i ostala vozila	66614110	2022/S 07-3-0043171	Otvoreni postupak	CROATIA osiguranje d.d. 26187984687		20.02.2022	1022-085	20.02.2023.	21.983,28 HRK	0,00 HRK	21.983,28 HRK	Ne		17.243,08 HRK		Ugovor nije ni finansijski ni vremenski realiziran u cijelosti. Navedeni iznos se odnosi na realizaciju do 28.10.2022. godine.	31.10.2022	02.11.2022
00120000	Tromesečna evidencija ugovora: OPGORBA, PRISRODNI PLINOM: Grupa 18-distribucijsko područje energetske subjekta GRADSKA PLINAHA ZAGREB d.o.o. Zagreb II.	00120000	2022/G 07-3-0045177	Otvoreni postupak	Gradska plinars Zagreb - Opostreba d.o.o. 74384871096		31.12.2021	1021-100	31.12.2024.	545.455,25 HRK	136.964,62 HRK	681.824,07 HRK	Ne		440.072,53 HRK		Ugovor nije ni finansijski ni vremenski realiziran u cijelosti. Navedeni iznos se odnosi na realizaciju do 28.10.2022. godine.	31.10.2022	02.11.2022
09100000	Tromesečna evidencija ugovora: Održivo: Grupa 5- Opakiva gorivom na benzinskih postajama na ugradbenim područjima: Hrvatske jedinice koje nije uključivane u nastavak 7 i 8 I.	09100000	2022/S 07-3-0043531	Otvoreni postupak	INA - Industrija nafte d.d. 27795000025		02.09.2022	1022-132	31.03.2023.	200.783,34 HRK	50.195,84 HRK	250.979,18 HRK	Ne		283,35 HRK		Ugovor nije ni finansijski ni vremenski realiziran u cijelosti. Navedeni iznos se odnosi na realizaciju do 28.10.2022. godine.	02.11.2022	03.11.2022

8. Unos podataka o jednostavnoj nabavi realiziranoj putem narudžbenica

U slučaju jednostavne nabave, ako naručitelj predmet nabave realizira putem narudžbenica jednom dobavljaču, u Registar ugovora unosi se ukupni iznos za taj predmet nabave, neovisno o broju narudžbenica izdanih tijekom godine. Podatke u Registru ugovora vezane uz realizaciju jednostavne nabave putem narudžbenica naručitelj je obvezan ažurirati prema potrebi, a najmanje jedanput u šest mjeseci.

Ako Naručitelj za predmet jednostavne nabave izdaje narudžbenice za više različitih dobavljača, obvezan je za svakog pojedinog dobavljača kojemu je izdao jednu ili više narudžbenica, popuniti podatke o realizaciji jednostavne nabave putem narudžbenica. Tako naručitelj za svakog pojedinog dobavljača kojemu je izdavao narudžbenice, u periodu ažuriranja Registra ugovora (*barem jednom u šest mjeseci*), u Registru navodi **ukupan financijski iznos** svih narudžbenica koje mu je izdao u navedenom periodu, neovisno o broju narudžbenica. Primjerice, ako će naručitelj za predmet nabave naveden u Planu nabave: **toneri**, čija procijenjena vrijednost nabave u 2023. godini iznosi 15.000,00 eura, u prvih šest mjeseci 2023. godine, izdavati narudžbenice kako slijedi:

- Ponuditelju A d.o.o. - 4 narudžbenice, u ukupnoj vrijednosti od 4.000,00 eura,
- Ponuditelju B d.o.o. - 3 narudžbenice, u ukupnoj vrijednosti od 3.000,00 eura i

- Ponuditelju C d.o.o. - 2 narudžbenice, u ukupnoj vrijednosti od 2.000,00 eura,

obvezan je u Registru ugovora do 30. lipnja 2023. godine, unijeti po svakom ponuditelju, ukupni iznos za taj predmet nabave (toneri), zbrojeno za sve izdane narudžbenice u periodu od 6 mjeseci.

Za svakog od navedenih ponuditelja, za iznos realiziranih narudžbenica naručitelj u Registru ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma, u izborniku „Registar ugovora“, u podizborniku „Registar ugovora“, odabire opciju „Novi ugovor“ i za svakog ponuditelja unosi podatke iz Plana nabave za predmet nabave toneri, na način da su podatci identični za evidencijski broj nabave, predmet nabave, CPV, vrsta postupka nabave i ugovor/narudžbenice, a ostali podaci se mijenjaju: oznaka ugovora, naziv i OIB ugovaratelja i svi drugi podatci koji se traže u Registru ugovora.

U slučaju potrebe, Naručitelj može ažurirati tako unesene podatke o izdanim i realiziranim narudžbenicama. Tako u slučaju da je Naručitelj u 8. mjesecu 2023. godine, Ponuditelju A d.o.o. izdao i 5. narudžbenu, ukupne vrijednosti od 1.000,00 eura s PDV-om, Naručitelj će kod ažuriranja Registra ugovora, uneseni podatak o ukupno isplaćenom iznosu ugovaratelju s PDV-om od 4.000,00 eura zamijeniti iznosom od 5.000,00 eura. Isto tako se kod ažuriranja Registra ugovora podatak o datumu sklapanja ugovora/narudžbenice uvijek ažurira novim datumom na koji je izdana zadnja narudžbenica. Nadalje, rok na koji je sklopljen ugovor/narudžbenica također se mijenja sa svakom sljedećom izdanom narudžbenicom.

Slika 7: Primjer unosa realizacije jednostavne nabave putem narudžbenica

The screenshot displays the 'Elektrončki oglasnik javne nabave RH' interface. The main header includes the logo 'Eglasnik' and 'NARODNE NOVINE'. The navigation bar contains various menu items like 'NASLOVNICA', 'POSTUPCI JN', 'OBJAVE', etc. The main content area is titled 'Unos narudžbenica' and shows a form for entering tender data. The form includes sections for '1. Osnovni podaci o nabavi' and '1. Osnovni podaci o nabavi'. The 'Oznaka ugovora*' field contains '1-23'. The 'Evidencijski broj nabave*' field contains 'JN-1-23'. The 'Predmet nabave*' field contains 'Nabava tonera'. The 'CPV*' field contains '30125120'. The 'Broj objave iz EONJ' field is empty. The 'Vrsta postupka nabave' dropdown is set to 'Jednostavna nabava'. The 'Ugovor/narudžbenica' dropdown is set to 'Narudžbenica'. There is a 'Dalje' button at the bottom of the form.

9. Prekršajna odgovornost i Registar ugovora

Člankom 443. stavkom 2. ZJN 2016 je propisano da, ako se naručitelj, pravna osoba, ne pridržava obveze objave Registra ugovora te svih promjena na internetskim stranicama, kazniti će se za prekršaj novčanom kaznom od 1320,00 do 13.270,00 eura. Kazna je predviđena i za odgovornu osobu u pravnoj osobi ili odgovornu osobu u državnom tijelu ili u jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave u iznosu od 660,00 do 2650,00 eura.

10. Unos ugovora sklopljenih na temelju okvirnih sporazuma središnjih tijela

Za korisnike koji sklapaju ugovore temeljem okvirnog sporazuma, kojeg je sklopilo središnje tijelo (npr. *Središnji državni ured za središnju javnu nabavu*) ustrojena je nova korisnička uloga – „**Korisnik OS**“, koja je namijenjena osobama (korisnicima) koje naručitelj ovlasti za komunikaciju sa središnjim tijelom javne nabave i osobama (korisnicima) kojima će biti dodijeljeno pravo na sklapanje ugovora temeljem okvirnog sporazuma, koje je sklopilo središnje tijelo za javnu nabavu. Nova uloga se može dodijeliti i postojećim i novim korisnicima. Nakon što se korisnik s pravima Korisnik OS ulogira u EOJN RH, u izborniku POSTUPCI JN, u izborniku Središnja nabava, korisnik ima pregled nad svim okvirnim sporazumima koje je provelo središnje tijelo za javnu nabavu. Za navedene okvirne sporazume korisnik naručitelja može objavljivati tromjesečne obavijesti o sklopljenim ugovorima.

poslati na objavu grupirane obavijesti o dodijeli ugovora za sklopljene ugovore na temelju pojedinog okvirnog sporazuma. Ugovori se evidentiraju i prate putem sustava EOJN RH.

Tromjesečne objave sklopljenih ugovora predstavljaju objavu ugovora koji su sklopljeni temeljem sklopljenog okvirnog sporazuma. U nastavku navodimo dvije moguće situacije vezane uz sklapanje ugovora o javnoj nabavi na temelju okvirnog sporazuma i tromjesečne objave ugovora:

1. Za jednogodišnje ugovore i ugovore koji se sklapaju najčešće jednom u kvartalu (jednom u periodu od 1. do 3. mjeseca, jednom u periodu od 4. do 6. mjeseca i tako dalje), naručitelj objavljuje jednu Obavijest o dodjeli ugovora – tromjesečna evidencija ugovora. Naručitelj upisuje godišnju ili kvartalnu vrijednost ugovora. U Registru ugovora Naručitelj je obavezan, nakon objave tromjesečne objave ugovora, ažurirati ukupni isplaćeni iznos ugovaratelju s PDV-om.
2. Za višekratne ugovore tijekom jednog kvartala, naručitelj objavljuje Obavijest o dodjeli ugovora (tromjesečna evidencija ugovora), za kvartal na način da objavljuje zbrojene vrijednosti sklopljenih ugovora ili izdanih narudžbenica za 1 kvartal. U Registru ugovora kreira se jedan zapis za svaku objavu Obavijesti o dodjeli ugovora, a ažurira se ukupni isplaćeni iznos ugovaratelju, s PDV-om, za sve ugovore/narudžbenice koji su obuhvaćeni navedenom tromjesečnom evidencijom ugovora.

Slika 8. Pregled okvirnih sporazuma za koje naručitelj može objavljivati tromjesečne obavijesti o sklopljenim ugovorima

Inf. oznaka	Naziv	Vrsta postupka	Proc.vrijed.(bez PDV)	Status	CPV	Datum unosa
2/2027	Opisnik električnom energijom	Otvoreni postupak javne nabave	984 780 000,00	Ugovoreno	09310000-5	15.05.2022
19/2021	Poslanske usluge	Otvoreni postupak javne nabave	386 600 000,00	Ugovoreno	64110000-9	20.12.2021
8/2021	Gazino	Otvoreni postupak javne nabave	777 400 000,00	Ugovoreno	09100000-0	08.11.2021
7/2021	USLUGE OBVEZNOG OSIGURANJA OD AUTOMOBILSKE ODGOVORNOSTI I KASKO OSIGURANJA	Otvoreni postupak javne nabave	35 500 000,00	Ugovoreno	66514110-0	12.07.2021
1/2021	OPSKRBA PRIRODNIH PLINOM	Otvoreni postupak javne nabave	215 150 000,00	Ugovoreno	09123000-7	16.02.2021
6/2020	ELEKTRONIČKE KOMUNIKACIJSKE USLUGE U NEPOKRETNOM MREŽI I OPREMA ZA KORIŠTENJE TIH USLUGA	Otvoreni postupak javne nabave	90 100 000,00	Ugovoreno	64200000-0	31.12.2020
1/2020	Usluge i oprema u pokretnoj elektroničkoj i komunikacijskoj mreži	Otvoreni postupak javne nabave	39 500 000,00	Ugovoreno	64200000-0	29.07.2020
3/2020	Usluge obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti i kasko osiguranja	Otvoreni postupak javne nabave	4 800 000,00	Ugovoreno	66514110-0	08.06.2020
13/2019	Poslanske usluge	Otvoreni postupak javne nabave	377 700 000,00	Ugovoreno	64110000-7	24.09.2019
12/2019	Opisba električnom energijom	Otvoreni postupak javne nabave	317 000 000,00	Ugovoreno	09310000-5	14.08.2019

Središnji državni ured za središnju javnu nabavu, kao naručitelj, priprema i provodi postupke javne nabave i sklapa okvirne sporazume za korisnike središnje javne nabave, po nabavnim kategorijama temeljem Odluke o nabavnim kategorijama (Narodne novine, broj 64/2016). Temeljem sklopljenih okvirnih sporazuma, obveza vođenja Registra ugovora i praćenja izvršenja, proizlazi iz odredaba članka 28. ZJN 2016. Sukladno odredbama članka 248. stavka 2. ZJN 2016 naručitelji su obvezni, na tromjesečnoj osnovi,

11. Najčešće pogreške

Uvidom u Registre ugovora objavljene u EOJN RH, vidljive su sljedeće pogreške naručitelja:

1. Naručitelji ne ustroje Registar ugovora u roku od 30 dana od dana sklapanja prvog ugovora tijekom proračunske/poslovne godine. Naručitelji, koji početkom godine ne objave jedan od standardnih obrazaca: Standardni obrazac 3: Obavijest o dodjeli ugovora, Standardni

obrazac 6: Obavijest o dodjeli ugovora – sektorska nabava, Standardni obrazac 20: Obavijest o izmjeni, Standardni obrazac 21: Društvene i druge posebne usluge – javni ugovori ili Standardni obrazac 22: Društvene i druge posebne usluge – sektorska nabava - Obavijest o sklopljenim ugovorima, a sklope ugovor o jednostavnoj nabavi, ponekad zaborave ustrojiti Registar ugovora u roku od 30 dana od dana sklapanja prvog ugovora o jednostavnoj nabavi.

2. Naručitelji ne objave Registar ugovora u roku od osam dana od dana ustrojavanja ili promjene. Ponekad naručitelji, iako ustroje Registar ugovora zaborave isti objaviti u EOJN RH.
3. Naručitelji ne ažuriraju Registar ugovora prema potrebi, a najmanje jedanput u šest mjeseci. Dakle, bilo da naručitelji u 6 mjeseci od ustrojavanja Registra ugovora sklope novi ugovor ili okvirni sporazum u javnoj ili jednostavnoj nabavi ili izdaju narudžbenicu u jednostavnoj nabavi ili da već postojeći ugovor ili okvirni sporazum u javnoj ili jednostavnoj nabavi ili izdanu narudžbenicu u jednostavnoj nabavi, realiziraju s bilo kojim financijskim iznosom, obvezni su (barem jednom u 6 mjeseci) ažurirati Registar ugovora EOJN RH.
4. Naručitelji u Registru ugovora ne navedu isti Evidencijski broj nabave koji je za isti predmet nabave naveden u Planu nabave, objavljenom u EOJN RH. ZJN 2016, a niti njegovi podzakonski propisi, ne propisuju način na koji se određuje evidencijski broj (struktura, sadržaj). Iz pojedinih odredbi ZJN 2016 i podzakonskih propisa, proizlazi obveza vođenja evidencije rednih brojeva nabave (Evidencijskog broja nabave), primjerice, kod navođenja obveznih podataka na omotnici ponude ili navođenja informacije o evidencijskom broju nabave u zapisniku o javnom otvaranju ponuda, zapisniku o pregledu i ocjeni zahtjeva za sudjelovanje i zapisniku o pregledu i ocjeni ponuda. Evidencijski broj nabave mora se navesti u planu nabave, ali i u Registru ugovora. On se može odrediti

kao običan niz brojeva (1,2,3...), odnosno kao podatak deklaratorne naravi, iz kojeg je vidljiv samo redni broj predmeta nabave i dodatno ukupan broj predmeta nabave. Također, on se može odrediti i kao kombinacija brojeva i slova iz koje se može iščitati redni broj predmeta nabave, je li predmet nabave roba, rad ili usluga, sklapa li se ugovor ili okvirni sporazum, te radi li se o nabavi male ili velike vrijednosti. Često naručitelji u Planu nabave evidencijske brojeve navode na način da je evidencijski broj nabave jednak rednom broju predmeta nabave u tablici plana nabave (1, 2, 3, 4,...), budući da se u trenutku izrade plana nabave ne zna redoslijed provođenja postupaka nabave. Naknadno naručitelji, prije samog provođenja postupka nabave, odrede evidencijski broj nabave prema redoslijedu provođenja postupaka nabave (1/JN, 2/JN...), koji evidencijski broj nabave ne promijene u planu nabave. Zbog navedene okolnosti naručitelji kod popunjavanja Registra ugovora navode novi evidencijski broj nabave (1/JN, 2/JN...) koji nije identičan evidencijskom broju nabave u planu nabave (1, 2, 3, 4, ...), pa je zainteresiranima teško povezati sklopljeni ugovor u Registru ugovora i predmet nabave u Planu nabave.

5. Naručitelji u Registru ugovora ne navedu točan naziv predmeta nabave pod kojim je naveden u objavljenom Planu nabave. Zbog navedene okolnosti zainteresirani dionici teško mogu povezati naziv predmeta nabave za koji je sklopljen ugovor u Registru ugovora i predmet nabave u Planu nabave, osobito ako je i evidencijski broj u navedenim dokumentima različit za isti predmet nabave.
6. Naručitelji ponekad ne navedu obrazloženje ako je iznos koji je isplaćen ugovaratelju veći od iznosa na koji je ugovor ili okvirni sporazum sklopljen, uključujući ugovore na temelju okvirnog sporazuma, odnosno razloge zbog kojih je isti raskinut prije isteka njegova trajanja.

Poštovani čitatelji!

Narudžbenicu za pretplatu na časopis, kao i brojne druge informacije o djelovanju našeg Centra, možete pronaći na internet stranici

www.tim4pin.hr

Praksa Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave*

Dionici u sustavu javne nabave, osim poznavanja zakonodavnog okvira, moraju biti upoznati s praksom Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave (dalje u tekstu: Državna komisija) kao tijela nadležnog za rješavanje o žalbama u vezi s postupcima sklapanja ugovora o javnoj nabavi, okvirnih sporazuma i projektnih natječaja, na koje se primjenjuje Zakon o javnoj nabavi. Upravo kroz praksu Državne komisije često se dolazi do odgovora na pitanja kako postupiti u pojedinoj situaciji, pa se u ovoj rubrici obrađuju aktualne odluke Državne komisije te se daje prikaz najvažnijih stavova.

Jamstvo za ozbiljnost nije dostavljeno u roku za dostavu ponude¹

Žalitelj je uz elektroničku ponudu dostavio presliku jamstva za ozbiljnost ponude a izvornik jamstva nije dostavio u roku za dostavu ponuda

... u žalbi na odluku o odabiru žalitelj navodi da je njegova ponuda odbijena iz razloga jer je utvrđeno da je uz elektroničku ponudu dostavljena preslika jamstva za ozbiljnost ponude u obliku bankarske garancije, a da izvornik jamstva nije dostavljen u roku za dostavu ponude. Smatra da je naručitelj trebao postupiti po članku 293. ZJN 2016.

Toč. 6.2. dokumentacije je propisano da bankarsku garanciju ponuditelji u roku za dostavu ponuda dostavljaju naručitelju u zatvorenoj poštanskoj omotnici, na adresu za dostavu ponuda. Dijelovi ponude koji se dostavljaju sredstvima komunikacije koja nisu elektronička moraju biti dostavljeni prije isteka roka za dostavu ponuda.

Među strankama nije sporno da jamstvo za ozbiljnost ponude nije dostavljeno sukladno traženju iz dokumentacije. Prema odredbi članka 20. stavka 8. Pravilnika, jamstvo za ozbiljnost ponude ne smatra se dokumentom koji nedostaje u smislu članka 293. ZJN 2016 te da naručitelj ne smije zatražiti ponuditelja da istog dostavi tijekom pregleda i ocjene ponuda. Činjenica da ponuda žalitelja ne sadrži jamstvo za ozbiljnost ponude kako je traženo dokumentacijom, predstavlja neotklonjivi nedostatak ponude. Žalitelj nije u pravu kada navodi da je naručitelj trebao postupiti po članku 293. ZJN 2016. Za naručitelja je relevantno je li pošiljka s jamstvom za ozbiljnost ponude zaprimljena do isteka roka za dostavu ponuda, a što ovdje nije bio slučaj. Naručitelj je stoga ispravno postupio kad je ponudu žalitelja odbio. Žalbeni navod je neosnovan.

Jezik ponude i ažuriranih popratnih dokumenata²

Odabrani ponuditelj je kao ažurirane popratne dokumente dostavio ispitna izvješća koja nisu na hrvatskom jeziku, za neke stavke troškovnika što je u suprotnosti s dokumentacijom

...u žalbi na Odluku o odabiru žalitelj navodi da je odabrani ponuditelj kao ažurirane popratne dokumente dostavio ispitna izvješća za određene stavke troškovnika koji nisu na hrvatskom jeziku, što je u suprotnosti s propisanim u točki 6.6. dokumentacije.

Toč. 6.6. dokumentacije („Jezik i pismo ponude“) propisano je da ponuda mora biti izrađena na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu. Za dijelove ponude koji nisu na hrvatskom jeziku, ponuditelj ih je obvezan dostaviti s prijevodom ovlaštenog sudskog tumača na hrvatski jezik. Naručitelj će iznimno prihvatiti da dijelovi teksta i pojmovi u dostavljenoj ponudi odnosno ažuriranim popratnim dokumentima, koji će se tražiti, koji se odnose na pojedine tehničke, stručne ili informatičke izričaje koji se ne mogu prevesti na hrvatski jezik bez gubitka smisla značenja ili kada se koriste međunarodno priznati izričaji (internacionalizmi, tuđice), mogu biti u cijelosti ili djelomično na engleskom jeziku.

Naručitelj je odabranom ponuditelju poslao zahtjev za dostavom ažuriranih popratnih dokumenata, između ostalog, dostavu Ispitnog izvješća izrađenog sukladno metodologiji opisanoj u normama ISO/IEC 19752 ili jednakovrijedne za tonere s crnim ispisom, odnosno ISO/IEC 19798 ili jednakovrijedne za tonere s ispisom u boji kojima se dokazuje da ponuđeni toner funkcionalno odgovara pisačima navedenim u Troškovniku.

Državna komisija navodi da je odabrani ponuditelj dostavio ispitna izvješća za sve ponuđene tonere odnosno za stavke Troškovnika 5.-12., 15., ..., na engleskom jeziku. Također, odabrani ponuditelj je dostavio ažurirane popratne dokumente na engleskom jeziku, a naručitelj tu okolnost opravdava time da je toč. 6.6.

* ODABRAO I UREDIO: Ante Loboja, dipl.iur., Zagreb

¹ Rješenje Državne komisije: Klasa: UP/II-034-02/22-01/403, od 21. srpnja 2022.

² Rješenje Državne komisije: Klasa: UP/II-034-02/22-01/703, od 24. studenoga 2022

dokumentacije dopustio dostavu takvih dokumenata na engleskom jeziku, a za takvu argumentaciju naručitelja ne postoji osnova u dokumentaciji. Naime, kao izuzetak od obvezne primjene hrvatskog jezika naručitelj je odredio da se na engleskom jeziku mogu dostaviti dijelovi teksta i pojmovi u dostavljenim dokumentima, kako je to propisano toč. 6.6. dokumentacije, a što ovdje nije slučaj jer su u pitanju dokumenti u cijelosti izrađeni na engleskom jeziku. Naručitelj nije pregled i ocjenu odabrane ponuda izvršio sukladno odredbama dokumentacije. Žalbeni navod je osnovan.

Institut pojašnjenja i upotpunjavanja ponude³

Žalitelj ima na raspolaganju 20 osoba (dokumentacijom je traženo 9 stručnjaka), a dokumentacijom nisu propisani uvjeti obrazovanja ili stečenog zvanja za ulogu pomoćnog radnika, pa naručitelj ima mogućnost koristiti institut iz članka 293. ZJN 2016

..... u žalbi na Odluku o poništenju žalitelj navodi da je u Zapisniku o pregledu i ocjeni ponuda naručitelj naveo da se ponuda žalitelja odbija jer je nepravilna. Navodi da je toč. 4.2.2. dokumentacije traženo da ponuditelj mora za izvršenje predmeta nabave angažirati: min. 3 sanitarna inženjera (VSS/VŠS), min. 3 sanitarna tehničara i min. 3 pomoćna radnika. Navodi da je u Zapisniku navedeno da je u dostavljenim ESPD obrascima žalitelj naveo samo jednog pomoćnog radnika, pa takva ponuda ne ispunjava traženo toč. 4.2.2. dokumentacije. Žalitelj ističe da je naručitelj sukladno članku 293. stavku 1. ZJN 2016 morao pozvati žalitelja na pojašnjenje ponude. Smatra da primjena članka 293. ZJN 2016 ne bi dovela do izmjene ponude jer nema izmjene funkcija osoba koje su navedene u ESPD-u niti se uvode nove osobe, već

je riječ o pojašnjavanju funkcija za osobe koje su navedene u inicijalnoj ponudi žalitelja.

Naručitelj ističe da kada žalitelj umjesto tražena min. 3 stručnjaka, nominira samo jednog, to se ne može smatrati ponudom koju je moguće upotpuniti primjenom instituta upotpunjavanja iz članka 293. ZJN 2016.

Državna komisija je utvrdila da je toč. 4.2.2. dokumentacije traženo da „gospodarski subjekt mora za izvršenje predmeta nabave angažirati: – min. 3 sanitarna inženjera (VSS/VŠS), – min. 3 sanitarna tehničara i – min. 3 pomoćna radnika. Jedna osoba ne može obavljati više od jedne navedene funkcije. Min. broj terenskih ekipa je 3 (tri), a jedna ekipa se sastoji od tri osobe: voditelja terenske ekipe-sanitarnog inženjera (VSS/VŠS), sanitarnog tehničara i pomoćnog radnika.“. Dokumentacijom za traženog sanitarnog tehničara i pomoćnog radnika nije propisana tražena stručna sprema ili bilo koji drugi uvjeti obrazovanja ili stečenog zvanja (kao što je za sanitarnog inženjera propisano da se radi o VSS/VŠS). Nadalje proizlazi da je žalitelj u ponudi naveo, u ESPD obrascu jednog člana ZP 13 osoba, uz koje je taj član ZP naveo da nominirane osobe imaju srednju stručnu spremu (SSS), u zanimanju sanitarnih tehničara.

Dakle, u situaciji kada žalitelj kao ZP ima na raspolaganju ukupno 20 osoba (dok je dokumentacijom traženo 9 stručnjaka), od kojih već u ESPD obrascu jednog od članova ZP ima na raspolaganju 13 sanitarnih tehničara te u situaciji kada dokumentacijom nisu propisani uvjeti obrazovanja ili stečenog zvanja za ulogu pomoćnog radnika, Državna komisija ocjenjuje da naručitelj ima mogućnost koristiti institut pojašnjavanja ponude iz članka 293. ZJN 2016, kako bi ponuditelj precizno naveo koje osobe nominira za pojedinu ulogu traženu dokumentacijom. Ako pojašnjavanje ponude bude provedeno sukladno ograničenju iz članka 293. stavka 2. ZJN 2016 te žalitelj u ponudu ne uvede nove stručnjake, tada takvo postupanje ne dovodi do izmjene ponude. Žalbeni navod je osnovan.

³ Rješenje Državne komisije: Klasa: UP/II-034-02/22-01/784, od 20. prosinca 2022.

Prijave u tijeku!

Pregledajte našu ponudu
aktualnih edukacija!

www.tim4pin.hr

Pravo na otpremninu radi odlaska u mirovinu

Gordana Muraja*

Rad i nakon 65 godina života i mogućnost zapošljavanja umirovljenika otvorili su pitanje prava radnika na otpremninu kod otkazivanja ugovora o radu. Odnedavno je Zakonom o radu riješena dvojba o pravu na otpremninu kad ugovor o radu otkazuje poslodavac, ali i u takvoj situaciji radnik i dalje može imati pravo na otpremninu zbog odlaska u mirovinu.

1. Uvod

Članak 112. Zakona o radu (Narodne novine, br. 93/14, 127/17, 98/19. i 151/22, dalje u tekstu ZR) u stavku 1. pod točkom 6. među načinima prestanka ugovora o radu navodi da ugovor o radu prestaje kad radnik navrší 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža, *osim ako se poslodavac i radnik drukčije ne dogovore*. Iz ovakvog uređenja slijedi da nakon ispunjavanja uvjeta radnik odlazi u mirovinu silom zakona, jer je za ostanak na poslu potreban poseban dogovor s poslodavcem.

U trenutku kad su se ispunili navedeni uvjeti radni odnos je prestao. Budući da za odlazak u mirovinu silom zakona ZR ne propisuje obvezu poslodavca na isplatu otpremnine, ako poslodavac ima obvezu isplate otpremnine, to je zato što je takvu obvezu prihvatio aktima radnog prava - kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu.

Odlazak u mirovinu silom zakona, odnosno silom odredbe članka 112. ZR-a nije od poslodavca, ali ni od radnika, tražio sporazume ili izjave o tome da radni odnos prestaje. Ni obavijest radniku da su se ispunili uvjeti za odlazak u mirovinu, ni obavijest poslodavcu da radnik odlazi u mirovinu nemaju značaj akata koji dovode do nastupa pravnih posljedica, nego imaju značaj obavijesti koja se daje suprotnoj strani kao oblik komunikacije da su se ispunili uvjeti uz čije ispunjavanje ZR vezuje određene posljedice.

Međutim, radnik je mogao prešutno, bez posebnog dogovora s poslodavcem, ali i bez posebne obavijesti o tome, nastaviti raditi nakon ispunjavanja uvjeta za prestanak radnog odnosa po sili zakona. Tada je nastajala situacija da je prošao trenutak u kojem je radni odnos prestao silom zakona i nakon koje je poslodavac koji želi raskinuti zaključeni ugovor o radu trebao radniku otkazati u skladu s člankom 112. To je dovodilo do situacije da poslodavac koji otkazuje, primjerice zbog poslovno uvjetovanih razloga, radniku treba isplatiti otpremninu u skladu s odredbama ZR-a koje ga na to obvezuju.

Jednako tako se otvara i pitanje prava na otpremninu prilikom otkaza radniku koji se zaposlio nakon umirovljenja, ako je radio duže od 2 godine kod istog poslodavca.

Međutim, pravo na otpremninu koju radnik ostvaruje na temelju članka 126. ZR-a i pravo na otpremninu radi odlaska u mirovinu dva su prava koja, u načelu, jedno drugo isključuju. Razlika između njih slijedi i iz toga što je pravo na otpremninu koju uređuje ZR zajamčeno svakom radniku kojem poslodavac otkazuje iz poslovno ili osobno uvjetovanih razloga. To nije otpremnina radi odlaska u mirovinu jer ZR za odlazak u mirovinu radniku ne daje pravo na otpremninu. Isplata otpremnine radniku koji odlazi u mirovinu ipak je česta, no da bi radnik na nju imao pravo ono mu mora biti zajamčeno aktima radnog prava.

2. Pravo na otpremninu na temelju Zakona o radu

Stavkom 1. članka 126. Zakona o radu otpremnina je definirana kao novčani iznos koji poslodavac isplaćuje radniku kojem ugovor o radu otkazuje nakon dvije godine neprekidnoga rada kao sredstvo osiguravanja prihoda i ublažavanja štetnih posljedica otkaza ugovora o radu. Stavak 3. ovog istog članka utvrđuje da se iznos otpremnine određuje s obzirom na dužinu prethodnog neprekidnog trajanja radnog odnosa.

U stavku 2. članak 126. ZR ponavlja poznato uređenje po kojem pravo na otpremninu nema radnik kojem se ugovor o radu otkazuje zbog razloga uvjetovanih ponašanjem radnika. Od Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu (NN 151/22) sastavni dio ove odredbe je i odredba da radnik koji u trenutku otkazivanja ugovora o radu ima najmanje navršenih 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža nema pravo na otpremninu.

Dvojba koju je otvaralo pitanje isplate otpremnine radniku koji je nastavio raditi nakon ispunjavanja uvjeta za mirovinu po sili zakona riješena je spomenutom dopunom članka 126. ZR-a. Sada je sad jasno da radnik koji nastavlja raditi nakon ispunjavanja uvjeta nema pravo na otpremninu u situaciji u kojoj mu poslodavac otkazuje ugovor o radu.

* Mag. iur. Gordana Muraja, odvjetnik, Odvjetnički ured MURAJA, odvjetnik.muraja.com

3. Pravo na otpremninu radi odlaska u mirovinu

Pravo na otpremninu utvrđeno člankom 126. ZR-a nije istovjetno pravu na otpremninu radi odlaska u mirovinu. Poslodavac i radnik mogu ugovoriti i povoljnije uvjete od uvjeta uređenih ZR-om pa je česta praksa da poslodavac prihvati obvezu isplate otpremnine radniku koji se umirovljuje. Takva mogućnost mora biti ugovorena kolektivnim ugovorom ili pojedinačnim ugovorom o radu, a može biti predviđena i drugim aktima radnog prava, primjerice pravilnikom o radu.

Primjer ugovaranja prava na otpremninu kod odlaska u mirovinu vidimo i u članku 59. Temelnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama (NN, br. 56/22 i 127/22.) koji utvrđuje da zaposleniku koji odlazi u mirovinu pripada pravo na otpremninu u iznosu od dvije osnovice za izračun plaće zaposlenika koja je važeća na zadnji dan rada u javnoj službi prije odlaska u mirovinu, neovisno o vrsti radnog odnosa, ugovorenom radnom vremenu i vrsti mirovine, a isplaćuje se najkasnije s isplatom posljednje plaće odnosno naknade plaće.

4. Isplata otpremnine bez obračuna poreza i doprinosa

I porezni propisi razlikuju dvije vrste otpremnine. Prema odredbi stavka 1. točke 9. članka 9. Zakona o porezu na dohodak (NN br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 151/22) porez na dohodak ne plaća se na primitke rad-

nika (po osnovi nesamostalnog rada) po osnovi naknada, potpora i nagrada koje im isplaćuje poslodavac i isplatelj primitka, odnosno plaće, do propisanih iznosa, te na primitke bivših radnika i nasljednika bivših radnika po osnovi naknada, potpora i nagrada koje isplaćuje poslodavac i isplatelj primitka, odnosno plaće, a koje su dospjele na isplatu za vrijeme trajanja radnog odnosa ili je pravo na isplatu nastalo za vrijeme trajanja radnog odnosa, do propisanih iznosa.

Članak 9. Zakona o porezu na dohodak razrađen je člankom 7. Pravilnika o porezu na dohodak (NN br. 10/17, 128/17, 106/18, 1/19, 80/19, 1/20, 74/20, 1/21, 102/22, 112/22, 156/22, 1/23) koji u stavku 2. pod točkom 14. utvrđuje da se ne plaća porez na dohodak na otpremninu prilikom odlaska u mirovinu. Neoporezivom iznosu određena je gornja granica do koje je neoporezivo, a koja u trenutku pisanja ovog teksta iznosi 1.327,24 EUR.

Isti Pravilnik pod točkom 15. utvrđuje da se otpremnina zbog poslovno i osobno uvjetovanih otkaza koju poslodavac isplaćuje prema zakonu kojim se uređuje radni odnos može bez obračuna poreza i doprinosa isplatiti do iznosa od 862,71 EUR za svaku navršenu godinu rada kod poslodavca.

Radnik i poslodavac slobodni su ugovoriti i veće iznose otpremnine. U takvom slučaju radniku se bez obračuna poreza i doprinosa isplaćuje dio za koji Zakon o porezu na dohodak propisuje da se može isplatiti neoporezivo, a na razliku se obračunavaju porezi i doprinosi.

tim4pinmagazin

Poštovani čitatelji!

Narudžbenicu za pretplatu na časopis tim4pin magazin, kao i brojne druge informacije o djelovanju našeg Centra, možete pronaći na internet stranici

www.tim4pin.hr

Važne novine za osnivanje i djelovanje udruga i zaklada od 01.01.2023. godine

Vesna Lendić Kasalo*

Početkom ove godine na snagu su stupile izmjene dva temeljna zakona kojima se uređuje djelovanje većine neprofitnih organizacija – udruga i zaklada. Ključne novine odnose se na uvjete koje moraju ispuniti osobe koje osnivaju i upravljaju neprofitnim organizacijama. U časopisu br.12/2022 objavili smo najavu primjene novina od 01. siječnja 2023. godine. U ovom članku autorica predstavlja relevantne odredbe Zakona o udrugama i Zakona o zakladama.

1. Uvod

Početkom ove godine na snagu su stupile izmjene dva zakona kojima se uređuje djelovanje većine neprofitnih organizacija – udruga i zaklada. Na svojoj posljednjoj sjednici u 2022. godini Hrvatski sabor je usvojio izmjene i dopune Zakona o udrugama¹ i Zakona o zakladama². Povod za izmjene ovih sistemskih zakona bilo je donošenje Akcijskog plana za jačanje učinkovitosti hrvatskog sustava sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma³ kojim su određene 123 mjere i aktivnosti usmjerene na jačanje hrvatskog sustava sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma s namjerom da se ispune preporučene mjere Odbora stručnjaka Vijeća Europe MONEYVAL iz Izvješća o 5. krugu evaluacije Republike Hrvatske, usvojenom na 62. plenarnoj sjednici MONEYVAL-a održanoj u prosincu 2021. godine. Mjerom 5.2. utvrđena je obveza izmjene i dopune Zakona o udrugama, Zakona o zakladama i Zakona o ustanovama s namjerom ispunjavanja preporučene mjere MONEYVAL-a koja se odnosi na uvođenje mehanizama koji će osigurati: (i) provjeru svih podataka danih u fazi osnivanja pravne osobe (ii) sprječavanje kriminalaca (pranje novca, predikatna kaznena djela, financiranje terorizma) da djeluju kao dioničari, udjelničari, stvarni vlasnici ili direktori, uvodeći zahtjev za provjeru kriminalne prošlosti te osobe, uključujući provjeru ciljanih financijskih sankcija Ujedinjenih naroda (iii) uvođenje stalnog mehanizma praćenja za osiguranje pravodobnog otkrivanja i registracije promjene osnovnih informacija (iv) uspostavu mehanizma za nadzor kako bi se osigurala točnost i pravodobno ažuriranje informacija (v) učinkovite, razmjerne i odvratajuće sankcije za nepoštivanje propisanih zahtjeva, kao i na potrebu dodjele jasne odgovornosti nadležnim tijelima, osiguranje resursa potrebnih za obavljanje redovitog nadzora, te vođenje statistike o primjeni sankcija.

Imajući u vidu da je riječ o preporukama koje nisu implicirale način njihove implementacije u nacionalno zakonodavstvo postoji dvojba je li bilo potrebe u tom obimu mijenjati sistemske zakone odnosno jesu li se ciljevi preporučenih

mjera mogli postići i odgovarajućim izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma⁴ (koji je također istovremeno mijenjan i dopunjavan) jedinstveno za sve osnivače i osobe ovlaštene za zastupanje trgovačkih društava, udruga, zaklada i ustanova. Kako je donošenjem navedenog Akcijskog plana prihvaćen drugačiji pristup te su tijekom 2022. predviđene izmjene i dopune Zakona o kaznenom postupku, Zakona o trgovačkim društvima, Zakona o sudskom registru, Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma, Zakona o udrugama, Zakona o zakladama i Zakona o ustanovama i nekoliko podzakonskih propisa u nastavku navodimo i komentiramo najvažnije izmjene i dopune Zakona o udrugama i Zakona o zakladama, a koje su istovremeno obuhvatile i odredbe koje nisu vezane uz spomenuti Akcijski plan.

2. Izmjene i dopune Zakona o udrugama

Izmjenama i dopunama Zakona o udrugama, dopunjen je postojeći pravni okvir za udruge sa svojstvom pravne osobe i strane udruge u dijelu koji se odnosi na osnivača udruge, stranu udruhu i osobu ovlaštenu za zastupanje udruge i strane udruge, njihov opis u registar udruga i registar stranih udruga, kao i odredbe o podnošenju zahtjeva za opis promjena u registre koji se vode pri nadležnom upravnom tijelu županije, odnosno Grada Zagreba, na način da je utvrđena obveza podnošenja prijave promjene u slučaju postojanja zapreka za zastupanje udruge odnosno strane udruge. Budući da se preporučena mjera MONEYVAL-a odnosi i na osiguranje uvjeta za pravodobno otkrivanje i registraciju promjene osnovnih informacija, što je vezano uz nadzor nad prijavom promjena podataka sukladno Zakonu, izmijenjene su i odredbe o nadzoru kojeg obavljaju ovlašteni službenici nadležnog upravnog tijela te su propisane odgovarajuće sankcije za povrede Zakona. Pored toga, dopunjene su i odredbe o vođenju registra udruga i registra stranih udruga na način da je jasno propisano da tijelo državne uprave nadležno za poslove opće uprave upravlja informacijskim sustavom registra udruga i registra stranih udruga te se brine za održavanje i nadogradnju toga sustava, a pojedine odredbe o prestanku udruge uređene su

* Vesna Lendić Kasalo, dipl. iur., Ured za udruge Vlade RH, Zagreb

¹ NN 74/14, 70/17, 98/19, 151/22

² NN 98/19, 151/22

³ NN 56/22

⁴ NN 108/17, 39/19 i 151/22

na način koji omogućuje efikasnije provođenje postupaka brisanja iz registra udruga i registra stranih udruga.

Konkretno, dopunom dva stavka u **članku 11.** propisano je da **osnivač udruge ne može biti** osoba koja je pravomoćno osuđena za kazneno djelo financiranja terorizma ili kazneno djelo pranja novca za vrijeme dok traju pravne posljedice osude te osoba za koju su uvedene međunarodne mjere ograničavanja raspolaganja imovinom, dok su te mjere na snazi ili koja je pravomoćno osuđena za kazneno djelo neke druge države koje po svojim bitnim obilježjima odgovara navedenim kaznenim djelima. Također, osnivač udruge koja je u izravnom doticaju s djecom ne može biti osoba koja je pravomoćno osuđena za neko od kaznenih djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta na temelju zakona kojim se uređuju kaznena djela i kaznenopravne sankcije.

Dopunama dva stavka u **članku 19.** propisano je da **osoba ovlaštena za zastupanje udruge ne može biti** osoba koja je pravomoćno osuđena za kazneno djelo financiranja terorizma, pranja novca, zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju, prijevare u gospodarskom poslovanju, prouzročenja stečaja, pogodovanja vjerovnika ili povrede obveze vođenja trgovačkih i poslovnih knjiga iz zakona kojim se uređuju kaznena djela i kaznenopravne sankcije ili ranije važeća kaznena djela zlouporabe stečaja i zlouporabe u postupku stečaja i to za vrijeme dok traju pravne posljedice osude kao i kojoj su uvedene međunarodne mjere ograničavanja raspolaganja imovinom, dok su te mjere na snazi ili je pravomoćno osuđena za kazneno djelo neke druge države koje po svojim bitnim obilježjima odgovara navedenim kaznenim djelima.

Također, osoba ovlaštena za zastupanje udruge koja je u izravnom doticaju s djecom ne može biti osoba koja je pravomoćno osuđena za neko od kaznenih djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta na temelju zakona kojim se uređuju kaznena djela i kaznenopravne sankcije.

Slijedom toga, odgovarajuće su uređene su i **odredbe o upisu u registar udruga (članak 23.)** kojima je propisano da se zahtjevu za upis u registar udruga trebaju priložiti i ovjerene izjave osnivača o nepostojanju zapreke iz članka 11. (novih) stavaka 7. i 8. ovoga Zakona te ovjerene izjave osoba ovlaštenih za zastupanje i likvidatora o nepostojanju zapreke iz članka 19. (novih) stavaka 2. i 3. ovoga Zakona.

Dodavanjem **novih članak 24.a i 24.b** u svrhu utvrđivanja činjenica iz članka 11. stavaka 7. i 8. te članka 19. stavaka 2. i 3. Zakona, **nadležno upravno tijelo dužno je ubuduće u postupcima upisa u registar udruga i registar stranih udruga provjeriti u službenoj evidenciji podatke o osnivaču udruge, osobi ovlaštenoj za zastupanje udruge i likvidatoru odnosno o stranoj udruzi, osobi ovlaštenoj za zastupanje strane udruge i osobi ovlaštenoj za zastupanje strane udruge u Republici Hrvatskoj**, a registar udruga i registar stranih udruga bit će povezani s odgovarajućim službenim evidencijama i zbirkama podataka u svrhu provedbe novih odredbi Zakona o udrugama kojima će se doprinijeti jačanju učinkovitosti hrvatskog sustava sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma, odnosno sprječavanju zlouporabe ovih pravnih osoba u nezakonite svrhe.

Članak 27. koji uređuje **podnošenje zahtjeva za upis promjena u registar udruga** dopunjen je novim stavkom 2 kojim se propisuje obveza osobi ovlaštenoj za zastupanje ili drugoj ovlaštenoj osobi udruge (vršitelj dužnosti osobe ovlaštene za zastupanje udruge, član upravnog (izvršnog) tijela udruge, član udruge kojeg je ovlastilo nadležno tijelo udruge i dr.) da nadležnom upravnom tijelu podnese zahtjev za upis promjene osobe ovlaštene za zastupanje i likvidatora udruge i **u slučaju postojanja zapreke za zastupanje** iz članka 19. stavaka 2. i 3. ovoga Zakona najkasnije u roku od 15 dana od dana donošenja odluke o promjeni. To zapravo znači da su **sve udruge stupanjem ovih izmjena i dopuna Zakona o udrugama na snagu obvezne provjeriti je li osoba trenutno ovlaštena za zastupanje i likvidator udruge pravomoćno osuđena za kazneno djelo financiranja terorizma, pranja novca, zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju, prijevare u gospodarskom poslovanju, prouzročenje stečaja, pogodovanje vjerovnika ili povredu obveze vođenja trgovačkih i poslovnih knjiga iz zakona kojim se uređuju kaznena djela i kaznenopravne sankcije ili ranije važeća kaznena djela zlouporabe stečaja i zlouporabe u postupku stečaja i to za vrijeme dok traju pravne posljedice osude kao i kojoj su uvedene međunarodne mjere ograničavanja raspolaganja imovinom, dok su te mjere na snazi ili je pravomoćno osuđena za kazneno djelo neke druge države koje po svojim bitnim obilježjima odgovara navedenim kaznenim djelima, kao i jesu li te osobe pravomoćno osuđene za neko od kaznenih djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta temeljem zakona kojim se uređuju kaznena djela i kaznenopravne sankcije.** U slučaju da je riječ o takvim osobama udruga je dužna provesti postupak promjene osobe ovlaštene za zastupanje i/ili likvidatora i te promjene prijaviti nadležnom registracijskom tijelu u roku od 15 dana. Tu svoju obvezu udruge mogu učiniti tako da osoba ili osobe ovlaštene za zastupanje potpišu (i kod javnog bilježnika ovjere) izjavu o nepostojanju spomenute zapreke iz članka 19. stavaka 2. i 3. ovoga Zakona. Ova ovjerena izjava je izmjenom stavka 3. članka 27. postala obvezni prilog zahtjevu za upis promjena u registar udruga (uz zapisnik o radu i odluke tijela udruge koje je po statutu nadležno za donošenje odluke zbog koje se traži upis promjene u registar udruga, novi statut ili njegove izmjene i dopune, presliku osobne iskaznice ili putovnice osoba ovlaštenih za zastupanje odnosno likvidatora). Ovdje treba istaknuti da je za podnošenje zahtjeva za upis promjena u registar udruga u slučaju promjene statuta, naziva, ciljeva i djelatnosti, sjedišta i adresa sjedišta, izbora osoba ovlaštenih za zastupanje, neovisno o tome radi li se o osobama iz prethodnog mandata, izbora i opoziva likvidatora i prestanka postojanja udruge **propisan rok od 60 dana** od dana donošenja odluke o promjeni i ne smije se prekoračiti (jer će u suprotnom nadležno registracijsko tijelo zahtjev odbaciti rješenjem), a u slučaju podnošenja zahtjeva za upis promjene osobe ovlaštene za zastupanje i likvidatora udruge u slučaju postojanja zapreke za zastupanje iz članka 19. stavaka 2. i 3. ovoga Zakona **propisani rok je 15 dana** od dana donošenja odluke o promjeni.

Slijedom toga, odgovarajuće su uređene su i **odredbe upisu strane udruge u registar stranih udruga (članak 28.)** kojima je propisano da se zahtjevu za upis u registar

stranih udruga trebaju priložiti i ovjerena izjava nadležnog tijela strane udruge da za stranu udruhu i osobu ovlaštenu za zastupanje strane udruge ne postoji zapreka u smislu članka 19. stavaka 2. i 3. ovoga Zakona te ovjerena izjava osobe ovlaštene za zastupanje strane udruge u Republici Hrvatskoj o nepostojanju zapreke iz članka 19. stavaka 2. i 3. ovoga Zakona

Izmjenom **članka 43.** uređen nadzor nad radom udruge, kojeg obavljaju ovlašteni službenici nadležnog upravnog tijela, a odnosi se na nadziranje podnošenja prijava promjena koje su udruge dužne prijavljivati prema Zakonu, postojanje zapreka za zastupanje udruge sukladno Zakonu, utvrđenja činjenica vezanih za održavanje sjednica skupštine, vođenje popisa članova sukladno Zakonu te jesu li udruge prestale djelovati sukladno odredbama Zakona. Ujedno se propisuje da se odredbe o nadzoru odgovarajuće primjenjuju i na strane udruge.

Izmjenom **članka 44.** propisan je postupak provođenja nadzora nad prijavom podataka za upis u registar udruge te odgovarajuća primjena odredbi toga članka i na strane udruge. Službeniku (nadležnog upravnog tijela) ovlaštenom za provedbu nadzora nad prijavom podataka za upis u registar udruge dana je ovlast za izdavanje obveznog prekršajnog naloga ako udruha ili strana udruha u određenom roku ne otkloni nedostatke i nepravilnosti utvrđene u nadzoru nad prijavom podataka u registar, odnosno propisana je ovlast za podnošenje optužnog prijedloga ako udruha ili strana udruha ne otkloni zapreku iz članka 19. stavaka 2. i 3. ovog Zakona i ne podnese zahtjev za upis promjene u registre u roku koji ne može biti duži od 30 dana. Ujedno je propisano da će se postojanje zapreke i izrečena mjera upisati u registre, a ovlašteni službenik o izrečenoj mjeri dužan je obavijestiti tijelo državne uprave u čijem su djelokrugu ciljevi osnivanja udruge i tijelo državne uprave u čiji djelokrug spadaju gospodarske djelatnosti udruge, sukladno zakonu. I odredbe ovog članka na odgovarajući način primjenjuju se i na strane udruge.

Dopunom **članka 50.** Zakona propisana je odgovarajuća primjena članka 19. stavaka 2. i 3. Zakona i na likvidatora, s obzirom da se likvidator upisuje u registar udruge te u postupku likvidacije zastupa udruhu.

Dopunjena je i odredba **članka 51.** stavka 1. Zakona na način da se i osobi ovlaštenoj za zastupanje udruge omogućuje davanje izjave pred javnim bilježnikom da udruha ne djeluje, da su ispunjene sve obveze udruge i da je preostala imovina udruge raspoređena sukladno Zakonu. Na taj način omogućuje se provedba skraćenog postupka za prestanak postojanja udruge kada je nesporno da udruha nije aktivna, a nema članove upravnog (izvršnog) tijela koji bi mogli dati navedenu izjavu koja je potrebna za podnošenje zahtjeva za upis prestanka postojanja udruge po skraćenom postupku.

Dopunjena je i odredba **članka 52.** Zakona na način da se propisuje kako brisanjem iz registra udruge, udruha prestaje postojati i ne smije nastaviti s djelovanjem.

U Zakonu je dodan novi članak 52.a kojim se jasno propisuje da će nadležno upravno tijelo brisati stranu udruhu iz registra stranih udruge na temelju rješenja o prestanku

djelovanja iz članka 27. ovoga Zakona ili po službenoj dužnosti ako utvrdi da je strana udruha prestala djelovati u Republici Hrvatsko.

Ovim izmjenama u Zakon o udrugama **novim člankom 54.a** vraćene su prekršajne odredbe za udruge i strane udruge te odgovorne osobe u slučajevima povreda Zakona (koje su bile brisane izmjenama i dopunama Zakona 2019. godine). Tako je propisano da će se novčanom kaznom od 300,00 do 1990,00 eura kazniti se za prekršaj udruha ili strana udruha (odnosno novčanom kaznom od 150,00 do 663,00 eura i odgovorna osoba udruge ili strane udruge) ako u određenom roku ne otkloni nedostatke i nepravilnosti utvrđene u nadzoru nad prijavom podataka (prekršaj odredbi u članku 44. stavci 2. i 6. Zakona). Više novčane kazne od 3000,00 do 5000,00 eura kaznit će se za prekršaj udruha ili strana udruha (odnosno novčanom kaznom od 500,00 do 3000,00 eura i odgovorna osoba udruge ili strane udruge) ako u određenom roku ne otkloni zapreku iz članka 19. stavaka 2. i 3. ovoga Zakona i ne podnese zahtjev za upis promjene u registre (prekršaj odredbi u članku 44. stavci 3. i 6. Zakona). Novčanom kaznom od 300,00 do 1990,00 eura kaznit će se za prekršaj udruge (odnosno novčanom kaznom od 150,00 do 663,00 eura i odgovorna osoba udruge) ako nastavi s djelovanjem nakon brisanja udruge iz registra udruge (prekršaj odredbi iz članka 52. stavak 2.).

Propisane su i novčane kazne i za likvidatora udruge, pa će se tako novčanom kaznom od 300,00 do 1990,00 eura kaznit za prekršaj pravna osoba likvidator (odnosno novčanom kaznom od 150,00 do 663,00 eura kaznit će se za prekršaj fizička osoba likvidator) ako:

1. ne provede likvidacijski postupak u roku od 60 dana od dana primitka rješenja nadležnog upravnog tijela o otvaranju likvidacijskog postupka (prekršaj odredbi iz članka 49. stavak 4. Zakona)
2. ne utvrdi stanje na poslovnom računu udruge, knjigovodstveno stanje dugovanja i potraživanja, ostalu imovinu udruge te ne pribavi iz službene evidencije Ministarstva financija, Porezne uprave potvrdu o nepostojanju duga s osnove javnih davanja te ako utvrdi da udruha ima dugovanja, ne objavi poziv vjerovnicima da prijave svoje tražbine prema udruzi u roku od 30 dana od dana objave poziva odnosno ako za eventualna potraživanja ne pozove dužnike na plaćanje dugova u roku od 30 dana te preostalu imovinu udruge ne raspodijeli u skladu s odredbom članka 53. ovoga Zakona (prekršaj odredbi iz članka 49. stavak 5. Zakona)
3. nakon raspodjele preostale imovine ne podnese nadležnom upravnom tijelu u propisanom roku završni račun i izvješće o provedenom likvidacijskom postupku (prekršaj odredbi iz članka 49. stavak 6. Zakona)
4. u propisanom roku ne obavijesti nadležni sud prema sjedištu udruge radi pokretanja stečajnog postupka ako utvrdi da imovina udruge nije dovoljna za namirenje obveza (prekršaj odredbi iz članka 49. stavak 7. Zakona).

Imajući u vidu da je Zakon o udrugama donesen 2014. godine, da su Udruge imale rok od godinu dana da usklade svoje statute sa Zakonom o udrugama, a da niti nakon osam godina jedan značajan broj udruge to nije učinio, te se

opravdano može smatrati da je riječ o neaktivnim udrugama, prijelaznim i završnim odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o udrugama propisana je ovlast nadležnog upravnog tijela za donošenje rješenja po službenoj dužnosti o brisanju iz registra udruga onih udruga kojima je prema odredbama ranije važećeg Zakona o udrugama utvrđen prestanak djelovanja, a do dana stupanja na snagu ovog Zakona nisu brisane iz tog registra. Isto tako utvrđena je ovlast nadležnog upravnog tijela da po službenoj dužnosti donese rješenje o prestanku djelovanja i brisanju iz registra udruga onih udruga koje nisu uskladile svoje statute s važećim Zakonom i podnijele zahtjev za upis promjena u registar udruga do stupanja na snagu ovog Zakona, te se smatra da će se na taj način doprinijeti brisanju neaktivnih udruga iz registra udruga.

Propisana je i obveza Ministru pravosuđa i uprave da uskladi Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra udruga Republike Hrvatske i Registra stranih udruga u Republici Hrvatskoj⁵ s odredbama ovog Zakona u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

3. Izmjene i dopune Zakona o zakladama

Imajući u vidu preporučene mjere MONEYVAL-a izmjenama i dopunama Zakona o zakladama, uređen je postojeći pravni okvir za zaklade i strane zaklade u dijelu koji se odnosi na zakladnika, stranu zakladu, osobu ovlaštenu za zastupanje i članove tijela upravljanja zaklade. Odgovarajuće su uređene i odredbe o upisu zaklade u registar zaklada i strane zaklade u registar stranih zaklada, kao i odredbe o podnošenju zahtjeva za upis promjena u registre koji se vode pri nadležnom upravnim tijelu županije, odnosno Grada Zagreba na način da se utvrđuje obveza podnošenja prijave promjene u slučaju postojanja zapreka za zastupanje zaklade odnosno strane zaklade i upravljanje zakladom. Dopunjene su i odredbe o vođenju registara, izmijenjene su odredbe o nadzoru kojeg obavljaju ovlaštene službenice nadležnog upravnog tijela te su propisane odgovarajuće sankcije za povrede Zakona, te su pojedine odredbe o prestanku zaklade uređene na način koji omogućuje efikasnije provođenje postupaka brisanja iz registra zaklada i registra stranih zaklada.

Konkretno, dopunom tri stavka u **članku 15.** propisano je da **zakladnik ne može biti** osoba koja je pravomoćno osuđena za kazneno djelo financiranja terorizma ili kazneno djelo pranja novca za vrijeme dok traju pravne posljedice osude te osoba za koju su uvedene međunarodne mjere ograničavanja raspolaganja imovinom, dok su te mjere na snazi ili koja je pravomoćno osuđena za kazneno djelo neke druge države koje po svojim bitnim obilježjima odgovara navedenim kaznenim djelima. Također, propisano je da **osoba ovlaštena za zastupanje zaklade i član tijela upravljanja zaklade ne može biti osoba (a dopunom članka 43. Zakona to je prošireno i na likvidatora zaklade)** koja je pravomoćno osuđena za kazneno djelo financiranja terorizma, pranja novca, zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju, prijevare u gospodarskom poslovanju, prouzročenja stečaja, pogodovanja vjerovnika ili povrede obveze vođenja trgovačkih i poslovnih knjiga iz zakona

kojim se uređuju kaznena djela i kaznenopravne sankcije ili ranije važeća kaznena djela zlouporabe stečaja i zlouporabe u postupku stečaja i to za vrijeme dok traju pravne posljedice osude kao i kojoj su uvedene međunarodne mjere ograničavanja raspolaganja imovinom, dok su te mjere na snazi ili je pravomoćno osuđena za kazneno djelo neke druge države koje po svojim bitnim obilježjima odgovara navedenim kaznenim djelima. O nepostojanju navedenih zapreka zakladnik, osoba ovlaštena za zastupanje zaklade te član tijela upravljanja zaklade daju ovjerene izjave koje se prilažu uz zahtjev za upis u registar zaklada.

U **članku 19.** Zakona dodan je novi stavak 2. kojim je osoba ovlaštena za zastupanje ili druga ovlaštena osoba zaklade zadužena da nadležnom upravnim tijelu podnese zahtjev za upis promjene osobe ovlaštene za zastupanje zaklade te članova tijela upravljanja i u slučaju postojanja zapreke iz članka 15. Zakona najkasnije u roku od 15 dana od dana donošenja odluke o promjeni. To zapravo znači da su sve zaklade **stupanjem ovih izmjena i dopuna Zakona o zakladama na snagu obvezne provjeriti je li osoba trenutno ovlaštena za zastupanje zaklade i član tijela upravljanja zaklade pravomoćno osuđena** za kazneno djelo financiranja terorizma, pranja novca, zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju, prijevare u gospodarskom poslovanju, prouzročenja stečaja, pogodovanja vjerovnika ili povrede obveze vođenja trgovačkih i poslovnih knjiga iz zakona kojim se uređuju kaznena djela i kaznenopravne sankcije ili ranije važeća kaznena djela zlouporabe stečaja i zlouporabe u postupku stečaja i to za vrijeme dok traju pravne posljedice osude kao i kojoj su uvedene međunarodne mjere ograničavanja raspolaganja imovinom, dok su te mjere na snazi ili je pravomoćno osuđena za kazneno djelo neke druge države koje po svojim bitnim obilježjima odgovara navedenim kaznenim djelima. U slučaju da je riječ o takvim osobama zaklada je dužna provesti postupak promjene osobe ovlaštene za zastupanje i članova tijela upravljanja te promjene prijaviti nadležnom registracijskom tijelu u roku od 15 dana. Tu svoju zakonsku obvezu provjere zaklade mogu učiniti tako da osoba ili osobe ovlaštene za zastupanje i članovi tijela upravljanja potpišu (i kod javnog bilježnika ovjere) izjavu o nepostojanju spomenute zapreke iz članka 19. stavaka 2. ovoga Zakona. Ova ovjerena izjava je izmjenom stavka 2. članka 21. postala obvezni prilog zahtjevu za upis promjena u registar zaklada (uz zapisnik o radu i odlukama tijela zaklade koje je po statutu nadležno za donošenje odluke zbog koje se traži upis promjene u registar zaklada koje se odnose na naziv, sjedište i adresu sjedišta, osobe ovlaštene za zastupanje i članove tijela upravljanja zaklade, neovisno o tome radi li se o osobama iz prethodnog mandata, svrhu, novi statut ili njegove izmjene i dopune odnosno izmjene ili dopune akta o osnivanju i prestanak zaklade).

Ovdje treba istaknuti i novi stavak 4. u članku 19. kojim je propisano da se Zahtjev za upis promjena u registar zaklada podnosi u **roku od 60 dana** od dana donošenja odluke o promjeni. Zahtjev podnesen nakon toga roka, osim ako se odnosi na prestanak zaklade, odbacit će se rješenjem (odredba je dodana po uzoru na takvu odredbu u Zakonu o udrugama). Treba imati u vidu da je u slučaju podnošenja zahtjeva za upis promjene osobe ovlaštene za zastupanje zaklade i

⁵ NN 4/15 i 14/20

članova tijela upravljanja zaklade u slučaju postojanja zapreke za zastupanje iz članka 19. stavaka 2. i ovoga Zakona propisani **rok 15 dana** od dana donošenja odluke o promjeni.

Članak 20. dopunjen je odredbom o vođenju registara kako bi iz istih bilo jasno vidljivo da tijelo državne uprave nadležno za poslove opće uprave upravlja informacijskim sustavom registra zaklada i registra stranih zaklada te se brine za održavanje i nadogradnju toga sustava.

U **članku 21.** kojim se uređuje postupak po zahtjevu za upis strane zaklade izmijenjen je stavak 2. kojim su uređene odredbe o dokazima koji se prilažu uz zahtjev za upisu u registar stranih zaklada, a radi usklađenja s preporučenom mjerom MONEYVAL-a. Slijedom toga, propisana je obveza dostave ovjerenih izvjava iz kojih je vidljivo da strana zaklada, osoba ovlaštena za zastupanje strane zaklade, kao i osoba ovlaštena za zastupanje strane zaklade u Republici Hrvatskoj nisu pravomoćno osuđene za kazneno djelo financiranja terorizma, pranja novca, zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju, prijevare u gospodarskom poslovanju, prouzročenja stečaja, pogodovanja vjerovnika ili povrede obveze vođenja trgovačkih i poslovnih knjiga iz Kaznenog zakona Republike Hrvatske ili ranije važeća kaznena djela zlouporabe stečaja i zlouporabe u postupku stečaja i to za vrijeme dok traju pravne posljedice osude kao i kojoj su uvedene međunarodne mjere ograničavanja raspolaganja imovinom, dok su te mjere na snazi ili koja je pravomoćno osuđena za kazneno djelo neke druge države koje po svojim bitnim obilježjima odgovara naprijed navedenim kaznenim djelima.

Također, u **dodanom članku 24.b** Zakona propisano je da je **nadležno upravno tijelo dužno** u postupcima upisa u registar zaklada i registar stranih zaklada provjeriti u službenoj evidenciji podatke o zakladniku, osobi ovlaštenoj za zastupanje zaklade, članu tijela upravljanja i likvidatoru zaklade odnosno o stranoj zakladi, osobi ovlaštenoj za zastupanje zaklade i osobi ovlaštenoj za zastupanje strane zaklade u Republici Hrvatskoj u svrhu utvrđivanja činjenica iz članka 15. stavaka 3. i 4 koje se odnose na to je li zakladnik osoba koja je pravomoćno osuđena za kazneno djelo financiranja terorizma ili kazneno djelo pranja novca za vrijeme dok traju pravne posljedice osude te osoba za koju su uvedene međunarodne mjere ograničavanja raspolaganja imovinom, dok su te mjere na snazi ili koja je pravomoćno osuđena za kazneno djelo neke druge države koje po svojim bitnim obilježjima odgovara navedenim kaznenim djelima odnosno je li osoba ovlaštena za zastupanje zaklade i član tijela upravljanja zaklade osoba koja je pravomoćno osuđena za kazneno djelo financiranja terorizma, pranja novca, zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju, prijevare u gospodarskom poslovanju, prouzročenja stečaja, pogodovanja vjerovnika ili povrede obveze vođenja trgovačkih i poslovnih knjiga iz zakona kojim se uređuju kaznena djela i kaznenopravne sankcije ili ranije važeća kaznena djela zlouporabe stečaja i zlouporabe u postupku stečaja i to za vrijeme dok traju pravne posljedice osude kao i kojoj su uvedene međunarodne mjere ograničavanja raspolaganja imovinom, dok su te mjere na snazi ili je pravomoćno osuđena za kazneno djelo neke druge države koje po svojim bitnim obilježjima odgovara navedenim kaznenim djelima.

U **dodanom članku 24.c** propisana je odredba o povezivanju registra zaklada i registra stranih zaklada s odgovarajućim službenim evidencijama i zbirkama podataka u svrhu provedbe ovoga Zakona.

Budući da se preporučena mjera MONEYVAL-a odnosi i na osiguranje uvjeta za pravodobno otkrivanje i registraciju promjene osnovnih informacija, što je vezano uz nadzor nad prijavom promjena podataka sukladno Zakonu, izmijenjene su odredbe o nadzoru kojeg obavljaju ovlašteni službenici nadležnog upravnog tijela, pa je tako promijenjen članak 39. Zakona kojim je uređen nadzor nad zakladama te se je uređen nadzor kojeg obavljaju ovlašteni službenici nadležnog upravnog tijela, a odnosi se na nadziranje podnošenja prijave promjena sukladno Zakonu, kao i utvrđenje činjenica vezanih za nastupanje razloga za prestanak zaklade. Ujedno se propisuje ovlast za izdavanje obveznog prekršajnog naloga ako zaklada u određenom roku ne otkloni nedostatke i nepravilnosti utvrđene u nadzoru nad prijavom podatka i registar. Pored navedenog, nadzor se odnosi i na utvrđivanje postoji li zapreka za osobu ovlaštenu za zastupanje zaklade i članove tijela upravljanja iz članka 15. stavka 4. ovoga Zakona. S tim u vezi, propisuje se ovlast za podnošenje optužnog prijedloga ako zaklada u roku koji ne može biti duži od 30 dana ne otkloni navedenu zapreku i ne podnese zahtjev za upis promjene u registar zaklada. Ujedno se propisuje da će se postojanje zapreke i izrečena mjera upisati u registre te da se odredbe ovoga članka odgovarajuće primjenjuju i na strane zaklade.

Promijenjena je odredba **članka 42. stavka 2.** Zakona na način da se proširuje krug osoba na zakladnika, upravitelja ili ovlaštenog člana tijela zaklade koji su dužni nadležnom upravnom tijelu podnijeti zahtjev za upis prestanka zaklade u registar zaklada, a sve u svrhu omogućavanja efikasnije provedbe odredbi o prestanku zaklade te brisanja iz registra zaklada.

Pojedine odredbe Zakona o prestanku zaklade uređene su na način koji omogućuje efikasnije provođenje postupka brisanja iz registra zaklada i registra stranih zaklada, te je dodan **članak 45.a** kojim je propisano da će nadležno upravno tijelo brisati stranu zakladu iz registra stranih zaklada na temelju rješenja o prestanku ili po službenoj dužnosti ako utvrdi da je strana zaklada prestala djelovati u Republici Hrvatskoj.

Propisane su odgovarajuće sankcije za povrede Zakona, a ovisno o prekršaju iznosi se kreću od 300,00 eura do 5000,00 eura za zakladu i stranu zakladu i od 150,00 eura do 3.000,00 eura za odgovornu osobu zaklade ili strane zaklade odnosno od 300,00 do 1.990,00 eura za pravnu osobu likvidatora i od 150,00 do 663,00 eura kaznit za fizičku osobu likvidatora.

Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra zaklada Republike Hrvatske i Registra stranih zaklada u Republici Hrvatskoj⁶ ministar pravosuđa i uprave treba uskladiti s donesenim izmjenama i dopunama Zakona o zakladama u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zakladama.

⁶ NN 56/19

Smart economy: Kombinirani financijski instrumenti EU za energetske zadruge

Damir Juričić*

Damir Medved**

Iako su propisi kojima se omogućuje osnivanje i poslovanje energetske zajednice¹ stupili na snagu još prije 16, odnosno 10 mjeseci, u Republici Hrvatskoj još ni jedna energetska zajednica po tim propisima nije osnovana unatoč velikom interesu građana i nevladinih organizacija koje ih snažno promoviraju. Razlog je, očito, u propisima koji niti odražavaju duh referentne Direktive EU² niti na odgovarajući način formatiraju moderno tržište tzv. građanske energije. Postojeći propisi nisu usklađeni s obilježjima moderne ponude i potražnje za obnovljivom energijom. Osobito treba istaknuti da su postojećim spomenutim propisima građani Republike Hrvatske u svojevrsnom predređenom položaju u odnosu na građane ostalih država članica u pogledu mogućnosti i potencijala korištenja i dijeljenja obnovljive energije u okviru energetske zajednice. Cilj ovog članka je ukazati na kompleksnost poslovanja energetske zajednice te potaknuti nadležna ministarstva na programiranje specifičnog kombiniranog financijskog instrumenta EU upravo za energetske zadruge.

1. Uvod

Energetske zajednice građana su poslovne formacije u koje se građani udružuju kako bi eksploitali koristi od vlastito proizvedene obnovljive energije umanjene za troškove poslovanja. Iako je pojam „energetske zajednice” općenit, realna zajednica poprimit će jedan od mogućih pravnih formi: zadruga, udruga, zaklada i slično. S obzirom na cjelinu poslovnih aktivnosti koje se očekuju u životnom vijeku jedne energetske zajednice čiji je okvir određen Zakonom o tržištu električne energije, najvjerojatnija pravna forma bit će zadruga, tj. energetska zajednica osnovat će se i poslovat po propisima kojima se uređuje osnivanje i poslovanje zadruga. Nažalost, za sada se u Republici Hrvatskoj neće moći osnovati kao trgovačko društvo iako je Direktivom (EU) 2019/944 i takva pravna forma moguća.

Iako je smisao i svrha udruživanja građana, javnih tijela, poduzetnika dijeljenje vlastito proizvedene energija, moguće je u realnom životu očekivati poslovne aktivnosti u rasponu od isključivo dijeljenja proizvedene energije (što podrazumijeva da su članovi zadruge već proveli aktivnosti uspostavljanja sustava za proizvodnju i/ili skladištenje energije) do udruživanja zbog ulaganja u postrojenja za proizvodnju obnovljive energije, dijeljenja u upravljanja potrošnjom (članovi energetske zajednice ulažu u postro-

jenja posredstvom formirane pravne osobe te potom proizvedenu energiju dijele i upravljaju potrošnjom). Dakle, struktura i obuhvat poslovnih aktivnosti može biti prilično kompleksna pa se pred buduće članove energetske zajednice postavlja pitanje o njenom optimalnom ustroju, ekonomičnosti, upravljanju i financiranju.

Transponiranjem spomenute direktive Europske unije u domaće zakonodavstvo Republika Hrvatska prihvatila je ideju energetske zajednice kao društveno opravdanom i poželjnom instrumentu energetske tranzicije. Ako je to točno, tada bi i javne politike trebale biti artikulirane na način da se raspoloživim resursima olakša i potiče osnivanje i poslovanje takvih poslovnih formacija. Štoviše, energetske zajednice mogle bi biti i efikasan instrument i mjera iz okvira ubrzanja uvođenja energije iz obnovljivih izvora kako je to i predviđeno nedavno donesenom Uredbom (EU) 2022/2577³. ubrzanja Jedan od resursa mogao bi biti i Višegodišnji financijski okvir 2021.-2027. osobito u dijelu koji se odnosi na financijske instrumente Europske unije i to kombinirane financijske instrumente s bespovratnom komponentom za poticanje pripreme i osnivanja energetske zajednice te povratnom dužničkom komponentom za djelomično namirenje kapitalne vrijednosti projekta.

2. Energetske zajednice u Europskoj uniji

Protokih godina EU je povećavala svoje klimatske i energetske ambicije, a nedavno se obvezala na smanjenje za 55% neto emisija stakleničkih plinova do 2030. godine. Ključni mehanizam za provedbu tih ciljeva je energetska tranzicija ka obnovljivim izvorima energije. Usvajanjem Direktive o obnovljivoj energiji (RED I) 2009. godine, EU

* dr.sc. Damir Juričić, Sveučilište u Rijeci, Centar za podršku pametnim i održivim gradovima. damir.juricic@uniri.hr

** mr.sc. Damir Medved, Sveučilište u Rijeci, Centar za podršku pametnim i održivim gradovima. damir.medved@uniri.hr

¹ Zakon o tržištu električne energije (NN 111/21) te Pravilnik o dozvolama za obavljanje energetskih djelatnosti i vođenju registra izdanih i oduzetih dozvola za obavljanje energetskih djelatnosti (NN 44/22).

² Direktiva (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU.

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022R2577&from=EN> (18.1.2023.)

je postavila opći cilj od 20% udjela energije iz obnovljivih izvora u konačnoj potrošnji energije do 2020. godine. Ona je značajno revidirana 2018. (RED II), postavljajući novi cilj EU-a od najmanje 32% udjela obnovljivih izvora energije u konačnoj potrošnji energije do 2030. godine. RED III ima za cilj stvoriti posve integrirano energetske tržište, čime se također stvara prostor za inovacije kako na elektroenergetskoj mreži tako i na tržištu. Kako bi se postigao ovaj cilj, potrebna su značajna ulaganja u decentralizirane energetske izvore, poput fotonaponskih postrojenja ili vjetroelektrana, skladištenja energije, električnih vozila ili toplinskih pumpi te sve vrste pametnih energetske rješenja koja su namijenjena nadzoru i upravljanju potrošnjom energije u kućanstvima s ciljem učinkovitog korištenja europske elektroenergetske infrastrukture. No, osim ulaganja u fizičku infrastrukturu, jednakovrijedno je pronalazjenje novih organizacijskih, proizvodnih i ekonomskih oblika u kontekstu šire decentralizacije i demokratizacije procesa potrošnje i proizvodnje energije.

Energetske zajednice jedan su od takvih novih inovativnih organizacijskih formi koje nisu primarno usmjerene komercijalnom poslovanju. Iako se bave gospodarskim aktivnostima, njihova primarna svrha je pružanje društvenih, ekonomskih i ekoloških koristi zajednici, a ne stvaranje profita⁴. Zakonodavni okvir EU-a poznaje dvije vrste takvih struktura: energetske zajednice građana (CEC) i zajednice obnovljive energije (REC). Obje zajednice mogu okupljati građane, lokalne vlasti ili mala trgovačka društva, ali samo REC mogu okupljati mala i srednje velika poduzeća (SME). Dok CEC može proizvoditi i koristiti kombinaciju obnovljivih i neobnovljivih izvora energije, REC je posvećen isključivo obnovljivim izvorima. Štoviše, REC često imaju i lokalni kontekst: zajednice bi trebale biti organizirane u neposrednoj blizini projekata obnovljivih izvora energije koje posjeduju ili razvijaju. Kao vrsta inicijative koju pokreće zajednica, CEC i REC igraju ključnu ulogu u društvenim inovacijama jer odražavaju temeljnu promjenu u ponašanju potrošača. Tradicionalno pasivni potrošač postaje suvlasnik objekata obnovljivih izvora energije i promiče socijalno pravedni model energetske tzv. prosumeracije (proizvodnje i potrošnje energije). Kroz kontekst lokalnog dijeljenja energije, na primjer, vlasnici fotonaponskih postrojenja dijele svoju proizvedenu energiju s članovima zajednice koji si takva postrojenja ne mogu priuštiti ili ne posjeduju adekvatne površine za instalaciju. Energetske zajednice omogućuju širi i demokratskiji pristup obnovljivim tehnologijama i za članove zajednice koji nemaju vlastitih sredstava za ulaganje u OIE (ugrožene socijalne skupine, umirovljenici i sl.)⁵. Očekuje se da će se približno 264 milijuna europskih građana do 2050. godine pridružiti tržištu energije kao proizvođači vlastite energije (*prosumeri*), proizvedeći do 45% obnovljive električne energije. No, postoje i brojni problemi, primarno sa transpozicijom EU regulative za CEC i REC što stvara velike razlike

u mogućnostima provedbe projekata građanske energije i stvaranja energetske zajednice. Primjer je dan na slici 1 s ilustracijom razmjera problema.

Slika 1: Razmjer transpozicije EU regulative

Izvor: <https://www.rescoop.eu/> – transpozicija EU regulative u nacionalno zakonodavstvo.

EU predlaže da se do 2025. godine osigura uspostavljanje najmanje jedne zajednice obnovljivih izvora energije u svakoj općini s populacijom većom od 10,000 ljudi. Također će podržati države članice u provedbi okvira zajedničke vlastite potrošnje i energetske zajednice. Fond za pravednu tranziciju (JTF), koji je alat EU-a za financiranje regija koje ovise o fosilnim gorivima i industrijama s visokim emisijama stakleničkih plinova bi trebao djelovati komplementarno reviziji RED-a iz 2021. godine, financijski podržavajući energetske zajednice diljem Europe. Ovo nije samo financijski izazov, već i organizacijski. Zahtijeva aktivno sudjelovanje krajnjih korisnika i građana. Energetske zajednice mogu dati ogroman doprinos u tom pogledu. Kao što je navedeno u nedavnom EU izvješću o stanju energetske unije, najmanje 2 milijuna ljudi u Uniji već je uključeno u više od 7,700 energetske zajednice⁶, a angažman je u porastu. Energetske zajednice u EU su doprinijele sa 7% nacionalno instaliranih kapaciteta obnovljivih izvora energije – procijenjenih na 6.3 GW.

Broj zajednica je vrlo promjenjiv, no u konačnici broj zajednica i nije toliko važan već broj aktivnih članova. Razlike su značajne, primjerice najveća Belgijska zajednica Ecopower ima više od 65,000 aktivnih članova, sa ogromnom proizvodnom, upravljačkom i financijskom snagom pri čemu aktivno participiraju na tržištima energije, dok su nje-mačke zajednice tipično manje i broje stotinjak članova, ali su povezane sa agregatorima koji formiraju virtualne elektrane i preuzimaju kompleksne funkcije upravljanja i

⁴ <https://www.mdpi.com/2071-1050/14/19/12528>

⁵ In focus: Energy communities to transform the EU's energy system (europa.eu)

⁶ The 2021 State of the energy union report (europa.eu) (16.1.2023.)

trgovine. Dobar primjer je Next Kraftwerke⁷ iz Njemačke koji okuplja petnaest tisuća proizvođača i malih zajednica, a trenutno raspolaže kapacitetom od preko 11,000 MW i aktivno trguje sa više od 15 TWh energije.

Tablica 1: Broj aktivnih energetske zajednice u Europi

Država	Broj aktivnih energetske zajednice (2020)
Njemačka	1750
Danska	700
Nizozemska	500
Ujedinjeno kraljevstvo	431
Švedska	200
Francuska	70
Belgija	34
Poljska	34
Španjolska	33
Italija	12

Izvor: https://energy-communities-repository.ec.europa.eu/support/toolbox/energy-communities-overview-energy-and-social-innovation_en (17.1.2023.)

Za bolje razumijevanje problema energetske zajednice u EU pogodno je uvesti i matični pogled koji prepoznaje 4 organizacijska arhetipa koji sudjeluju u procesima proizvodnje i trgovine energijom te 4 dimenzije koje utječu na realizaciju svakog od tih arhetipova. Tablica 2 prikazuje njihov međudnos i sada su jasnije vidljivi međusobni utjecaji. Svaka dimenzija ima utjecaj na arhetipove, ali neki utjecaji su značajniji, primjerice društvena dimenzija najizraženija je kod zadruga, a najmanje prisutna kod agregatora jer djeluju na različitim osnovama.

Tablica 2: Dimenzije i arhetipovi energetske zajednice

Arhetip / Dimenzija	Zadružno ulaganje	Energetska platforma	Agregator	Mikromreža
Tehnička			+	++
Društvena	++	+		+
Regulatorna		++	+	
Poslovna	+	++	+	

Tijekom 2019. godine provedeno je od strane Europske komisije anketiranje među državama članicama EU koje su glavne koristi od uspostave energetske zajednice⁸. Najvažnije vrijednosti koje su identificirale države članice odnose se na obnovljivi aspekt projekta energetske zajednice:

- Poticanje lokalne ekonomije i ulaganje u obnovljive izvore energije;
- Smanjenje računa za krajnje potrošače;
- Zajamčena proizvodnja i potrošnja zelene energije u lokalnim zajednicama;
- Jednostavan pristup obnovljivoj energiji za sve skupine potrošača, a ne samo za privilegirane;

- Korištenje lokalnih resursa za izgradnju postrojenja i proizvodnju energije;
- Pristup novim izvorima kapitala kroz izravni angažman pojedinaca;
- Upravljanje i optimizacija lokalne energije;
- Peer-to-peer trgovanje;
- Samogeneriranje i samopotrošnja za širi sloj korisnika;
- Promjena postojećih paradigmi, uvođenje novih principa poput odgovora na potražnju – Demand/Response;
- Razvoj novi usluga, poput punjenja električnih vozila;
- Vlasništvo i demokratizacija prirodnih i proizvodnih resursa;
- Pristup novim izvorima kapitala kroz izravni angažman pojedinaca;
- Drugačiji pristup razvoju distribucijske mreže (distribuirani).

Može se zaključiti da u EU još uvijek postoje značajne tehničke, društvene, regulatorne i ekonomske razlike i u brojnim državama članicama su procesi promjena prespori (Hrvatska je dobar primjer). No, proces energetske tranzicije i širenje energetske zajednice je nezaustavljiv.

3. Osnivanje i poslovanje energetske zadruga

iako je na temelju postojećih propisa moguće osnovati energetske zajednice, npr. energetske zadrugu po propisima kojima se uređuje osnivanje i poslovanje zadruga, njihov rad, tj. poslovanje neće biti moguće. Razlog je, najvjerojatnije, banalan, a tiče se operativne sposobnosti operatera hrvatskog energetske sustava da prepozna i procesira dijeljenje energije proizvedene u energetske zadrugi. K tome, postojeće ograničenje broja članova energetske zadruga na one priključene na istu transformatorsku stanicu takvo poslovanje svodi na razinu besmislene neučinkovitosti. Ta neučinkovitost proizlazi iz nesrazmjera troškova dijeljenja trenutnih viškova proizvedene energije i njene jednakoznačne dostupnosti i učinaka podijeljene energije. S tim u svezi je i ograničenje poslovanja energetske zadruga sukladno pravilima neprofitnih organizacija. To ograničenje u poslovanje jedne energetske zadruga unosi značajne nesigurnosti iz razloga što propisi kojima se uređuje poslovanje zadruga dozvoljavaju ostvarivanje viška prihoda nad rashodima. Taj višak prihoda nad rashodima energetska zajednica može ostvariti, na primjer, po osnovi prodaje agregirane energije na tržištu. Takva mogućnost dozvoljena je odredbom članka 26.11. Zakona o tržištu električne energije, dakle, zakonito je kada energetska zadruga proda, putem agregatora, proizvedenu energiju na tržištu. Po toj osnovi ostvarit će prihode. Također, dijeljenje energije za punjenje električnih vozila u vlasništvu članova zadruga najvjerojatnije će se referirati na određenu cijenu pa će se i taj dio energije evidentirati kao prihod energetske zadruga. Isti učinak na prihode imat će i proizvedena energija podijeljena s članovima energetske zadruga koji ne sudjeluju s proizvodnjom ili skladištenjem, pasivnim članovima zadruga. Dijeljenje energije s takvim članovima najvjerojatnije neće bi bez dodijeljene vrijednosti, cijene. Vrijednost te energije evidentirat će se kao prihodi. Uz sve to, energetska zadruga koja investira na

⁷ <https://www.next-kraftwerke.com/vpp> (16.1.2023.)

⁸ Energy communities in the European Union – Publications Office of the EU (europa.eu)

imovini svojih članova namirujući kapitalne troškove iz tuđih dužničkih izvora financiranja najvjerojatnije će, u razdoblju otplate dužničkih izvora, od svojih članova naplaćivati određene naknade u svrhu namirenja dospjelih obveza po osnovi dugoročnih dužničkih izvora financiranja. Pitanje na koje treba odgovoriti je povezano s računovodstvenim i poreznim tretmanom takvih transakcija.

S druge strane poslovanje energetske zadruge nije poslovanje bez troškova. Radi se o troškovima poput kapitalnog ulaganja, troškova održavanja postrojenja i zamjene istrošenih dijelova, troškova upravljanja, kamata i slično. Dakle radi se o relativno kompleksnom poslovnom sustavu kojeg će teško biti održavati u okolnostima izjednačenih prihoda i rashoda.

Što, u naravi, znači osnovati i upravljati energetskom zadrugom? O kojim se procesima tu radi?

Radi se o procesima koje je moguće strukturirati prema slijedećim cjelinama:

Priprema energetske zadruge

- Komunikacija sa zainteresiranim građanima, poduzećima, javnim tijelima;
- Organizacija i provedba radionice u svrhu informiranja budućih članova zadruge o predstojećim aktivnostima, ciljevima zadruge, šte se želi postići osnivanjem zadruge, osnovnim djelatnostima kojima će se baviti, načinu uređenja međusobnih odnosa, troškovima osnivanja i drugo;
- Zaključci radionice, follow-up i informiranje o osnivanju energetske zadruge.

Osnivanje energetske zadruge

- Organizacija osnivačke skupštine;
- Izrada dnevnog reda;
- Izrada pravila zadruge;
- Vođenje skupštine i zapisnika;
- Eventualno uspostavljanje nadzornog odbora;
- Formiranje dokumentacije za ovjeru javnog bilježnika;
- Organizacija uplate članskog uloga;
- Prijava zadruge u registar Trgovačkog suda;

- Prijava zadruge u registar poslovnih subjekata Državnog zavoda za statistiku;
- Prijava zadruge u Evidenciju zadruga i zadružnih saveza Hrvatskog saveza zadruga;
- Otvaranje poslovnog računa energetske zadruge;
- Izrada mrežne (internetske) stranice energetske zadruge.

Uspostavljanje energetske infrastrukture

- Testiranje i mjerenje postojeće instalacije;
- Strukturiranje postrojenja;
- Povezivanje postrojenja.

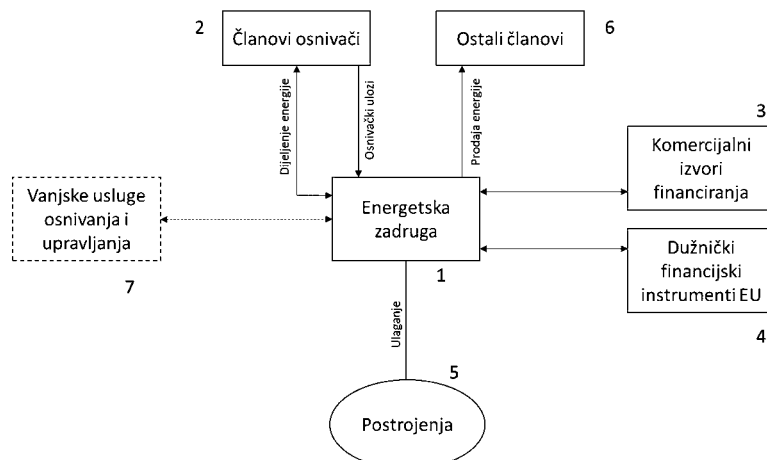
Poslovanje energetske zajednice

- Evidencija dijeljenja energije;
- Periodično izvještavanje o proizvedenoj i dijeljenoj energiji.

Navedene su samo osnovni procesi. Svaki od njih podrazumijeva dodatne aktivnosti. Operativno poslovanje može podrazumijevati i procese poput: organizacije projektiranja, izrade ugovora između investitora i izvođača, pribavu ponuda izvođača radova, organizaciju financiranja, organizaciju dobave i montaže postrojenja, nadzor radova/montaže postrojenja, testiranje postrojenja, organizaciju ishođenja odobrenja za rad postrojenja, vođenje računovodstva energetske zadruge, organizaciju procesa prilikom isključivanja postojećih i uključivanja novih članova, izradu periodičnih financijskih izvješća, projektiranje IoT mreže senzora za nadzor potrošnje energije, upravljanje IoT mrežom senzora za nadzor potrošnje energije, organizaciju i provedbu periodičnih sjednica skupštine i nadzornog odbora, organizaciju agregiranja u svrhu prodaje viška energije, organizaciju preventivnog i reaktivnog održavanja postrojenja, spajanje energetskih zadruga i slično.

Ne ulazeći posebno u organizaciju i poslovanje energetskih zajednica u koje su se udružili subjekti s već ugrađenim postrojenjima za proizvodnju i/ili skladištenje proizvedene energije, energetske zajednice čijem operativnom poslovanju prethode investicijske aktivnosti mogle bi se organizirati i financirati na način kako je prikazano na shemi 1:

Shema 1: Osnivanje, financiranje i poslovanje energetske zadruge

Energetsku zadrugu (1) osniva najmanje sedam osnivača (2). Svrha osnivanja zadruge je individualna proizvodnja obnovljive energije (5), njeno dijeljenje među članovima zadruge te, eventualno, skladištenje viškova energije i punjenje električnih automobila. Neovisno od osnivača, energetske zadruge mogu se pridružiti i članovi (6) koji neće ulagati u postrojenja već kupovati/preuzimati viškove proizvedene energije po manjoj cijeni od one iz mreže, a većoj od proizvođačke cijene iz fotonaponskih/baterijskih postrojenja. Ulaganje u energetska postrojenja energetske zadruge može se financirati iz komercijalnih izvora (3) te financijskih instrumenata EU (4). S obzirom na kompleksnu strukturu osnivanja i upravljanja energetske zadruge, zadruga može koristiti usluge specijaliziranih stručnjaka za osnivanje i poslovno upravljanje energetskih zadruga (7).

4. Financijski instrumenti EU za energetske zajednice

Osim bespovratnih potpora, iz Višegodišnjeg financijskog okvira 2021. – 2027. na raspolaganju će biti i financijski instrumenti (povratni instrumenti) u formi dužničkih, jamstvenih i vlasničkih (*equity*) izvora. Najvažnije obilježje financijskih instrumenata u VFO 21.-27. je mogućnost kombiniranja bespovratnih potpora (grantova) s povratnim (dužničkim, jamstvenim i vlasničkim) instrumentima⁹. Općenito, procedura pribave financijskih instrumenata je značajnije jednostavnija od procedure pribave bespovratnih potpora.

Financijski instrumenti su proizvodi Europskih fondova s uvjetima povoljnijim od komercijalnih supstituta. Svrha financijskih instrumenata je efikasan razvoj kohezijske politike. Kod ekonomski prihvatljivih projekata financijski instrumenti pomažu provedbi te se uvijek vraćaju davatelju. Ono što je posebno važno je imperativ da se financijski projekti koriste kod projekata koji generiraju prihode ili uštede u što postrojenja za proizvodnju obnovljive energije svakako spadaju. Budući da projekti proizvodnje obnovljive energije generiraju uštede kao razliku između jedinične cijene električne energije iz mreže i postrojenja te smanjenje emisije stakleničkih plinova, djelomično financiranje projekata zasnovanih na energetskim zajednicama s cijenom manjom od tržišnih cijena izvora financiranja moglo bi biti ekonomski racionalno i društveno prihvatljivo.

Iako je, općenito, svrha financijskih instrumenata omogućiti da se projekti unaprijede komercijalnim sadržajima povećavajući vjerojatnost dugoročne održivosti, svrha financijskih instrumenata za energetske zajednice mogla bi biti postizanje društvene koristi zbog manjih troškova energije, veće priuštivosti, smanjenje rizika od štetnih posljedica klimatskih promjena, rasterećenja elektroenergetskog prijenosnog i distribucijskog sustava, povećanja BDP-a te doprinos većem blagostanju građana.

Osnovna obilježja financijskih instrumenata iz VFO 21.-27. su slijedeća:

- Ne smiju se koristiti za refinanciranje postojećih ugovora, već za potporu svim vrstama novih ulaganja u skladu s temeljnim ciljevima politike;
- Potpora krajnjim primateljima za ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu te radni kapital za koje se očekuje da će biti financijski održivi i za koja nije dostupno dostatno financiranje iz tržišnih izvora;
- Samo za ulaganja koja na datum odluke o ulaganju nisu fizički dovršena ili u cijelosti provedena;
- Mogu se kombinirati s bespovratnim sredstvima u operaciji jedinstvenog FI i u okviru jedinstvenog ugovora. U tom se slučaju primjenjuju pravila za FI;
- Bespovratna sredstva ne koriste se za nadoknadu potpore primljene iz financijskih instrumenata;
- PDV je prihvatljiv trošak za FI, a u kombinaciji s bespovratnim sredstvima primjenjuju se pravila za bespovratna sredstva;
- Financijske instrumente dodjeljuje upravljačko tijelo (npr. MRRFEU) ili može povjeriti EIB-u ili HBOR-u;
- Vrijednost bespovratnih sredstava u istoj operaciji ne smije biti veći od vrijednosti financijskog instrumenta.

Za razliku od dosadašnjih tzv. nekombiniranih financijskih instrumenata, sadašnji kombinirani mogu biti: grant u kombinaciji s dužničkim instrumentom, grant u kombinaciji s garantnim instrumentom, rabatni dužnički financijski instrument (*performance-based grant*), grant za tehničku pomoć u kombinaciji s financijskim instrumentom te slične kombinacije. Da bi financijski instrumenti bili dostupni korisnicima, ministarstvo nadležno za gospodarstvo identificirati potrebu, a ministarstvo nadležno za EU fondove programirati. Ukoliko se prihvati društvena opravdanost i potreba financijskih instrumenata za brže uspostavljanje i razvoj energetskih zajednica, stvorit će se temeljne pretpostavke za programiranje.

S obzirom na trenutni zakonski okvir, relativno mali instalirani kapacitet fotonaponskih elektrana i još manji baterija, primjerenu razliku između cijena električne energije iz mreže i fotonaponskih postrojenja s tendencijom rasta te razlike te ograničenje energetske zajednice na istu transformatorsku stanicu moguće je očekivati relativno veliki broj novoosnovanih energetskih zajednica u slijedećih pet godina. No, tu postoji i primjetan rizik da se takve, relativno neekonomične male zajednice, možda i neće osnivati pa se ovakav zakonski okvir može smatrati uspostavljenim kako bi se usporila proizvodnja i dijeljenje građanske energije. Budući da ovakav propis nije u skladu s EU politikama u ovom području, za očekivati je i promjenu propisa u ovom dijelu. U slučaju promjene propisa kojima bi se osnivanje energetskih zajednica umjesto na istu transformatorsku stanicu proširilo na više njih, naselje ili regiju, broj novoosnovanih energetskih zajednica mogao bi biti veći od 200 u slijedećih 5 godina prosječnog kapaciteta instalirane snage od više od 100 MW ukupno godišnje proizvedene energije od približno 100 GWh energije. Dakle, moglo bi se raditi o značajnom broju građana uključenom

⁹ https://efaidnbnmnnbpcajpcglcfindmkaj/https://www.fi-compass.eu/sites/default/files/publications/Combination%20of%20financial%20instruments%20and%20grants_1.pdf (5.1.2023.)

u proizvodnju vlastite energije, osjetnom smanjenju troškova za energiju, smanjenja emisije stakleničkih plinova za približno 10 000 TCO₂ te adekvatnog rasterećenja elektroenergetskog sustava. Da bi se opisano grubo procijenjeno tržište moglo i ostvariti bit će potrebo približno 130 milijuna € ukupnih izvora financiranja. Ukupni izvori financiranja mogli bi se sastojati od vlastiti vlasničkih i dužničkih te tuđih dužničkih izvora. Dio tuđih dužničkih izvora mogli bi biti upravo financijski instrumenti EU. Uključivanje financijskih instrumenata EU moglo bi povećati sklonost uključivanja ostalih izvora financiranja zbog smanjenog ukupnog rizika ulaganja. Tu se otvara i pitanje obilježja financijskih instrumenata EU u pogledu ročnosti te strukture kombiniranog instrumenta koji se sastoji od bespovratnog granta i zajma. Moguća obilježja prikazana su u tablici 2:

Tablica 2: Moguća obilježja kombiniranog financijskog instrumenta EU za energetske zadruge

Opis	Vrijednost	Namjena
Grant komponenta	15%	Analize, projektiranje, nabava
Dužnička komponenta	85%	Kapitalna vrijednost
Isplata grant komponente		Nakon provedenog ulaganja i verifikacije ušteda
Dospjeće dužničke komponente		Minimum 10 godina

Izvor: Autori.

Prema mišljenju autora, a na temelju analize brojnih projekata ulaganja u krovne i zemaljske fotonaponske elektrane, udio bespovratnog granta mogao bi biti do 15% (za namirenje troškova osnivanja zadruge, izradu projekata i slično) te zajma najmanje 85%. kako bi se osigurala likvidnost poslovanja projekta (energetske zadruge), tj. stanje u okviru kojega se iz ostvarenih ušteda u cijelosti namiruju dospjele obveze prema tužim dužničkim izvorima financiranja (komercijalni kredit i financijski instrument EU) razdoblje otplate trebalo bi biti ne manje od 10 godina. Udio kombiniranih financijskih instrumenata EU u ukupnim izvorima financiranja mogao bi biti najmanje 50%.

5. Zaključak i preporuke

trenutni zakonodavni okvir sigurno nije poticajan za osnivanje i poslovanje energetske zajednice neovisno o njihovim pravnim oblicima. Ograničenje na jedni transformatorsku stanicu nepremostiva je prepreka za razvoj energetske zajednice. Kada bi se ovo ograničenje uklonilo, stvorile bi se pretpostavke osnivanja značajnijeg broja energetske zadruga u cijeloj zemlji. S obzirom na značajne potrebe za ulaganjem u energetska postrojenja energetske zadruga, uključivanje kombiniranih financijskih instrumenata EU u strukturu ukupnih izvora financiranja osjetno bi ubrzalo razvoj ovog novog tržišta, a takve mogućnosti postoje u VFO 21.-27. S obzirom na složeno poslovanje energetske zadruga, očekuje se i razvoj tržišta specijaliziranih usluga u području osnivanja i upravljanja poslovanjem energetske zadruga.

Prijave u tijeku!

NOVO U PRIPREMI!

ŠKOLA RAČUNOVODSTVA ZA PRORAČUNE I PRORAČUNSKO KORISNIKE

/ON LINE /

06.-09. ožujak 2023.

OVLADAJTE RAČUNOVODSTVENIM PRAVILIMA I UPOTPUNITE SVOJE ZNANJE

CILJ ŠKOLE:

Upoznati i usavršiti polaznike u znanjima o sustavu proračuna, proračunskim procesima, ekonomskim i financijskim kategorijama u javnom sektoru, računovodstvenom praćenju poslovanja proračuna i proračunskih korisnika, financijskom izvještavanju, financijskom upravljanju, fiskalnoj odgovornosti i poreznom sustavu.

KOME JE NAMIJENJENA:

Škola je namijenjena računovođama i financijskim djelatnicima proračunskih subjekata, čelnicima na operativnim razinama, internim revizorima i kontrolorima, te ostalim zainteresiranim subjektima.

Kotizacija uključuje zbirku prezentacija predavača i raspoloživa izdanja (u elektronskom obliku).

Sudionici po završetku škole dobivaju uvjerenje o pohađanju programa stručnog usavršavanja.

www.tim4pin.hr

1. Neoporezivi iznosi naknada, potpora, nagrada, dnevnica i otpremnina

Tablica 1. Pregled neoporezivih iznosa naknada, potpora, nagrada, dnevnica i otpremnina¹

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici (u eurima i centima)
I. Naknade		
1.	Prijevozni troškovi na službenom putovanju (čl.7.st.2.t.27. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih troškova
2.	Troškovi noćenja na službenom putovanju (čl.7.st.2.t.28. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih troškova bez ograničenja kategorije hotela
3.	Troškovi prijevoza na posao i s posla (mjesni i međumjesni) (čl.7.st.2.t.29. i 30. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih troškova prema cijeni mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte javnog prijevoza odnosno do visine cijene mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte ²
4.	Uporaba privatnog automobila u poslovne svrhe (čl.7.st.2.t.31. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 0,40 po prijeđenom kilometru
II. Dnevnice, terenski dodatak i naknada za odvojeni život		
1.	Dnevnice za službeno putovanje u tuzemstvu koje traje više od 12 sati dnevno i dnevica za rad na terenu u tuzemstvu (čl.7.st.2.t.19. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 26,55 ³ (do 70% ako je osiguran jedan obrok do 40% ako su osigurana dva obroka)
2.	Dnevnice za službeno putovanje u tuzemstvu koje traje više od 8 sati, a manje od 12 sati dnevno (čl.7.st.2.t.20. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 13,28 (do 70% ako je osiguran jedan obrok do 40% ako su osigurana dva obroka)
3.	Dnevnice za službeno putovanje u inozemstvu koje traje više od 12 sati dnevno i dnevica za rad na terenu u inozemstvu (čl.7.st.2.t.21. Pravilnika o porezu na dohodak)	do iznosa utvrđenih propisima o izdacima za službena putovanja za korisnike državnog proračuna (Odluka Vlade RH, NN, br. 8/06)
4.	Dnevnice za službeno putovanje u inozemstvu koje traje više od 8 sati, a manje od 12 sati dnevno (čl.7.st.2.t.22. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 50% iznosa utvrđenih propisima o izdacima za službena putovanja za korisnike državnog proračuna

¹ Čl. 7., st. 2. Pravilnika o porezu na dohodak (NN, br. 10/17, 128/17, 106/18, 1/19, 80/19, 1/20, 74/20, 1/21, 102/22 i 112/22).

² Čl. 7. st.33. Pravilnika o porezu na dohodak: Naknade troškova prijevoza na posao i s posla međumjesnim javnim prijevozom i/ili naknade stvarnih izdataka prema cijeni mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte mjesnim javnim prijevozom ne odnose se na isplate radnicima koji cijeli mjesec nisu radili odnosno koji su cijeli mjesec proveli na bolovanju ili plaćenom odnosno neplaćenom dopustu u skladu s posebnim propisima ili su cijeli mjesec radili od kuće.

³ Čl. 7., st. 13. Pravilnika o porezu na dohodak: Ako je na službenom putovanju odnosno radu na terenu, na teret poslodavca, osiguran jedan obrok (ručak ili večera) neoporezivi iznos dnevnice koji se isplaćuje u novcu umanjuje se za 30% odnosno za 60% ako su osigurana dva obroka (ručak i večera). Doručak koji je uračunat u cijenu noćenja smatra se troškom noćenja i ne smatra se osiguranom prehranom. Smatrat će se da je osobi prehrana osigurana i ako je osiguran obrok (ručak i/ili večera):

- u cijeni kotizacije za prisustvovanja seminarima, stručnim savjetovanjima i slično
- u cijeni karte za putovanje brodom
- u cijeni zrakoplovne putničke karte, zbog prekida putovanja ili
- iz sredstava reprezentacije poslodavca.

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici (u eurima i centima)
5.	Dnevnice za službena putovanja <i>per diem</i> koje se radnicima isplaćuju iz proračuna Europske unije radi obavljanja poslova njihovih radnih mjesta, a u svezi s djelatnosti poslodavca (čl.7.st.2.t.26. Pravilnika o porezu na dohodak)	do propisanog iznosa
6.	Pomorski dodatak (čl.7.st.2.t.23. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 33,19 dnevno
7.	Pomorski dodatak na brodovima međunarodne plovidbe (čl.7.st.2.t.24. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 53,09 dnevno
8.	Naknada za odvojeni život (čl.7.st.2.t.13. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 232,27 mjesečno
III. Otpremnine i darovi		
1.	Otpremnina (pri odlasku u mirovinu) (čl.7.st.2.t.14. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.327,24
2.	Otpremnina zbog poslovno i osobno uvjetovanih otkaza ugovora o radu prema Zakonu o radu (čl.7.st.2.t.15. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 862,71 (za svaku navršenu godinu rada kod toga poslodavca)
3.	Otpremnine zbog ozljede na radu i profesionalne bolesti (čl.7.st.2.t.16. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.061,79 (za svaku navršenu godinu rada kod toga poslodavca)
4.	Dar djetetu do 15 godina starosti (koje je do 31. prosinca tekuće godine navršilo 15 godina starosti) (čl.7.st.2.t.18. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 132,73 godišnje
5.	Dar u naravi (čl.22.st.3.t.7. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 132,72 godišnje
6.	Godišnja prigodna nagrada (božićnica, naknade za godišnji odmor i sl.) (čl.7.st.2.t.5. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 663,62 godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
7.	Nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika (dodatna plaća, dodatak uz mjesečnu plaću i sl.) (čl.7.st.2.t.32. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 995,43 godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
8.	Naknade za podmirivanje troškova ugostiteljskih, turističkih i drugih usluga namijenjenih odmoru radnika prema propisima ministarstva nadležnog za turizam (čl.7.st.2.t.33. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 331,81 godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
9.	Novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane radnika (čl.7.st.2.t.34. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 796,44 godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
10.	Troškovi prehrane radnika nastali za vrijeme radnog odnosa kod poslodavca na temelju vjerodostojne dokumentacije (čl.7.st.2.t.35. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.592,76 godišnje pod uvjetom da računi o obavljenim uslugama prehrane glase na poslodavca i da su podmireni bezgotovinskim putem. Neoporezivi primitak priznaje se za mjesec u kojem je usluga prehrane obavljena
11.	Troškovi smještaja radnika nastali za vrijeme radnog odnosa kod poslodavca na temelju vjerodostojne dokumentacije (čl.7.st.2.t.36. Pravilnika o porezu na dohodak)	do visine stvarnih izdataka podmirenih bezgotovinskim putem. Neoporezivi primitak priznaje se za mjesec u kojem je usluga smještaja obavljena, a ako se isplaćuje radniku, priznaje se u mjesecu isplate

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici (u eurima i centima)
12.	Naknade za troškove redovne skrbi djece radnika isplaćene na račun radnika temeljem vjerodostojne dokumentacije ustanova predškolskog odgoja te drugih pravnih ili fizičkih osoba koje temeljem posebnih propisa i odluka nadležnog tijela skrbe o djetetu predškolske dobi (čl.7.st.2.t.37. Pravilnika o porezu na dohodak)	do visine stvarnih izdataka
13.	Novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova radnika za rad od kuće	Do 3,98 po danu rada od kuće, a najviše do 66,37 mjesečno
IV. Potpore		
1.	Zbog invalidnosti zaposlenika (čl.7.st.2.t.1. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 331,81 godišnje
2.	U slučaju smrti zaposlenika (osim potpora koje poslodavci isplaćuju djeci radnika – one su neoporezive u ukupnom iznosu) (čl.7.st.2.t.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 993,43
3.	Jednokratne potpore koje djeci u slučaju smrti roditelja isplaćuju ili daju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na temelju svojih općih akata te pravne i fizičke osobe (čl.7.st.2.t.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	u ukupnom iznosu isplate
4.	Jednokratne potpore u slučaju smrti člana uže obitelji radnika (bračnog druga, roditelja, roditelja bračnog druga, djece, drugih predaka i potomaka u izravnoj liniji, posvojene i udomljene djece i djece na skrbi te punoljetne osobe kojoj je porezni obveznik imenovan skrbnikom prema posebnom zakonu) (čl.7.st.2.t.3. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 398,17
5.	Potpore zbog neprekidnog bolovanja radnika dužeg od 90 dana. Razdoblje bolovanja duže od 90 dana ne mora se odnositi na jednu kalendarsku godinu (čl.7.st.2.t.4. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 331,81 godišnje
6.	Potpore za novorođenče (čl.7.st.2.t.25. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.327,24
7.	Darovanje za zdravstvene potrebe (operativne zahvate, liječenja, nabavu lijekova i ortopedskih pomagala te troškove prijevoza i smještaja u zdravstvene ustanove), rješavanje kojih nije plaćeno obveznim, dopunskim, dodatnim i privatnim zdravstvenim osiguranjem niti na teret sredstava fizičke osobe, pod uvjetom da je darovanje, odnosno plaćanje nastalih izdataka za tu namjenu obavljeno na žiroračun primatelja dara ili zdravstvene ustanove te na temelju vjerodostojnih isprava. (čl.4.st.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih izdataka za tu namjenu
8.	Udžbenici, radne bilježnice i bilježnice koje jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave daju učenicima osnovnih i srednjih škola na redovitom školovanju odnosno novčane naknade koje isplaćuju za te svrhe na temelju svojih općih akata i za koje su sredstva planirana u proračunima tih jedinica (čl.8.st.2.t.10. Zakona o porezu na dohodak ⁴)	u visini stvarnih izdataka za tu namjenu

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici (u eurima i centima)
9.	Formalni i neformalni programi obrazovanja nezaposlenih osoba i drugih socijalno ugroženih skupina koje bez naplate organiziraju pravne i/ili fizičke osobe, a koji se financiraju iz državnog proračuna i/ili proračuna lokalne i područne (regionalne) samouprave i/ili iz fondova i programa Europske unije i drugih međunarodnih fondova (čl.8.st.2.t.11. Zakona o porezu na dohodak)	u visini stvarnih izdataka za tu namjenu
10.	Premije dobrovoljnog mirovinskog osiguranja koje poslodavac uplaćuje u korist svojeg radnika, uz njegov pristanak, tuzemnom dobrovoljnom mirovinskom fondu, koji je registriran u skladu s propisima koji uređuju dobrovoljno mirovinsko osiguranje (čl.9.st.1.t.18. Zakona o porezu na dohodak)	66,37 eura mjesečno, odnosno 796,44 eura godišnje
11.	Premije dodatnog i dopunskog zdravstvenog osiguranja na temelju vjerodostojne dokumentacije (čl.7.st.2.t.38. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 331,81 godišnje podmirene bezgotovinskim putem (ukupno kod svih poslodavaca)
12.	Potpore djetetu umrlog ili bivšeg radnika, kod kojeg je nastupio potpuni gubitak radne sposobnosti, za školovanje do 15. godine života odnosno do završetka osnovnoškolskog obrazovanja (čl.7.st.2.t.17. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 232,27 mjesečno
13.	Sredstva koja se fizičkim osobama dodjeljuju iz fondova i programa EU po tijelima akreditiranim ⁵ u skladu s pravilima EU, za provedbu aktivnosti mobilnosti u okviru programa i fondova Europske unije, a u svrhe obrazovanja i stručnog usavršavanja za pokriće izdataka prijevoznih troškova, prehrane i smještaja te za realizaciju projektnih aktivnosti koje prijavljuju fizičke osobe (izdaci za najam prostora, osiguranje, opremu i materijale i drugo), a u skladu s financijskom uredbom Europske komisije (čl.5.st.12. Pravilnika o porezu na dohodak)	ukupan iznos primitaka
14.	Sredstva za pokriće troškova školovanja, usavršavanja i znanstvenih istraživanja, neovisno isplaćuje li navedene primitke poslodavac ili drugi isplatelj, ako se ti primici ne ostvaruju u okvirima provedbe aktivnosti mobilnosti te pod uvjetom da se ne smatraju izvorom dohotka, na temelju vjerodostojnih isprava (ugovor, izvješće, račun i drugo) (čl.5.st.13. Pravilnika o porezu na dohodak)	najviše u visini propisanih u skladu s posebnim propisima prema kojima se programi provode
15.	Naknade za pokriće izdataka prijevoznih troškova, prehrane, smještaja i drugih prihvatljivih troškova propisanih pravilima i propisima tijela Europske unije, koje se isplaćuju dugoročnim i kratkoročnim stručnjacima u skladu s međunarodnim ugovorom za vrijeme rada na projektu financiranom od strane Europske unije za provedbu programa tehničke pomoći Europske unije pod uvjetom da su osigurane vjerodostojne isprave (ugovor, izvješće, obračun i dr.) (čl.5.st.14. Pravilnika o porezu na dohodak)	najviše u visini propisanoj pravilima i propisima tijela Europske unije prema kojima se projekti provode

⁴ Zakon o porezu na dohodak (NN, br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20 i 151/22).

⁵ Agencija za mobilnost i programe EU.

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici (u eurima i centima)
V. Nagrade zaposlenicima		
1.	Za navršenih: <ul style="list-style-type: none"> 10 godina radnog staža 15 godina radnog staža 20 godina radnog staža 25 godina radnog staža 30 godina radnog staža 35 godina radnog staža 40 godina radnog staža i svakih narednih 5 godina (čl.7.st.2.t.6.-12. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 199,09 do 265,45 do 331,81 do 398,17 do 464,53 do 530,90 do 663,62
VI. Stipendije		
1.	Stipendije učenicima i studentima za redovno školovanje u tuzemstvu i inozemstvu na srednjim, višim i visokim školama te fakultetima (čl.6.st.1.t.4. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 232,27 mjesečno
2.	Stipendija koja se dodjeljuje studentima za izvrsna postignuća, a koje se dodjeljuju temeljem javnih natječaja kojima mogu pristupiti svi studenti pod jednakim uvjetima (čl.6.st.1.t.5. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 530,90 mjesečno
3.	Stipendije studentima izabranima na javnim natječajima kojima mogu pristupiti svi studenti pod jednakim uvjetima, za redovito školovanje na visokim učilištima koje isplaćuju, odnosno dodjeljuju zaklade, fondacije, ustanove i druge institucije, registrirane u Republici Hrvatskoj za odgojno-obrazovne ili znanstvenoistraživačke svrhe, koje djeluju u skladu s posebnim propisima i osnovane su s namjenom stipendiranja (čl.9.st.1.t.19. Zakona o porezu na dohodak)	u ukupnom iznosu isplate
VII. Stipendije, nagrade i naknade športašima		
1.	Športske stipendije, koje se prema posebnim propisima isplaćuju športašima za njihovo športsko usavršavanje (čl.6.st.1.t.6. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 232,27 mjesečno
2.	Naknade športašima amaterima, prema posebnim propisima (čl.6.st.1.t.8. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 232,27 mjesečno
3.	Nagrade za športska ostvarenja ⁶ (čl.6.st.1.t.7. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 2.654,48 godišnje
VIII. Primici učenika i studenata		
1.	Primici po posebnim propisima učenika i studenata na redovnom školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga (čl.6.st.1.t.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 3.185,38 godišnje
2.	Nagrade učenicima za vrijeme praktičnog rada i naukovanja i naknade učenicima za vrijeme dualnog obrazovanja (čl.6.st.1.t.1. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 232,27 mjesečno

1.1. Isplate zaposlenicima

Iznose naknada, potpora i nagrada iz tablice 1. poslodavac može isplatiti neoporezivo samo zaposlenicima, bez obveze obračuna poreza i doprinosa. Ako isplatiatelj isplaćuje na ime naknada, potpora i nagrada veće iznose

zaposlenicima, razlika se pribraja plaći u tom mjesecu, obračunavaju se doprinosi te porez na dohodak i prerez (čl. 21. Zakona o porezu na dohodak).

Oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada ne smatraju se voda te topli i hladni napitci (osim napitaka koji u sebi sadrže alkohol), a koje poslodavac na svoj teret omogućuje radnicima za vrijeme radnog vremena.⁷

1.2. Isplate osobama koje nisu u radnom odnosu

Ako se prethodno navedeni iznosi isplaćuju osobama koje nisu u radnom odnosu, ukupno isplaćeni iznos smatra se drugim dohotkom.

Iznimka su neprofitne organizacije i proračunski korisnici. Osobama koje nisu u radnom odnosu neprofitne organizacije i proračunski korisnici mogu neoporezivo isplaćivati:

- Naknade troškova službenog putovanja (troškovi prijevoza, noćenja i dnevnica) i troškove korištenja osobnog automobila u službene svrhe, ako obavljaju poslove za potrebe tih organizacija i ako do trenutka isplate navedenih primitaka u istom poreznom razdoblju nisu ostvarile dohodak po osnovi nesamostalnog rada ili drugi dohodak u neprofitnim organizacijama uz naknadu, a do propisanog iznosa, prema članku 9., stavku 1., točki 11. Zakona o porezu na dohodak i članku 6., stavcima 7. i 8. Pravilnika o porezu na dohodak.
- Troškove noćenja i prijevoza na službenom putovanju osobama koje **primaju naknadu**, ali pod uvjetom da račun za noćenje i prijevoz glase na neprofitnu organizaciju ili proračunskog korisnika, prema članku 9., stavku 1., točki 12. Zakona o porezu na dohodak.
- Naknade za korištenje privatnog automobila u službene svrhe do 0,40 eura po prijeđenom kilometru koje se isplaćuju osobama s invaliditetom koje, u skladu s propisom kojim je uređen znak pristupačnosti u trenutku odlaska na službeni put, imaju pravo na znak pristupačnosti.

2. Naknade korisnika državnog proračuna

2.1. Osnovica za obračun naknada, potpora i otpremnina za mirovinu za korisnike državnog proračuna

Temeljem članka 35. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu (NN, br. 62/22 i 131/22), osnovica za obračun naknada i drugih primanja na temelju posebnih propisa (tzv. **proračunska osnovica**) u 2022. godini iznosi **3.326,00 kn**.

Temeljem članka 39. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. godinu (NN, br. 145/22), osnovica za obračun naknada i drugih primanja na temelju posebnih propisa (tzv. **proračunska osnovica**) u 2023. godini iznosi 441,44 eura.

⁶ Pravilnik o mjerilima za dodjelu nagrada sportašima za sportska ostvarenja (NN, br. 46/14 i 9/17).

⁷ Članak 7. stavak 41. Pravilnika o porezu na dohodak.

2.2. Materijalna prava prema kolektivnim ugovorima za državne i javne službenike i namještenike

Tablica 2. Pregled materijalnih prava

Materijalno pravo	Državni službenici i namještenici*	Službenici i namještenici u javnim službama**
Dnevnica za službeni put u zemlji***	200,00 kn odnosno 26,55 eur	200,00 kn odnosno 26,55 eur
Dodatak za rad na terenu	200,00 kn odnosno 26,55 eur	200,00 kn odnosno 26,55 eur
Osnovica za isplatu jubilarne nagrade****	1.800,00 kn odnosno 238,90 eur	1.800,00 kn odnosno 238,90 eur
Regres za korištenje godišnjeg odmora	1.750,00 kn odnosno 232,27 eur	1.750,00 kn odnosno 232,27 eur
Godišnja nagrada za božićne blagdane (božićnica)	1.750,00 kn odnosno 232,27 eur	1.750,00 kn odnosno 232,27 eur
Dar djetetu u prigodi Dana sv. Nikole	753,45 kn odnosno 100,00 eur	753,45 kn odnosno 100,00 eur
Naknada za odvojeni život od obitelji*****	1.000,00 kn odnosno 132,72 eur	
Otpremnina prilikom odlaska u mirovinu	dvije osnovice za izračun plaće državnog službenika i namještenika koje će biti važeće na zadnji dan rada u državnoj službi prije odlaska državnog službenika i namještenika u mirovinu	dvije osnovice za izračun plaće zaposlenika, koja je važeća na zadnji dan rada u javnoj službi prije odlaska u mirovinu
Naknada za korištenje privatnog automobila u službene svrhe*****	3,00 kn odnosno 0,40 eura po prijeđenom kilometru	3,00 kn odnosno 0,40 eura po prijeđenom kilometru

* Članak 109. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike (NN, br. 56/22): Ugovorne strane su suglasne, ako Vlada sa sindikatima javnih službi, ugovori materijalna prava povoljnije od ugovorenih za državne službenike i namještenike, jednako će se primijeniti i na državne službenike i namještenike.

** Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama (NN, br. 56/22) i Dodatak I. Temeljnom kolektivnom ugovoru za službenike i namještenike u javnim službama (NN 127/22).

*** Ako dođe do promjene poreznih propisa kojima se neoporezivi iznos dnevnice povećava, od dana primjene toga propisa toliko se povećava iznos dnevnice. (čl.62.st.5.)

**** O visini osnovice za isplatu jubilarne nagrade Vlada RH i sindikati javnih službi (čl.67.st.2.) kao i sindikat državne službe (čl.55.st.3.) pregovarati će svake godine prije donošenja Državnog proračuna Republike Hrvatske za sljedeću godinu, s time da ako se dogovor ne postigne, osnovica za jubilarnu nagradu iznosi najmanje 1.800,00 kuna neto.

***** Naknada za odvojeni život za službenike i namještenike u javnim službama uredit će se granskim kolektivnim ugovorima (članak 64.).

***** Ako je zaposleniku odobreno korištenje privatnog automobila u službene svrhe, nadoknadit će mu se troškovi u visini neoporezivog iznosa prema poreznim propisima. (članak 66. Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama)

Napomena: iznosi dnevnica za službeni put u zemlji i za rad na terenu, osnovice za jubilarnu nagradu i naknade za odvojeni život od obitelji preračunati su u eure korištenjem fiksnog tečaja konverzije 7,53450.

IMATE PITANJE?

Slobodno nam se obratite sa svim dilemama i pitanjima.
Tu smo za Vas.

pitajcentar@tim4pin.hr

2.3. Jubilarna nagrada

Tablica 3. Iznosi jubilarne nagrade prema kolektivnim ugovorima

Godine neprekidne službe/rada u državnim tijelima i jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave	Osnovica u državnim i javnim službama: 1.800,00 kn* odnosno 238,90 eura	Neoporezivi iznosi jubilarne nagrade u eurima i centima
1	2	3
5	1.800 kn – 238,90 eur	Oporezivo u cijelosti
10	2.250 kn – 298,63 eur	199,09
15	2.700 kn – 358,35 eur	265,45
20	3.150 kn – 418,08 eur	331,81
25	3.600 kn – 477,80 eur	398,17
30	4.500 kn – 597,25 eur	464,53
35	5.400 kn – 716,70 eur	530,90
40	7.200 kn – 955,60 eur	663,62
45	9.000 kn – 1.194,51 eur	663,62

* Za državne službenike i namještenike sukladno članku 55. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike, a za službenike i namještenike u javnim službama sukladno članku 67. Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama.

Napomena: kunski iznosi preračunati su u eure korištenjem fiksnog tečaja konverzije 7,53450.

2.4. Dnevnice u zemlji

Prema Odluci o visini dnevnice za službeno putovanje u zemlji i visini naknada za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike te ostale zaposlene, koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima (NN, br. 117/12), proračunskim korisnicima i izvanproračunskim fondovima, isplaćuju se iznosi naknada prikazani u tablici 4. Prema članku 8. stavku 3. Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika (NN, br. 10/99 – 16/19) suci i pravosudni dužnosnici imaju pravo na dnevnicu u visini određenoj za službenike u pravosudnom tijelu (200,00 kn odnosno 26,55 eura dnevno).

Tablica 4. Visina naknada za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike te ostale zaposlene, koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima⁸

Vrsta naknade	Iznos
Dnevnice za službeni put u zemlji	150,00 kn odnosno 19,91 eur dnevno
Troškovi noćenja	prema priloženom računu
Naknada troškova za korištenje privatnog automobila u službene svrhe	2,00 kn odnosno 0,40 eur po prijeđenom kilometru
Terenski dodatak	150,00 kn odnosno 19,91 eur dnevno
Naknada za odvojeni život od obitelji	1.000,00 kn odnosno 132,72 eur mjesečno
Naknada za odvojeni život kada je osiguran smještaj na teret proračuna	500,00 kn odnosno 66,36 eur mjesečno

Napomena: kunski iznosi preračunati su u eure korištenjem fiksnog tečaja konverzije 7,53450.

⁸ Odluka o visini dnevnice za službeno putovanje u zemlji i visini naknada za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike, te ostale zaposlene koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima (NN, br. 117/12).

2.5. Dnevnice za inozemstvo

Odlukom o visini dnevnice za službeno putovanje u inozemstvo za korisnike koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna (NN, br. 8/06), a u skladu s člankom 7., stavkom 2., točkama 21. i 22. Pravilnika o porezu na dohodak propisan je neoporezivi iznos **dnevnica za službeni put u inozemstvo** (visina dnevnica po državama objavljena je na www.tim4pin.hr).

Sukladno članku 7. stavcima 18. i 19. Pravilnika o porezu na dohodak⁹, ako se za službeno putovanje u inozemstvo koristi zračni prijevoz, inozemna dnevnic se obračunava dva sata prije vremena predviđenog polijetanja zrakoplova iz posljednje zračne luke u Republici Hrvatskoj do vremena dolaska zrakoplova u prvu zračnu luku u Republici Hrvatskoj. Ako se za službeno putovanje u inozemstvo koristi brod, dnevnic se obračunava od sata polaska broda iz posljednjeg pristaništa u Republici Hrvatskoj do sata povratka broda u prvo pristanište u Republici Hrvatskoj. Za svako zadržavanje, odnosno proputovanje kroz stranu državu koje traje duže od 12 sati obračunava se dnevnic za tu stranu državu, a svako zadržavanje u stranoj državi kraće od 12 sati, obračunava se u vrijeme provedeno u idućoj državi u kojoj se provelo više od 12 sati. Ako je ukupno na putovanju osoba provela više od osam, odnosno više od 12 sati, a u inozemstvu manje od osam sati, tada se isplaćuje pripadajuća tuzemna dnevnic, uzevši u obzir ukupan broj sati provedenih na putovanju u tuzemstvu i inozemstvu.

3. Plaće

3.1. Osobni odbitak ili neoporezivi dio dohotka¹⁰

Osnovni osobni odbitak i dijelovi osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i djecu te invalidnost/tjelesno oštećenje izračunavaju se primjenom propisanih koeficijenta na osnovicu osobnog odbitka koja iznosi 331,81 euro. Osnovni osobni odbitak iznosi 530,90 eura (koeficijent 1,6 osnovice osobnog odbitka).

Tablica 5. Uvećanje osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i djecu te invalidnost/tjelesno oštećenje

R. br.	Osnova za uvećanje osnovnog osobnog odbitka	Koeficijent	Mjesečni iznos (u eur)
1.	Uzdržavani članovi uže obitelji ¹¹	0,7	232,27
2.	Prvo uzdržavano dijete	0,7	232,27
3.	Drugo uzdržavano dijete	1,0	331,81
4.	Treće uzdržavano dijete	1,4	464,53
5.	Četvrto uzdržavano dijete	1,9	630,44

⁹ Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dohodak (NN, br. 128/17).

¹⁰ Članak 14. Zakona o porezu na dohodak.

¹¹ Sukladno članku 14., od 1. siječnja 2019. uzdržanim članovima uže obitelji smatraju se braćni drug, roditelji poreznog obveznika, maćehe odnosno očusi koje punoljetno pastorče uzdržava, djeca nakon prvog zaposlenja te punoljetne osobe kojima je porezni obveznik imenovan skrbnikom prema posebnom zakonu, dok se djecom smatraju djeca koju roditelji, maćehe odnosno očusi, posvojitelji, udomitelji i skrbnici uzdržavaju. Djecom se smatraju i djeca nakon završetka redovnog školovanja do prvog zapošljavanja.

R. br.	Osnova za uvećanje osnovnog osobnog odbitka	Koeficijent	Mjesečni iznos (u eur)
6.	Peto uzdržavano dijete	2,5	829,53
7.	Šesto uzdržavano dijete	3,2	1061,79
8.	Sedmo uzdržavano dijete	4,0	1327,24
9.	Osmo uzdržavano dijete	4,9	1625,87
10.	Deveto uzdržavano dijete	5,9	1957,68
11.	Za svako daljnje uzdržavano dijete koeficijent osnovnoga osobnog odbitka progresivno se uvećava se za 1,1 ... više u odnosu prema koeficijentu za prethodno dijete		
12.	Invalidnost poreznog obveznika, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svakog uzdržavanog djeteta	0,4	132,72
13.	Invalidnost utvrđena po jednoj osnovi 100% i/ili korištenje, na temelju posebnih propisa, prava na doplatak za pomoć i njegu poreznog obveznika odnosno prava na osobnu invalidninu, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svakog uzdržavanog djeteta. Korištenje uvećanja osnovnog osobnog odbitka po ovoj osnovi isključuje korištenje uvećanja osnovnog osobnog odbitka iz r. br. 12.	1,5	497,72

3.2. Utvrđivanje predujma poreza na dohodak od nesamostalnog rada¹²

Predujam poreza na dohodak od nesamostalnog rada obračunava se od porezne osnovice koju čini iznos svih primitaka od nesamostalnog rada ostvarenih tijekom jednog mjeseca, umanjen za uplaćene doprinose za obvezna osiguranja iz primitka ili doprinose za mirovinska osiguranja i za iznos mjesečnog osobnog odbitka, a na temelju porezne kartice.

Predujam poreza na dohodak od nesamostalnog rada obračunava se po stopi od 20% od mjesečne porezne osnovice do visine 3.981,69 eura te po stopi od 30% na poreznu osnovicu iznad 3.981,69 eura¹³.

3.3. Doprinosi

3.3.1. Osnovice za obračun doprinosa u 2022. i 2023. godini

Doprinosi se obračunavaju prema stvarno isplaćenoj plaći, koja ne može biti manja od minimalne plaće. Prema Uredbi o visini minimalne plaće za 2023. godinu (NN, br. 122/22), minimalna plaća za razdoblje od 1. siječnja 2023. do 31. prosinca 2023. godine utvrđena je u bruto iznosu 700,00 eura. Uredba se primjenjuje počevši od plaće za siječanj 2023. koja se uobičajeno isplaćuje u veljači 2023. godine.

Prema Uredbi o visini minimalne plaće za 2023. godinu (NN, br. 122/22), **minimalna plaća za razdoblje od 1. siječnja 2023. do 31. prosinca 2023. godine** utvrđena je u **bruto iznosu 700,00 eura**. Uredba se primjenjuje počevši od plaće za siječanj 2023. koja se uobičajeno isplaćuje u veljači 2023. godine.

¹² Članak 24. Zakona o porezu na dohodak.

¹³ Čl. 19. Zakona o porezu na dohodak.

Najniža mjesečna osnovica¹⁴

Ako je iznos isplaćene plaće (ili naknade bolovanja) manji od najniže osnovice za obračun doprinosa, tada doprinos se treba obračunati na iznos **najniže mjesečne osnovice**, koja za 2023. godinu iznosi **519,53 eura**¹⁵.

Najviša mjesečna osnovica

Najviša mjesečna osnovica iznosi za 2023. godinu iznosi **8.203,08 eura**¹⁶. Na iznos plaće koja je veća od najviše mjesečne osnovice ne obračunava se doprinos za mirovinsko osiguranje (I. i II. stup), ali samo kod obračunavanja mjesečne plaće za određeni mjesec. Kod isplate bonusa, naknada, nagrada i otpremnina, doprinos za mirovinsko osiguranje (I. i II. stup) obračunava se na ukupan bruto iznos isplate.

Najviša godišnja osnovica

Najviša godišnja osnovica za 2023. godinu iznosi **98.436,96 eura**¹⁷ i primjenjuje se samo za doprinos za mirovinsko osiguranje za I. stup.

3.3.2. Stope doprinosa iz plaće i na plaću

Sukladno članku 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima¹⁸ (NN, br. 106/18), obveznim osiguranjima smatraju se:

1. obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti,
2. obvezno mirovinsko osiguranje za starost na temelju individualne kapitalizirane štednje,
3. obvezno zdravstveno osiguranje i obvezno zdravstveno osiguranje za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti.

Tablica 6. Doprinosi iz plaće i na plaću

Doprinosi iz plaće	Stope
• Za mirovinsko osiguranje	20 %
• I. stup	15 %
• II. stup	5 %
Doprinosi iz plaće	Stope
• Za zdravstveno osiguranje	16,5 %

Od 1. siječnja 2015. poslodavci koji zapošljavaju 20 i više radnika, ako nemaju 2% zaposlenih osoba koje se prema posebnim propisima smatraju osobama s invaliditetom¹⁹,

¹⁴ Prosječni iznos mjesečne plaće (bruto) isplaćene po jednom zaposlenom kod pravnih osoba u Republici Hrvatskoj u razdoblju siječanj – kolovoz prethodne godine, koju objavljuje Državni zavod za statistiku, pomnožen s koeficijentom 0,38.

¹⁵ Sukladno Naredbi o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2023. godinu (NN, 1/23).

¹⁶ Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2023. godinu (NN, br.1/23)

¹⁷ Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2023. godinu (NN, br.1/23)

¹⁸ Zakon o izmjenama Zakona o doprinosima primjenjuje se počevši od obračuna plaće za siječanj 2019.

¹⁹ Sukladno članku 4.a Pravilnika o utvrđivanju kvote za zapošljavanje osoba s invaliditetom (NN, 75/18, 120/18, 37/20 i 145/20) obveza kvotnog zapošljavanja osoba s invaliditetom ne odnosi se na: predstavništva stranih osoba, strana diplomatska i konzularna predstavništva, integrativne radionice i zaštitne radionice, poslodavce u sektoru proizvodnje tekstila, odje-

plaćaju posebnu novčanu naknadu čija se osnovica utvrđuje kao umnožak broja osoba s invaliditetom, koje je obveznik bio dužan zaposliti i iznosa minimalne plaće za razdoblje za koje se obveza odnosi, a visina naknade obračunavala se po stopi od 30% zaključno s 29. veljače 2020., a od 1. ožujka 2020. po stopi od 20%.²⁰ Za 2022. godinu mjesečna naknada iznosi 937,50 kn, a za 2023. godinu 140,00 eur.

Sukladno točki III: Odluke o namjeni korištenja sredstava i odgodi plaćanja novčane naknade zbog neispunjenja obveze kvotnog zapošljavanja osoba s invaliditetom (NN 36/20) odgođena je obveza plaćanja novčane naknade poslodavcima obveznicima kvotnog zapošljavanja osoba s invaliditetom koja je nastala za mjesec ožujak, travanj i svibanj 2020. godine, uz mogućnost odgode plaćanja obveze koje su nastale u naredna 3 mjeseca. Odgođene obveze mogu se podmiriti obročnom otplatom u roku od 24 mjeseca od dana dospelosti obveze. Za vrijeme trajanja odgode plaćanja i obročne otplate ne obračunavaju se kamate i ne teče zastara.

Poslodavac je obvezan na plaće radnika, kojima se staž računa s povećanim trajanjem, uplatiti i povećani doprinos za mirovinsko osiguranje na bruto plaću radnika, prema stopama prikazanim u tablici 7.

Tablica 7. Staž osiguranja s povećanim trajanjem²¹

Za 12 mj. staža priznaje se	Ukupna stopa doprinosa	Stope doprinosa za radnike u I. stupu	Stope doprinosa za radnike u II. stupu
14 mjeseci	4,86 %	3,61 %	1,25 %
15 mjeseci	7,84 %	5,83 %	2,01 %
16 mjeseci	11,28 %	8,39 %	2,89 %
18 mjeseci	17,58 %	13,07 %	4,51 %

3.3.3. Posebni doprinos za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu

Posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu plaćaju poslodavci i isplatiitelji drugog dohotka (čl. 188. Zakona o doprinosima, NN, br. 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16 i 106/18) za vrijeme izaslanja, službenog boravka ili službenog puta u inozemstvu. Doprinos se ne plaća za službena putovanja, boravak ili izaslanje u:

- **Države članice Europske unije** (od 1.7.2013.)
- **Države s kojima je međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju uređeno pitanje korištenja zdravstvene zaštite u inozemstvu** (Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Makedonija, Srbija, Turska – od 19.12.2013.)
- **Države članice Europskog gospodarskog prostora** (Norveška, Island i Lihtenštajn – od 12.04.2014.)
- **Švicarsku konfederaciju** (od 01.01.2017.)

će, kože, drva i namještaja te novoosnovane poslodavce u razdoblju od 24 mjeseca od dana upisa u odgovarajući registar odnosno dana ustrojavanja prema posebnom propisu.

²⁰ Članak 10. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN, br. 157/13, 152/14, 39/18 i 32/20).

²¹ Sukladno čl. 13., st. 1., t. 3., te čl. 17, st. 1., t. 2. Zakona o doprinosima (NN, br. 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16 i 106/18).

Tablica 8. Osnovica i stopa za obračun posebnog doprinosa za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu za cijeli mjesec²²

Osnovica za obračun doprinosa	2022. ²³	2023. ²⁴
	kune i lipe	euri i centi
	3.624,06	519,53
Stopa	20 %	20 %
Iznos doprinosa	724,81	103,91

Tablica 9. Dnevne osnovice i obveze za različit broj kalendarskih dana u mjesecu za uplatu posebnog doprinosa za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu

	Broj dana u mjesecu Iznosi u kunama za 2022.			Broj dana u mjesecu Iznosi u eurima za 2023.		
	28	30	31	28	30	31
	Dnevna osnovica u kn	129,43	120,80	116,91	18,55	17,32
Dnevna obveza u kn	25,89	24,16	23,38	3,71	3,46	3,35

Obveza uplate ovog doprinosa je do 15. dana u mjesecu za prethodni mjesec, na račun

Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje

HR6510010051550100001

poziv na broj: HR68 8508 – OIB isplatitelja doprinosa – oznaka izvješća JOPPD (GGXXX)

Ako radnik **boravi u inozemstvu dulje od 30 dana neprekidno** (radi obrazovanja, stručnog usavršavanja i sl.), tada se poseban doprinos za zdravstveno osiguranje plaća po stopi od 10 % na ugovorenu plaću u zemlji za jednake ili slične poslove u zemlji.

3.3.4. Oslobođenje od plaćanja doprinosa na plaću

Prema **Zakonu o doprinosima** (NN, br. 84/08 do 106/18):

- Poslodavci koji zaposle radnika kojemu je to prvo zaposlenje, uz uvjet da radnik u trenutku zaposlenja nema evidentiran mirovinski staž, oslobođeni su 1 godinu plaćanja doprinosa na plaću** (čl. 20., st. 2. i 3. Zakona).
- Poslodavci su oslobođeni do 5 godina plaćanja doprinosa na osnovicu, ako su 1. siječnja 2015. ili kasnije sklopili ugovor o radu na neodređeno vrijeme s osobom koja u trenutku sklapanja tog ugovora ima manje od 30 godina života** uz uvjet da radnik nije prethodno bio zaposlen kod tog poslodavca na neodređeno vrijeme (čl. 20., st. 4. i 5. i čl. 7. t. 54. Zakona).

Prema članku 106. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (NN, br. 121/17, 98/19 i 84/21) poslodavac koji zaposli na neodređeno vrijeme dijete smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata ili dijete nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata starije od 29 godina,

²² Sukladno čl. 14., st. 3. Zakona o doprinosima (NN, br. 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 26/14, 30/14, 41/14, 143/14, 115/16 i 106/18): Iznimno od odredbe stavka 1. točke 2. ovoga članka, za osiguranu osobu koja boravi u inozemstvu na službenom putu, posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu obračunava se po stopi od 20%.

²³ Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2022. godinu (NN, br. 127/21).

²⁴ Nacrt Naredbe o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2023. godinu

oslobađa se plaćanja doprinosa na plaću tih radnika u razdoblju do pet godina od zaključenja ugovora o radu na neodređeno vrijeme, uz uvjet da s tim osobama nije prethodno već imao zaključen ugovor o radu na neodređeno vrijeme.

3.4. Osnovice za obračun plaća u državnim i javnim službama za 2022. i 2023. godinu

Tablica 10. Pregled osnovica za obračun plaća u državnim i javnim službama

	Bruto osnovica	Propis
Državni službenici i namještenici	Do 30. travnja 2022. 6.044,51kn	Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike (NN 112/17, 12/18, 2/19 i 119/19) Dodatak III. Kolektivnom ugovoru za državne službenike i namještenike (NN, br. 66/20) Odluka o materijalnim i nematerijalnim pravima, drugim naknadama te visini osnovice za obračun plaće državnih službenika i namještenika (NN, br. 16/22)
	Od 1. svibnja 2022. 6.286,29 kn	Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike (NN, br 56/22) Primjenjuje se od plaće za svibanj 2022. koja se isplaćuje u lipnju 2022.
	Od 1. listopada 2022. do 31. prosinca 2022. 6.663,47 kn	Dodatak I. Kolektivnom ugovoru za državne službenike i namještenike (NN 127/22)
	Od 1. siječnja 2023. do 31. ožujka 2023. 884,39 eur	Dodatak I. Kolektivnom ugovoru za državne službenike i namještenike (NN 127/22)
	od 1. travnja 2023. godine pa nadalje 902,08 eur	Dodatak I. Kolektivnom ugovoru za državne službenike i namještenike (NN 127/22)
Javne službe	Do 30. travnja 2022. 6.044,51kn	Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama (NN, br. 128/17, 47/18, 2/19, 123/19) Dodatak II. Temeljnom kolektivnom ugovoru za službenike i namještenike u javnim službama (NN, br. 66/20)
	Od 1. svibnja 2022. 6.286,29 kn	Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama (NN, br 56/22) Primjenjuje se od plaće za svibanj 2022. koja se isplaćuje u lipnju 2022.
	Od 1. listopada 2022. do 31. prosinca 2022. 6.663,47 kn	Dodatak I. Temeljnom kolektivnom ugovoru za službenike i namještenike u javnim službama
	Od 1. siječnja 2023. do 31. ožujka 2023. 884,39 eur	Dodatak I. Temeljnom kolektivnom ugovoru za službenike i namještenike u javnim službama
	od 1. travnja 2023. godine pa nadalje 902,08 eur	Dodatak I. Temeljnom kolektivnom ugovoru za službenike i namještenike u javnim službama
Državni dužnosnici	3.890,00 kn	Odluka o visini osnovice za obračun plaće državnih dužnosnika (NN, br. 151/14), primjenjuje se počevši s plaćom za prosinac 2014., koja je isplaćena u siječnju 2015. godine.
Suci i drugi nositelji pravosuđnih dužnosti	4.710,595 kn od 1. ožujka 2019.	Zakon o izmjeni Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosuđnih dužnosnika (NN 16/19)

3.5. Minimalna plaća

Minimalna plaća je najniža plaća za rad radnika u punom radnom vremenu. Uredbom o visini minimalne plaće (NN, br. 117/21) utvrđena je minimalna plaća za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2022. u bruto iznosu od 4.687,50 kuna. Primjenjuje se od 1. siječnja 2022. za plaću za siječanj koja se uobičajeno isplaćuje u veljači 2022.

Uredbom o visini minimalne plaće (NN, br. 122/22) utvrđena je minimalna plaća za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2023. u bruto iznosu od **700,00 eura**. Primjenjuje se od **1. siječnja 2023. za plaću za siječanj koja se uobičajeno isplaćuje u veljači 2023.**

Tablica 11. Iznos minimalne plaće

Razdoblje	Bruto iznos minimalne plaće za puno radno vrijeme	Objavljeno u NN, br.
od 1.6.2011. do 31.5.2012.	2.814,00 kn	58/11 i 60/11 – ispr.
od 1.6.2012. do 31.5.2013.	2.814,00 kn	60/12
od 1.6.2013. do 31.12.2013.	2.984,78 kn	51/13
od 1.1.2014. do 31.12.2014.	3.017,61 kn	156/13
od 1.1.2015. do 31.12.2015.	3.029,55 kn	151/14
od 1.1.2016. do 31.12.2016.	3.120,00 kn	140/15
od 1.1.2017. do 31.12.2017.	3.276,00 kn	115/16
od 1.1.2018. do 31.12.2018.	3.439,80 kn	122/17
od 1.1.2019. do 31.12.2019.	3.750,00 kn	109/18
od 1.1.2020. do 31.12.2020.	4.062,51 kn	106/19
od 1.1.2021. do 31.12.2021.	4.250,00 kn	119/20
od 1.1.2022. do 31.12.2022.	4.687,50kn (neto 3.750,00 kn)	117/21
od 1.1.2023. do 31.12.2023.	700,00 eur	122/22

3.6. Koeficijenti za preračunavanje neto plaće u bruto plaću bez utjecaja osobnog odbitka

Tablica 12. Pregled koeficijenata za preračunavanje neto plaće u bruto plaću bez utjecaja osobnog odbitka

Stopa prireza	Doprinos za mirovinsko osiguranje = 20 %	
	Stopa poreza	
	20 %	30 %
0,00	1,562500	1,785714
1,00	1,566416	1,793400
2,00	1,570352	1,801153
3,00	1,574307	1,808973
4,00	1,578283	1,816860
5,00	1,582278	1,824818
6,00	1,586294	1,832845
6,25	1,587302	1,834862
6,50	1,588310	1,836885
7,00	1,590331	1,840943
7,50	1,592357	1,845018
8,00	1,594388	1,849112
9,00	1,598465	1,857355
10,00	1,602564	1,865672
12,00	1,610825	1,882530
13,00	1,614987	1,891074
14,00	1,619171	1,899696
15,00	1,623377	1,908397
18,00	1,636126	1,934985

4. Naknada plaće zbog bolovanja i druge nesposobnosti za rad

Za prva 42 kalendarska dana bolovanja, odnosno sedam dana za invalida rada, naknadu isplaćuje poslodavac na svoj teret u visini utvrđenoj kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu, uz obvezu obračunavanja i plaćanja doprinosa iz plaće i na plaću, te poreza na dohodak i prireza. Sukladno Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN, br. 80/13, 137/13 i 98/19), Zakonu o roditeljskim i roditeljskim potporama (NN, br. 152/22) u tablici 13., dan je pregled osnovica i naknada po vrstama bolovanja i isplatiteljima, kada su zadovoljeni uvjeti prethodnog osiguranja, a isplaćuju se na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i državnog proračuna.

Tablica 13. Pregled osnovica i naknada po vrstama bolovanja na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i državnog proračuna

RB	Privremena nesposobnost za rad	Isplaćuje/na teret	Osnovica za naknadu		Visina naknade kod isplata prema stupcu 4
			Isplaćene barem dvije ili više plaća	Isplaćena jedna ili niti jedna plaća	
1	2	3	4	5	6
1.	Privremena nesposobnost za rad zbog bolesti – od 43. dana, odnosno od 8. dana za invalide rada	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	70 % / 80 % / od osnovice, ne više od 565,04 eur*
2.	Njega oboljelog supružnika ili djeteta starijeg od tri godine – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	70 % / 80 % / od osnovice, ne više od 565,04 eur
3.	Za njegu oboljelog djeteta do tri godine života – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	100 % od osnovice, ne više od 565,04 eur
4.	Privremena nesposobnost za rad zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	100 % od osnovice, bez ograničenja
5.	Kada je radnik određen za pratitelja bolesnika	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	70 % od osnovice, ne više od 565,04 eur
6.	Izoliran kao kliconoša ili zbog pojave zaraze, nesposoban za rad zbog transplantacije organa u korist druge osobe – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	100 % od osnovice, ne više od 565,04 eur
7.	Komplikacije u vezi s trudnoćom i porođajem – od prvog dana	Isplaćuje HZZO na svoj teret	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	100 % od osnovice, ne više od 565,04 eur

RB	Privremena nesposobnost za rad	Isplaćuje/na teret	Osnovica za naknadu		Visina naknade kod isplata prema stupcu 4
			Isplaćene barem dvije ili više plaća	Isplaćena jedna ili niti jedna plaća	
1	2	3	4	5	6
8.	Rodiljni dopust** , 98 dana, od kojih 28 dana prije dana očekivanog poroda te 70 dana nakon rođenja djeteta (obvezni rodiljni dopust), a nakon protoka obveznog rodiljnog dopusta do navršenih 6 mjeseci života djeteta (dodatni rodiljni dopust) – od prvog dana	Isplaćuje HZZO na svoj teret	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najniža osnovica: 70% proračunske osnovice (309,01 eur)	100 % od osnovice, bez ograničenja
9.	Očinski dopust: 10 radnih dana za jedno dijete 15 radnih dana u slučaju rođenja blizanaca, trojki ili istodobnog rođenja više djece	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najniža osnovica: 70% proračunske osnovice (309,01 eur)	100 % osnovice bez ograničenja
10.	Roditeljski dopust: od navršenih 6 mjeseci života djeteta a) 8 mjeseci ako pravo koriste oba roditelja, odnosno 6 mjeseci ako koristi jedan roditelj, za prvo i drugo rođeno dijete b) 30 mjeseci ako pravo koriste oba roditelja, odnosno 28 mjeseci ako koristi jedan roditelj, za rođene blizance, 3. i svako sljedeće dijete c) u polovici radnog vremena	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najniža osnovica: 70% proračunske osnovice (309,01 eur)	a) 100 % osnovice, ali ne više od 225,5 % proračunske osnovice mjesečno (995,45 eur) b) 125% proračunske osnovice mjesečno (551,80 eur) c) 110% pr. osnovice mjesečno (485,58 eur)
11.	Stanka za dojenje djeteta	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	-	-	100% proračunske osnovice (441,44 eur) ovisno o broju sati korištenja stanke
12.	Prenatalni pregled (slobodan dan)	Poslodavac na svoj teret	Redovna plaća		100 %

*Prema čl. 55 st. 3. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju najviši mjesečni iznos naknade plaće za puno radno vrijeme ne može iznositi više od proračunske osnovice uvećane za 28%.

**Prema čl. 32., st. 8. Zakona o rodiljnim i roditeljskim potporama (NN, br. 152/22), zaposleni ili samozaposleni roditelj, koji na dan koji prethodi danu započinjanja prava ne ispunjava uvjet prethodnog osiguranja u trajanju od najmanje 6 mjeseci neprekidno ili 9 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine, za vrijeme korištenja rodiljnog dopusta od 1. siječnja 2023. ima pravo na naknadu, u iznosu od 125% proračunske osnovice (551,80 eur).

Naknada na teret HZZO-a isplaćuje se u visini od:

70 % – za prvih šest mjeseci neprekidnog bolovanja.

80 % – od prvog dana nakon isteka šest mjeseci do 18 mjeseci.

50 % zadnje isplaćene naknade plaće – nakon isteka 18 mjeseci neprekidnog bolovanja do tri godine.

Zaposlenicima koji su na neprekidnom bolovanju duljem od 18 mjeseci zbog liječenja zloćudnih bolesti i u drugim slučajevima iz članka 52., stavka 3. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN, br. 80/13, 137/13 i 98/19), naknada plaće neće se umanjivati na 50 %.

Uvjet za isplatu naknade: Prethodno osiguranje – najmanje devet mjeseci neprekidno ili 12 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine (čl. 56. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju). **Ako nije ispunjen uvjet:** 25 % proračunske osnovice (110,36 eur) za sve vrijeme trajanja bolovanja.

5. Drugi dohodak

Drugi dohodak je razlika između svakog pojedinačnog primitka umanjenog za propisane izdatke. Drugi dohodak ostvaruje se po osnovi primitaka koji se ne smatraju primicima određenim po osnovi: nesamostalnog rada (plaća i mirovina), od samostalne djelatnosti, od imovine i imovinskih prava, od kapitala, od osiguranja i propisanih izdataka.

Prema odredbama Zakona o porezu na dohodak isplatitelji drugog dohotka su obvezni obračunati i platiti doprinose na sve primitke koje isplaćuju nakon 1. siječnja 2017., bez obzira na koje se razdoblje ti primici odnose.

5.1. Izdaci koji se priznaju pri utvrđivanju predujma poreza na dohodak od drugog dohotka

- Svota što je iz primitka uplaćena za obvezne doprinose.
- Paušalni izdatak u visini od 30 % primitka od:
 - Autorske naknade što je isplaćena prema Zakonu o autorskom pravu i srodnim pravima (NN, br. 111/21).
 - Primitka za profesionalnu djelatnost novinara, umjetnika i sportaša, koji su osigurani po toj osnovi i doprinose za obvezna osiguranja plaćaju prema rješenju Porezne uprave.
 - Primitka nerezidenta za obavljanje umjetničke, arhitektonske, zabavne, sportske, književne i likovne djelatnosti, djelatnosti u svezi s tiskom, radiom, televizijom i zabavnim priredbama.
- Dodatni paušalni izdatak u visini od 25% primitka za umjetničke naknade.

Kod isplate drugog dohotka ne priznaje se osobni odbitak.

Obveznici koji ostvaruju drugi dohodak ne moraju voditi poslovne knjige i evidencije, osim kad se prijave u Registar poreznih obveznika s namjerom da dohodak utvrđuju kako je propisano za samostalne djelatnosti, kao razliku između poslovnih primitaka i izdataka na temelju podataka iz propisanih poslovnih knjiga i evidencija.

5.2. Stope doprinosa iz i na drugi dohodak

Tablica 14. Stope doprinosa iz i na drugi dohodak, porez i prirez

R. br.	Opis	Ugovor o djelu	Ugovor o djelu – umirovljenik	Autorska naknada	Naknada umjetnicima
1.	Primitak				
2.	Paušalni izdatak	0%	0%	30%	55%
3.	Osnovica za doprinos (1 – 2)				
4.	Doprinos za MO (3 x stopa)	10%	10%	10%	10%
4.a	MO I. stup	7,5%	10%	7,5%	7,5%
4.b	MO II. Stup	2,5%	0%	2,5%	2,5%
5.	Dohodak /porezna osnovica (1 – 2 – 4)				
6.	Porez i prirez (6.a + 6.b)				
6.a	(5 x stopa)	20%	20%	20%	20%
6.b	prirez prema odluci (6.a x stopa)				
7.	Neto primitak (1 – 4 – 6)				
8.	Doprinos za ZO (3 x stopa)	7,5%	7,5%	7,5%	7,5%
9.	Trošak isplatitelja (1+8)				

Od 2017. godine obračun poreza i prireza na drugi dohodak nije konačan. Primici od drugog dohotka u posebnom postupku pribrajaju se ostvarenom dohotku od nesamostalnog rada (plaći/mirovini) i dohotku od samostalne djelatnosti te se, temeljem tih vrsta primitaka, utvrđuje godišnja porezna osnovica. Od 2021. porezna stopa od 20% primjenjuje se na godišnju poreznu osnovicu do visine od 360.000,00 kuna, a porezna stopa od 30% na godišnju poreznu osnovicu iznad 360.000,00 kuna²⁵. Od 2023. porezna stopa od 20% primjenjuje se na godišnju poreznu osnovicu do visine od 47.780,28 eura, a porezna stopa od 30% na godišnju poreznu osnovicu iznad 47.780,28 eura.

Sukladno članku 24. stavku 5. Zakona o porezu na dohodak, predujam poreza na dohodak od nesamostalnog rada i mirovine umanjuje se za 50% umirovljenicima po osnovi ostvarenog dohotka od mirovine, kao i poreznim obveznicima koji imaju prebivalište i borave na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. skupinu po stupnju razvijenosti prema posebnom propisu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske i na području Grada Vukovara utvrđenog prema posebnom propisu o obnovi i razvoju Grada Vukovara.

Sukladno članku 40. stavku 3. Zakona o porezu na dohodak, predujam poreza na dohodak od drugog dohotka po osnovi primitaka učenika i studenata na školovanje za rad preko učeničkih i studentskih udruga plaća se po odbitku, po stopi od 20% od osnovice koju čini iznos primitka iznad propisanog neoporezivog iznosa primitaka učenika i studenata na školovanje za rad preko učeničkih i studentskih udruga i iznosa godišnjeg osnovnog osobnog odbitka.

Tablica 15. Pregled koeficijenta za preračunavanje neto iznosa u bruto iznos drugog dohotka

Stopa prireza	Ugovor o djelu	Autorske naknade Izdatak 30%	Umjetničke naknade Izdatak 55%
0%	1,388889	1,243781095	1,14416476
1%	1,39237	1,245733363	1,145226125
2%	1,395868	1,24769177	1,146289461
3%	1,399384	1,249656345	1,147354774
4%	1,402918	1,251627115	1,148422068
5%	1,40647	1,253604112	1,14949135
6%	1,410039	1,255587364	1,150562625
7%	1,413627	1,257576901	1,151635899
7,5%	1,415428	1,258574036	1,152173287
8%	1,417234	1,259572753	1,152711177
9%	1,420858	1,26157495	1,153788464
10%	1,424501	1,263583523	1,154867768
12%	1,431844	1,267619917	1,157032443
13%	1,435544	1,2696478	1,158117827
14%	1,439263	1,271682181	1,159205249
15%	1,443001	1,273723093	1,160294715
18%	1,454334	1,279885322	1,163575435

Tablica 16. Pregled uplatnih računa i poziva na broj za doprinose, porez i prirez na drugi dohodak

Doprinosi	Broj i naziv uplatnog računa/ IBAN konstrukcija računa	Poziv na broj primatelja
Doprinos za zdravstveno osiguranje	HR6510010051550100001 Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	HR68 8540-OIB isplatitelja doprinosa – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)
Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti	HR1210010051863000160 Državni proračun RH	HR68 8176-OIB isplatitelja doprinosa – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)
Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje	HR761001005170003601 Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje	HR68 2291-OIB isplatitelja doprinosa – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)
Porez i prirez	Račun grada/općine prema prebivalištu primatelja dohotka	Poziv na broj primatelja
Za sve vrste isplate drugog dohotka	Prema Napatku o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2022. godini (NN, br.15/22, 18/22, 50/22 i 148/22)	HR 68 1945-OIB isplatitelja poreza – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)

6. Primici izuzeti od ovrhe

Članak 172. Ovršnog zakona (NN, br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 – Odluka Ustavnoga suda RH 73/17, 131/20 i 114/22) uređuje izuzimanja od ovrhe. Odredbama navedenog članka propisano je da su od ovrhe izuzeta:

1. primanja po osnovi zakonskog uzdržavanja, naknade štete zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljenost uzdržavanje, zbog smrti davatelja uzdržavanja,

²⁵ Članak 19. Zakona o porezu na dohodak.

2. primanja po osnovi naknade zbog tjelesnoga oštećenja prema propisima o invalidskom osiguranju,
3. primanja po osnovi socijalne skrbi,
4. primanja po osnovi privremene nezaposlenosti,
5. primanja po osnovi doplatka za djecu, osim ako posebnim propisom nije drugačije određeno,
6. primanja po osnovi stipendije i pomoći učenicima i studentima,
7. naknada za rad osuđenika, osim za tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja, te za tražbine naknade štete prouzročene kaznenim djelom osuđenika,
8. primanja po osnovi odličja i priznanja,
9. roditeljske i roditeljske novčane potpore, osim ako posebnim propisom nije drugačije određeno,
10. utvrđeni iznosi za uzdržavanje djeteta uplaćeni na poseban račun kod banke,
11. naknada troškova za službeno putovanje i naknada troškova prijevoza na posao i s posla do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada,
12. dar za djecu do 15. godine života i potpore za novorođenčce do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada,
13. naknada za saniranje posljedica štete od katastrofa i elementarnih nepogoda,
14. potpore zbog invalidnosti radnika i neprekidnog bolovanja radnika duljeg od 90 dana, potpore za slučaj smrti radnika i smrti člana uže obitelji radnika, do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada,
15. novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane radnika, prigodne nagrade (božićnica, naknada za godišnji odmor i sl.), novčane nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika, nagrade radnicima za navršene godine radnog staža do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,
16. sredstva koja se uplaćuju namjenski, u svrhu provedbe projekata dodjelom bespovratnih sredstava odnosno potpore ili financijskih instrumenata, koji se financiraju iz nacionalnih sredstava i/ili proračuna Europske unije, osim u slučaju ovrhe od strane davatelja potpore,
17. novčane naknade žrtvama kaznenih djela nasilja počinjenih s namjerom,
18. dnevnice za službena putovanja u tuzemstvu i inozemstvu, dnevnice za rad na terenu u tuzemstvu i inozemstvu i dnevnice za službene putovanja per diem koje se radnicima isplaćuju iz proračuna Europske unije radi obavljanja poslova njihovih radnih mjesta, a u svezi s djelatnosti poslodavca do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,
19. pomorski dodatak i pomorski dodatak na brodovima međunarodne plovidbe do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,
20. naknada za pričuvnike pozvane na izvršavanje vojne obveze,
21. sindikalne socijalne potpore koje članovima sindikata na temelju važećih propisa isplaćuje sindikat,
22. sredstva predstavnika nacionalnih manjina koja se koriste za ostvarivanje manjinskih prava, sukladno odred-

- bama ustavnog zakona kojim se uređuju prava nacionalnih manjina, ako su isplaćena na poseban račun za tu namjenu, vode se odvojeno od sredstava te osobe i izuzeta su od ovrhe, osim ovrhe u svezi s obavljanjem djelatnosti vezane za ostvarivanje manjinskih prava,
23. nagrade učenicima i studentima te troškovi sufinanciranja kupnje udžbenika učenicima,
24. sportske stipendije za sportaše s invaliditetom,
25. ostala primanja izuzeta od ovrhe po posebnim propisima.

Izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (NN, br. 73/17) promijenjen je dio plaće koji je zaštićen od ovrhe u slučaju kad je neto plaća ovršenika manja od prosječne netoplaće u Republici Hrvatskoj i to u slučaju naplate tražbine po osnovi uzdržavanja djeteta te po drugoj osnovi.

Tablica 17. Iznos plaće, koji je zaštićen u ovršnom postupku nad plaćom (članak 173. Ovršnog zakona)

	Naplata tražbine po osnovi: - zakonskog uzdržavanja, - naknade štete nastale zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i - naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja	Naplata tražbine po drugoj osnovi	Naplata tražbine po osnovi uzdržavanja djeteta
Iznos izuzet od ovrhe, ako je neto plaća ovršenika jednaka ili veća od 7.583,00 kn ²⁶ odnosno 1.006,44 eur (st.1.)	$\frac{1}{2}$ prosječne neto plaće u RH = 3.791,50 kn odnosno 503,22 eur	$\frac{3}{4}$ prosječne neto plaće u RH = 5.055,33 kn odnosno 670,96 eur	$\frac{1}{4}$ prosječne neto plaće u RH = 1.895,75 kn odnosno 251,61 eur
Iznos izuzet od ovrhe, ako je neto plaća ovršenika manja od 7.583,00 kn odnosno 1.006,44 eur (st.2.)	$\frac{1}{2}$ neto plaće ovršenika	$\frac{3}{4}$ plaće ovršenika, ali ne više od $\frac{3}{4}$ prosječne neto plaće u RH	$\frac{1}{4}$ neto plaće ovršenika

Napomena: kunski iznosi preračunati su u eure korištenjem fiksnog tečaja konverzije 7,53450.

Člankom 21. stavkom 7. Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (NN, br. 131/20) propisano je da Vlada Republike Hrvatske može u posebnim okolnostima uslijed proglašenja epidemije bolesti COVID-19 uzrokovane virusom SARS-CoV-2 donijeti odluku da se zastaje s provođenjem ovršnih postupaka, najdulje na rok od šest mjeseci. Navedenom odlukom Vlada Republike Hrvatske propisat će na koje će se ovršne postupke, postupke provedbe ovrhe na novčanoj tražbini po računima koje provodi Financijska agencija i provedbe ovrhe na plaći i drugim stalnim novčanim primanjima odluka primjenjivati.

²⁶ Prosječna neto plaća u pravnim osobama u RH za razdoblje siječanj – kolovoz 2022. (NN, br. 125/22).

7. Financijske obavijesti

Tablica 18. Stope zateznih kamata od 11. rujna 1996. do 29. lipnja 2013.

Razdoblje	Subjekti	Godišnja stopa	Propis
11. 9. 1996. – 30. 6. 2002.	Svi subjekti	18 %	Uredba o visini stope zatezne kamate (NN, br. 76/96)
1. 7. 2002. – 31. 12. 2007.		15 %	Uredba o visini stope zatezne kamate (NN, br. 72/02. i 153/04)
1. 1. 2008. – 30. 6. 2011.	Trgovački ugovori i ugovori između trgovaca i osoba javnog prava	17 % ²⁷	Zakon o obveznim odnosima (NN, br. 35/05 i 41/08) i Eskontna stopa HNB-a (NN, br. 1/08, 75/08, 1/09, 76/09, 82/10 i 1/11)
	Ostali odnosi	14 %	
1. 7. 2011. – 29. 6. 2013.	Trgovački ugovori i ugovori između trgovaca i osoba javnog prava	15 % ²⁸	Zakon o obveznim odnosima (NN, br. 35/05, 41/08 i 125/11.) i Eskontna stopa HNB-a (NN, br. 74/11, 11/12, 1/13 i 83/13)
	Ostali odnosi	12 %	

Tablica 19. Stope zateznih kamata od 30. lipnja 2013.

Razdoblje	Subjekti			Propis
	Ugovorni odnosi između trgovaca (poduzetnika) međusobno Ugovorni odnosi između trgovca (poduzetnika) i osoba javnog prava kada je osoba javnog prava (grad, općina, županija, RH i dr.) dužnik novčane obveze	Ugovorni odnosi između trgovca (poduzetnika) i osoba javnog prava kada je osoba javnog prava vjerovnik novčane obveze	Ostali odnosi Potrošački ugovori (dužnici su građani kao potrošači) Trgovci kada sklapaju ugovore izvan svoje gospodarske djelatnosti Građanskopravni ugovori između građana međusobno Izvanugovorni odnosi	
30.6. – 31.12.2013.	12,40%	15%	12%	NN 83/13
1.1. – 30.6.2014.	12,35%	15%	12%	NN 1/14
1.7. – 31.12.2014.	12,29%	15%	12%	NN 80/14
1.1. – 30.6.2015.	12,14%	15%	12%	NN 1/15
1.7. – 31.7.2015.	12,13%	15%	12%	NN 73/15
1.8. – 31.12.2015.	10,14%	10,14%	8,14%	NN 85/15
1.1. – 30.6.2016.	10,05%	10,05%	8,05%	NN 140/15
1.7. – 31.12.2016.	9,88%	9,88%	7,88%	NN 60/16
1.1. – 30.6.2017.	9,68%	9,68%	7,68%	NN 1/17
1.7. – 31.12.2017.	9,41%	9,41%	7,41%	NN 64/17
1.1. – 30.6.2018.	9,09%	9,09%	7,09%	NN 1/18
1.7. – 31.12.2018.	8,82%	8,82%	6,82%	NN 59/18
1.1. – 30.6.2019.	8,54%	8,54%	6,54%	NN 1/19
1.7.-31.12.2019.	8,30%	8,30%	6,30%	NN 64/19.
1.1. – 30.6.2020.	8,11%	8,11%	6,11%	NN 1/20
1.7. – 31.12.2020.	7,89%	7,89%	5,89%	NN 75/20
1.1. – 30.6.2021.	7,75%	7,75%	5,75%	NN 1/21
1.7. – 31.12.2021.	7,61%	7,61%	5,61%	NN 74/21
1.1.-30.6.2022.	7,49%	7,49%	5,49%	NN 1/22
1.7. – 31.12.2022.	7,31%	7,31%	5,31%	NN 75/22
1.1.– 30.6.2023.	10,5%	10,5%	7,5%	

²⁷ U ovom razdoblju bilo je moguće između navedenih subjekata ugovoriti stopu zatezne kamate, ali najviše do 21 % godišnje.

²⁸ U ovom razdoblju bilo je moguće između navedenih subjekata ugovoriti stopu zatezne kamate, ali najviše do 18 % godišnje.

Tablica 20. Prosječna plaća po zaposlenom u pravnim osobama RH

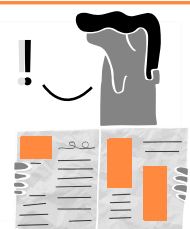
Tromjesečno razdoblje	Iznos u eurima		Mjesec	Iznos u eurima		Godina	Iznos u eurima	
	bruto	neto		bruto	neto		bruto	neto
IX/2022.-XI/2022.	1.399	1.030	XI/2022.	1.431	1.050	2021	9.599	7.129

8. Ostale informacije

Tablica 21. Otpremnine prema poreznim propisima i prema Zakonu o radu

RB	Prestanak ugovora o radu	Pravo na otpremninu	Pravo na otpremninu prema Zakonu o radu; NN, br. 93/14, 127/17, 98/19 i 151/22 (čl. 126.) – nakon 2 godine neprekidnog rada	Mogućnost neoporezive isplate
1.	Poslovno uvjetovani otkaz		Najmanje: Otpremnina za svaku navršenu godinu rada kod toga poslodavca = 1/3 prosječne mjesečne plaće koju je radnik ostvario u posljednja tri mjeseca prije prekida radnog odnosa. Najviše: Šest prosječnih mjesečnih plaća koje je radnik ostvario u posljednja tri mjeseca prije prestanka radnog odnosa ako zakonom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu nije određeno drukčije	Do visine 862,71 eur za svaku navršenu godinu neprekidnog rada kod istog poslodavca (čl. 7., st. 2., r.br.15. Pravilnika o porezu na dohodak)
2.	Osobno uvjetovani otkaz	Pravo radnika na otpremninu određuje se kolektivnim ugovorom, ugovorom o radu, pravilnikom o radu, internim aktima poslodavca te Zakonom o radu	Radnik koji je pretrpio ozljedu na radu ili je obolio od profesionalne bolesti, te nakon završenog liječenja ne bude vraćen na posao pravo na otpremninu ostvaruje u najmanje dvostrukoj svoti od svote koja bi mu inače pripadala (čl. 42. Zakona o radu; NN, br. 93/14, 127/17, 98/19 i 152/22)	Do visine 1.061,79 eur za svaku navršenu godinu rada kod tog poslodavca (čl. 7., st. 2., r.br. 16. Pravilnika o porezu na dohodak)
3.	Osobno uvjetovani otkaz zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti			Do visine 1.061,79 eur za svaku navršenu godinu rada kod tog poslodavca (čl. 7., st. 2., r.br. 16. Pravilnika o porezu na dohodak)
4.	Odlazak u mirovinu			Najviše 1.327,24 eur (čl. 7., st. 2., r.br. 14. Pravilnika o porezu na dohodak)
5.	Sporazumni prestanak ugovora o radu			Svota koja se isplaćuje u cijelosti podliježe plaćanju poreza i doprinosa (kao dohodak od nesamostalnog rada)

Narudžbenicu za pretplatu na časopis, kao i brojne druge informacije o djelovanju našeg Centra, možete pronaći na internet stranici www.tim4pin.hr

Tablica 22. Fond dana/sati u 2023. godini *

Mjesec 2023.g	Broj dana	Radnih dana	Dana praznika	Ukupno sati	Radnih sati	Sati praznika
I	22	21	1	176	168	8
II	20	20	0	160	160	0
III	23	23	0	184	184	0
IV	20	19	1	160	152	8
V	23	21	2	184	168	16
VI	22	20	2	176	160	16
VII	21	21	0	168	168	0
VIII	23	22	1	184	176	8
IX	21	21	0	168	168	0
X	22	22	0	176	176	0
XI	22	21	1	176	168	8
XII	21	19	2	168	152	16
Ukupno u 2023.g.	260	250	10	2080	2000	80

Ukupan broj radnih sati u 2023. godini iznosi **2080**. Ovaj pregled sati vrijedi za 40 satni radni tjedan, u kojem je radno vrijeme raspoređeno u pet radnih dana.

Tablica 23. Oznake izvješća na obrascu JOPPD za dane u veljači 2023.

Datum u mjesecu	Oznaka Obrascu JOPPD	Datum u mjesecu	Oznaka Obrascu JOPPD	Datum u mjesecu	Oznaka Obrascu JOPPD
1.	23032	12.	23043	23.	23054
2.	23033	13.	23044	24.	23055
3.	23034	14.	23045	25.	23056
4.	23035	15.	23046	26.	23057
5.	23036	16.	23047	27.	23058
6.	23037	17.	23048	28.	23059
7.	23038	18.	23049		
8.	23039	19.	23050		
9.	23040	20.	23051		
10.	23041	21.	23052		
11.	23042	22.	23053		

Tablica 24. Praznici i neradni dani u 2023.godini

Siječanj	01.01.2023. Nova Godina (nedjelja) 06.01.2023. Sveta tri kralja (petak)
Travanj	09.04.2023. Uskrs (nedjelja) 10.04.2023. Uskrsni ponedjeljak (ponedjeljak)
Svibanj	01.05.2023. Praznik rada (ponedjeljak) 30.05.2023. Dan državnosti (utorak)
Lipanj	08.06.2023. Tijelovo (četvrtak) 22.06.2023. Dan antifašističke borbe (četvrtak)
Kolovoz	05.08.2023. Dan pobjede i domovinske zahvalnosti (subota) 15.08.2023. Velika Gospa (utorak)
Studenj	01.11.2022. Svi sveti (srijeda) 18.11.2023. Dan sjećanja (subota)
Prosinac	25.12.2023. Božić (ponedjeljak) 26.12.2023. Sveti Stjepan (utorak)

Tablica 25. Rokovi za podnošenje poreznih i financijskih izvještaja u veljači 2023. godine za proračune, proračunske korisnike, izvanproračunske korisnike i neprofitne organizacije

Obrasci	Rok predaje
Obrazac JOPPD	<ul style="list-style-type: none"> na dan isplate primitka ili sljedeći dan u roku od 8 dana od primitka dohotka iz inozemstva
PDV za mjesečne obveznike	do 20. veljače za siječanj
Prijave za stjecanje dobara i primljene usluge iz drugih država članica EU (PDV-S)	do 20. veljače za siječanj
Financijski izvještaji jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za proračunsku godinu 2021. (Bilanca, PR-RAS, RAS-funkcijski, P-Vrio, Obveze)	do 15. veljače 2023.
Financijski izvještaji izvanproračunskih korisnika državnog proračuna za proračunsku godinu 2022. (Bilanca, PR-RAS, RAS-funkcijski, P-Vrio, Obveze)	do 15. veljače 2023.
Financijski izvještaji izvanproračunskih korisnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za proračunsku godinu 2022. (Bilanca, PR-RAS, RAS-funkcijski, P-Vrio, Obveze)	do 15. veljače 2023.
Konsolidirani financijski izvještaji proračunskih korisnika državnog proračuna na razini razdjela za proračunsku godinu 2022. (Bilanca, PR-RAS, RAS-funkcijski, P-Vrio, Obveze)	do 28. veljače 2023.
Konsolidirani financijski izvještaji jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za proračunsku godinu 2022. (Bilanca, PR-RAS, RAS-funkcijski, P-Vrio, Obveze)	do 28. veljače 2023.
Objava financijskih izvještaja proračunskih korisnika državnog proračuna i proračunskih korisnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za 2022. (Bilanca, PR-RAS, RAS-funkcijski, P-Vrio, Obveze, Bilješke)	do 8. veljače 2023.
Objava financijskih izvještaja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za 2022. (Bilanca, PR-RAS, RAS-funkcijski, P-Vrio, Obveze, Bilješke)	do 23. veljače 2023.
Objava financijskih izvještaja izvanproračunskih korisnika državnog proračuna i izvanproračunskih korisnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za 2022. (Bilanca, PR-RAS, RAS-funkcijski, P-Vrio, Obveze, Bilješke)	do 23. veljače 2023.
Izjava o fiskalnoj odgovornosti	
Čelnici proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna – nadležnom ministarstvu	
Čelnici proračunskih i izvanproračunskih korisnika proračuna JLP(R)S - načelniku općine, gradonačelniku, odnosno županu	do 28. veljače 2023.
Godišnji financijski izvještaji neprofitnih organizacija koje vode dvojno knjigovodstvo za 2022. (BIL-NPF, PR-RAS-NPF, Bilješke)	do 1. ožujka 2023.
Godišnji financijski izvještaji neprofitnih organizacija koje vode jednostavno knjigovodstvo za 2022. (G-PR-IZ-NPF, Bilješke)	do 1. ožujka 2023.
Izjava o neaktivnosti - neprofitne organizacije koje u 2022. nisu imale poslovnih promjena	do 1. ožujka 2023.
Obavijest o prelasku u 2022. na vođenje jednostavnog knjigovodstva - neprofitne organizacije koje su zadovoljile uvjete za vođenje jednostavnog knjigovodstva	do 1. ožujka 2023.
Izvještaj o potrošnji proračunskih sredstava (PROR-POT) - neprofitne organizacije koje su u 2022. godini primile sredstva iz javnih izvora – davatelju sredstava	do 1. ožujka 2023.

IMATE PITANJE?

Slobodno nam se obratite za svim dilemama i pitanjima. Tu smo za Vas.

pitajcentar@tim4pin.hr

Tablica 26. Novi ekonomsko-financijski propisi

Naziv propisa	Narodne novine, br.:	Stupanje na snagu
Odluka o preraspodjeli sredstava planiranih u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2022. godinu	154/22	22.12.22.
Odluka o udjelu sredstava fiskalnog izravnjanja za pojedinu općinu, grad i županiju u ukupnim sredstvima fiskalnog izravnjanja s iznosom sredstava fiskalnog izravnjanja za 2023. godinu	154/22	1.1.23.
Pravilnik o izmjenama Pravilnika o obliku i sadržaju zadužnice	154/22	1.1.23.
Pravilnik o izmjenama Pravilnika o obliku i sadržaju bjanko zadužnice	154/22	1.1.23.
Pravilnik o izmjenama Pravilnika o obliku i sadržaju izjave o zapljeni po pristanku dužnika	154/22	1.1.23.
Odluka o gradskim porezima Grada Dugog Sela	154/22	1.1.23.
Odluka o lokalnim porezima Grada Korčule	154/22	1.1.23.
Odluka o porezima Grada Senja	154/22	1.1.23.
Odluka o izmjeni Odluke o porezima Grada Slavonskog Broda	154/22	1.1.23.
Odluka o izmjeni Odluke o porezima Grada Splita	154/22	1.1.23.
Odluka o lokalnim porezima Grada Vrbovskog	154/22	1.1.23.
Odluka o III. izmjeni i dopuni Odluke o porezima Općine Bistra	155/22	1.1.23.
Odluka o općinskim porezima Općine Jakovlje	155/22	1.1.23.
Odluka o općinskim porezima Općine Kloštar Ivanić	155/22	1.1.23.
Odluka o uvođenju prireza porezu na dohodak u Općini Lekenik	155/22	1.1.23.
Odluka o općinskim porezima Općine Tučepi	155/22	1.1.23.
Odluka o lokalnim porezima Općine Žumberak	155/22	1.1.23.
Uredba o izmjeni Zakona o obveznim odnosima	156/22	1.1.23.
Uredba o poticanju ulaganja	156/22	1.1.23.
Uredba o Tarifi upravnih pristojbi	156/22	1.1.23.
Uredba o izmjenama Uredbe o načinu i uvjetima za ostvarivanje materijalnih prava mobiliziranih pripadnika postrojbi civilne zaštite za vrijeme sudjelovanja u aktivnostima u sustavu civilne zaštite	156/22	1.1.23.
Odluka o kriterijima i načinu financiranja, odnosno sufinanciranja troškova prehrane za učenike osnovnih škola za drugo polugodište školske godine 2022./2023.	156/22	30.12.22.
Pravilnik o prijavi poreza i drugih javnih davanja vezano za uvođenje eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj	156/22	1.1.23.
Pravilnik o izmjenama Pravilnika o postupku prijetoja potraživanja po osnovi prava na povrat isplaćene naknade plaće, prava na naknadu plaće i prava po osnovi ugovornog odnosa s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje s obvezom po osnovi duga za doprinose	156/22	1.1.23.
Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi Općeg poreznog zakona	156/22	1.1.23.
Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dobit	156/22	1.1.23.

Naziv propisa	Narodne novine, br.:	Stupanje na snagu
Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dohodak	156/22	1.1.23.
Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o porezima Grada Pazina	156/22	1.1.23.
Odluka o općinskim porezima Općine Jalžabet	156/22	1.1.23.
Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dohodak	1/23	3.1.23.
Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2023. godinu	1/23	3.1.23.
Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o lokalnim porezima Općine Darda	1/23	1.1.23.
Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o gradskim porezima Grada Belišća	2/23	1.1.23.
Odluka o porezima Općine Tinjan	2/23	1.1.23.
Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o općinskim porezima Općine Sračinec	2/23	1.1.23.
Dodatak IV. Kolektivnom ugovoru za djelatnost zdravstva i zdravstvenog osiguranja	3/23	
Ispravak Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dohodak	3/23	
Odluka o općinskim porezima Općine Vojnić	4/23	Sl.glasnik
Odluka o kriterijima i mjerilima za financiranje troškova stanovanja te iznosu sredstava za pojedinu jedinicu lokalne samouprave za 2023. godinu	5/23	14.1.23.
Odluka o lokalnim porezima Općine Višnjan	5/23	21.1.23.
Odluka o izmjenama Odluke o porezima Općine Mihovljan	6/23	1.2.23.
Odluka o porezima Općine Jelsa	7/23	26.1.23.
Odluka o porezima Općine Stara Gradiška	7/23	1.1.23.
Uredba o načinu financiranja decentraliziranih funkcija te izračuna iznosa pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za 2023. godinu	8/23	21.1.23.
Odluka o kriterijima i mjerilima za utvrđivanje bilančnih prava za financiranje minimalnog financijskog standarda javnih potreba osnovnog školstva u 2023. godini	8/23	21.1.23.
Odluka o minimalnim financijskim standardima za decentralizirane funkcije za zdravstvene ustanove u 2023. godini	8/23	21.1.23.
Odluka o minimalnim financijskim standardima, kriterijima i mjerilima za decentralizirano financiranje domova za starije osobe u 2023. godini	8/23	21.1.23.
Odluka o minimalnim financijskim standardima, kriterijima i mjerilima za financiranje rashoda javnih vatrogasnih postrojbi u 2023. godini	8/23	21.1.23.
Odluka o lokalnim porezima Općine Poličnik	8/23	28.1.23.

Tablica 27. Nove stope prireza u 2023. godini

Grad/općina	Dosadašnja stopa	Nova stopa	Datum primjene	Narodne novine, br.
Lekenik	0%	10%	1.1.23.	155/22

SVEUČILIŠNA **TISKARA**

www.sveucilisnatiskara.hr

Trg Republike Hrvatske 14, 10000 Zagreb, Hrvatska
T: 385(01) 45 64 430, 45 64 428 • **F:** 385(01) 45 64 427
E: info@sveucilisnatiskara.hr • sveucilisna@net.hr

OKRENITE NA DIGITALNO! SPI UREDSKO POSLOVANJE

ZAŠTO DIGITALIZACIJA?

Digitalna transformacija ugrađena je danas u strateške i razvojne planove gotovo svih naših županija, gradova, općina, a oni koji se brže digitaliziraju i otvaraju prema građanima, brže i prednjače svojim rezultatima. To pridonosi efikasnosti, ekonomičnosti i transparentnosti poslovanja, a benefiti su brojni i poželjni.

Nova Uredba o uredskom poslovanju posve izvjesno donosi novine u način ustroja i rada pisarnice, što znači i nove obveze. Dočekajte obveze spremni i uspostavite:

- kontrolu i efikasnost – kontinuiran i ažuran uvid u digitalne predmete dostupne u svakom trenutku
- otvoreno i transparentno komuniciranje s građanima i automatizirani online servisi za zaprimanje zahtjeva i digitalnih obrazaca direktno u pisarnicu
- optimizaciju troškova – ured s manje papira, manji angažman službenika, ubrzanje protoka digitalnih dokumenata i internih radnih procesa

SPI UREDSKO POSLOVANJE AUTOMATIZIRA I UBRZAVA PROCESSE I PODIŽE UČINKOVITOST

- potpuna kontrola nad upravljanjem, kolanjem i obradom dokumenata
- sve informatičke potrebe pisarnice i pismohrane uz manje papira
- digitalizacija dokumenata u integriranom SPI sustavu
- ovjeravanje interne dokumentacije digitalnim potpisom
- sve uredske SPI aplikacije na jednom mjestu - veza na Salda konti, Kadrovsku evidenciju, KOMIS, Sustav praćenja pismohrane, Plan arhivskog gradiva, Auditor...
- SPI je usklađen sa svim važećim zakonskim aktima

*Vi samo radite svoj posao.
SPI Uredsko poslovanje sve ostalo radi za Vas.*

SPI Uredsko poslovanje - po mjeri budućnosti